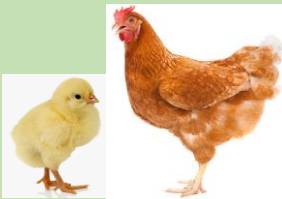

Студија за оценка на влијание врз животната средина на проект:

“Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо: одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”, општина Ранковце

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Нарачател:

“ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, ДОО Врпчиште

Назив на документот:

СТУДИЈА ЗА ОЦЕНКА НА ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА ПРОЕКТ:

“Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”, општина Ранковце

Изработувач:

Друштво за технички консултантски услуги

„ЕкоМозаик“ ДООЕЛ Скопје

ул. Бриселска бр. 4 Скопје

Потписник на Студијата:

М-р Славјанка Пејчиновска – Андонова, инж. за животна средина

Овластен експерт за ОВЖС

Експертски тим:

М-р Славјанка Пејчиновска – Андонова, инж. за животна средина

Експерт за ОВЖС

Јасминка Петешева, дип.инж. геолог, Експерт за ОВЖС

Тања Николовска, дипл. инж. за животна средина, Експерт за ОВЖС

Марија Николоска, дипл. инж. за животна средина, Експерт за ОВЖС

Јелена Секуловска, дипл.еколог

Ведран Андонов, дипл.маш.инж.

Период на изработка:

Февруари 2021 - Јули 2022

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

ПОТВРДА

за положен стручен испит за стекнување на статус експерт за оцена на влијанието на проектите врз животната средина

ПЕЈЧИНОВСКА-АНДОНОВА Петар СЛАВЈАНКА

дипломиран инженер технолог од Скопје, родена на 15.02.1963 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 01.06.2009 година, го положи **стручниот испит за стекнување на професионално знаење за оцена на влијанието на проектите врз животната средина**, пред Комисијата за полагање на стручен испит за оцена на влијанието на проекти врз животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со **статус на експерт за оцена на влијанието на проектите врз животната средина** и ги исполнува условите утврдени во член 85 став 2 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде **вклучен** во Листата на експерти за оцена на влијанието на проектите врз животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 85 од Законот за животната средина ("Службен весник на Република Македонија" број 53/05, 81/05, 24/07 и 159/08).

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Министер,
Др. Неџати Јакупи

Број 07-2039/79
29 07 2009 година

Комисија за полагање на стручен испит за
оцена на влијанието на проекти врз животна
средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Кратенки

АПРЗ	Агенција за поттикнување на развој на земјоделството
АХВ	Агенција за храна и ветеринарство
АИЕД	А интегрирана еколошка дозвола
БЗР	Безбедност и здравје при работа
ДИЕ	Директива за индустриски емисии
ДБЖС	Директива за бучава во животната средина
ЕБ	Експлоатационен бунар
ЕУ	Европска Унија
ЈКП	Јавно комунално претпријатие
КП	Катастарска парцела
КО	Катастарска општина
МЖСПП	Министерство за животна средина и просторно планирање
МРС	Мерно редуциска станица
НДТ	Најдобри Достапни Техники
НПУПЕУ	Национална програма за усвојување на правото на Европската унија
ОВЖС	Оценка на влијание врз животната средина
ПУХС	План за управување со хранливи состојки
РСМ	Република Северна Македонија
ТНГ	Течен нафтен гас
УХМР	Управа за хидрометеоролошки работи

СОДРЖИНА

1	ВОВЕД	11
1.1	Основни податоци за инвеститорот и намера за спроведување на проектот	11
1.2	Потреба од подготовка на студија за оценка на влијанието на проектот врз животната средина	12
1.3	Цел на Студијата	13
2	НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО	15
2.1	Анализа на националното законодавство и соодветни Директиви на ЕУ	15
2.2	Соодветни меѓународни конвенции и договори	16
2.3	Меѓународно законодавство/регулатива на ЕУ релевантна за проектот	17
2.4	Релевантни барања на националното законодавство	22
2.5	Постапка за оценка на влијанието на проектот врз животната средина	34
3	ОПИС И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРОЕКТОТ	40
3.1	Општи податоци за проектот	40
3.2	Локација на проектот	41
3.3	Значење на проектот	46
3.4	Постапка за избор на локација и технологија	47
3.5	Технички карактеристики на проектот	52
3.6	Интернет, компјутерска инсталација и телефонска инсталација	86
3.7	Опис на технолошкиот процес	86
3.8	Суровини помошни материјали, готов производ	99
4	ОПИС НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА ПОДРАЧЈЕТО НА ПРОЕКТОТ	107
4.1	Географска положба на локацијата	107
4.2	Природни карактеристики и состојба на медиумите на животната средина на подрачјето на проектот	109
4.3	Управување со отпад	116
4.4	Квалитет на амбиентниот воздух во подрачјето	117

4.5	Бучава	119
4.6	Биолошка разновидност и карактеристики на предел.....	119
4.7	Социо - економски карактеристики	126
5	ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ОЦЕНКА НА МОЖНИТЕ ВЛИЈАНИЈА НА ПРОЕКТОТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА.....	131
5.1	Влијанија врз квалитетот на воздухот	148
5.2	Влијанија врз квалитетот на водите	153
5.3	Создавање на различни видови на отпад	154
5.4	Бучава и вибрации	159
5.5	Влијанија врз почва	162
5.6	Влијанија врз постоечката инфраструктура	163
5.7	Визуелни аспекти и влијанија врз пределот	164
5.8	Влијанија врз биолошката разновидност	165
5.9	Безбедносни аспекти	167
5.10	Кумулативни ефекти	168
5.11	Социо - Економски аспекти.....	169
6	МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И УБЛАЖУВАЊЕ НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА НА ПРОЕКТОТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	171
6.1	Квалитет на воздух.....	175
6.2	Води.....	178
6.3	Управување со отпад.....	180
6.4	Бучава и вибрации	183
6.5	Почва.....	185
6.6	Постоечка инфраструктура.....	186
6.7	Биолошка разновидност	187
6.8	Безбедносни аспекти	188
7	ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ	209

8 АНАЛИЗА НА ТЕХНИЧКИ НЕДОСТАТОЦИ И ПОТРЕБИ ЗА АЖУРИРАЊЕ НА СТУДИЈАТА.....	217
9 ОПРАВДАНОСТ НА ПРОЕКТОТ И ЗАКЛУЧОК.....	220
10 НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ	222
10.1 Вовед.....	222
10.2 Значење на проектот.....	223
10.3 Алтернативи	223
10.4 Опис и карактеристики на проектот	226
10.5 Основни податоци за животната средина	226
10.6 Потенцијални влијанија врз животната средина.....	231
10.7 Мерки за намалување/ублажување на влијанијата	247
10.8 Мониторинг план за животна средина.....	254
11 РЕФЕРЕНЦИ.....	256
11.1 Користена литература.....	256
12 ПРИЛОЗИ.....	258

СЛИКИ

Слика 1 Главна цел и придобивки од спроведувањето на постапка за ОВЖС	34
Слика 2 Постапка за ОВЖС во Република Северна Македонија	35
Слика 3 Национална постапка за оценка на влијанието на проектите врз животната средина - ОВЖС.....	37
Слика 4 Учество на јавноста во изработка на Студијата за ОВЖС	38
Слика 5 Местоположба на Општина Ранковце во однос на останатите општини	41
Слика 6 Местоположба на проектната локација во однос на општината и населените места Микролокација на одгледувалиште за родителски јата и јата на несилки “Гиновци”	42
Слика 7 Микролокација на кастерска парцела 1215/1 одгледувалиште за родителски јата и јата на несилки “Гиновци” во однос на соседните парцели	43
Слика 8 Теренски фотографии од одгледувалиште за родителски јата и јата на несилки “Гиновци”	43
Слика 9 Микролокација на катастерска парцела 1205/1 Инкубаторска станица во однос на соседните парцели	44
Слика 10 Теренски фотографии од постојна инкубаторска станица “Гиновци”	44
Слика 11 Микролокација на катастерска парцела КП 355/2- одгледувалиште на бројлери	45
Слика 12 Микролокација на катастерска парцела КП 355/1-одгледувалиште на бројлери	45
Слика 13 Пристап до одгледувалиштето за бројлери „Псача“	45
Слика 14 Фотографии од постојните објекти во одгледувалиштето на бројлери “Псача”	46
Слика 15 Диспозиција на објекти во одгледувалиште “Гиновци”	53
Слика 16 Основа на приземје на одгледувалиште за родителски јата	54
Слика 17 Пресек на постојно одгледувалиште	55
Слика 18 Основа на реконструиран магацински простор	56
Слика 19 Фотографии од инкубаторска станица	57
Слика 20 Распоред на објекти на локацијата на инкубаторската станица.....	58
Слика 21 Распоред на простории во инкубаторска станица	59
Слика 22 Распоред на новопроектирани простории во портирница	61
Слика 23 Распоред на новопроектирани простории во гаража.....	62
Слика 24 Ситуација на постојна состојба одгледувалиште за бројлери	64
Слика 25 Постојна и новопланирана состојбана на административните простории	66
Слика 26 Новопроектирана котлара	67
Слика 27 Постојна состојба на помошен магацин	67
Слика 28 Систем за греење во објекти за одгледување на живина	69
Слика 29 Шематски приказ на систем на загревање во инкубаторска станица	69
Слика 30 Комби тунелска вентилација	72
Слика 31 Шематски приказ на хранилка.....	73
Слика 32 Шематски приказ на систем за хранење, греење и ладење во одгледувалиште	74
Слика 33 Внатрешен дел на одгледувалиште за бројлерски јата.....	76
Слика 34 Локација на постоен бунар, потисен цевковод и резервоар за вода одгледувалиште “Гиновци”	79
Слика 35 Постоен надземен резервоар во одгледувалиште за бројлери	80
Слика 36 Местоположба на инсталацијата за КПГ објект “Псача”	82
Слика 37 Топловоден котел во техничка просторија на одгледувалиште	83
Слика 38 Надворешен дел на техничка просторија со поставен оцак	83
Слика 39 Постојна трафостаница во одгледувалиште за бројлери “Псача”	86
Слика 40 Шематски приказ на процесот на производство во објектите за одгледување на живина и производство на пилешко месо	87
Слика 41 Дијаграм на технолошкиот процес	88
Слика 42 Контрола на развојот на ембрионот	94
Слика 43 Дијаграм на технолошки процес за одгледување на бројлери	97

Слика 44 Местоположба на Општина Ранковце во однос на останатите општини	107
Слика 45 Проектна локација во однос на општината и населените места во околината	108
Слика 46 Местопложба на инкубаторска станица во однос на с. Гиновци	108
Слика 47 Местоположба на проектните локации во однос на Крива Река	109
Слика 48 Геотектонски региони во Република Северна Македонија (Извор “Ge Општи геоморфолошки карактеристикти за Р. Македонија” - И.Милевски)	112
Слика 49 Карта на ерозија на Р. Северна Македонија	113
Слика 50 Хидрографска мрежа на Р. Северна Македонија.....	113
Слика 51 Сливно подрачје на Крива река.....	114
Слика 52 Мрежа на хидролошки станици за мониторинг на површински води	115
Слика 53 Критични области на поплава во Р.Северна Македонија	115
Слика 54 Индекс за квалитет на воздух Општина Куманово	119
Слика 55 Осоговски планини во однос на мапата на национални и заштитени подрачја	120
Слика 56 Локација на предметниот опфат во однос на биокоридор “Осогово-Герман”	121
Слика 57 Емералд подрачја на Р. Северна Македонија	122
Слика 58 Теренски фотографии од пределот во одгледувалиште за бројлери “Псача”	123
Слика 59 Теренски фотографии од пределот во одгледувалиште за бројлери “Псача”	124
Слика 60 Теренски фотографии од постојана инкубаторска станица ‘Гиновци’	125
Слика 61 Теренски фотографии од одгледувалиште ‘Гиновци’	126
Слика 62 Предметните локации во однос на археолошкиот локалитет Петралица	127
Слика 63 Патна мрежа во регионот на проектната локација.....	129

ТАБЕЛИ

Табела 1 ЕУ Директиви релевантни за проектот.....	18
Табела 2 Национално законодавство релевантно за проектот	22
Табела 3 Технички карактеристики на инсталација за КПП одгледувалиште “Псача”	83
Табела 4 Технички карактеристики на инсталација за КПП одгледувалиште “Гиновци” и инкубаторска станица	85
Табела 5 Нормативи и услови во инкубаторска станица	93
Табела 6 Складирање на јајца за ведење.....	93
Табела 7 Временски период и услови за инкубација	93
Табела 8 Приказ на рецептура.....	98
Табела 9 Проектирани перформанси на бројлерски тип на живина	99
Табела 10 Предвидена градежна опрема и механизација во фазата на реконструкција	99
Табела 11 Градежни материјали и нивно складирање во градежна фаза	101
Табела 12 Количини на суровини и нивно складирање.....	103
Табела 13 Очекувано годишно производство на јајца за расплод.....	104
Табела 14 Очекувано годишно производство на едnodневни пилиња	104
Табела 15 Очекувано годишно производство на бројлери	105
Табела 16 Приближен состав на екскрет од живина според НДТ Интензивно одгледување на живина....	105
Табела 17 Очекувано годишно производство за три турнуси годишно 67,2 тони/годишно.....	105
Табела 18 Експлоатациони јата една година 52 недели 6.856x52=356,51тони/годишно	105
Табела 19 Бројлерски јата еден турнус/тони	105
Табела 20 Температура на воздухот за период 2014-2018 и 2019 година за Крива Паланка (податоци на УХМР)	110
Табела 21 Средно месечни и годишни количини на врнежи (mm) за период 2019 (по податоци од УХМР)	110
Табела 22 Средно месечна годишна влажност на воздухот во Крива Паланка за 2019.....	111

Табела 23 Преглед на измерените гранични вредности за PM ₁₀ , SO ₂ , NO ₂ , CO, и O ₃ бројот на нивно надминување и праг на алармирање за 2021 година на мониторинг станицата Куманово	117
Табела 24 Концентрациите се во µg/m ³ освен за CO каде што се во mg/m ³	118
Табела 25 Археолошки локалитети	126
Табела 26 Број на жители и старосна структура на населението во Општина Ранковце	127
Табела 27 Етничка структура на населението во Општина Ранковце	128
Табела 28 Леополд матрица – Идентификација на потенцијалните интеракции помеѓу проектните активности/ефекти и елементите на животната средина (фаза на проектирање, фаза на реконструкција и адаптација, оперативна фаза, хаварија, фаза на престанок со работа)	132
Табела 29 Леополд матрица – Идентификација на социоекономски аспекти.....	135
Табела 30 Критериуми за оценка на потенцијалните влијанија	139
Табела 31 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на проектирање	142
Табела 32 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на градба	143
Табела 33 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на употреба/експлоатација.....	144
Табела 34 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на престанок со работа	145
Табела 35 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на хаварија	146
Табела 36 Нивоа на емисии според НДТ за емисии на амонијак во воздухот од објект каде се сместени несилки и бројлери со крајна тежина до 2,5 kg	150
Табела 37 Фосфор во вид на P ₂ O ₅ што се излучува според НДТ	150
Табела 38 Гранични вредности на загадувачки материи емитирани во воздух	151
Табела 39 Листа на видови отпад кои се очекуваат во фазата на градба	155
Табела 40 Листа на видови отпад кои се очекуваат во оперативна фаза	158
Табела 41 Мерки за ублажување на влијанијата на проектот врз животната средина	189
Табела 42 План за мониторинг	209

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 Национално законодавство	258
Прилог 2 Тековна состојба на Инвеститорот	261
Прилог 3 Решение за утврдување на потребата од ОВЖС за проектот и обемот на Студијата за ОВЖС.....	267
Прилог 4 Објава на информација во дневни весници Нова Македонија и Коха за достапност на Известување за намера за спроведување на проект	272
Прилог 5 Имотен лист.....	273

ПОГЛАВЈЕ 1

Вовед

Претставени се општите информации за проектот, потребата од подготовка на Студија за ОВЖС и целите и содржината на Студијата.

---

1 ВОВЕД

1.1 ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА ИНВЕСТИТОРОТ И НАМЕРА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПРОЕКТОТ

Главна дејност на Инвеститорот “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, ДОО Врапчиште е одгледување на живина и производството на пилешко месо. Инвеститорот дејноста планира да ја реализира во постоечки објекти на поранешна земјоделска задруга и за таа цел како сопственик на земјоделски објекти планира да изврши реконструкција и адаптација на постојните објекти во Гиновци и Псача за производството на пилешко месо.

Целта на оваа инвестиција на инвеститорот ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД, ДОО Врапчиште е да ги стави во функција одгледувалиштата и инкубаторската станица во Гиновци, општина Ранковце, кои со години наназад не беа во функција.

Со рестартирањето на одгледувалиштата се очекува да се воспостави ефикасно производство на безбедни, висококвалитетни земјоделски производи, на начин што ја штити и подобрува животната околина, социјалните и економските услови на земјоделците, нивните вработени и локалните заедници, а притоа го заштитува и здравјето и благосостојбата на сите видови кои се одгледуваат во одгледувалиштата.

Сегашната и проектираната големина на домашниот пазар за пилешко месо бара инвестиции од јавниот и приватниот сектор во развојот на здрава бројлерска индустрија, што ќе им овозможи на домашните засегнати страни во бројлерската индустрија да се натпреваруваат и да влезат на домашниот пазар презаситен од увозна храна.

За реализација на оваа инвестиција инвеститорот изработи инвестиционо-техничка документација/основен проект “Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Основниот проект е со тех. бр. 002-01-20 изработен од “ШГ- ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово, основен проект за инкубаторска станица со тех.бр. 001-20 изработен од “ШГ- ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово .

Земјоделските објекти за производство на пилешко месо кои се во сопственост на инвеститорот се: одгледувалиште на матични јата и јата несилки, инкубаторска станица и одгледувалиште на бројлери.

Сите три објекти се наоѓаат на различни градежни парцели: одгледувалиштата за матичните јата и јата несилки се на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница. Инкубаторската станица е на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Одгледувалиштата на бројлерски јата се на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в. Желкарник, сите сместени во Општина Ранковце.

Имајќи ја во предвид големината на инвестицијата Инвеститорот планира да ја реализира во неколку фази.

Првата фаза е делумно започната во текот на подготовката на Студијата за ОВЖС и опфаќа реконструкција на осум постоечки објекти за одгледувалишта за бројлери „Псача“ и ставање во функција на истите.

Во втората фаза планирана е реконструкција и адаптација на два објекти за одгледување на матични јата, два објекти за одгледување на родителски јата и административни простории, котларата во одгледувалиштето на матични јата и јата несилки “Гиновци” ,

реконструкција на постојната инкубаторска станица, реконструкција и адаптација на четири објекти за одгледување на бројлери, административниот објект, котлара и магацин во одгледувалиштето за бројлери “Псача”.

По завршување на постапката за ОВЖС и добивање на Решение за одобрување на Студијата, Инвеститорот ќе пристапи кон целосна реализација на предвидените активности за реконструкција и адаптација на објектите во комплексот за производство на пилешко месо во општина Ранковце.

Пред започнување со оперативност на комплексот за одгледување на живина и производство на пилешко месо во општина Ранковце, Инвеститорот ќе ја започне постапката за добивање на Интегрирана Еколошка Дозвола.

1.2 ПОТРЕБА ОД ПОДГОТОВКА НА СТУДИЈА ЗА ОЦЕНА НА ВЛИЈАНИЕТО НА ПРОЕКТОТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Законот за животната средина („Сл. Весник на РСМ“ бр.53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18 и 89/22), во кој се транспонирани и барањата на Директивата на ЕУ за ОВЖС (85/337/ЕЕК) и измените со Директивите 97/11/ЕЕС и 2003/35/ЕЕС, ја дефинира постапката за оценка на влијанијата врз животната средина за одредени проекти. Проектите кои може да имаат значително влијание врз животната средина поради нивниот карактер, обем или локација се предмет на постапката за оцена на влијание врз животната средина (ОВЖС). Оценувањето на проектите се врши преку идентификација, опис и оцена на влијанието врз животната средина за време на изградба, работење и престанок со работа.

Согласно Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина“ („Службен весник на РМ“ бр. 74/05, 109/09, 164/12, 202/16), Проектот е даден во Прилог I - Проекти за кои задолжително се врши оцена на влијанијата врз животната средина, точка 14 Инсталации за интензивно живинарство или свињарство со повеќе од а) 40.000 места за бројлери, 20.000 места за кокошки несилки.

За овој тип на дејност, потребно е започнување на постапка за ОВЖС која вклучува и подготовка на Писмо за известување за намера за изведување на проект од страна на Инвеститорот. ОВЖС задолжително се спроведува од овластени експерти, во согласност со воспоставената методологија, структура на известување и потребни документи. Во текот на целиот процес учеството на јавноста е задолжително. Активностите за започнување со реализација на проектот инвеститорот ги започна со подготовка на Основен проект и придружна документација како и поднесување на Известување за намера за спроведување на проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлерски јата “Псача”, Општина Ранковци.

Известувањето за намера со бр. 0306-482/2021 беше поднесено до Управата за животна средина на 12.11.2021 година. Како составен дел на Известувањето за намера беше и Листата на проверка за определување на обемот на Студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина.

Од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање доставено е решение со бр.11-731/3 од 30.3.2021 (Прилог 3), со кое се утврдува потребата од оценка на влијанието на проектот “Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата Гиновци, инкубаторска станица Гиновци и одгледувалиште за бројлери Псача” во општина Ранковце како и обемот на Студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина.

Консултантскиот тим на Друштвото за технички консултантски услуги „ЕкоМозаик“ на барање на Инвеститорот, пристапи кон подготовка на Студија за оценка на влијанијата од спроведување на проектот врз животната средина согласно законските барања, како и добрите земјоделски практики и НДТ за сектор живинарство.

1.3 ЦЕЛ НА СТУДИЈАТА

Целта на Студијата за ОВЖС е да се утврдат и оценат позитивните и негативните влијанија кои можат да произлезат од реализацијата на проектот врз животната средина и социјалните аспекти на локално, регионално и национално ниво. Главната цел на оваа Студија е да обезбеди проектните активности во сите фази на проектот да се извршуваат на начин кој е прифатлив за заштита на животната средина и за социјалните аспекти, а се во согласност со националното законодавство и најдобрите меѓународни практики.

Студијата за ОВЖС ги идентификува можните негативни влијанија, кои произлегуваат од реализацијата на планираните проектни активности. Врз основа на идентификацијата на сегашната состојба со животната средина на планскиот опфат каде се предвидува реализација на проектните активности, оценети се потенцијалните влијанија согласно нивниот интензитет и времетраење, како и другите потенцијални појави, кои се со одреден ризик по животната средина и се предлагаат мерки за спречување или ублажување на негативните влијанија врз животната средина, здравјето на луѓето и здравјето и благосостојбата на живината.

Во ОВЖС Студијата се предлагаат мерки за спречување, намалување или компензација на влијанијата врз животната средина и здравјето на луѓето за секоја од фазите на реализација на проектните активности и животниот циклус на проектот и се одредуваат одговорни лица за нивна имплементација. Во фазата на подготовка на проектната документација земени се во предвид најдобро достапните техники од секторот интензивно живинарство и стандардите за заштита на животната средина и здравјето на луѓето, а кои се наведени во Планот со мерки за спречување, минимизирање или ублажување на идентификуваните влијанија, кој е составен дел на Студијата.

Спроведување на постапка за ОВЖС го усогласува проектот со пропишаните стандарди за заштита на животната средина и здравјето на луѓето, кои се опфатени со техничките – технолошки решенија во проектната документација, а се во функција на предвидување на мерки и активности за заштита на животната средина и здравјето на луѓето. Во таа насока, ОВЖС постапката и добивањето на позитивно решение за одобрување на Студијата за ОВЖС од надлежниот орган на управата е предуслов за добивање на одобрението за спроведување на проектот.

ПОГЛАВЈЕ 2

Релевантно национално законодавство

Ова поглавје дава преглед на националната политика на животната средина и социо-економските аспекти, законодавството и стандардите релевантни за проектот на национално и на ниво на ЕУ, како и конвенции потпишани /ратификувани од страна на Република Македонија.

---

2 НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАВСТВО

2.1 АНАЛИЗА НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАВСТВО И СООДВЕТНИ ДИРЕКТИВИ НА ЕУ

Обезбедување на одржливост на животната средина е високо на дневниот ред на Република Северна Македонија која интензивно во последните дваесетина години ги прифати глобалните стратегии и политики во поглед на заштита на животната средина преку ратификација на најзначајните меѓународни конвенции и протоколи, а истовремено ја изрази и својата подготвеност за пристапување кон ЕУ преку развивање на односите со ЕУ и добивање на кандидатски статус.

Република Северна Македонија има потпишано голем број на меѓународни конвенции, протоколи и билатерални договори на глобално ниво и има добиено статус на земја кандидат за прием во ЕУ.

Владата на РСМ ја потврди својата подготвеност за пристапување кон ЕУ преку развивање на односите со ЕУ и со поставување на членството во ЕУ како национална цел со највисок приоритет. Во 1995 год. Република Северна Македонија воспостави дипломатски односи со ЕУ, а во 2001 год. беше потпишана Спогодба за стабилизација и асоцијација меѓу ЕУ и Република Северна Македонија. Во 2004 год. Владата на Република Северна Македонија ја поднесе апликацијата за целосно членство во Европската унија и во 2005 год и беше даден статус на земја кандидат. Начелото на партнерство беше легализирано со Одлука на ЕУ во 2006 год. Со цел да се исполнат критериумите за целосно членство, Република Северна Македонија во април 2007 година усвои Национална програма за усвојување на правото на Европската унија (НПУПЕУ II). НПУПЕУ ги содржи и плановите за хармонизација на националното законодавство со она на ЕУ, неопходната динамика на институционално зајакнување за имплементација на законодавството, потребните ресурси за реализација и Акционен план. Република Северна Македонија усвои неколку политички стратешки документи во повеќе сектори во животната средина, каде Владината политика кон подобрување на животната средина е јасно дефинирана (Национална стратегија за европска интеграција, Национален еколошки акционен план II, Национална стратегија за управување со отпад, Национален План за управување со отпад, Национална стратегија за управување со води, Национален план за заштита на амбиентниот воздух итн.).

Од 2005 година во РСМ започнат е процесот на апроксимација на ЕУ законодавството од областа на животната средина преку транспонирање на ЕУ Директивите во сите сектори на животната средина (отпад, вода, воздух, бучава, хемикалии, индустриска контрола од загадувањето, природа, хоризонтално законодавство), а во период 2006-2008 е подготвена Национална стратегија за апроксимација на ЕУ законодавството во националната регулатива. Овој процес се одвива континуирано во поглед на донесените закони (Закон за животна средина, Закон за квалитет на амбиентален воздух, Закон за отпад, Закон за води, Закон за заштита на природата, Закон за бучава, Закон за хемикалии, Закон за минерални сировини, Закон за концесии и јавно приватно партнерство, Закон за просторно и урбанистичко планирање (со нивните измени и дополнувања во овој период), додека процесот на усогласување на техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите во форма на подзаконски акти е во напредна фаза, а во некои сектори е и скоро завршен (оценка на влијание врз животната средина, стратешка оценка на влијание врз животната средина, интегрирано спречување и контрола на загадувањето, квалитет на воздух). Но, исто така дел од секторите не е

усогласен целосно со техничките стандарди на ЕУ Директивите (на пр. Емисиите и граничните вредности на загадувачи во отпадните води, емисии во воздух од стационарни извори, хемикалии и др.) и се очекува заокружување на овој процес во наредниот период.

Во текот на 2015/2016 година започнати се неколку проекти финансирани преку ЕУ ИПА фондовите, кои имаат за цел да ги подобрат состојбите на национално ниво односно да се донесе правна рамка и институционално да се зајакне секторот води и отпад, како и да се подготви техничка документација од областа на водите и пречистителни станици.

Подготвен е План за управување со отпад на РСМ (2021 – 2031), а ќе се продолжи и донесувањето подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за водите, со што ќе се обезбеди понатамошно усогласување со соодветните правни акти на ЕУ во областа на водите. Во наредниот период, земјата ќе продолжи со процесот на усогласување на националното законодавство со правото на ЕУ за животна средина и климатски промени, како и со негово спроведување. Статусот на апроксимација се следи секоја година преку програм мониторингот и преку НПУПЕУ Република Северна Македонија е должна да реферира за статусот на транспонирање на ЕУ законодавството.

Во продолжение ќе биде даден осврт на меѓународните договори и конвенции, ратификувани од страна на РСМ и претставуваат дел од националното законодавство како и статусот на правна транспонираност на ЕУ Директивите кои се релевантни за проектот.

2.2 СООДВЕТНИ МЕЃУНАРОДНИ КОНВЕНЦИИ И ДОГОВОРИ

Република Северна Македонија паралелно со транспонирањето на законодавството на ЕУ, има ратификувано и голем број на меѓународни конвенции и договори. При подготовка на Студијата за ОВЖС беа земени во предвид барањата на следните меѓународни договори и конвенции ратификувани од РСМ:

- Конвенција за пристап до информации, учество на јавноста во одлучувањето и пристап до правдата за прашања поврзани со животната средина. Донесена на 25 јуни 1998 година (Архуска конвенција);
- Протокол од Кјото за климатски промени (Кјото, декември 1997). Ратификувана од страна на Македонија на 18 ноември 2004 година (стапување на сила на 16 февруари 2005);
- Базелска конвенција во врска со контролата врз прекуграничните загадувачи со опасен отпад и неговото депонирање (Базел, 1995), ратификувана 1997;
- Конвенција за заштита на биолошката разновидност (Рио де Жанеиро, 1992), ратификувана 1998;
- Конвенција за заштита на дивниот растителен свет и природните живеалишта во Европа, Берн, 1972 (Службен Весник на РМ бр. 49/97);
- Конвенција за заштита на миграторни видови диви животни, Бон, 1979 (Службен Весник на РМ бр. 38/99);
- Конвенција за мочуришта од меѓународно значење, особено како водни живеалишта (Рамсар, 1971), ратификувана во 1977;

- Габични видови кои се заштитени со Европската црвена листа на габи (Ing 1978);
- Габични видови предложени за заштита од страна на Европскиот совет за заштита на габи (33 европски габични видови кандидати за додавање во Анекс 1 од Бернската конвенција, август 2003);
- Договор за заштита на лилјациите во Европа (Лондон, 1991), ратификуван 1999 година (Амандман на Договорот ратификуван 2002 година);
- Рамковна конвенција на Обединетите нации за климатски промени (Њујорк, 9 мај 1992). Ратификувана од страна на Македонија на 28 јануари 1998 година (стапување на сила на 28 април 1998);
- Конвенцијата за влијанието врз животната средина во прекуграничен контекст (ЕСПОО, февруари 1991)
- Европска конвенција за предел (Фиренца, 2000), ратификувана 2003 година.

2.3 МЕЃУНАРОДНО ЗАКОНОДАВСТВО/РЕГУЛАТИВА НА ЕУ РЕЛЕВАНТНА ЗА ПРОЕКТОТ

Директивите кои се транспонирани во националното законодавство, а се во директна корелација со проектот “Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача кој е предмет на анализа на Студијата за ОВЖС се следните:

Табела 1 ЕУ Директиви релевантни за проектот

Директива	Краток опис
Директива за ОВЖС (Директива 2011/92/ЕУ за оценка на ефектите на одредени јавни и приватни проекти врз животната средина и измените со Директивата 2014/52/ЕУ)	Директивата за ОВЖС опфаќа широк спектар на проекти, од индустриски до инфраструктурни проекти, и ги одредува правилата за оценка на потенцијалните ефекти на овие проекти врз животната средина. Ги дефинира процедуралните елементи што треба да се следат, како што се обезбедување на Извештај за влијанието врз животната средина и консултации со јавноста и надлежните органи за животна средина во рамки на развивањето процедури на согласност за опфатените активности. ОВЖС треба да ги идентификува директните и индиректните ефекти на проектот во однос на следните фактори: флората, фауната, почвата, водите, воздухот, климата, пејзажот, материјалните средства и културното наследство, како и интеракцијата помеѓу овие различни елементи. Сите проекти наведени во Прилог I на Директивата се смета дека имаат значителни ефекти врз животната средина.
Директиви за пристап до информации и учество на јавноста	Директива за пристап до информации за животната средина (2003/4/ЕС); Директива за учество на јавноста во поглед на изготвувањето на одредени планови и програми кои се однесуваат на животната средина и дополнување во однос на учеството на јавноста и пристап до правдата Директивите на Советот 85/337/ЕЕС и 96/61/ЕС (2003/35/ЕС)
Директива 91/271/ЕЕС за третман на урбаните отпадни води	Целта на Директивата е да ја заштити животната средина од негативните ефекти од испуштањата на урбаните отпадни води и испуштањата од одредени индустриски сектори (наведени во Прилог III на Директивата) и се однесува на собирањето, третманот и испуштањето на отпадни води од домаќинствата, мешавина од отпадни води и отпадни води од одредени индустриски сектори. Конкретно, Директивата подразбира: (а) секундарен третман на сите испуштања од агломерации над 2000 PE и понапреден третман за агломерации над 10 000 PE во назначените чувствителни области и нивни сливови; (б) претходно овластување за сите испуштања на урбани отпадни води, испуштања од индустријата за преработка на храна и индустриски испуштања во системите за собирање на урбани отпадни води; (в) следење на работата на станиците за собирање и пречистување на водите; (г) контрола на отстранувањето и повторната употреба на тињата од отпадните води, како и повторната употреба на отпадните води каде што е соодветно.
Директива 86/278/ЕЕС за заштита на животната средина, а особено на почвата, при користење на тиња во земјоделството.	Оваа Директива го регулира користењето на тињата од отпадните води во земјоделството на начин што ќе ги спречи штетните ефекти врз почвата, вегетацијата, животните и човекот, со што ќе се поттикне правилна употреба на тињата. За таа цел, се забранува користење на нетретирана тиња

Директива	Краток опис
	<p>на земјоделско земјиште, освен ако истата не е инјектирана или вградена во почвата. Директивата поставува барања за водење детална евиденција на количините на произведена тиња, количините кои се користат во земјоделството, составот и својствата на тињата, видот на третман и локациите каде што се користи тињата.</p>
<p>Рамковна директива за отпад 2006/12/ЕС дополнета со Директивата на ЕУ 2008/98/ЕС за управување со отпад</p>	<p>Оваа Директива ги поставува основните концепти и дефиниции поврзани со управувањето со отпадот, како што се дефинициите за отпад, рециклирање, обновување. Во неа се утврдени одредени основни принципи на управување со отпад: отпадот мора да се управува без да се загрози човековото здравје и без да ѝ се наштети на животната средина. Во законодавството и политиката за отпад на земјите членки на ЕУ треба да се применува како приоритетна цел следната хиерархија за управување со отпадот: превенција, подготовка за повторна употреба, рециклирање, обновување, отстранување, при што отстранувањето (депонирањето) е најмалку повољна опција и треба да се ограничи на неопходниот минимум. Директивата вклучува одредби за опасен отпад и отпадни масла. Таа бара земјите-членки да усвојат планови за управување со отпад и програми за превенција на отпад. Дополнително, земјите-членки мора да побараат од секоја установа или претпријатие кое има намера да изврши третман на отпадот да добие дозвола од надлежните органи. Може да се постават стандарди за технички минимум за активностите на третман на отпад кои бараат дозвола доколку се утврди постоењето на придобивки во смисла на заштита на човековото здравје и животната средина што би се добиле од таквите минимални стандарди. Покрај оваа Директива, Одлуката 2000/532/ЕС за утврдување листа на отпад го дефинира системот за класификација на отпадот, вклучувајќи и разлика помеѓу опасниот и неопасниот отпад. Таа е тесно поврзана со листата на основните карактеристики што го сочинуваат опасниот отпад дадена во Прилог III на Директивата</p>
<p>Директива ДИЕ (Директива 2010/75/ЕУ за индустриска емисија</p>	<p>Директивата ДИЕ ги регулира загадувачките емисии од индустриските објекти и ги утврдува правилата за интегрирана превенција и контрола на загадувањето, како и барањето според кое ниту еден објект не може да се користи без дозвола. Исто така, ги утврдува правилата за спречување или, онаму каде што тоа не е применливо, за намалување на емисиите во воздухот, водата и земјиштето, како и за спречување на создавањето на отпад. Примена на референтни документи кои се однесуваат на индустријата за храна, Најдобри достапни техники (НДТ) за храна, пијалоци и индустрија за млеко (Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Food, Drink and Milk Industries</p>

Директива	Краток опис
<p>Директива 2002/49/ЕС во врска со оценувањето и управувањето со бучавата во животната средина – Декларација на Парламентот и Советот на ЕУ за Директивата во врска со оценувањето и управувањето со бучавата во животната средина</p>	<p>Директивата во врска со оценувањето и управувањето со бучавата во животната средина (Директивата за бучава во животната средина – ДБЖС) е главен инструмент на ЕУ за идентификување на нивоата на изложеност на бучава и за активирање на неопходните активности, и на ниво на земјите членки и на ниво на ЕУ. За да ги оствари наведените цели, ДБЖС се фокусира на три области на дејствување: утврдување на изложеноста на бучава во животната средина, обезбедување информации кои се достапни за јавноста во однос на бучавата во животната средина и нејзините влијанија, како и спречување и намалување на бучавата во животната средина, каде што е потребно, и зачувување на квалитетот на бучавата, онаму каде што е соодветен. Директивата се однесува на бучавата во животната средина на која се изложени луѓето, особено во изградените области, во јавните паркови или други тивки области во агломерација, во тивки области во природа, близу училишта, болници и други објекти и области чувствителни на бучава.</p>
<p>Директиви за емисии на загадувачки материи во води</p>	<p>Директива на ЕУ 2006/11/ЕС за загадувањето предизвикано од одредени опасни супстанции испуштени во водната средина Директива за испуштањето на опасни супстанции во водата (76/464/ЕЕС), како законодавство ориентирано кон контролата на емисиите; Директива на ЕУ 80/68/ЕЕС за заштита на подземните води од загадување предизвикано од опасни супстанции; Директива на ЕУ 86/280/ЕЕС за гранични вредности и целите за квалитет за испуштањето на одредени опасни супстанции вклучени во Листа 1 од Анексот на Директивата 76/464/ЕЕС; Директива на ЕУ 2008/105/ЕЕС за стандард за квалитет на животната средина во делот на водите</p>
<p>Директива 2007/43/ ЕС за утврдување минимални правила за заштита на кокошки што се чуваат за производство на месо 2007/43/ЕС</p>	<p>Одредување на минимални правила за заштита на кокошките кои се чуваат за производство на месо, ги утврдува правилата за заштита на животните, со цел за рамнотежа меѓу благосостојбата на животните, здравјето, економски и социјални фактори и влијанија врз животната средина. Ова поглавје обезбедува преглед на сите можни влијанија од различни области во животната средина нивна прелиминарна оценка како резултат активностите кои ќе се одвиваат во одгледувалиштето за бројлери.</p>
<p>Директива (91/676/ЕЕС) за заштита на водите од загадување предизвикано од нитрати од земјоделски извори</p>	<p>Директивата ги дефинира мерките кои треба да се преземат за заштита на водите предизвикано од можни емисии на нитрати како резултат на земјоделски активности.</p>
<p>Директиви за БЗР</p>	<p>ЕУ има усвоено неколку Директиви за подобрување и обезбедување на БЗР. Директивата 89/391/ЕЕС за воведување на мерки за подобрување на безбедноста и здравјето на работниците при работа поттикнува подобрување на БЗР во сите сектори на дејствување, ги</p>

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Директива	Краток опис
<p>Директивата 89/391/ЕЕС воведување на мерки за подобрување на безбедноста и здравјето</p> <p>Директивата 89/654/ЕЕС за минималните барања за безбедност и здравје на работното место</p>	<p>промовира правата на работниците да нудат предлози во врска со здравјето и безбедноста, да поднесуваат жалби до надлежните органи и да прекинат со работата во случај на сериозна опасност.</p> <p>Директивата 89/654/ЕЕС за Минималните барања за безбедност и здравје на работното место ги поставува минималните барања за безбедност и здравје при работа.</p>
<p>Директива 92/57/ЕЕС</p>	<p>Спроведување на минималните безбедносни и здравствени барања на привремени или мобилни градилишта ги утврдува минималните барања за безбедност и здравје на кое било градилиште каде што се одвиваат градежни или инженерски активности и има за цел да ги спречи ризиците преку воспоставување механизам на одговорност кој ги поврзува сите вклучени страни.</p>

2.4 РЕЛЕВАНТНИ БАРАЊА НА НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАВСТВО

Република Северна Македонија во периодот 2004 – 2022 год. има донесено законски и подзаконски акти за води, за квалитет на амбиентниот воздух, за управување со отпадот, заштитени природни подрачја и биодиверзитет, бучава и вибрации, за пристап до информации за животната средина и учество на јавноста во процесот на донесување одлуки за животната средина, како и за постапка за ОВЖС, кои се релевантни за Проектот за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за одгледување на живина и производство на пилешко месо во Гиновци, Општина Ранковци и релевантноста на истите се дадени во следнава Табела.

Табела 2 Национално законодавство релевантно за проектот

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
Општо	<ul style="list-style-type: none"> • Устав на Република Северна Македонија (Сл. Весник бр. 52/91, 01/92, 31/98, 91/01, 84/03 и 107/05); • Закон за градење (Сл. Весник на РМ, бр.70/13.79/13.137/13, 163/13, 27/14, 28/14, 42/14, 115/14, 149/14, 187/14, 44/15, 129/15, 217/15, 226/15, 30/16, 31/16, 29/16, 71/16, 132/16, 35/18, 64/18, 168/18, 244/19 и 18/20); • Законот за градење ги дефинира следните задолжителни дозволи: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Одобрение за реконструкција и адаптација на постонји земјоделски објекти. ✓ Барањето за добивање на Одобрение за градба вклучува основен проект со сите потребни фази и одлука од МЖСПП за одобрена ОВЖС. Одобрението важи две години, а градежните работи мора да бидат започнати во овој период. Одобрението за реконструкција и адаптација на земјоделските објекти треба да се добие пред започнувањето на какви било градежни активности. ✓ Изработка на Проект за употреба и одржување во согласност со законски барања по завршувањето на изградбата, а пред оперативната фаза. Тој содржи технички, технолошки и функционални услови на објектите; одредби за периодично следење на изградените објекти, опрема, уреди, постројки итн. 	

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ По техничкиот преглед потребно е да се издаде Одобрение за употреба за да се потврди дали објектот е изграден во согласност со основниот проект или изведбениот проект (во случај на какви било промени на основниот проект во текот на изградбата). • Закон за животна средина (Сл. Весник на РСМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15 129/15, 192/15, 39/16, 99/18, 89/22) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Уредба за определување на проектите и критериумите врз основа на која се утврдува потребата за оценка на влијанието врз животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 74/05, 109/09, 164/12 и 202/16) ✓ Правилник за информациите содржани во известувањето за намерата за спроведување на проектот и за постапката за утврдување на потребата од ОВЖС на проектот (Сл. Весник на РМ, бр. 33/06) ✓ Правилник за содржината на барањата што треба да ги исполнува студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 33/06) ✓ Уредбата за утврдување на активностите на објектите за кои е потребна дозвола за ИСКЗ (Сл.Весник на РМ, бр.89/05) го регулира издавањето на дозволата за ИСКЗ. Дозволата за ИСКЗ може да биде од "А" или "Б" тип во зависност од капацитетот/активноста на објектот за кој се бара дозвола: • Проектираниот капацитет на објектите изнесува производство на 3.750.000 јајца за ведење во одгледувалиште "Гиновци", Во инкубаторска станица "Гиновци" очекувано годишно производство на 3.562.500 еднодневни пилиња бројлери и во одгледувалиштето за бројлерски јата "Псача" производство на 1.276.800 бројлери и во согласност со Уредбата за определување на проектите и критериумите врз основа на која се утврдува потребата за оценка на влијанието врз животната средина (Сл. Весник на 	

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<p>РМ бр. 74/05, 109/09, 164/12 и 202/16), проектот припаѓа во Прилог 1 Активности на инсталации за кои е потребна А –интегрирана еколошка дозвола.</p> <p>✓ Во согласност со дејноста која се планира да се врши припаѓа во Точка 14 Инсталации за интензивно живинарство или свињарство со повеќе од 40.000 места за живина, 20.000 места за кокошки несилки .</p>	
Управување со води	<ul style="list-style-type: none"> • Законот за води (Сл. Весник на РСМ бр. 4/98, 87/08, 06/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 180/14, 154/15 и 52/16)); ✓ Со цел регулирање на правото за користење на подземна вода од бунар потребно е добивање на Дозвола за користење на вода од бунар од надлежен орган (МЖСПП). Мониторинг на фосфатите, азотот и ВОЈ од подземните води во бунарот треба да се изведува годишно, како и пред нејзина употреба. • Закон за снабдување со вода за пиење и одведување на урбани отпадни води (Сл. Весник бр.68/04, 28/06, 103/08, 17/11, 18/11, 54/11 163/13); • Уредба за класификација на водите (Сл. Весник бр.18/99); • Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води (Сл. Весник бр.18/99 и 71/99); • Правилник за безбедност на водата („Службен Весник на РМ“ бр. 46/2008 • Правилник за поблиските услови за собирање, одведување и прочистување, начинот и условите за проектирање, изградба и експлоатација на системите и станици за прочистување на урбаните отпадни води, како и техничките стандарди, параметрите, стандарди на емисијата и нормите за квалитет за пред третман, отстранување и прочистување на отпадни води, имајќи го во предвид оптоварувањето и методот за прочистување на урбаните отпадни води коишто се испуштаат во подрачја чувствителни на испуштање на урбани отпадни води (Сл. Весник на РМ, бр 73/11); 	<p>Директивата 91/271/ЕЕС – директива за урбани отпадни води.</p> <p>Хармонизиран со директивата 98/83/ЕС</p> <p>Хармонизиран со Директивата 91/271/ЕЕС – Директива за урбани отпадни води</p> <p>Хармонизиран со Директивата 86/280/ЕЕС за граничните вредности и целите за квалитет за испуштања на одредени опасни супстанции вклучени во Листа 1 од анексот на Директивата 76/464/ЕЕС</p> <p>Хармонизиран со Директивата 91/271/ЕЕС – Директива за урбани отпадни води</p>

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<ul style="list-style-type: none"> • Правилник за опасните и штетни материи и супстанции и нивните емисиони стандарди што може да се испуштаат во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела како и во крајбрежните земјишта и водни живеалишта („Службен Весник на РМ“ бр.108/2011). • Правилник за поблиските услови, начинот и максимално дозволените вредности и концентрации на параметрите на прочистените отпадни води за нивно повторно користење (Сл. Весник на РМ, бр.73/11); 	
Управување со отпад	<ul style="list-style-type: none"> • Закон за управување со отпад (Сл. Весник на РМ, бр. 216/21) • Листа на видови отпад (Сл. весник бр. 100/05); ✓ Според Листата за видови на отпад (Сл. Весник на РМ бр.100/05), отпадот кој се создава при интензивно живинарство припаѓа во група 02 Отпад од земјоделство, хортикултура, аквакултура, шумарство, лов и риболов, подготовка и преработка на храна. • Правилник за општите правила за постапување со комуналниот и со другите видови неопасен отпад (Сл. Весник на РМ, бр. 147/07); • Правилник за формата и содржината на барањето, формата и содржината на дозволата за собирање и за транспортирање на комунален и другите видови на неопасен отпад, како и минималните технички услови за вршење на дејноста собирање и транспортирање на комунален и други видови на неопасен отпад (Сл. Весник на РМ бр.8/06 и 133/07); • Правилник за количеството на биоразградливи состојки во отпадот што смее да се депонира (Сл. Весник на РМ, бр. 108/09 и 142/09и 60/11). • Правилник за гранични вредности на емисии при горење и согорување на отпад и услови за работа на инсталациите (Сл. Весник на РМ, бр. 123/09); • Правилник за начинот и условите за складирање на отпадот, како и условите што треба да ги исполнат локациите на коишто се врши складирање на отпадот (Сл. Весник на РМ бр. 29/07): 	<p>Со овој закон се врши усогласување со Директивата 2008/98/ЕС на Европскиот Парламент и на Советот од 19 Ноем-ври 2008 за отпад и укинување на одредени директиви (CELEX бр. 32008L0098).</p> <p>Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот Парламент и на Советот од 04 јули 2012 година за отпад од електрична и електронска опрема (CELEX бр. 32012L0019), и Директива 2011/65/ЕУ на Европскиот Парламент и на Советот од 8 јуни 2011 година за ограничувањето на употребата на одредени опасни супстанции во</p>

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<p>✓ Согласно Правилникот, изведувачите во текот на реконструкцијата/адаптацијата треба да преземат соодветни мерки за привремено складирање или отстранување на материјалот од ископ, вегетацијата. Исто така, потребно е да се развие План за управување со отпад за фазата на работа на инсталацијата што ќе вклучува мерки за управување со генерираниот отпад нус производи од животинско потекло, медицински отпад, течно шталско губриво, како и со сите други видови генериран отпад.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Правилникот за содржината и начинот на водење на евиденцијата во Регистарот за отпад и Правилникот за формата и содржината на евиденцијата за третман на отпад, формата и содржината на обрасците за идентификација и транспортирање на отпад, како и формата и содржината на годишните извештаи за управување со отпад ја опишуваат структурата и видот на податоци што треба да бидат вклучени во годишните извештаи поднесени од правни лица кои се занимаваат со отпад до МЖСПП. • Закон за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема (Сл. Весник на РМ, бр.176/21); • Закон за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори (Сл. Весник на РМ, бр.176/21); • Закон за управување со пакување и отпад од пакување (Сл. Весник на РМ, бр. 215/21); 	<p>електричната и во електронската опрема, (CELEX бр.32011L0065). Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот Парламент и на Советот од 6 септември 2006 година (2006/66/EЗ) за батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори и за укинување на Директивата 91/157/ЕЕЗ, (CELEX бр. 32006L0066), Директива 2013/56/EЗ на Европскиот Парламент и на Советот од 20 ноември 2013 година за изменување на Директивата 2006/66/EЗ на Европскиот парламент и на Советот за батерии и акумулатори и за отпадни батерии и акумулатори во однос на пласирањето на пазарот на преносливи батерии и акумулатори кои содржат кадмиум и се наменети за употреба во безжични електрични алати, како и батерии во форма на копче со ниска содржина на жива и за укинување на Одлуката 2009/603/EЗ на</p>

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
		<p>Комисијата (CELEX бр. 32013L0056.</p> <p>Со овој закон се врши усогласување со Директивата на Европскиот парламент и на Советот од 20 декември 1994 година (94/62/E3), за пакување и за отпад од пакување (CELEX бр.31994L0062), Директива 2004/12/E3 на Европскиот Парламент и на Советот од 11 февруари 2004 година со која се изменува и се дополнува Директивата 94/62/E3 за пакувања и отпад од пакувања (CELEX бр.32004L0012), „Директива 2013/2/EУ на Комисијата од 7 февруари 2013 година за изменување на Анекс I кон Директивата 94/62/E3 на Европскиот парламент и на Советот за пакување и отпад од пакување(CELEX бр.32013L0002), Директива (ЕУ) 2015/720 на Европскиот Парламент и на Советот од 29 април 2015 година за изменување на Директива 94/62/E3 во однос на намалување на потрошувачката на тенки</p>

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
		пластични кеси за пазарување(CELEX бр.32015L0720) и Директива (ЕУ) 2018/852 на Европскиот Парламент и на Советот од 30 мај 2018 година за изменување на Директивата 94/62/ЕЗ за пакување и отпад од пакување(CELEX бр.32018L0852).
Квалитет на воздух	<p>Закон за квалитетот на амбиенталниот воздух (Сл. Весник на РМ, бр. 67/04 со амандмани бр. 142/07, 138/09, 92/10, 79/11, 11/12, 106/12, 169/13 и 148/14);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Закон за ратификација на Рамковната Конвенција на Обединетите Нации за климатските промени (Сл. Весник на РМ, бр. 61/97); • Закон за ратификација на Протоколот од Кјото кон Рамковната Конвенција на Обединетите Нации за климатски промени (Сл. Весник на РМ, бр. 49/04); • Уредба за гранични вредности за нивоа и видови на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух и прагови на алармирање, рокови за постигнување на граничните вредности, маргини на толеранција за гранична вредност, целни вредности и долгорочни цели (Сл. Весник на РМ, бр. 50/05 и 4/13); • Правилник за количините на горните граници-плафоните на емисиите на загадувачките супстанции со цел утврдување на проекции за одреден временски период кои се однесуваат на намалувањето на количините на емисиите на загадувачките супстанции на годишно ниво (Сл. Весник на РМ, бр. 2/10, 156/11 и 111/14) • Правилник за методологијата, начините, постапките, методите и средствата за мерење на емисиите од стационарните извори (Сл. Весник на РМ, бр. 11/12); 	<p>Рамковна директива за квалитет на амбиенталниот воздух (2008/50/EU);</p> <p>Директива за гранични вредности за бензен и јаглерод моноксид во воздухот (2000/69/EU);</p> <p>Директива 2002/3/EC за озон во амбиенталниот воздух;</p> <p>Директива 1999/30/EC за гранични вредности за сулфур диоксид, азот диоксид и азотни оксиди, суспендирани материји и олово во амбиенталниот воздух</p>

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<ul style="list-style-type: none"> • Правилник за граничните вредности за дозволените нивоа на емисии и видови на загадувачки супстанции во отпадните гасови и пари кои ги емитираат стационарните извори во воздухот (Сл. Весник на РМ, бр. 141/10) • Листа на зони и агломерации за квалитет на амбиентниот воздух (Сл. Весник на РМ, бр. 23/09); 	
Бучава и вибрации	<ul style="list-style-type: none"> • Закон за заштита на бучава во животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 79/07, 124/10, 47/11 и 163/13, 146/15); • Правилникот за мерните станици и мерните места ги дефинира локациите на мерните станици и мерните места од каде ќе се следи влијанието на изворите на бучава во животната средина, во зависност од степенот на заштита од бучава, видот на активности и чувствителноста на населението: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Локациите на постојите објекти за одгледување на живина и инкубаторската станица припаѓаат на подрачје со III степен на заштита од бучава (60 dB во текот на денот и 55 dB во текот на ноќта). Бучавата треба да се одржува во граничните вредности и соодветно да се мониторира. • Правилник за примената на индикаторите за бучава, дополнителни индикатори за бучава, начинот на мерење на бучава и методите за оценување со индикаторите за бучава во животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 107/08) • Правилник за гранични вредности на нивото на бучава во животната средина (Сл. Весник на РМ, бр. 147/08) • Правилник за поблиските услови во поглед на потребната опрема која треба да ја поседуваат овластени научни стручни организации и институции како и други правни и физички лица, за вршење на определени стручни работи за мониторинг на бучава (Сл. Весник на РМ, бр. 152/08); • Правилник за поблиските видови на посебните извори на бучава како и услови кои треба да ги исполнуваат постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор во поглед на емитираната бучава и стандардите за заштита од бучава (Сл. Весник на РМ, бр. 142/13); 	<p>Директива 2002/49/ЕС за оценка и управување на бучавата; Директива 2000/14/ЕС за емисии на бучава од надворешна опрема.</p>

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<ul style="list-style-type: none"> Правилник за локациите на мерните станици и мерните места (Сл. Весник на РМ, бр.120/08); Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава (Сл. Весник на РМ, бр. 1/09) 	
Заштитени природни области и биодиверзитет	<ul style="list-style-type: none"> Закон за заштита на природата (Сл. Весник на РМ, бр. 67/06, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 27/14 и 41/14); Правни акти за прогласување на заштитени подрачја во согласност со Законот за заштита на природата; Закон за ратификација на Бонската Конвенција за заштита на миграторните видови диви животни (Сл. Весник на РМ, бр. 38/99); Уредба за ратификација на Конвенцијата за заштита на водните живеалишта со меѓународно значење за заштита на водните птици (РАМСАР) (Сл. Весник на РМ, бр. 9/77) 	<p>Директива 92/43/ЕЕЗ за зачувување на природните живеалишта на дивата фауна и флора;</p> <p>Директива за зачувување на диви птици 2009/147/ЕС; Конвенција за биолошка разновидност (Рио де Жанеиро), 1992 година.</p> <p>Конвенција за заштита на дивиот растителен и животински свет во Европа и природните живеалишта (Берн), 1972 година</p>
Заштита на културно наследство	<ul style="list-style-type: none"> Закон за заштита на културното наследство (Сл. Весник на РМ, бр.20/04, 71/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14 и 34/14) Закон за ратификација на Рамковната Конвенција на Советот на Европа за значењето на културното наследство во општеството (Сл. Весник на РМ, бр. 25/11); Закон за ратификација на Конвенцијата за заштита на нематеријалното културно наследство (Сл. Весник на РМ, бр. 59/06) 	<p>Конвенција за заштита на светското културно и природно наследство, УНЕСКО, 1972 година.</p>
Здравје и безбедност при работа	<ul style="list-style-type: none"> Закон за здравствена заштита (Сл. Весник на РМ, бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14 и 132/14); Закон за безбедност и здравје при работа (Сл. Весник на РМ, бр.92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13 и 158/14); 	<p>Рамковна директива за безбедност и здравје на работното место (89/391/EU)</p> <p>Директива 89/654/ЕЕС за минималните барања за</p>

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<ul style="list-style-type: none"> • Правилник за минималните барања за безбедност и здравје на вработените во работниот простор (Сл. Весник на РМ, бр. 154/08) • Правилник за личната заштитна опрема која вработените ја употребуваат при работата (Сл. Весник на РМ, бр. 116/07); • Правилник за безбедност и здравје при работа на опрема за работа (Сл. Весник бр. 116/07); 	<p>безбедност и здравје при работа на работното место; Директива 2009/104/EU за користење на работна опрема; Директива 89/656/EU за користење на лична заштитна опрема; Директива за основните барања кои треба да ги исполнува работниот простор. (89/654/EU).</p>
Останато релевантно национално законодавство за проектот	<ul style="list-style-type: none"> • Закон за земјоделско земјиште (Службен Весник на РСМ бр. 135/07, 18/11, 148/11, 95/12, 79/13, 87/13, 106/13, 164/13, 39/14, 130/14, 166/14, 72/15, 98/15, 154/15, 215/15, 7/16 и 161/19) <ul style="list-style-type: none"> ✓ Со Законот се уредува користењето, располагањето, заштитата и пренамената на земјоделското земјиште. Сопствениците и корисниците на земјоделското земјиште се должни земјиштето да го користат согласно неговата намена, да ја одржуваат и зголемуваат неговата плодност и да спречуваат загадување или друг вид на деградација. • Закон за заштита и благосостојба на животните (Службен Весник на РСМ бр. 113/07): <ul style="list-style-type: none"> ✓ Одредбите за проектирање на Инсталацијата за интензивно живинарство се пропишани во Правилникот за заштита и благосостојба на животните кои се држат за фармски цели (Сл.Весник на Република Северна Македонија бр. 3/17). ✓ ИСКЗ – Секторско упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина , Зајакнување на управувањето со животната средина – Република Македонија , Скопје 2007, PM Report Ref. No. 300033-06-RP-366 	

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Исто така при изработката на проектната документација се почитувани и препораките дадени во Кодексот на добра земјоделска и хигиенска пракса („Службен Весник на Република Македонија” бр 112/10) на земјоделските стопанства од страна на земјоделските производители. • Закон за идентификација и регистрација на животни (Службен Весник на РСМ бр. 95/12, 27/14, 149/15,53/16): <ul style="list-style-type: none"> ✓ Идентификацијата и регистрацијата на животните мора да се спроведува според членовите од законот ✓ Добитокот треба да биде поединечно идентификуван Одгледувачот е одговорен за ✓ Навремена идентификација и регистрација на животните ✓ Водење на регистри на одгледувалиштето ✓ Доставување на податоци во Централниот регистар на одгледувалиштата на животни • Правилник за начинот и регистрација, формата и содржината на образецот на барање за регистрирање на одгледувалишта, формата и содржината на картата за идентификација на одгледувалиштето, начинот на пријавување и евидентирање на промените на одгледувалиштето и одгледувачот како и видовите на други животни (Службен Весник на РСМ бр.24/13). • Закон за безбедност на храна за животни (Службен Весник на РСМ бр. 145/10, 53/11, 1/12, 33/15, 149/15, 53/16 <ul style="list-style-type: none"> • Правилникот за условите за ставање во промет на живина и јајца за вадење Сл.весник на Р.С.Македонија 18/2014. • Закон за земјоделство и рурален развој (Службен Весник на РСМ бр.49/10, 53/11, 126/12, 15/13, 69/13, 106/13, 177/14,25/15, 73/15, 83/15, 154/15, 11/16, 53/16 ,120/16, 163/16 и 74/17,83/18, 27/19). 	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Аспекти на животната средина и социјални аспекти	Релевантно национално законодавство	Релевантно законодавство на ЕУ/ Најдобри практики / Искуства
	<ul style="list-style-type: none"> • Кодекс за добра земјоделска и хигиенска пракса (Службен Весник на РСМ бр. 112/10) • Одржливо бројлерско производство - Водич за вредносен ланец на добра практика (ФАО (TCP/MCD/3605) • Закон за шуми (Службен Весник на РСМ бр. 64/09) • Закон за нус производи од животинско потекло (Службен Весник на РСМ" бр. 113/07): <ul style="list-style-type: none"> ✓ Листа на категоризирани нус производи од животинско потекло (Службен Весник на РСМ бр.53/08) ✓ Правилник за начинот на собирање, превезување и идентификување на посебните категории на нуспроизводи од животинско потекло (Службен Весник на РСМ бр.21/09) • Закон за ѓубриња (Сл. Весник бр.110/07; 20/09; 17/11 и 148/11): Ѓубривата се употребуваат согласно правилата за добра земјоделска и хигиенска пракса, што опфаќа употреба на ѓубрива од одреден вид во количества и во согласност со потребите на растенијата и почвата 	

2.5 ПОСТАПКА ЗА ОЦЕНА НА ВЛИЈАНИЕТО НА ПРОЕКТОТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Надлежен орган за водење постапка за оценка на влијание на проектот врз животната средина е Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП).

Во Законот за животна средина (Службен Весник на РСМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18, 89/22) Глава XI/ членови 76-94) каде што се транспонирани барањата на директивите на ЕУ за ОВЖС (Директивата 85/337/ЕЕС дополнета со Директивите 97/11/ЕС, 2003/ 35/ЕС и 2009/31/ЕС), пропишана е постапката за оценка на влијанието врз животната средина.

Главната цел на постапката за ОВЖС и придобивките од спроведувањето на истата се прикажани на Слика 1.

Која е главната цел на постапката за ОВЖС?

Постапката за оценка на влијанието врз животната средина претставува интердисциплинарна постапка која во неколку чекори ќе потврди дека аспектите на животната средина се земени во предвид и се вклучени во одлуките кои се однесуваат на проектот, а кои може да предизвикаат влијанија врз медиумите на животната средина.

Главната цел на постапката за ОВЖС е да ги информира засегнатите страни и јавноста за влијанијата врз животната средина од реализацијата на проектот.

Студијата за ОВЖС претставува алатка која ги идентификува, предвидува и анализира влијанијата врз животната средина, социјалните, културните и здравствените аспекти. Во секој успешен документ за ОВЖС се дадени алтернативни решенија и мерки за спречување и контрола на влијанијата врз животната средина за секој проект.

Таа има за цел да ги предвиди влијанијата врз животната средина во рана фаза на планирање и дизајнирање на проекти, да најде начини и средства за намалување на негативните влијанија, да ги обликува проектите што одговараат на локалното опкружување и да ги претстави предвидувањата и опциите пред носителите на одлуки.

Придобивки од спроведувањето на постапка за ОВЖС

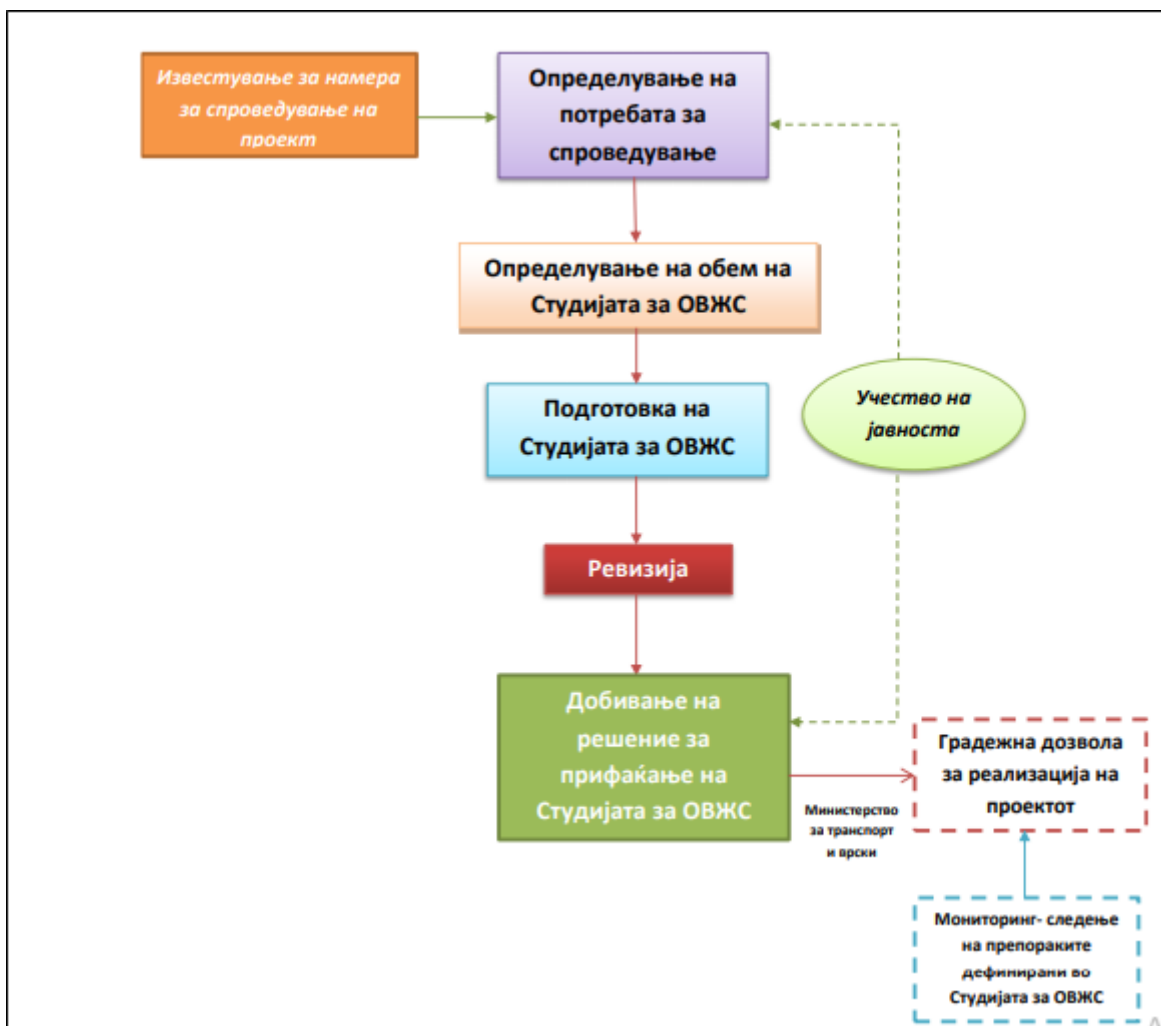
- Ги истакнува проектите кои се неподобни за животната средина;
- Предлага измени во дизајнот со цел да се намали влијанието врз животната средина;
- Предлага изводливи алтернативи;
- Предвидува значајни негативни влијанија

Слика 1 Главна цел и придобивки од спроведувањето на постапка за ОВЖС

Постапката за ОВЖС (прикажана на Слика 2) започнува со поднесување на Известување за намера за изведување на проект од страна на Инвеститорот, во писмена и електронска форма до Министерството за животна средина и просторно планирање (МЖСПП - Управа за животна средина), кој е надлежен орган за целата постапка.

Инвеститорот поднесе Известување за намера за спроведување на проект на 12.11.2021 година. Како составен дел на Известувањето беше и Листата на проверка за определување на обемот на Студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина.

Управата за животна средина е должна да го објави известувањето во најмалку еден дневен Весник достапен на целата територија на Република Северна Македонија и на интернет страната на МЖСПП. Писмото за намера за изведување на проектот е објавено на веб страната на МЖСПП.

Слика 2 Постапка за ОВЖС во Република Северна Македонија

Постапката за определување на потребата од спроведување на ОВЖС (Слика 3), претставува една фаза од постапката за ОВЖС во текот на која МЖСПП одредува дали ОВЖС треба да се спроведе или не за одреден проект, во согласност со член 77 од Законот за животна средина (Службен Весник на РСМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/2009, 124/2010, 51/2011, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15 129/15, 192/15, 39/16, 99/18,89/22) и Уредбата за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РСМ“ бр.74/05).

Одлуката од определувањето на потребата од спроведување треба да биде објавена во најмалку еден дневен Весник достапен на целата територија на РСМ и на интернет

страницата, како и на огласната табла на МЖСПП. Инвеститорот, правните лица или физичките лица кои се засегнати, како и невладините организации за животна средина, може да поднесат жалба против одлуката до Второстепената комисија на Владата на РСМ, одговорна за решавање на управните работи во областа на животната средина.

Од страна на МЖСПП до Инвеститорот доставено е решение со кое се утврдува потребата од оценка на влијанието на проектот и обемот со арх.бр. **11-731/3 од 30.03.2022г.** По постапката за определување на потребата од спроведување на ОВЖС, МЖСПП го информира Инвеститорот за одлуката за тоа дали ОВЖС ќе се спроведе или не и врз основа на тие информации, Инвеститорот поднесува барање за мислење за опфатот на ОВЖС.

Фазата на **одредување на обемот** е постапка во текот на која МЖСПП ја утврдува содржината и обемот на работите кои треба да се опфатат со Студијата за оценка на влијанието врз животната средина. При подготвувањето на мислењето за обемот на Студијата, МЖСПП треба да ги земе предвид мислењата на инвеститорот и мислењата добиени по објавувањето на одлуката за потребата од спроведување.

По одредувањето на обемот, Инвеститорот ангажира експерт од листата на експерти за ОВЖС кој со својот тим ја изработува Студијата за ОВЖС според условите утврдени во подзаконските акти (Правилникот за содржината на барањата што треба да ги исполнува Студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина (Сл. Весник на РСМ бр. 33/06) и ја доставува до МЖСПП во писмена и електронска форма.

Јавниот увид започнува кога МЖСПП ќе извести дека Студијата за ОВЖС за проектот кој е во изработка е изготвена и истата е достапна за јавноста во најмалку еден дневен Весник, додека не – техничкото резиме се објавува на интернет страницата на МЖСПП. Во оваа фаза, МЖСПП организира Јавна расправа за Студијата за ОВЖС и треба да обезбеди достапност на информациите потребни за јавноста и учеството на јавноста во јавната расправа.

Ревизијата на Студијата за ОВЖС претставува процес за проверка на соодветноста на Студијата за ОВЖС. Извештајот за соодветноста на Студијата за ОВЖС го подготвува МЖСПП или лица назначени на листата на експерти за ОВЖС. Врз основа на Студијата, Извештајот за соодветноста на Студијата за ОВЖС, јавната расправа и добиените мислења од заинтересираните страни и консултираните институции на локално и национално ниво, МЖСПП донесува **Решение** за тоа дали ќе даде или нема да даде согласност за барањето за спроведување на проектот. МЖСПП го доставува решението до Инвеститорот, до органот на државната управа надлежен за давањето одобрение или одлука/решение за спроведување на проектот и до општините каде што проектот ќе се спроведува. Решението се објавува на веб страницата на МЖСПП.

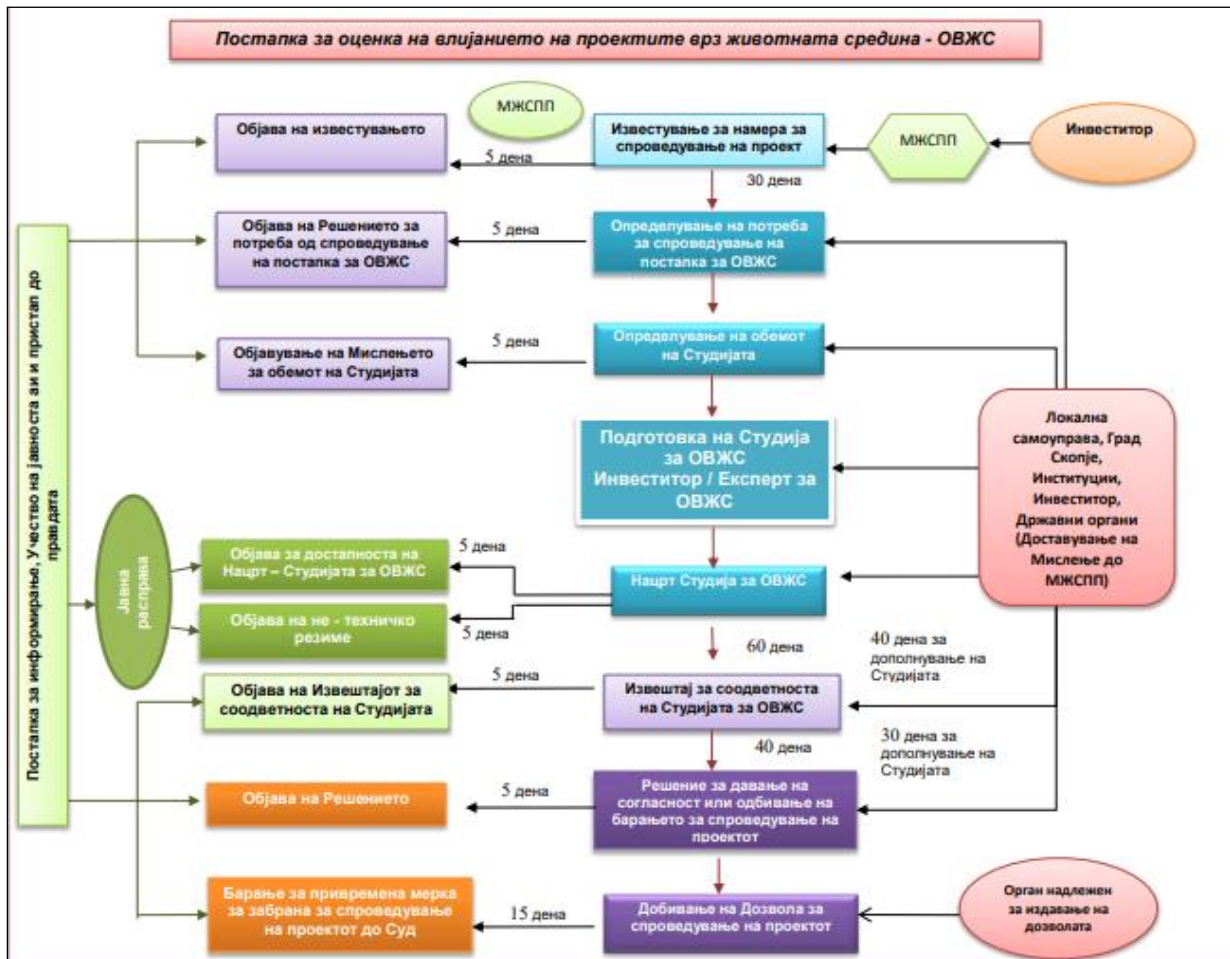
Вклучувањето на јавноста во постапката за ОВЖС и ПВЗС (План за вклучување на засегнатите страни) е регулирано со Законот за животна средина, подзаконските акти за информации од јавен карактер, за учество на јавноста и пристап до правдата и е во согласност со меѓународните конвенции потпишани и ратификувани од страна на Македонија (Архуската конвенција и Конвенција Еспоо).

Вклучувањата на јавноста се врши преку:

- давање информации на јавноста за проектот и постапката за ОВЖС;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- нејзино учество при што таа може активно да биде вклучена во јавни дискусии и да достави писмено мислење во текот на различните фази на постапката за ОВЖС; и
- преку механизмот за пристап до правдата, при што јавноста може да влијае на донесувањето на одлуки со поднесување на жалба до Судот или Второстепената комисија на Владата.

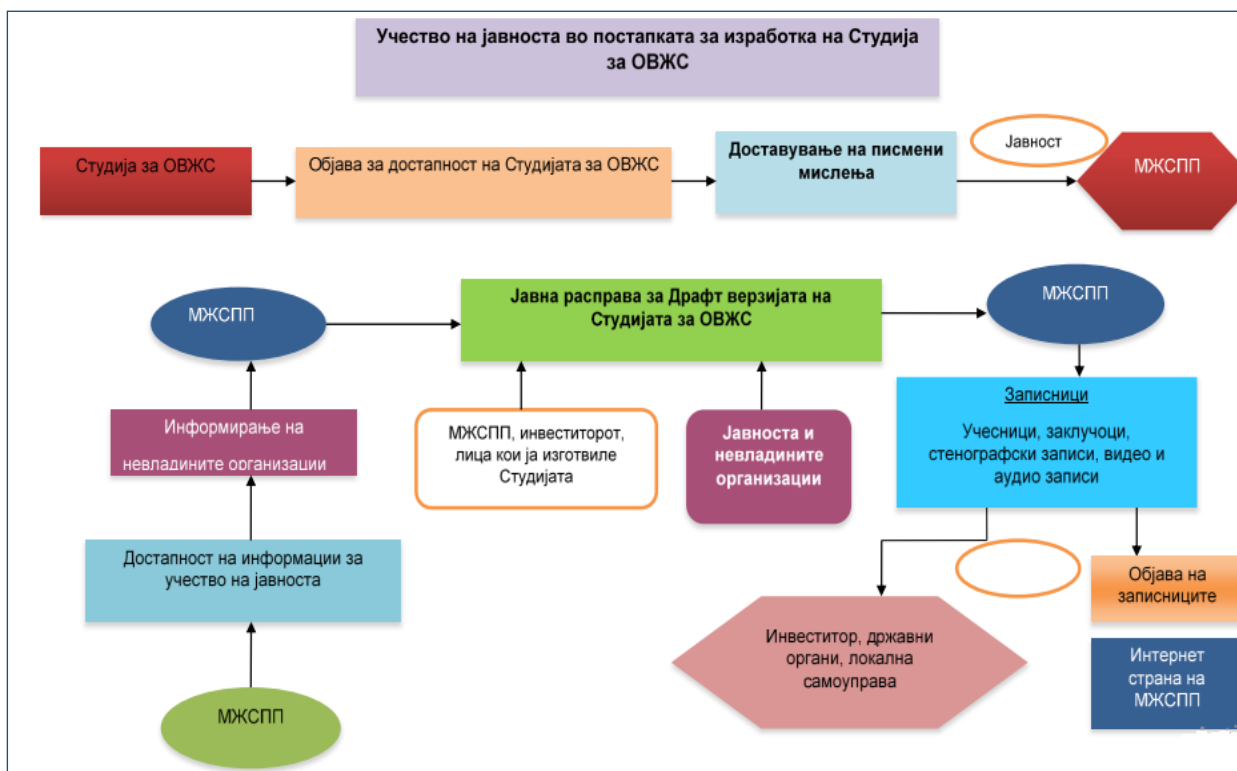
Слика 3 Национална постапка за оценка на влијанието на проектите врз животната средина - ОВЖС

Според националното законодавство, јавноста е вклучена во секој чекор од постапката за ОВЖС. Секоја одлука донесена во текот на постапката треба да биде објавена во соодветните медиуми и таа може да ја следи и да учествува во неа со помош на следниве чекори од постапката:

1. Објавување на Известувањето за намерата за започнување на проектот;
2. Објавување на одлуката за определување на потребата за спроведување на ОВЖС и обемот на ОВЖС;
3. Објавување на достапноста на нацрт Студијата за ОВЖС и за организирање на јавна расправа;
4. Објавување на нетехничко резиме на Студијата за ОВЖС;
5. Објавување на Извештајот за соодветноста на Студијата за ОВЖС; и

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

6. Објавување на Одлуката за издавање на одобрение или за одбивање на барањето за спроведување на проектот.

Слика 4 Учество на јавноста во изработка на Студијата за ОВЖС

ПОГЛАВЈЕ 3

Опис и карактеристики на проектот

Поглавјето ги дефинира општите податоци за проектот и неговото значење и постапката за избор на локацијата. Ја опишува технологијата, техничките карактеристики на проектот во сите фази и алтернативите како и изборот на конечната алтернатива

---

3 ОПИС И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРОЕКТОТ

3.1 ОПШТИ ПОДАТОЦИ ЗА ПРОЕКТОТ

Инвеститорот “ИНТЕРНАЦИОНАЛ Фреш Фуд” ДОО Врапчиште од 2019 година е сопственик на земјоделски објекти за производство на пилешко месо во општина Ранковце: помошни земјоделски објекти - фарми во КО Ранковце (имотен лист 218), инкубаторска станица во КО Ранковце (имотен лист 218), помошни објекти во земјоделството- фарми во КО Псача со (имотен лист бр. 350) дадени во прилог.

Со спроведување на овој проект Инвеститорот има намера да ги стави во функција постојните земјоделски објекти. За таа цел Инвеститорот планира да изврши реконструкција и адаптација на постоечките објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”.

Имајќи ја во предвид големината на инвестицијата, рестартирањето на објектите предвидено е да се одвива во неколку фази:

Во прва фаза планирана е адаптација на осум одгледувалишта за бројлери во објектот “Псача” со очекувано годишно производство на 950.000 бројлери.

Во втора фаза планирана е реконструкција на две одгледувалишта за матични јата и две одгледувалишта за родителски (експлоатациони) јата во објектот “Гиновци”, реконструкција на инкубаторската станица “Гиновци” и четири одгледувалишта за бројлерски јата во објект “Псача”.

Со реконструкцијата и адаптацијата на постојните објекти се очекува да се обезбеди проектиран капацитет во сите фази:

- ✓ Матичните јата и јата несилки: **6.000 женски единки, 550 машки единки годишно** за прва година - објект “Гиновци” одгледувалиште за родителски јата или крајна фаза пета година **25.000 женски единки и 2.300 машки единки.**
- ✓ Производство на **900.000 јајца за ведење годишно** –објект “Гиновци” или крајна фаза пета година **3.750.000 јајца за ведење.**
- ✓ Производство на едnodневни пилиња бројлери **900.000 годишно** во прва година (инкубаторска станица) објект “Гиновци” или крајна фаза пета година **3.562.500 едnodневни пилиња.**
- ✓ Проектираниот капацитет на јато за одгледување на бројлери е 16.000 едnodневни пилиња во еден објект или вкупно за дванаесет одгледувалишта со капацитет за седум турнуси годишно е **1.344.000 бројлери на годишно ниво.**

За реализација на предложениот проект Инвеститорот изработи инестиционо-техничка документација “Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”.

Основниот проект за одгледувалиштата е со тех. бр. 002-01-20 изработен од “ШГ-ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово . Основниот проект за инкубаторска станица со тех.бр. 001-20 е изработен од “ШГ- ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово .

Земјоделските објекти за производство на пилешко месо се: одгледувалиште на родителски јата и јата несилки /експлоатациони јата/, инкубаторска станица и одгледувалиште на бројлерски јата. Сите три објекти се наоѓаат на различни катастерски парцели одгледувањето на родителски јата и јата несилки е на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница. Инкубаторската станица е на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Одгледувањето на бројлерските јата е на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в. Желкарник сите сместени во Општина Ранковце.

Со реализација на оваа инвестиција се очекува да се воспостави ефикасно производство на безбедни, висококвалитетни земјоделски производи, на начин што ја штити и подобрува животната околина, социјалните и економските услови на земјоделците, нивните вработени и локалните заедници, а притоа го заштитува и здравјето и благосостојбата на сите видови кои се одгледуваат на фармата особено ако се има во предвид дека се работи за рурално подрачје.

3.2 ЛОКАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ

3.2.1 МАКРОЛОКАЦИЈА НА ПРОЕКТОТ

Постојните земјоделски објекти за одгледување на живина и инкубаторската станица се наоѓаат во североисточниот плански регион во Општина Ранковце. Овој регион го зафаќа сливното подрачје на реките Пчиња и Крива Река. Вкупната површина на регионот изнесува 2.310 km², што претставува 9,3% од вкупната површина на Македонија. Североисточниот регион го сочинуваат следните 6 (шест) Општини: Општина Липково, Општина Куманово, Општина Старо Нагоричане, Општина Ранковце, Општина Кратово и Општина Крива Паланка.

Општина Ранковце на запад граничи со Општина Старо Нагоричане, на југ со Општина Кратово, на исток со Општина Крива Паланка на север со Република Србија и претставува рурална општина.

Слика 5 Местоположба на Општина Ранковце во однос на останатите општини

Одгледувалиштето за родителски и експлоатациони јата “Гиновци” се наоѓа на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница, инкубаторската станица се наоѓа на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан во општина Ранковце. Двата објекти меѓусебно се одалечени околу 50m и претставуваат посебни технолошки единици (Слика 6).

Одгледувалиштето на бројлерски јата се наоѓа на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в. Желкарник, Општина Ранковце. Најблиските населени места до одгледувалиштето за

матични и родителски јата и инкубаторската станица е село Гиновци кое се наоѓа југоисточно од објектите на одалеченост од околу 300m.

Селото Гиновци се наоѓа во јужниот дел на Славишко поле, во непосредна близина на коридор 8. Сместено е во средишниот дел на Општина Ранковце, а од населеното место Ранковце е одалечено 4km. Селото е едно од малкуте рамничарски села во општината и избилува со плодна земјоделска површина. Поради својата местоположба во Славишкото Поле и плодните земјоделски површини, најголемиот дел од населението се занимава со полјоделство. Располага со многубројни стопански објекти во повеќе стопански дејности. Претпријатија кои работат во атарот на селото Гиновци се: рудникот „Бентомак“, неколку живинарски фарми и ОП „Осогово“. Во однос на угостителско-сместувачките капацитети во селото се наоѓа рекреативниот-риболовен центар „Парк Гиновци“. Според статистиката од 2002 година во селото живеат 315 жители и се наоѓа на надморска висина од 480m.

Најблиско населено место до одгледувалиштето за бројлерски јата е село Псача кое се наоѓа југоисточно од одгледувалиштата на одалеченост од околу 350m. Псача е населба која се наоѓа на јужната страна долж магистралниот пат Куманово - Крива Паланка во северното подножје на Осоговските планини и истото е на половина од патот Ранковце - Крива Паланка. Сместена е на јужниот раб на котлината Славиште и моментално е најиндустријализираниот дел од општината. Атарот зафаќа површина од 12,4 km² и има околу 539 жители според статистиката од 2002 година. По својот тип спаѓа во групата на ридско-планински села и најголем дел од куќите се сместени околу магистралниот пат, но има и маала од разбиен тип расфрлени околу селото на поголема далечина. Земјоделството е доминантно занимање на жителите на ова село, во атарот на селото се наоѓа најголемата фарма за печурки Бонум. Живинарската фарма на Инвеститорот 'ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД' се наоѓа на одалеченост од околу 350 m од најблиските објекти за домување.

Слика 6 Местоположба на проектната локација во однос на општината и населените места
Микролокација на одгледувалиште за родителски јата и јата на несилки "Гиновци"

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

3.2.2 МИКРОЛОКАЦИЈА НА ОДГЛЕДУВАЛИШТА ЗА РОДИТЕЛСКИ ЈАТА И ЈАТА НА НЕСИЛКИ „ГИНОВЦИ“

Пристапот до Одгледувалиштето за матични јата и инкубаторската станица е од локален асфалтиран пат кои ги поврзува со регионалниот пат Куманово – Крива Паланка. Локалниот пат поминува низ село Гиновци.

Објектите се на одалеченост од околу 670 m од регионалниот пат. Паркирањето е предвидено да се одвива во рамките на саматите парцели.

Земјиштето на предметните локации е во сопственост на Република Северна Македонија, а објектите се во сопственост на Инвеститорот (Имотен лист даден во Прилог).

Одгледувалиштето “Гиновци” преставува градежно изградено земјиште со површина од 135.016 m² и 17.892 m² земјиште под објекти. Сите објекти се во сопственост на Инвеститорот.

Слика 7 Микролокација на кастерска парцела 1215/1 одгледувалиште за родителски јата и јата на несилки “Гиновци” во однос на соседните парцели

Слика 8 Теренски фотографии од одгледувалиште за родителски јата и јата на несилки “Гиновци”

3.2.3 МИКРОЛОКАЦИЈА НА ИНКУБАТОРСКАТА СТАНИЦА „ГИНОВЦИ“

Предметната локација каде се наоѓа постојната инкубаторска станица е градежно изградено земјиште со површина од 6.883 m² и земјиште под објекти 1.413 m².

Микролокацијата на Инкубаторска станица во однос на соседните парцели е прикажана на Слика 9.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 9 Микролокација на катастерска парцела 1205/1 Инкубаторска станица во однос на соседните парцели

Слика 10 Теренски фотографии од постојна инкубаторска станица “Гиновци”

3.2.4 МИКРОЛОКАЦИЈА НА ОДГЛЕДУВАЛИШТЕ ЗА БРОЈЛЕРИ “ПСАЧА”

Самата локација на одгледувалиштето за бројлери “Псача” има многу добра сообраќајна поврзаност, бидејќи пристапот до локацијата е од југозападната страна од регионалниот пат Куманово – Крива Паланка. До локацијата се пристигнува преку асфалтен пристапен пат од југозападната страна, а паркирањето се одвива во рамките на самата парцелата. Одгледувалиштето за бројлери е сместено на две катастерски парцели но функционира како една целина на КП 355/1 заведена како 74.712 m² пасишта и 9.367 m² земјиште под згради и КП 355/2- 57.722 m² пасиште и 4.080 m² земјиште под зграда. Сите објекти се во сопственост на Инвеститорот.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Слика 11 Микролокација на катастерска парцела КП 355/2- одгледувалиште на бројлери

Слика 12 Микролокација на катастерска парцела КП 355/1-одгледувалиште на бројлери

Слика 13 Пристап до одгледувалиштето за бројлери „Псача“

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 14 Фотографии од постојните објекти во одгледувалиштето на бројлери “Псача”

3.3 ЗНАЧЕЊЕ НА ПРОЕКТОТ

Проектот претставува инвестиција, која ќе овозможи значајни социо-економски придобивки за локалната заедница и поширокото подрачје на проектот, особено ако се има во предвид дека се работи за рурално подрачје.

Имплементацијата на проектот ќе придонесе кон интензивирање на економскиот развој во подрачјето и зголемување на можностите за вработување на локалното население, како на краткорочна основа во текот на фазата на реконструкција, така и на долгорочна основа во текот на оперативната фаза на проектот. Локалното население во околината на проектната локација се занимава претежно со земјоделство, така што самата инвестиција ќе овозможи откуп на житни култури од локалното население кои ќе се користат за исхрана на живината.

Имајќи во предвид дека согласно национално законодавство според капацитетот инсталацијата спаѓа во инсталации за кои е потребно добивање на А Интегрирана Еколошка Дозвола (АИЕД), аспектите на животната средина поврзани со сите фази на животниот циклус на проектот се целосно утврдени и земени во предвид, а проценката на влијанијата врз животната средина е базирана на ИСКЗ – Секторско упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина PCM (Report Ref. No. 300033-06-RP-366), Референтен документ за најдобри достапни техники во инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи, 2017, Европска Комисија (Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, JRC Science for Policy Report, 2017, European Commission)

и Документ Одржливо бројлерско производство во Р. Северна Македонија – Водич за вредносен ланец на добра практика - FAO (TCP/MCD/3605).

Со проектната документација е предвидена реконструкција и адаптација на веќе постојни објекти и не е планирано проширување со нови капацитети.

Се очекува дека со примена на предложените мерки за намалување и ублажување на идентификуваните влијанија, проектот нема да има потенцијал за значително и неповратно влијание врз природните ресурси на подрачјето од интерес. Предложените проектни активности не се очекува да предизвика значајни влијанија на еколошкиот интегритет на подрачјето.

3.4 ПОСТАПКА ЗА ИЗБОР НА ЛОКАЦИЈА И ТЕХНОЛОГИЈА

Хиерархијата за избор на локација за фарма за интензивно живинарство според НДТ е базирана на следното:

- Заштитата на површинските и подземните води и просторот за расфрлање на екскрет во околината на локацијата.
  - Избегнување на појавата на непријатна миризба од живеалиштата во околината на локацијата.
  - Да се обезбеди соодветна оддалеченост од чувствителни рецептори кои е потребно да се заштитат.
  - Да се земат предвид доминантните климатски услови (на пр. ружа на ветрови и врнежи);
  - Заштита на животната средина во случај на празнење на фармата за време на итни ситуации (пр. појава на болест).
- Управувањето со екскретот да се базира на материјалниот баланс на хранливите состојки во рамки на контролирана област, фарма, група на фарми или регион.

Локацијата на фармата треба да биде во близина на области за компостирање или соодветни области за расфрлање како што се области за интензивно полјоделство така што би работеле како комплементарни заради:

- Олеснување на употребата на екскретот за компостирање или негова употреба во полјоделството;
- Избегнување на создавање вишок на екскрет во регионот.
- Намалување на трошоците за транспорт.

Заради заштита на површинските и подземните води во околината на локацијата и областите за расфрлање потребно е испитување на локацијата од квалификуван хидрогеолог, со цел добивање на информации за:

- Длабочина до нивото на подземната вода (доколку е мала).
- Длабочина до карпест слој (доколку е мала) и детали за подземната карпеста формација.
- Вид на карпест и почвен слој, и квантитативна оценка за пропустливоста.

- Присуство или отсуство на карстни карактеристики – пештери, понори итн. – доколку карпестиот слој е варовник.
- Класификација на аквиферите и ранливост на подземните води.
- Приватните бунари во круг од 200 m и сите јавни бунари во круг од 1 км од локацијата и бунарите во круг од 300 m во областите за расфрлање.
- Тек на подземните води
- Базични податоци за квалитетот на површинските и подземните води.
- Да се земе предвид потенцијалниот капацитет за иден развој на фармата.
- Да се спречи загадување на водите.
- Локација на сите водни текови покрај локацијата и областите за расфрлање.

Фармите треба да бидат оддалечени не помалку од 400 m една од друга, и активностите треба да се одвиваат така што емисиите во воздух и миризбата нема да резултираат со значително нарушување или значително влијание врз животната средина надвор од границите на локацијата. Искуството од изградбата на вакви капацитети (проширување на постојните) за интензивно одгледување на живина во однос на засегнатоста на јавноста е потенцијалот за емисии на миризба и влијание врз вредноста на имотите во близина на фармата. Фармите за одгледување на живина треба да бидат поставени на тој начин да во случај на појава на болест постои соодветен простор за изградба на линиска јама за одложување на целокупната угината живина. Локацијата за угината живина треба да биде соодветно изградена со цел избегнување на негативното влијание врз квалитетот на површинските и подземните води. При разгледувањето на НДТ операторот треба да го земе во предвид избегнувањето на потенцијалните полутанти на животната средина а доколку превенцијата не е можна треба да се фокусира на минимизирање или нивно елиминирање. НДТ вклучува спектар на практики за управување, техники и технологии заради превенција на дисперзијата на полутантите во животната средина (пр. воздухот, почвата или водата). НДТ техниките во многу ситуации може да бидат од есенцијално значење во заштитата на животната средина.

3.4.1 АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ

Во согласност со Правилникот за содржината на барањата што треба да ги исполнува Студијата за ОВЖС („Службен Весник на РМ“ бр. 33/06), потребно е да се изврши анализа на алтернативи во однос на локацијата и технологијата, вклучувајќи ја и нултата алтернатива, односно алтернативата да не се спроведува проектот. Анализата на алтернативните решенија, кои се земени во предвид од страна на Инвеститорот вклучувајќи ја и нултата алтернатива претставува задолжителна постапка при оцена на влијанието на проектот врз животната средина.

При анализата алтернативи во однос на избор на локацијата не се земени во предвид бидејќи се работи за рестартирање на производство односно реконструкција и адаптација на веќе постојни објекти. Алтернативи се разгледувани во однос на применетите техники и технологии во однос на нивната достапност и можноста за имплементација

Првата алтернатива е да не се спроведува предложениот проект т.е. алтернативата “да не се прави ништо” или „нулта алтернатива“, а останата алтернатива е разгледувана во однос на примена на техники и технологии за одвивање на севкупните процеси во оперативната фаза.

При анализа на алтернативите технолошкиот процес за одгледување на живина не е разгледуван како алтернатива, бидејќи Инвеститорот планира да постави потврдена технолошка линија која функционира во одгледувалишта за бројлерски јата. Проектната документација е веќе изработена и е прифатена технолошка линија која нуди комплетната опрема за одгледување на живина: хранење, напојување, сместување, греење/ладење и вентилација димензионирана во соработка со компанијата Big Dutchman. Компанијата Big Dutchman нуди опрема за најсовремен начин на производство на живина што овозможува објектите во целост да ги исполнуваат критериумите наведени во ЕУ регулативата ЕС/43/2007.

Во однос на изборот на опремата за инкубаторската станица избрана е опрема од Hatcherу Technologies Zeddarn the Netherlands и самата изработка на проектната документација за димензионирањето на опремата и технологијата се базира на препораки од самиот производител.

Постојните локации веќе се обезбедени со постојна инфраструктура што овозможува погоден и достапен транспортен систем, соодветни пристапи до самите локации, постојни енергетски приклучоци и водоснабдителни системи.

Како алтернативи при изработката на оваа студија се разгледувани

- Нулта варијанта – Да не се прави ништо (ZERO ALTERNATIVE)
- Реконструкција и адаптација на одгледувалиште за бројлери
- Реконструкција и адаптација на одгледувалишта на матични јата за репродукција, одгледувалиште на јата несилки и инкубаторска станица
- Фазна реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта.

3.4.2 НУЛТА ВАРИЈАНТА – ДА НЕ СЕ ПРАВИ НИШТО (ZERO ALTERNATIVE)

Во случај да не се спроведе проектот загубите би биле следни:

- Загуба на социјални и економски придобивки, во форма на краткорочни и долгорочни вработувања и зголемување на индиректната потрошувачка во подрачјето;
- Намален откуп на земјоделски производи - житни култури од локалното население;
- Стагнација во економскиот развој на општината;
- Стагнација на животниот стандард кај локалното население;
- Намалување на интересот на Инвеститорот и други потенцијални инвеститори за понатамошно инвестирање во подрачјето, со ефект на намален инвестициски циклус во поширокиот регион;
- Загуба на планирани приходи во буџетот на Република Северна Македонија и Општина Ранковце.
- Стагнација на развојот на пазарот на пилешко месо, имајќи ја во предвид дека со се поголемата побарувачка на пилешко месо на домашниот пазар се повеќе ќе се зголемува увозот на пилешко месо.;

Не спроведувањето на овој проект единствено ќе овозможи избегнување на негативните влијанија од градежните активности при реконструкција и адаптација на постоечките објекти, како и подоцна за време на оперативната фаза, што во споредба со придобивките од негово

имплементирање се занемарливи и незначителни особено долгорочно. Поради сите горенаведени причини, изборот на оваа алтернатива не е прифатлива од сите аспекти на развој на заедницата и интересот на инвеститорот.

3.4.3 АЛТЕРНАТИВИ РАЗГЛЕДУВАНИ ПРИ ПРОЕКТИРАЊЕ

При проектирањето се разгледни три алтернативи во однос на реконструкција на одгледувалиштата.

3.4.3.1 АЛТЕРНАТИВА 1

Реконструкција и адаптација само на одгледувалиштата за бројлерски јата “Псача”.

Доколу се пристапи кон реконструкција и адаптација само на одгледувалиштето за бројлерски јата инвеститорот ќе произведува само бројлери, а ќе биде зависен од слободниот пазар да обезбедува еднодневни пилиња. Истовремено ќе има високи трошоци за транспорт на еднодневните пилиња имајќи во предвид дека се работи за одгледувалиште за бројлери со капацитет од 16.000 бројлери за еден турнус од еден објект за одгледување на бројлери. Ако се има во предвид дека на предметната локација постојат 12 објекти за одгледување на бројлери неопходо е инвеститорот за еден турнус од слободниот пазар да обезбеди околу 192.000 еднодневни пилиња или околу 1.300.000 на годишно ниво што значи дека инвеститорот ќе биде целосно зависен од слободниот пазар и високи транспортни трошоци. Побарувачката на еднодневни пилиња на слободниот пазар е варијабилна и постои можност за ограничено производство и неможност за поврат на инвестицијата.

3.4.3.2 АЛТЕРНАТИВА 2

Реконструкција и адаптација на одгледувалиште на матични јата и јата за репродукција/експлоатација/ и инкубаторска станица.

Доколу се пристапи кон реконструкција и адаптација на одгледувалиштето за родителски јата, јата несилки и инкубаторска станица инвеститорот ќе обезбеди еднодневни пилиња но ќе има услови за одгледување на бројлери само во објектите во одгледувалиштето за бројлери “Псача” и дел од одгледувалиштата ќе останат нереконструирани во лоша состојба со што инвеститорот нема да може да го искористи максималниот капацитет.

3.4.3.3 АЛТЕРНАТИВА 3

Фазна реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта и инкубаторската станица

Со фазната реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта согласно инвестициониот план инвеститорот ќе изврши реконструкција на две одгледувалишта за родителски јата, две одгледувалишта на јата несилки, инкубаторската станица и четири одгледувалишта за бројлери. На овој начин инвеститорот ќе обезбеди технолошки процес во една целина од јајце, пиле до готов производ бројлер со конечна тежина од 2,43 kg наменет за производство на пилешко месо. Исто така ќе се овозможи од репро центарот да се врши слободна продажба на еднодневни пилиња со што ќе се овозможи зголемување на бројлерското производство во државата.

3.4.4 АЛТЕРНАТИВИ ЗА УПОТРЕБА НА ЕНЕРГЕНС ЗА ЗАГРЕВАЊЕ НА ОБЈЕКТИТЕ

Системот за загревање во одгледувалиштето “Гиновци” и инкубаторската станица е предвиден со загревање со енергенс течен нафтен гас –ТНГ со котелски постројки кои во моментот не се во функција.

При изработката на проектната документација разгледана е алтернативата за реконструирање на станицата за течен нафтен гас и алтернативата за компетна замена на системот за греење во сите објекти со станици кои како енергенс користат компримиран природен гас метан - CNG.

Во насока на подобрување на еколошките перформанси на објектите инвеститорот ја одбра алтернативата за комплетна замена на системот за греење со станици кои како енергенс користат компримиран природен гас метан. Во проектната документација истите се дадени како унифицирани инсталации за сите три објекти.

Во одгледувалиштето за бројлерски јата "Псача" ќе биде инсталирана опрема за употреба на компримиран природен гас CNG за загревање на одгледувалиштата.

3.4.5 АЛТЕРНАТИВА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО УГИНАТА ЖИВИНА

Во производниот процес се очекуваат нус производи од животинско потекло угинати пилиња во самите фарми во процесот на одгледување и транспорт, угинати пилиња при инкубација. Во фазата на проектирање се разгледувани две алтернативи. Алтернативата за

- Времено складирање
- Изградба на јама гробница

3.4.6 ИЗБРАНА АЛТЕРНАТИВА

Во однос на избраната алтернатива Инвеститорот врз основа на изработен инвестициски план во процесот на проектирање се одлучи за третата алтернатива - **Фазна реконструкција и адаптација на одгледувалишта и инкубаторската станица**. Во првата фаза е планирана адаптација на осум одгледувалишта за. Во следната фаза Инвеститорот ќе изврши реконструкција на две одгледувалишта за родителски јата, две одгледувалишта на јата несилки во објект "Гиновци", инкубаторската станица и четирите одгледувалишта за бројлерски јата во објект "Псача" во период од пет години.

На овој начин Инвеститорот ќе обезбеди технолошки процес во една целина од јајце, пиле до готов производ бројлер со конечна тежина од 2,43 kg наменет за производство на пилешко месо и економска исплатливост на инвестицијата.

Во однос на употребата на енергенс за загревање на одгледувалиштата, административните простории, и инкубаторската станица избрана е алтернативата за употреба на компримиран природен гас-метан во насока на изградба на енергетски ефикасни објекти со цел минимизирање на емисиите на штетни гасови во воздухот во однос на конвенционалното снабдување со примарна енергија. Инсталациите ќе бидат унифицирани за сите три објекти што ќе овозможи полесен начин и помали трошоци за одржување.

Во согласност со Законот за нус производи од животинско потекло (Сл. весник на Р. Северна Македонија бр.113/07), правните и физичките лица кои при вршењето на дејноста создаваат нуспроизводи од животинско потекло, се должни на пропишан начин да обезбедат нештетно отстранување или преработка така да не претставуваат ризик за здравјето на луѓето и животните, водата, воздухот, почвата и растенијата.

Во однос на алтернативите за управување со угинати животни во првата фаза се планира времено складирање во разладни комори до преземање од овластен постапувач.

Фазната градба ќе овозможи инвеститорот реално да го реализира проектот во согласност со инвестицискиот план и да ги обезбеди потребните финансиски средства..

3.5 ТЕХНИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРОЕКТОТ

Согласно инвестиционо-техничката документација Инвеститорот ќе изврши реконструкција и на две одгледувалишта за родителски јата и две одгледувалишта на јата несилки во објектот “Гиновци”, реконструкција на “Инкубаторската станица” и дванаесет одгледувалишта за бројлери во одгледувалиштето за бројлери “Псача”. На овој начин Инвеститорот ќе обезбеди технолошки процес во една целина од јајце, пиле до готов производ бројлер со конечна тежина од 2,43 kg наменет за производство на пилешко месо.

Реконструкцијата на објектите треба да биде изведена на начин што ќе го минимизира негативното влијание врз животната средина, како што се бучавата, вибрацијата и загадување на воздухот, водите и загадување на почвата.

Формата, конструкцијата и одржувањето на живеалиштата, објектите и опремата за живината мораат да бидат такви за да може да се одржуваат на лесен и хигиенски начин и да ја ограничат опасноста од појава на болести или трауматски повреди на животните како и да обезбедат соодветни безбедносни услови.

3.5.1 Одгледувалиште на родителски јата и експлоатација на родителски јата “Гиновци”

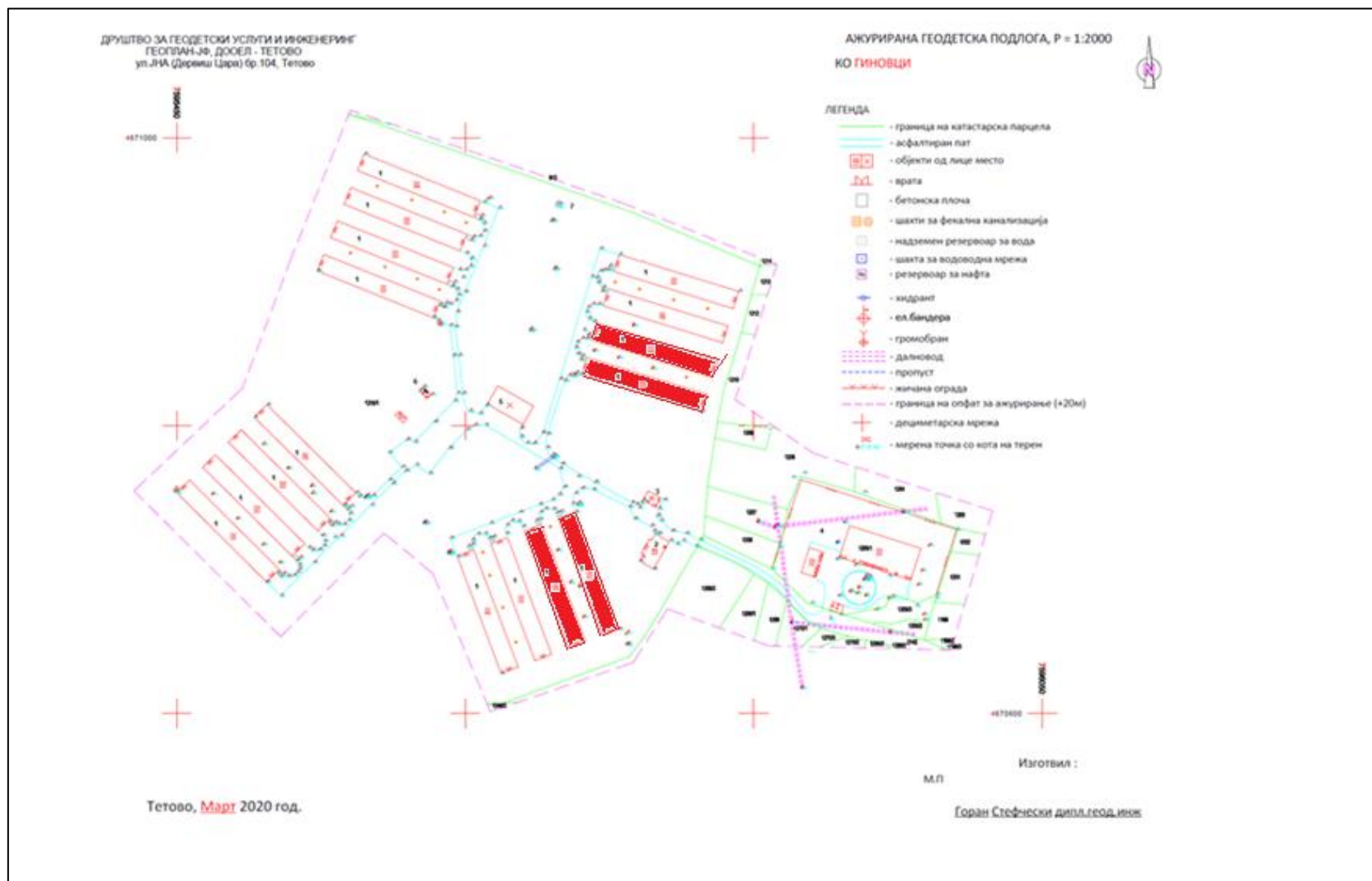
Предметната локација каде се наоѓа постојното одгледувалиште за матични јата и јата несилки “Гиновци” е на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница и е со површина од 135.016 m² земјоделско земјиште и 17.892 m² земјиште под објекти. Сите објекти се во сопственост на Инвеститорот. Влезот во објектот е од постојниот пристапен пат од инкубаторската станица.

На локацијата постојат 16 одгледувалишта од кои 8 објекти се за одгледување на живина до периодот репродуктивна зрелост и 8 објекти за експлоатација на родителски јата за производство - периодот на несење.

Со основниот проект во оваа фаза е планирана реконструкција на 4 одгледувалишта, управната зграда и котларата.

Сите одгледувалишта се со еднакви димензии 987,76,00 m² произведен простор и техничка просторија од 40,24 вкупно 1028,00 m² нето површина (Слика 15).

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Слика 15 Диспозиција на објекти во одгледувалиште "Гиновци"

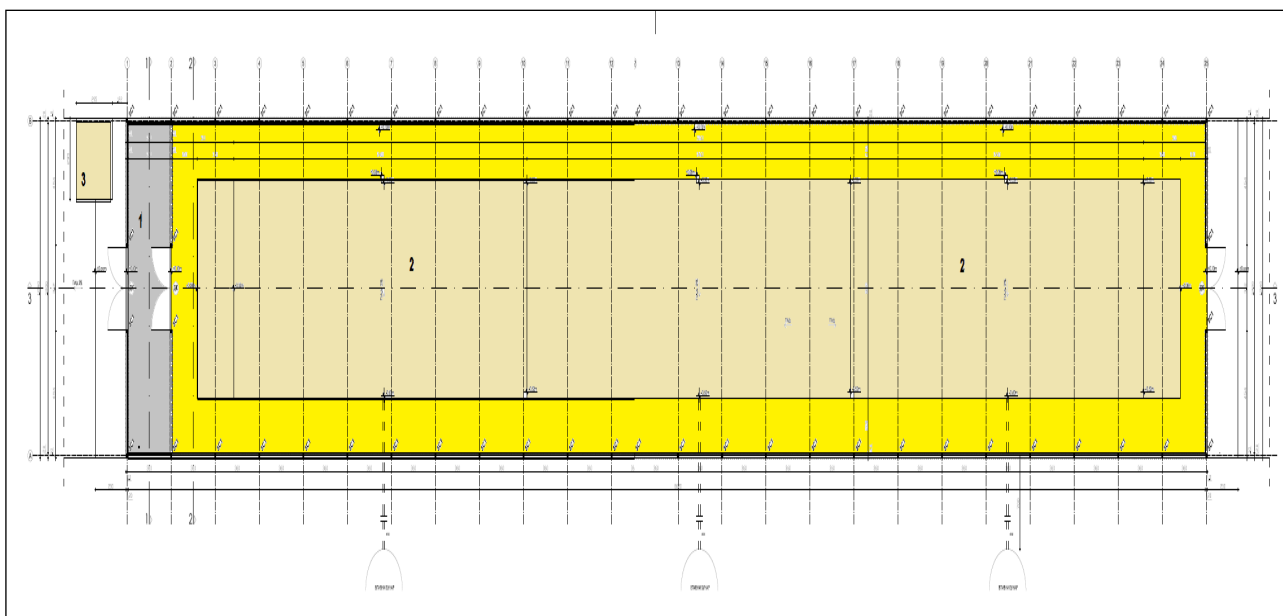
Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Легенда:

Ред.бр.	опис	m ²
1.	Одгледувалишта 16 броја	1028,03
2.	Управна зграда	179,00
3.	Трафостаница	65,00
5.	Магацин, котлара	380
7.	Надземен резервоар	50m ³

Објект за одгледување на родителски јата Приземје- Нето површина			
Р.бр.	Просторија	Под	Површина-м ²
1.	Одгледувалиште	Хеликоптиран бетон	358,99
2.	Техничка просторија1	Хеликоптиран бетон	40,24
3.	Предпростор	Хеликоптиран бетон	628,80
Вкупна нето површина			1028,03

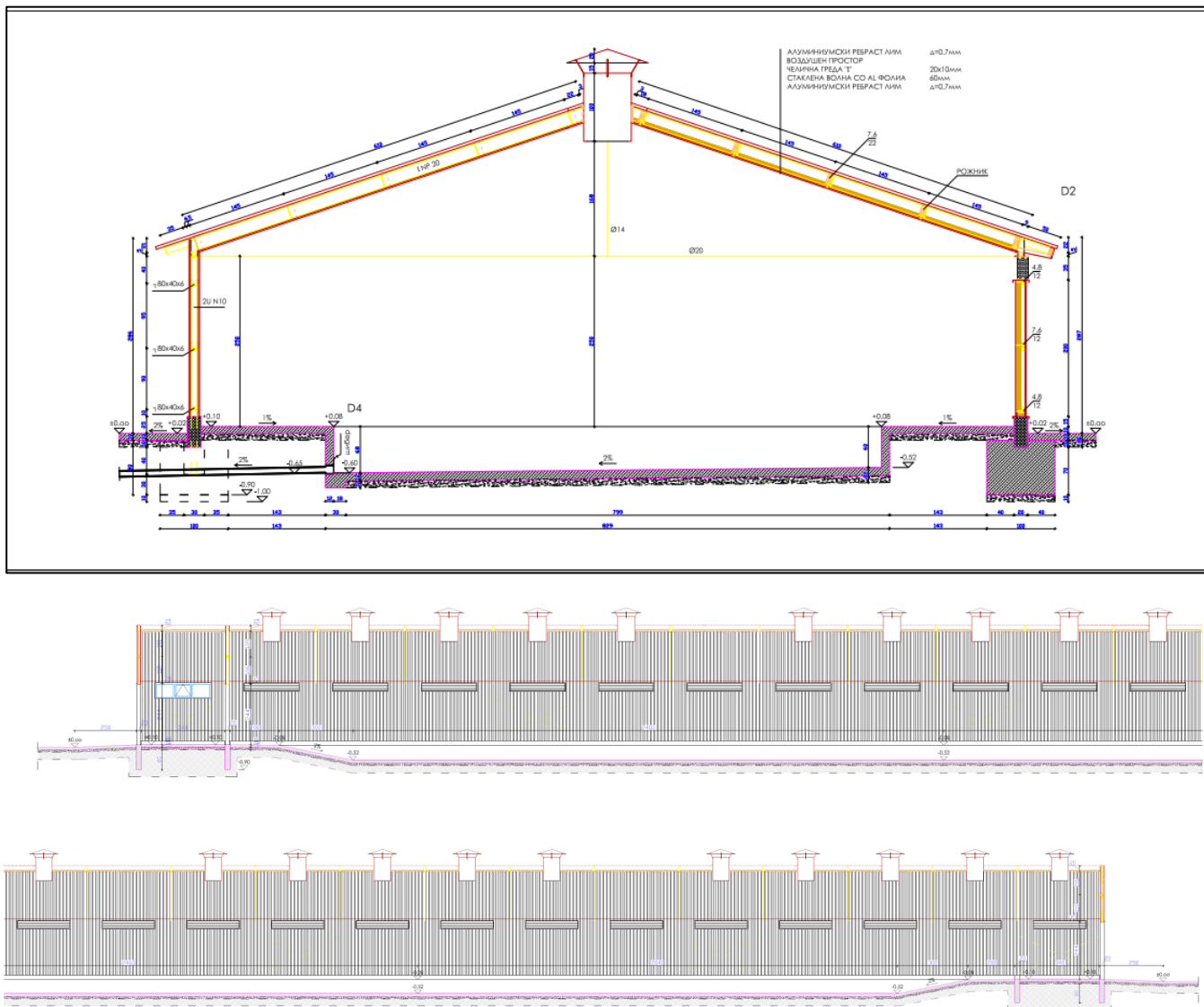
Основата на одгледувалиштето за родителски јата е прикажано на Слика 16.

Слика 16 Основа на приземје на одгледувалиште за родителски јата

Попречен пресек на постојниот објект на одгледувалиштето е прикажан на Слика 17.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 17 Пресек на постојно одгледувалиште

Во сите одгледувалишта, постојниот кровен покривач на објектите е од челичен профилиран алумински лим поставен на челична конструкција, рожниците се изведени од дрвени греди. Подконструкцијата е изведена од профилиран алумински лим. Внатрешната исполна е стаклена волна во алуминска фолија.

Со реконструкцијата е предвидено одстранување на постојниот кровен покривач и поставување на кровен сендвич панел. Фасадните ѕидови се проектирани од фасаден сендвич панел со термоизолациони својства поставени на секундарна ѕидна конструкција. Претходно се врши одстранување на надворешниот алумински лим и внатрешната стаклена волна.

Во техничката просторија ќе се изврши замена на постојните прозори со нови изработени од алуминска профил и вградено повеќеслојно стакло кое ќе ги задоволува термичките стандарди со $U_w \leq 1$. Постојната влезна врата ќе биде заменета со алуминска вертикално преклоплива врата – гаражна со вградена еднокрилна помошна врата.

Во слемето на постојниот објект-квот се отворите за кукиштата на вентилаторите и тоа 21 парчиња кои ќе се демотираат и затвораат од внатре со постојниот алумински лим, а од надвор со сендвич панелот. Наместо нив ќе се отвораат четири нови вентилациони отвори со $\varnothing 67\text{mm}$.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

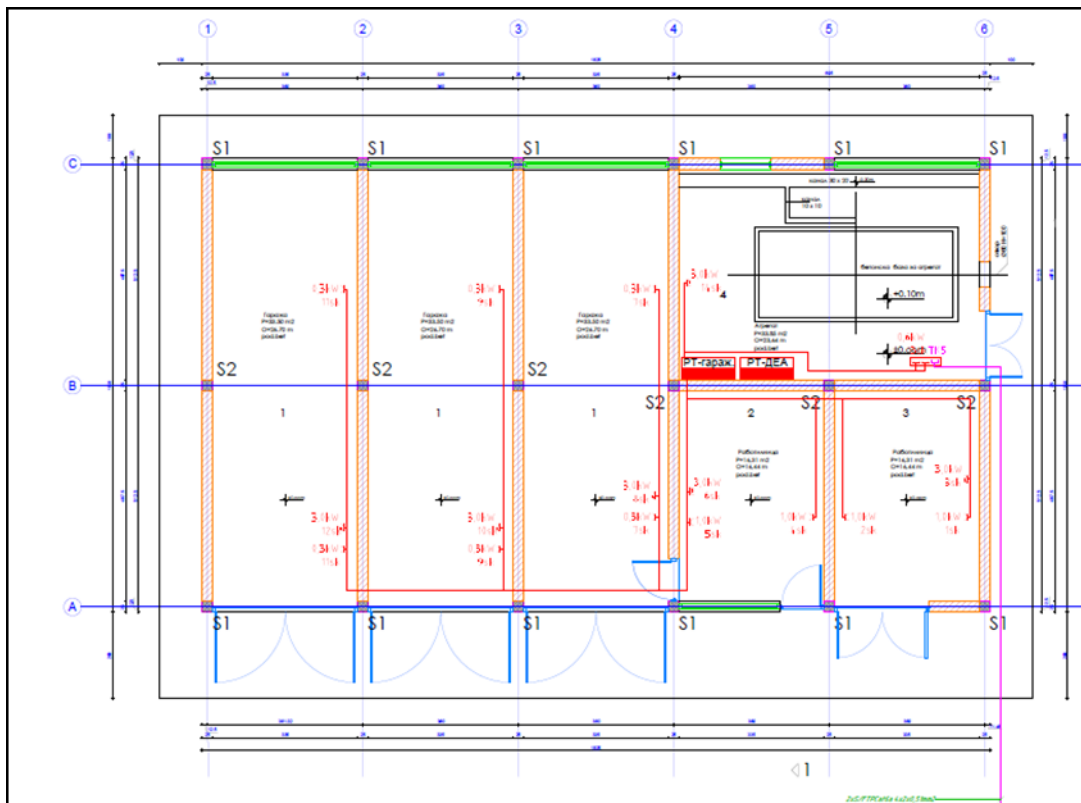
Подовите се во две нивоа изработени од набиен бетон МБ15. Подот во техничката просторија е хоризонтален додека подот во објектот е со падоови према страничните ѕидови каде се поставени каналите кои ја прифаќаат отпадната вода која се усмерува према сливниците кои завршуваат во надворешни собирни шахти- таложници. Дебелината на подот е 10 см. Со реконструкцијата на подот се планира поставување на нов бетонски слој над постојниот со $d=10$ см хеликоптиран, со претходно поставување на армирана мрежа.

Заштитните тротоари околу објектот ќе бидат изработени од бетон со МБ15, со $d=10$ см. Дилатационите фуги залепени со врел битумен. Тротоарите се со ширина од 1.0 m и пад од 2%.

Сите постојни инсталации ќе се отстранат и ќе се изведат нови инсталации кои ги задоволуваат техничките прописи и важечките стандарди.

Магацински дел

Магацинскиот дел се состои од: помошен магацин, работилница, просторија за агрегат, гаражи и котлара. Распределбата на овие простории е прикажана на Слика 18.

Слика 18 Основа на реконструиран магацински простор

Површината на секоја од просториите во магацинскиот простор е прикажана на следната табела:

Магацински дел			
Приземје- Нето површина			
Р.бр.	Просторија	Под	Површина-м ²
1.	Помошен магацин	Хеликоптиран бетон	16,31
2.	Работилница	Хеликоптиран бетон	16,31
3.	Просторија за агрегат	Хеликоптиран бетон	33,85
4.	Гаража 1	Хеликоптиран бетон	33,50

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Магазински дел			
Приземје- Нето површина			
Р.бр.	Просторија	Под	Површина-м ²
5.	Гаража 2	Хеликоптиран бетон	33,50
6.	Гаража 3	Хеликоптиран бетон	33,50
7.	Котлара	Хеликоптиран бетон	213,00
Вкупна нето површина			380,00

Административни простории

Административните простории за вработените, ветеринарна просторија, кујна и санитарни јазли со гардеробери зафаќаат површина од 190 м².

Во административниот дел е предвидено одстранување на постоен кров од салонитни плочи, одстранување на олуци, демонтажа на постојни врати и прозори, одстранување на постојни ѕидни и подни плочки, одстранување на сите постоечки хидротехнички инсталации. Поставување на нов кров од челична конструкција со поривен сендвич панел, нови олуци, врати, прозори, санитарии и замена на сите постојни внатрешни инсталации.

До административните простории се наоѓа постојна бетонска септичка јама со волумен од 10 м³.

3.5.2 Инкубаторска станица

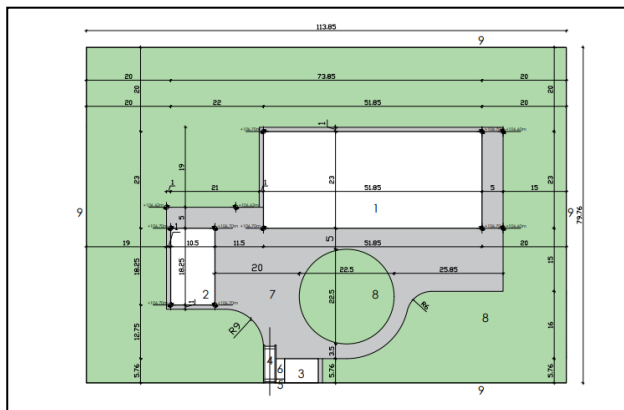
Предметната локација каде се наоѓа постојната инкубаторска станица е КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Инкубаторска станица претставува градежно изградено земјиште со површина од 6.883 м² и земјиште под објекти 1413 м². Објектите се во сопственост на Инвеститорот.

На локацијата на инкубаторската станица (Слика 19) се сместени три приземни објекти: портирница, гаража и инкубаторска станица. Влезот и излезот во самиот објект е од југоисточната страна каде е поставена портирницата. Парцелата е целосно оградена и обезбедена со чуварска служба и видео надзор. Околу оградата на локацијата постои заштитен зелен боров појас.

Слика 19 Фотографии од инкубаторска станица

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Р.бр.	опис	м ²
1.	Инкубаторска станица	1192,50
2.	Гаража	191,62
3.	Портирница	46,13
4.	Дезобариера за возила	27
5.	Дезобариера за персонал	1,8
6.	Влез за вработени	9,72
7.	Внатрешни сообраќајници	1566,50
8.	Зелени површини	5677,84
9.	Ограда	387,22м ¹

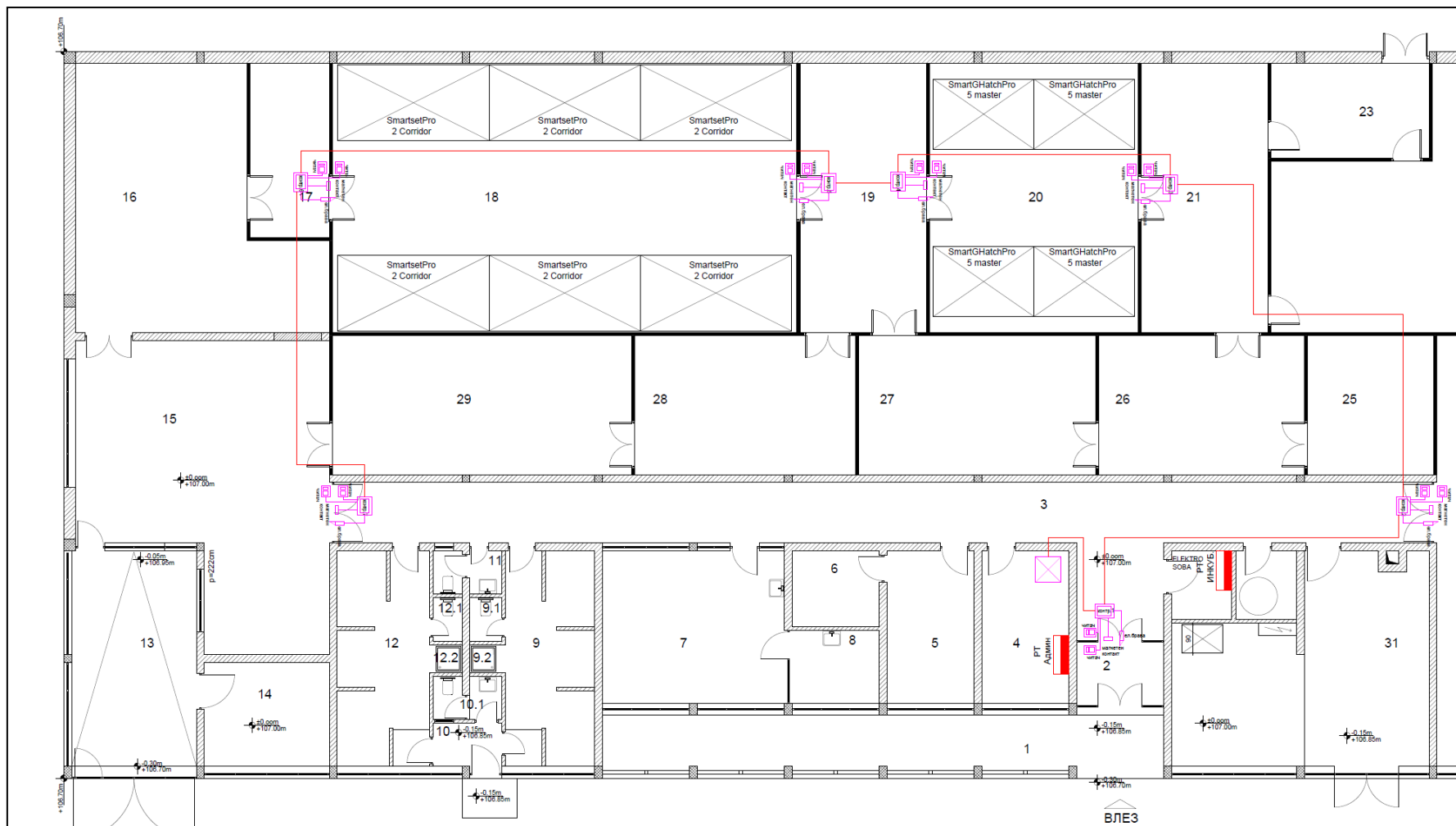
Слика 20 Распоред на објекти на локацијата на инкубаторската станица

Распоредот на просториите во инкубаторската станица како засебен објект е прикажан на Слика 21.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Инкубаторска станица

Слика 21 Распоред на простори во инкубаторска станица

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

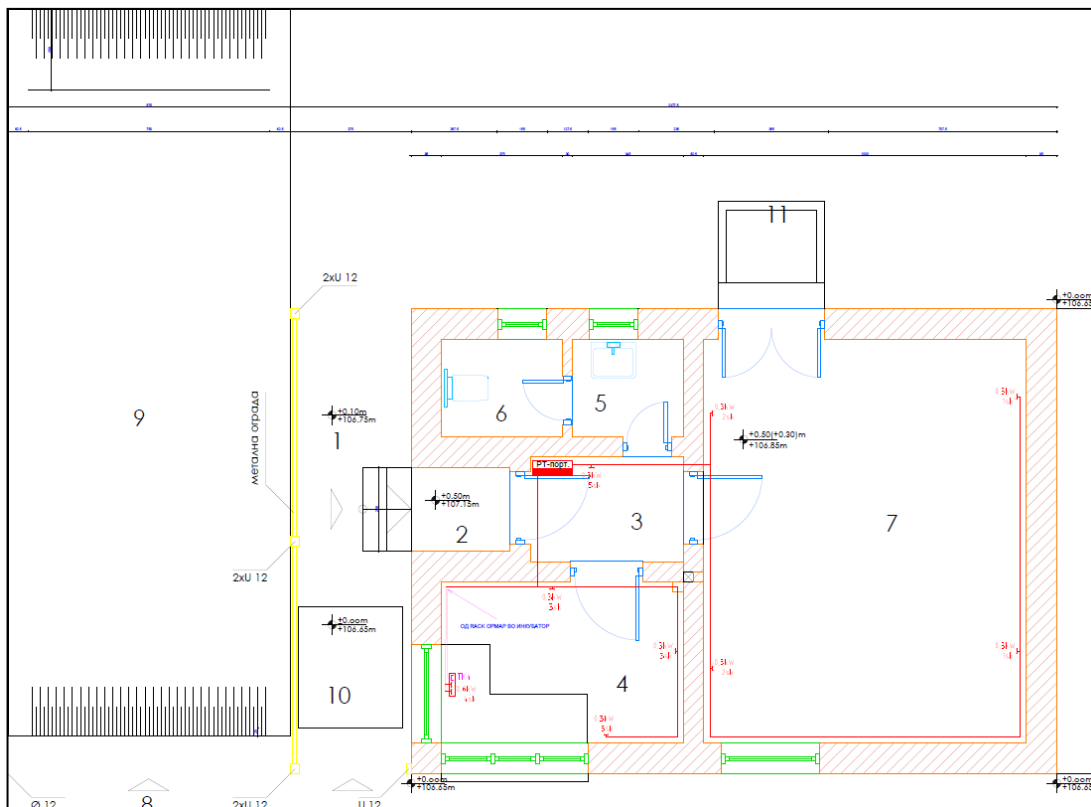
Легенда:

Р.бр.	опис	м ²	Подна површина
1.	Предпростор	35,71	Кер.плочки
2.	Ветробран	5,47	Кер.плочки
3.	Ходник	74,06	Кер.плочки
4.	Административни простории	12,83	Кер.плочки
5.	Ветеринар	12,83	Кер.плочки
6.	Аптека	6,26	Кер.плочки
7.	Трапезарија	27,36	Кер.плочки
8.	Кујна	6,36	Кер.плочки
9.	Женски гардеробер	17,78	Кер.плочки
10.	Санитари	1,24	Кер.плочки
11.	Туш	0,91	Кер.плочки
12.	Предпростор	2,73	Кер.плочки
13.	Санитари	2,32	Кер.плочки
14.	Санитари	2,32	Кер.плочки
15.	Женски гардеробер	18,46	Кер.плочки
16.	санитари	1,10	Кер.плочки
17.	Туш	0,83	Кер.плочки
18.	Прием	27,58	Кер.плочки
19.	Магазин	12,56	Кер.плочки
20.	Сортирање	64,39	Кер.плочки
21.	Кондиција	59,30	Кер.плочки
22.	Фуmigација	13,68	Кер.плочки
23.	Прединкубатор	124,65	Кер.плочки
24.	Соба за префрлање	33,92	Кер.плочки
25.	Инкубатор	55,96	Кер.плочки
26.	Префрлање на пилиња	33,92	Кер.плочки
27.	Сортирање на пилиња	91,61	Кер.плочки
28.	Соба за отпад	14,85	Кер.плочки
29.	Чување на пилиња	79,65	Кер.плочки
30.	Складирање на чисти корпи за пилиња	17,48	Кер.плочки
31.	Перална за корпи за инкубатор	28,40	Кер.плочки
32.	Складирање на колички и табли	32,77	Кер.плочки
33.	Перална за колички и табли за прединкубатор	30,50	Кер.плочки
34.	Складирање на колички и табли за прединкубатор	41,38	Кер.плочки
35.	Утовар	27,58	Кер.плочки
36.	Техничка просторија	39,78	Кер.плочки
37.	Магазин	5,98	Кер.плочки
38.	Електро просторија	5,95	Кер.плочки

Портирница

Распоредот на новопроектираните простории во портирницата е прикажан на Слика 22.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

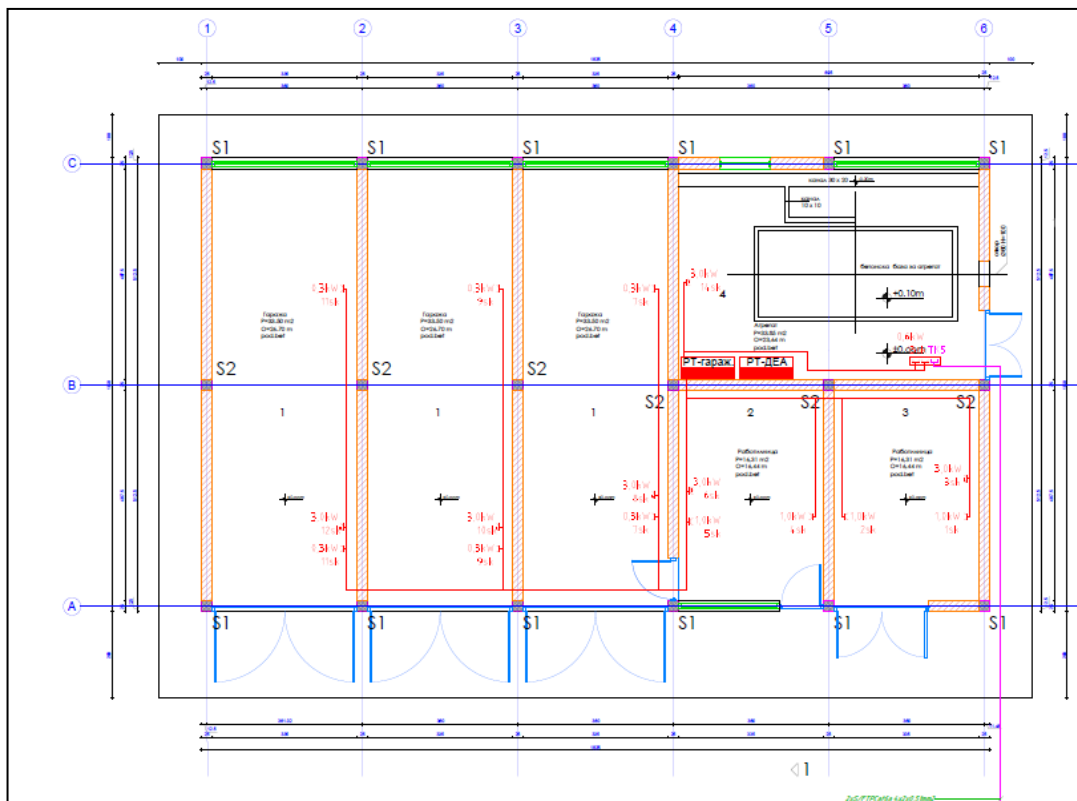
Слика 22 Распоред на новопроектирани простории во портирница

Легенда:

Р.бр.	опис	м ²
1.	Влез со дезобариера за вработени	7,89
2.	Трем	1,25
3.	Ходник	2,54
4.	Портир	6,00
5.	Предпростор	1,65
6.	Санитари	1,80
7.	Продажба на пилиња	20,00
8.	Влез за возила	
9.	Дезобариера за возила со паркинг	31,50
10.	Дезобариера за персонал	1,95
11.	Дезобариера за персонал за продажба	1,00

Распоредот на новопроектираните простории во гаражата се прикажани на Слика 23.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 23 Распоред на новопроектирани простории во гаража

Легенда:

Р.бр.	опис	м ²
1.	Гаража	33,50
2.	Гаража	33,50
3.	Гаража	33,50
4.	Работилница	16,41
5.	Работилница	16,41
6.	Просторија за агрегат	33,85
	Вкупно	167.17

Активностите за реконструкција и адаптација на инкубаторската станица опфаќаат:

- Рушење на сите внатрешни ѕидови во просториите каде се одвива процесот на инкубација и замена со нови ѕидови од сендвич панел (самогасив) со дебелина 10 cm со боја RAL 9002. Сидот со $d=25$ cm кој ја дели котларата од електро собата и оставата ќе се руши и ќе се замени со ѕид со $d=12$ cm од керамички блок 12/25/40 cm.
- Целата внатрешна подна површина на објектот освен просторот за прием на јајцата и просторот за предавање на пилиња, ќе бидат обложени со епоксид смола со преклопни пластични лајсни.
- Сите позиции кои се обработени од лим ќе се отстранат и заменат со пластифициран лим $d=0,55$ mm.
- Кровната конструкција се состои од носечките челични решетки со “L” профили, дрвени рожници 12/14 cm во секои 70 cm ќе се заменат со правоаголни челични профили 100/150/5 mm во секои 140 cm а покривот од валовит салонит кој ќе се замени со кровен сендвич панел(самогасив) со дебелина 10cm без реброто со боја RAL 9002.

- Прозорите се од метални-железни профили со душло стакло ќе се заменат со нови од PVC профили и исполна од душло термопан стакло (4 сезони) со мин $UW=1.0W/(m^2 \cdot K)$.
- Ветробранската врата, вратата на трпезаријата, преградите во ходникот и преградите кај просторијата за прием и просторијата за утовар се од метални-железни профили со надсветло истотака ќе се заменат со нови од PVC профили и исполна од едно стакло 6 mm. Вратите каде што се одвива процесот ќе се отстранат и ќе се заменат со нови врати од сендвич панели. Вратите кај кујната, канцелариите, гардеробите и санитарните чворови се дрвени кои истотака ќе се заменат со нови од PVC профили и исполна од едно стакло 6mm или од термо-панел. Сите врати каде ќе се одвиваат технолошките процеси ќе бидат опремени со електронски брави со магнетен читеч за контролиран влез и излез со воспоставен комуникациски протокол.
- Таванскиот дел кај просториите каде се одвива процесот на инкубација кој е изведен од поцинкуван ребраст лим, ќе се замени со сендвич панел(самогасив) со дебелина 10 cm со боја RAL 9002. Додека делот кај канцелариите техничките простории, просторијата на приемот на јајца и просторијата на предајата на пилињата, таванот е изведен од "ТМЗ" монта систем и останува како таков.
- Сите ѕидни плочки во кујната, трпезаријата и гардеробите со санитарните чворови кои се обложени со керамички плочки до таван, ќе се заменат со нови порцелански плочки.
- Сите површините кои се малтерисувани, ѕидни и тавански а кои се фарбани во бела боја, ќе се брусаат, ќе се мачкаат со У врска, ќе се глетоваат шмирглаат и фарбаат со поликolor во бела боја.
- Фасадните ѕидови се обложуваат со Демит фасада со дебелина на ТИ 100 mm со завршен пластичен абриб во бела боја.
- Сите постојни инсталации ќе се отстранат и ќе се изведат нови инсталации кои ги задоволуваат техничките прописи и стандарди кои се во употреба.

3.5.3 ОДГЛЕДУВАЛИШТЕ ЗА БРОЈЛЕРСКИ ЈАТА "ПСАЧА"

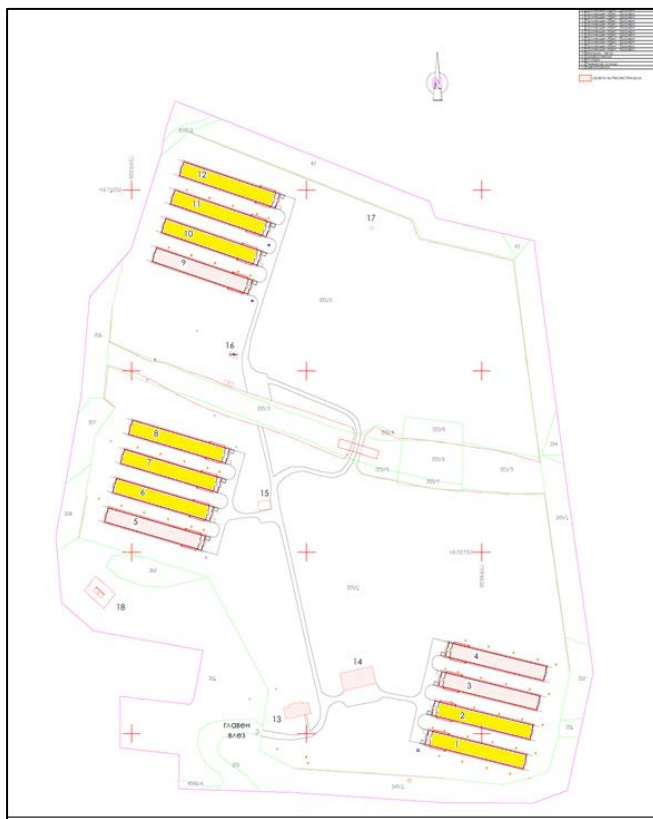
Одгледувалиштето за бројлери е лоцирано на две катастерски парцели КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, Општина Ранковце, заведени како градежно изградено земјиште од 1.524m², 74.712 m² пасишта и 9.367m² земјиште под згради.

Локацијата на КП 355/2 зафаќа 57.722 m² пасиште и 4080 m² земјиште под зграда. Сите објекти се во сопственост на Инвеститорот.

Вкупниот број на објекти кои ќе се користат како одгледувалишта за бројлерски јата во Псача е 12.

Во одгледувалиштето за бројлери се сместени следниве објекти:

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 24 Ситуација на постојна состојба одгледувалиште за бројлери

Со жолто се означени објектите кои се планирани за реконструкција во првата фаза, а со црвено оние кои ќе се реконструираат во втората фаза.

Опис на просториите во одгледувалиштето за бројлери Р.бр.	опис	м ²
1-12.	Одгледувалиште	1040,20
13.	Административен објект	33,50
14.	Помошен објект магацин	33,50
15.	Трафостаница	16,41
16.	Котлара	16,41
17.	Надземен резервоар за вода	33,85

Објекти за одгледување на бројлери-одгледувалиште

Објектите за одгледување на бројлери се приземни објекти секој со бруто површина од 1040,20 м².

Легенда

Објект за одгледување на бројлери			
Приземје			
Р.бр.	Просторија	Под	Површина (м ²)
1.	Одгледувалиште	Хеликоптиран бетон	998
2.	Техничка просторија	Хеликоптиран бетон	42,20
Вкупна нето површина			1040,20

Врз основа на изработениот Основен проект за реконструкција и адаптација на постојните објекти со основниот проект предвидена е реконструкција на следниве објекти:

1. Објект за одгледување на бројлери – Комплекс 1 бр.1,2, 3 и 4
2. Објект за одгледување на бројлери – Комплекс 2 бр.5, 6,7 и 8
3. Објект за одгледување на бројлери – Комплекс 3 бр.9, 10,11 и 12
4. Административен објект – објект бр. 13
5. Помошен магацин – објект бр.14

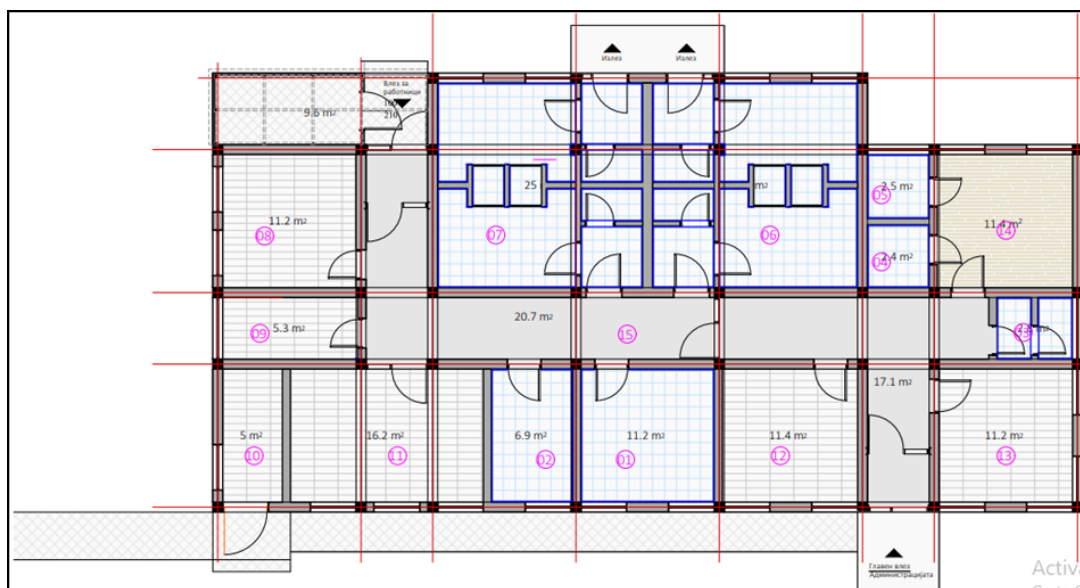
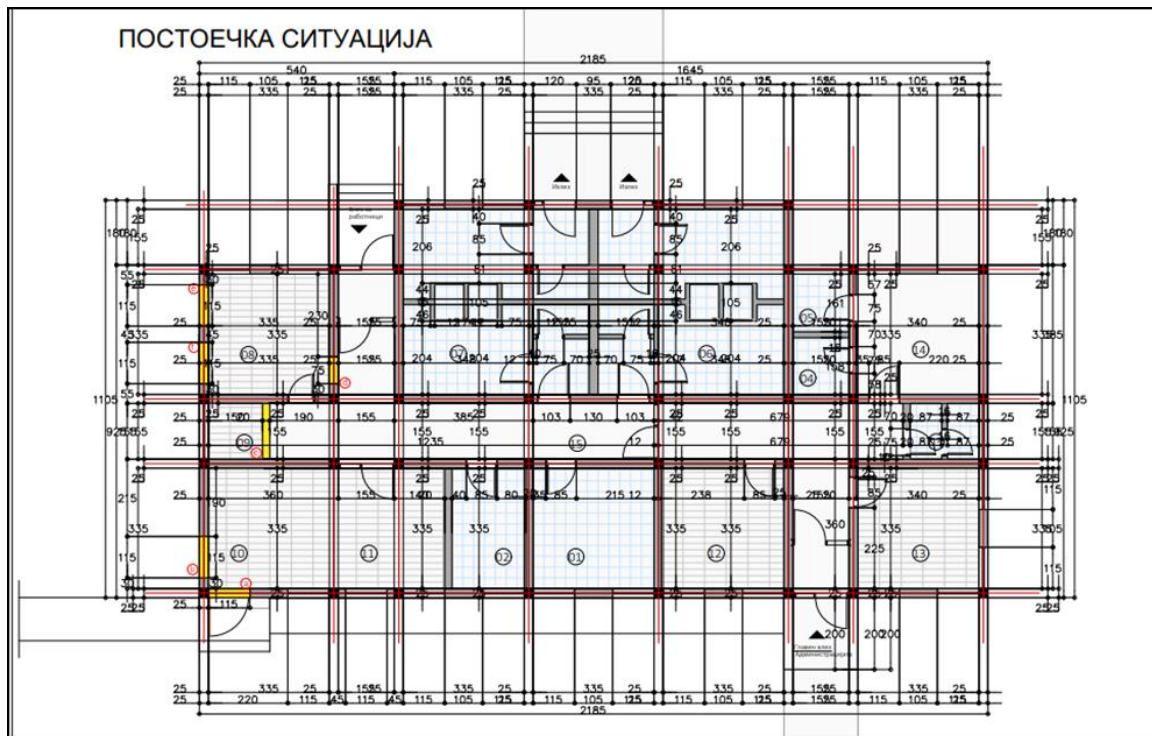
Во сите одгледувалишта постојниот кровен прекривач на објектите е од челичен профилиран алумински лим поставен на челична конструкција, рожниците се изведени од дрвени греди. Под конструкцијата е изведена од профилиран алуминиумски лим. Внатрешната исполна е стаклена волна во алуминска фолија. Со реконструкцијата е предвидено одстранување на постојниот и поставување на кровен сендвич панел. Фасадните ѕидови се проектирани од фасаден сендвич панел со термоизолациони својства поставени на секундарна ѕидна конструкција. Претходно се врши одстранување на надворешниот алумински лим и внатрешната стаклена волна. Во техничката просторија ќе се изврши замена на постојните прозори со нови изработени од алумински профил и вградено повеќеслојно стакло кое ќе ги задоволува термичките стандарди со $U_w \leq 1$. Постојната влезна врата ќе биде заменета со алуминиумска вертикално преклоплива врата – гаражна со вградена еднокрилна помошна врата. Во слемето на постојниот објект-кровот се отворите за куќиштата на вентилаторите и тоа 20 парчиња кои ќе се демонтираат и затвораат од внатре со постојниот алуминиумски лим, а од надвор со сендвич панелот. Наместо нив ќе се отвораат четири нови вентилациони отвори со $\varnothing 67$ mm. Подовите се во два нивоа изработени од набиен бетон МБ15. Подот во техничката просторија е хоризонтален додека подот во објектот е со падови према страничните ѕидови каде се поставени каналите кои ја прифаќаат отпадната вода која се насочува према сливниците кои завршуваат во надворешни собирни шахти. Дебелината на подот е 10 cm. Со реконструкцијата на подот се планира поставување на нов бетонски слој над постојниот со $d=10$ cm хеликоптиран, со претходно поставување на амрирана мрежа. Заштитните тротоари околу објектот се изработени од бетон со МБ15, со $d=10$ cm над тампонски слој истотака од $d=10$ cm. Дилатационите фуги се залеани со врел битумен. Тротоарите се со ширина од 1.0 m и пад од 2%.

Административни простории

Во административниот дел е предвидено отстранување на постоен кров од салонитни плочи, отстранување на олуци, монтажа на постојни врати и прозори, отстранување на постојни ѕидни и подни плочки, одстранување на сите постоечки хидротехнички инсталации, рушење на делови од постојни ѕидови за отвор на прозори.

Кровот ќе се изведе со пластифициран челичен ребрест лим со сенвич панел, ќе се постават нови олуци, врати, прозори, санитарии и комплетна замена на сите внатрешни инсталации. Околу објектот е планирана изградба на пешачка бекатонска патека, внатрешно во самиот објект е планирана монтажа на преградни ѕидови од гипс картон (техничка просторија чуварница, просторија за електро опрема).

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

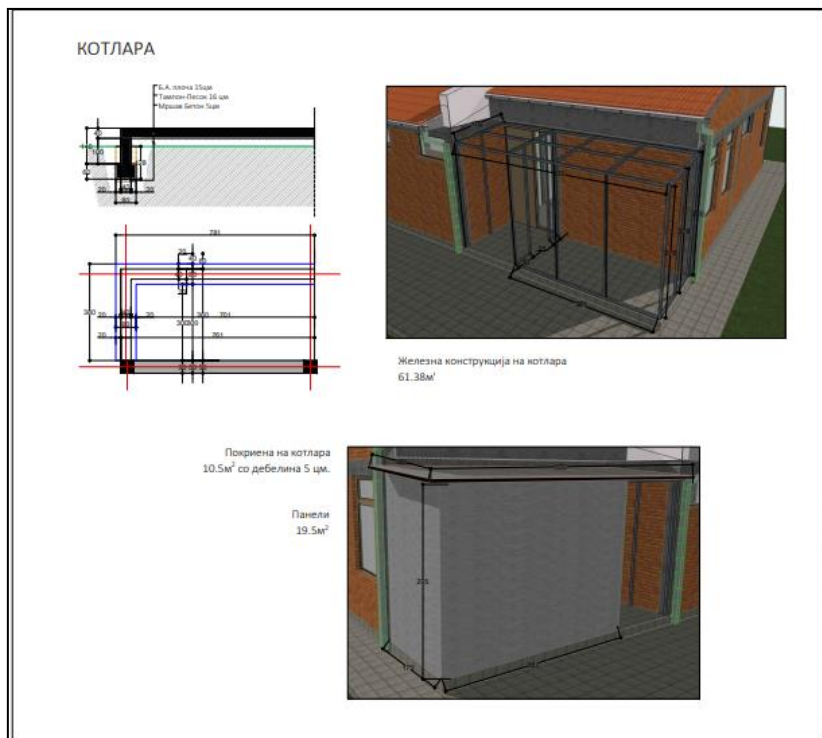

Слика 25 Постојна и новопланирана состојбана на административните простории

До административните простории е планирана доградба на просторија за поставување на котел за загревање на административните простории со изработка на бетонска подна плоча, поставување на подконструкција за панел и монтажа од сендвич панел со самогасива изолација од полиуретан, изолација 50 mm помеѓу двата лима.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Слика 26 Новопроектирана котлара

Помошен магацин

Помошниот магацин служи за складирање на помошните материјали. Со реконструкцијата на објектот е планирано од предна страна објектот да се затвори со ѕидови од сендвич панел д=60 mm самогасив и три врати – вертикално преклопиви со едно еднакрилна помошна врата во самото главно крило. Кровната конструкција е од челични решетки составени од "L" профили а рожниците се од дрвени греди 10/14 cm, кои ќе се заменат со нови дрвени греди. Покривот на објектот изведен од валовити салонит плочи, ќе се замени со нов пластифициран ребрастен челичен лим со RAL 9002. Надворешните фасадни ѕидови изведени се од полна гитер цигла во продолжен малтер со д=25 cm. и истите остануваат како такви. Подовите се бетонски и истите не се менуваат. Сите постојни инсталации ќе се отстранат и ќе се изведат нови инсталации кои ги задоволуваат техничките прописи и стандарди кои се во употреба.

Слика 27 Постојна состојба на помошен магацин

Дополнителни структури и објекти

Со цел воведување на одржливо и ефикасно производство Инвеститорот има намера да воведо современ технолошки процес со кој ќе обезбеди минимизирање на потрошувачката на ресурси (енергија, добиточна храна, вода и сл.) и истовремено спроведување на мерки

кои ги подобруваат еколошките перформанси на операторите. Овие мерки вообичаено даваат социјално економски, еколошки придобивки и заштита и благосостојба на живината.

Во одгледувалиштата за бројлерски јата "Псача" во објектите за одгледување на бројлери ќе се воведат современ технолошки ситем за одгледување со комплетна автоматска контрола. Досегашното искуство од работата покажа ефикасен начин на управување на целокупните технолошки процеси и истиот ќе биде применет и при реконструкцијата на останатите одгледувалишта.

Комплетната опрема за одгледување на живина: хранење, напојување, сместување, греење/ладење и вентилација е димензионирана во соработка со компанијата Big Dutchman. Компанијата Big Dutchman нуди опрема за најсовремен начин на производство на живина, објектите кои во целост ги исполнуваат критериумите наведени во ЕУ регулативата ЕС/43/2007. Истиот технолошки процес ќе биде воведен и во одгледувалиштата за родителски и експлоатациони јата Гиновци и во одгледувалиштата за бројлерски јата Псача кои се предмет на реконструкција.

Како дополнителни структури на предметната локација во основниот проект се предвидени:

- *Систем за греење и рециркулација на воздухот во објектите за одгледување.*
- *Систем за вентилација и влез на свеж воздух*
- *Систем за ладење*
- *Систем за осветлување*
- *Систем за хранење*
- *Систем за снабдување со вода*
- *Систем за управување, контрола и сигнализација и алармирање во фармата*

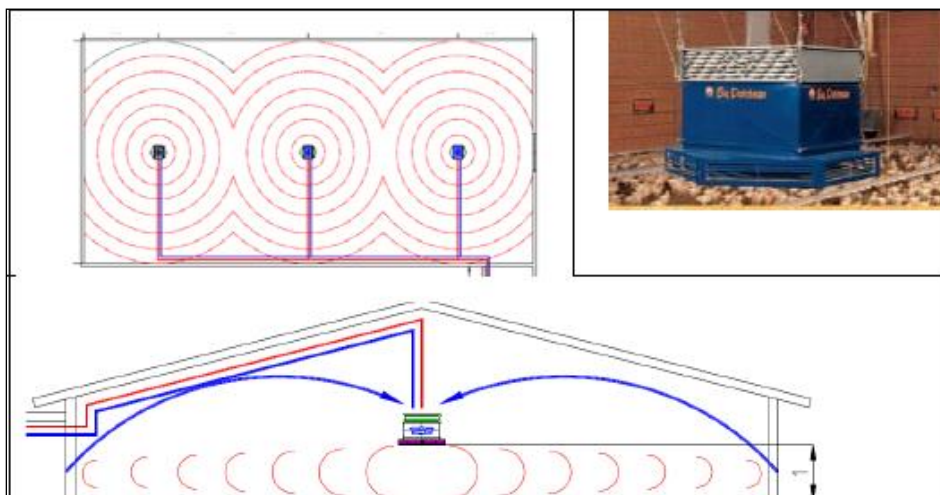
Систем за греење и рециркулација на воздухот во објектите за одгледување.

Предвидениот систем за греење за сите одгледувалишта е со топоводно калориферско греење со медиум загреан во котларата поставена во техничката просторија на секое одгледувалиште. За секој објект посебно се предвидени група со пумпа, трокрак вентил и автоматско управување кои се снабдуваат од котел за топла вода поставен во секое одгледувалиште во техничката просторија.

Според проектната документација потребната топлинска моќ е околу 240 kW по одгледувалиште. Обезбедувањето на топла вода ќе биде преку станица за топла вода, линија за напојување и враќање на топла вода, а како грејно тело се користат радијатори со калорифери од типот Big Dutchman-u heatmaster 50 R поставени минимум 120 cm од подот на предните ѕидови.

Командниот уред дава сигнал за отварање и затворање на трокракниот вентил, како и за благовремено исклучување на циркулацијата по барање во фармскиот објект.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

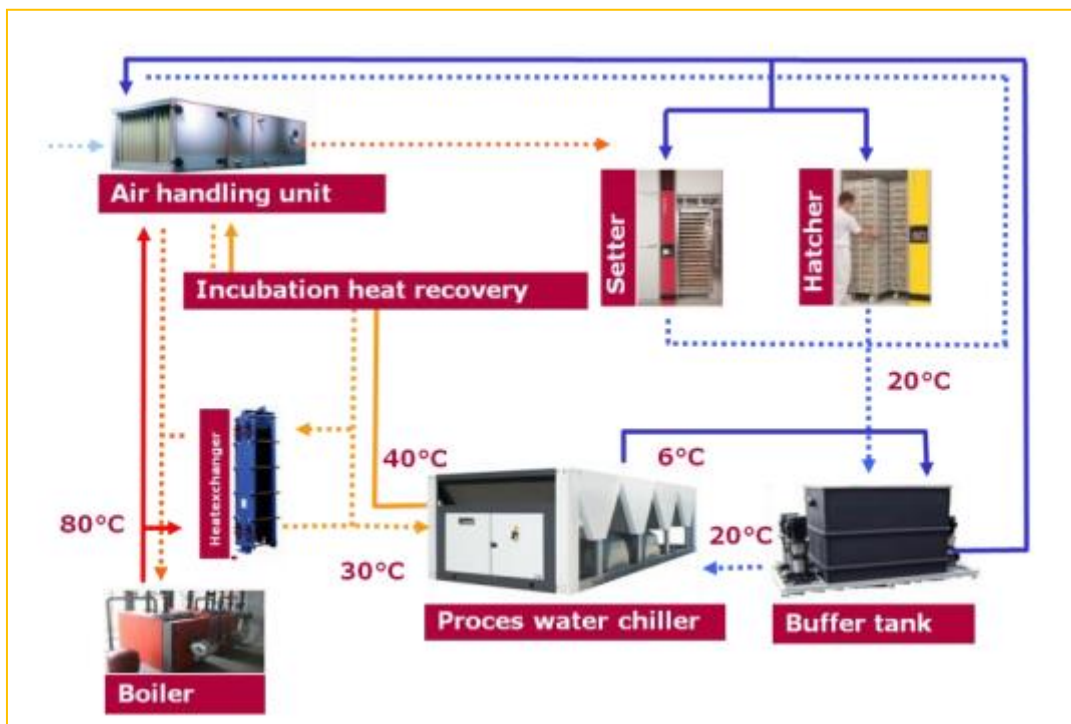

Слика 28 Систем за греење во објекти за одгледување на живина

Температурниот режим се подесува автоматски. Температурата во внатрешноста на одгледувалиштето ќе биде подесена кога надворешната температура измерена во сенка надминува 30°C, да не ја надминува надворешна температура за повеќе од 3°C;

Инкубаторска станица

Загревањето и ладењето во инкубаторската станица е проектирано како посебен инсталиран систем кои се состои од бојлер, воздушна единица, чилер.

Слика 29 Шематски приказ на систем на загревање во инкубаторска станица

Модуларниот дизајн на инкубаторот ја овозможува прецизната контрола на температурата, влажноста, O₂ и CO₂ во големи инкубатори. Во инкубаторите се поставени сензори за контрола на температурата со кои се овозможува секој дел од 22.032 јајца што треба да се загреат и ладат индивидуално да биде обезбедена целосно хомогена животната средина.

Систем за вентилација и влез на свеж воздух

Во одгледувалиштата неопходно е да се обезбеди рамномерен влез и циркулација на свеж воздух. Комби-тунелската вентилација е комбинација на два система на вентилација во еден објект. Тоа овозможува штедење и ниска инвестиција во споредба со двата независни системи:

- при ниски температури вентилацијата работи во страничен режим = рамномерна температура низ шталата.
- при високи температури вентилациони работи во режим на тунел = висок ефект на ладење со мала потрошувачка на енергија.

Ова решение е особено погодно за клима која се карактеризира со остри флукуации на температурата - високи температури во лето, ниски во зима или голема температурна разлика помеѓу денот и ноќта.

Двата системи за вентилација ќе бидат контролирани од клима контролерот. Ова исто така вклучува и автоматско префрлување помеѓу двата системи за вентилација. Кога системот е во режим на тунел, компјутерот ја регистрира и брзината на воздухот и затоа го пресметува ефектот на ладење со ветер. Вредностите и податоците зависат од архитектура и градба на објектот за одгледување на бројлери при што се обезбедува:

- Проток на воздух по птица: 12 m³/h
- Брзина на воздух цца.: 2.01 m/s.

Евакуација на воздух:

Објектот ќе биде опремен со систем за климатизација: контролирано уфрлување и исфрлување на воздух, со одржување на константен подпритисок од 15 до 35 Pa во самиот објект, одржување на потребна температура, влажност и брзинана струење на воздух. Овие услови се постигнуваат со употребата на систем за вентилација со автоматско управување преку опрема со серво-моторско отворање на клапни, вентилатори за исфрлување и всис на воздух со додатни вентилатори за летен период за ладење и вентилација и овлажување на воздух и систем на греење за зимски период.

Значење на минимална вентилација:

- Исфрлање на продукти од физиолошки процес на живината
- Одржување на зададената температура
- Одржување на потребната влажност
- Одржување во добра состојба на постелката на под на објект.

Кровни вентилатори

Со проектот се планира во секој објект за одгледување на бројлери да бидат вградени 5 кровни вентилатори поставени на аеродинамички обликувани кровни канали со делот за всис и дифузер со максимален капацитет од 57.500 m³/h. Вентилационите канали се опремени со пластичен сад за собирање на дождовна вода.

Челни вентилатори

Во случај да се појави поголема потреба од капацитет на вентилација до капацитет на кровните вентилатори од 57.500 m³/h, односно до обезбедување на 1,85 m³/h по живина, планирано е да се вклучуваат постепено вентилатори поставени на челото на објект:

Вентилаторите се модел V130 1,50 PH нерѓосувачки челик 46.700 m³, 3PH 50 Hz. Максимална потрошувачка на вентилатори, при 40 Pa притисок е околу 1.650 W, а при работа на тунел на 30 Pa е 1630 W. Вентилаторите се опремени со затвораи (жалузини) . За остварување на максимална странична вентилација од 354.000 m³/h се користат 7 челни вентилатори, а по потреба се користат комбинирани и како тунелски вентилатори.

Легенда

Ред.бр.	опис	капацитет	Броја
1.	Челни фен вентилатори	42.600 m ³ /час	7
2.	Кровни вентилатори	11.500 m ³ /час	5
3.	Странични клапни за влез на свеж воздух	1750 m ³ /час	68

Тунелска вентилација свеж воздух:

Во летен режим кога надворешната температура се зголемува, за потребите на возрасните пилиња со перја, за дотур на свеж воздух и ладење ќе се преминува на странична вентилација "тунелска" вентилација со што се постигнува ефект на ладење на живината.

Воздух ќе влегува во пред комори "коридори" на двете страни на почеток на производниот простор, низ блок панел со димензии 18x1.8 m, потоа се забрзува низ тунелски отвор со димензии 17.8 x 1.02 m и во облик на млаз влегува во објект така да секогаш постигнува до средина на објект, со спречување на појава на мртви зони. Максималната брзина на струење е 2.2 m/s. Брзина на струење ќе се регулира, со контролер (пресметувач) во зависност од надворешна температура и возраста на живината. "Тунелски" отвор се отвара и затвара со помош на запчасти механизам со летви со погон на моторно витло модел EWA-12 за тунелски отвор и кардански механизам. Отворена и затворена положба на тунелски механизам се контролира со крајни контакти - прекинувачи.

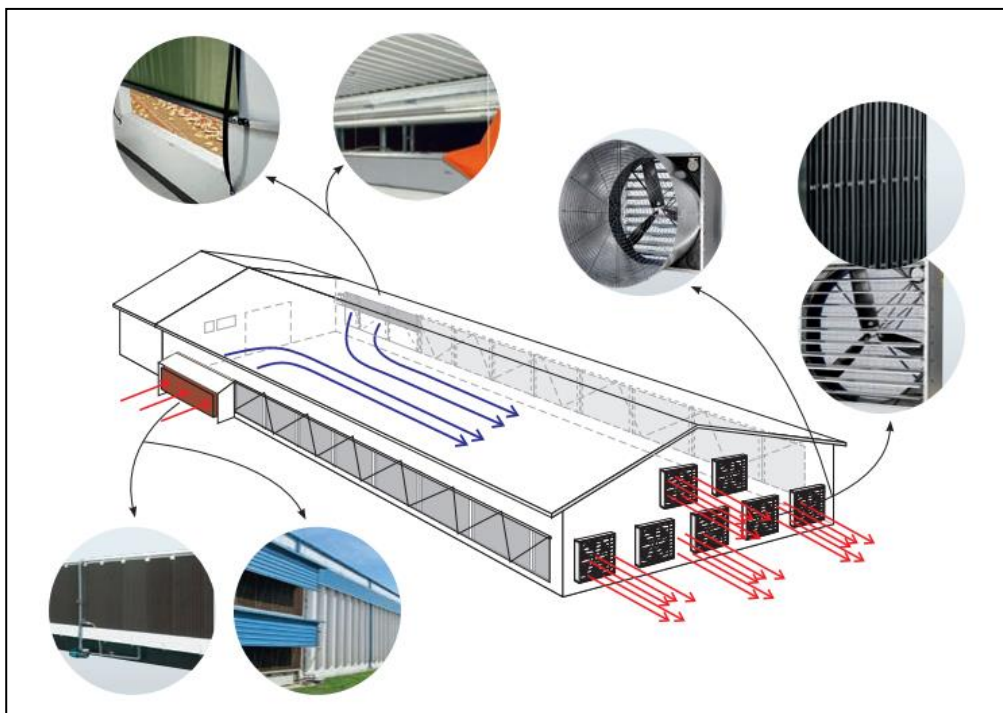
Систем за ладење

Во услови на високи надворешни температури над 30°C, тунелирачкиот ефект на ладењето не е доволен поради високата температура на воздухот што влегува во објектот.

Поради тоа, објектот ќе биде опремен со коридор, на кој, од двете страни западна и источна се поставуваат ладилници со димензии 15,0 m x1,5 m. Предниот дел на ладилникот е изработен од целулозен материјал, со посебно обликувани канали за проточна вода и прскање на влезниот воздух, за да се создадат оптимални услови за испарување на водата. На овој начин, воздухот веднаш се лади на влезот на коридорот, а потоа се забрзува преку отворот на тунелот.

За испарување ќе се користи вода која е потопена со пумпата AV200-2DN-S 1.10kW 230/50, 6A, сместена во интегриран резервоар во рамката и пренасочен преку каналите поставени од надворешната страна. Очекувана потрошувачка на вода при максимални перформанси на системот: околу 2.100 l/h кога надворешната температура е 40°C и влажност 20%.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Слика 30 Комби тунелска вентилација

Систем за осветлување.

Одгледувалишта

Со проектната документација во одгледувалиштата е планирана изведба на систем за електрично осветлување со штедливи извори на светлина, лед технологија со поставување на 22 светилки со автоматска регулација дневно-ноќен светлосен режим, FlexLED HO 900 48VDC 9W IP69K WW со можност за надграба 69 броја. Осветлувањето во одгледувалиштата ќе се командува и управува автоматски преку Viper Touch контролер. Слабиот интензитет на светло во текот на денот може да има негативен ефект на морталитетот, конверзијата и растот. За време на периодите со светлина во објектите за бројлери, мерено во висина на окото на бројлерот интензитетот на светлината не треба да е понизок од 20 lux. Светлината треба да осветлува најмалку 80 % од корисната површина.

Административни објекти

Внатрешното осветлување во административните објекти во канцелариите е предвидена со лед панели од 50W за надградна монтажа. Осветлувањето во ходниците ќе се изведе со надградни лед панели за монтажа во плафон. Во санитарните чворови осветлувањето е со панели за вградна монтажа со ИП 54. Во другите помошни објекти котлара, портирница, бунарска куќичка осветлувањето е предвидено со лед светилки водонепропусрливи ИП 65. Во секое одгледувалиште се планирани 45 флуоресцентни светилки.

За осветлување на околниот простор и собаќајниците за влез и излез од објектите, предвидено е поставување на 22 ЛЕД светлосни арматури со моќност 113 W, поставени на топлопоцинкувани четросегментни метални столбови.

Инкубаторска станица

Во инкубаторската станица ќе биде извршена замена на целосната електрична инсталација и ќе бидат поставени ЛЕД светилки кружни, линиски и квадратни со јачина од 1980 lm до 7090 lm, во зависност од типот на просторијата дадени во проектната документација.

Надворешното осветлување ќе биде решено со ЛЕД улични светилки 11 броја и ЛЕД асиметрични рефлектори 5 броја.

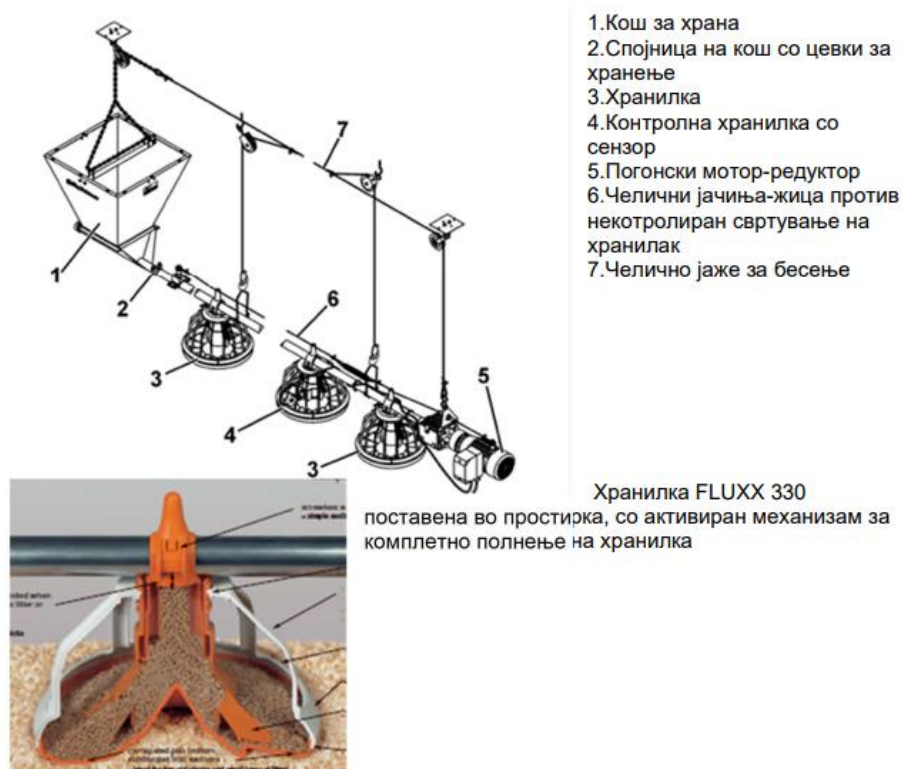
Систем за хранење

Проектираниот систем за хранење на живината ќе биде автоматски систем со команден ормар опремен со фармски калкулатор преку кој се врши автоматското дозирање на храната.

Со проектот се планира поставување на силоси за складирање на житарици по еден до секое одгледувалиште со капацитет од 21,8 m³ и вага за силос опремен со транспортер за храна со капацитет од 2500 kg/h. Капацитетот на еден силос ги задоволува 3 дневните потреби за храна за еден објект.

Во секој објект има по три линии за хранење со 324 хранилки. Хранилките тип FLUXX330, со обем од околу 104 cm, со посебен механизам за контрола на истекување на храна.

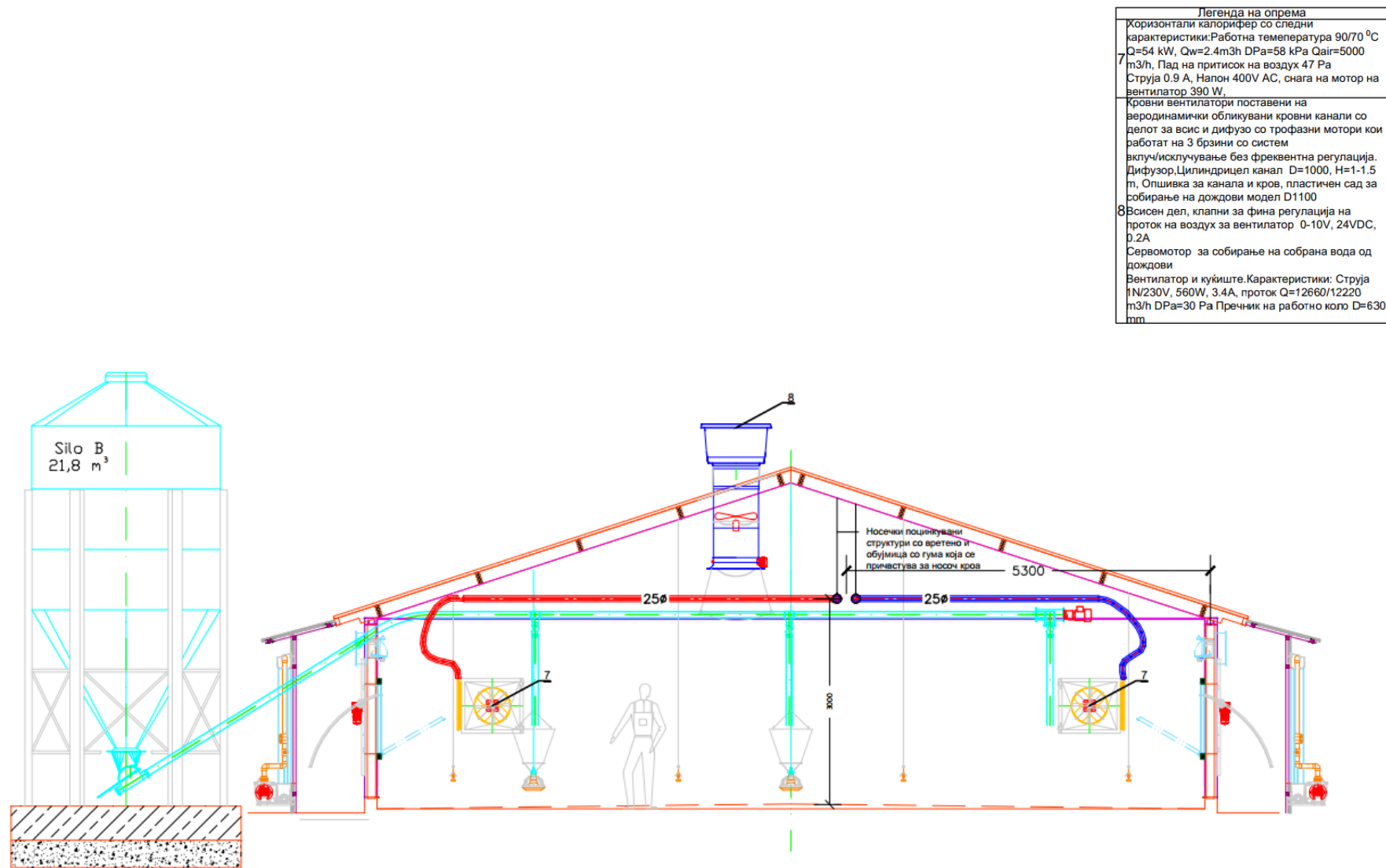
Хранилките треба да бидат дистрибуирани на таков начин што ќе обезбедат еднаков пристап за сите птици. Треба да се обезбеди најмалку 15 cm хранителна линија на хранилката по птица базирано на линиски системи за исхрана со олуци и ланци (100 mm), или 1 хранилка тацна/60 птици.

Слика 31 Шематски приказ на хранилка

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Слика 32 Шематски приказ на систем за хранење, греење и ладење во одгледувалиште

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Во одгледувалиштата за родителски јата линиските олуци од хранилките треба да имаат инсталирано систем за исклучување на петлите. Вообичаено тоа е решетка поставена на олукот од хранилката, а чие растојание не дозволува главата на петелот да влезе во хранилката па така тој не може да се храни од овие хранилки.

Хранилките за петлите треба да овозможуваат 12 cm по птица или циркуларните, тркалезни хранилки да овозможуваат 6 cm по птица. Хранилките за петли треба да бидат поставени во делот за препелкање каде што има простирка на подот.

Систем за снабдување со вода

Поилките треба да бидат дистрибуирани на таков начин што ќе обезбедат еднаков пристап за сите птици. Кога се користат нипли или чаши, бројот треба да биде во согласност со препораките на производителот.

Распределбата на поилките не треба да биде помала од 1 свонеста поилка на 100 птици. Системот за снабдување со вода за напојување на живина во објектите е димензиониран од четири лини за напојување со 15 pip-поилка на секоја цевка од 300 cm, вкупно 1296 поилки, или 12,8 грла/ нипли.

Приклучок за вода за напојување ќе се обезбедува во предпростор на припремна група со називен пречник 3/4" со филтер, затворач, испусен вентил за празнење на нечистотиите, со електростатски мерач на потрошена вода, by-pass и медикатор за дозирање на лекови, со баланс вентил за притисок од влезен притисок на околу 1,5 бар со филтер.

На овој начин се обезбедува птиците да имаат лесен и континуиран пристап до храна и вода, така што се спречува агресивно, конкурентно однесување; се избегнува истурање на храна и вода и се избегнува повреда на птиците.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Слика 33 Внатрешен дел на одгледувалиште за бројлерски јата

Гнезда

Во објектите за одгледување на јата несилки ќе се поставуваат и гнезда. Индивидуалните гнезда треба да обезбедуваат не помалку од 5 птици во гнездото. Автоматските или комуналните системи треба да обезбедат не помалку од 1 m² простор за несење/гнездење на 115 птици. Системите на гнезда за несење треба да бидат обезбедени со подна подлога што поттикнува услови за гнездење. Сите системи за гнездење треба да бидат проверувани секој ден за да се обезбеди соодветност на површините за гнездење. Простирката треба да се одржува во сува и растресита состојба. Изворот на

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

простирката треба да е идентификуван, а доставувачот треба да се евидентира. Птиците треба да можат да се препелкаат во прашината на простирката во просторот покриен со простирка, што треба да опфаќа минимум 40 % од вкупната површина на подот што им е на располагање на птиците. Оваа област за препелкање треба да биде вградена во објектот.

Систем за управување, контрола и сигнализација и алармирање во фармата

За управување со објектите за живина во техничката просторија на секој објект се поставува команден ормар ЕСО.

Командниот ормар вклучува главни управувачки компоненти, кои се неопходни за функција на опрема, како што е:

- Хранење
- Вентилација
- Осветлување

Осветлувањето ги опфаќа следните делови кои треба да бидат монтирани до ормар:

Компјутерски систем

- 1 x Основна единица ViperTouch 2330 7" без сензори
- 1 x Алармна единица AC 3-T A-S
- 1 x Сигнална лампа 12V-DC црвена
- 1 x Сирена за предупредување. надворешна DS-12K
- 1 x Прекин на работа-принудно управување преку привремен помошен систем 378CT
- 1 24V 4.2A температурно управувано
Сензори
- 7 x Температурни сензори DOL-12
- 1 x Сензор за влага и температура DOL-114/M12 со приклучок
- 1 x Табла за информација BD за сензор

Контролата во одгледувалиштата ќе биде регулирана со Viper Touch контролер кој има многу можности. ViperTouch овозможува контрола на климата во просторијата на три различни нивоа на контрола, кои корисникот може слободно да го избере: Основен режим (едноставна контрола), Флекс режим (флексибилна контрола) и Моде Профи режим (напредна контрола).

Поврзување до 8 сензори за внатрешна температура и 2 сензори за внатрешна влажност.

- контрола на системите за греење на објект и до 6 зони (JetMaster, Thermorizer, греење со топла вода, инфрацрвени грејачи);
- поделба на просторијата во 2 различни климатски зони и индивидуална контрола на температура, минимална вентилација и влажност во овие зони
- контрола на греачи до 4 зони;
- контрола на 16 MultiStep® групи (во режим на страничен и тунел);
- вентилација со помош на динамичниот MultiStep принцип на издувен воздух за зголемување на заштедата на енергија;
- поврзување на CO2 сензорот за активна минимална контрола на вентилацијата врз основа на содржината на CO2 на воздух во просторијата;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- поврзување на дополнителни слободни сензори, на пример за NH₃, брзина на воздухот или надворешна влажност;
- регулирање на активен негативен притисок, т.е. сензори за негативен притисок го мерат надворешниот притисок на воздухот, како и негативниот притисок во просторијата и компјутерот го контролира свежиот воздух врз основа на овие податоци или активира аларм;
- оптимизирана контрола на температурата на удобноста, вклучително и влажноста на воздухот;
- графички приказ на тренд на кривите во текот на целото растење на големиот дисплеј во боја.

Со проектната документација е планирано ViperTouch контролери да бидат поставени во сите одгледувалишта за родителски експлоатациони и бројлерски јата.

BigFarmNet

BigFarmNet Менаџер е PC програм за (MS Windows 7, 8, 10) кој овозможува излитување и визуелизација на процесот и управување со климатизација и производство во одгледувалиштето и производни податоци во компјутер. Производните резултати лесно се анализираат. Исто така е можно да се конфигурираат и автоматски се префрлуваат за задавања ((податоци) во врска со храната, водата и осветлување на друг објект со ист начин на производство. Може да се споредат повеќе турнуси еден со друг, или со помошна референтни вредности во поглед за храна и вода или дневен прираст или губитоци.

3.5.4 Водоснабдување и одведување на отпадни води

Фармите и инкубаторската станица не се приклучени на јавна водоводна и канализациска мрежа. Потребите за вода ќе бидат обезбедени од два постојни сопствени бунари.

3.5.4.1 Водоснабдување на одгледувалиште "Гиновци" и инкубаторската станица

Одгледувалиштето за матични јата "Гиновци" и инкубаторската станица ќе се водоснабдуваат од бунар В2 изведен во 1979г. кој се наоѓа во месноста на село Гиновци на одалеченост од сса 500 m јужно од патот Куманово- Крива Паланка во алувионот на Крива река.

Објектот се состои од бунар и армирано бетонска пумпна станица во која се сместени бунарска потопна пумпа и затварач, повратен и воздушен вентил за излез на постисниот цевковод и хлоринатор. Длабинската пумпа е поставена на длабочина од 20 m со следниве карактеристики на пумпен агрегат

$$Q=450 \text{ l/min}, H_m=116,7 \text{ m}$$

$$L=3286 \text{ mm}, g=219\text{kg}.$$

$$K_w=29.4, Q=2879\text{o/мин.}$$

Експлоатационен капацитет на бунарот 7,5 l/s.

Во пумпната станица ќе бидат поставени две пумпи од кои една работна и една резервна.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Хлорирањето ќе се врши во пумпната станица на самиот потисен цевковод со ињектирање од дозатор на хипохлоринатор. При работен режим на пумпата протокот на вода низ ињекторот создава вакум со кој се усисува потребната количина на хлорниот раствор. Дозирањето на хлор е 0,5 mg/l. Хлоринаторот е поставен на носачи во пумпната станица.

Потисниот цевковод е изработен од ПВЦ цевки во должина од 1150 m до приклучна шахта пред резервоар. Во одгледувалиштето функционира надземен резервоар со запремина 50 m³ од кои преку доводни цевководи водата се распределува до секој објект.

Поробните количини на вода се следниве:

Објекти за одгледување на матични јата 16x 5.500 броја x0,5 l/ден=44.000 l

Вработени 24x100 l/ден= 24.000 l

Одржување на хигена = 5.000 l

Инкубаторска станица = 97.040 l

Вкупно 170.040 л/ден

Потребни количини на вода за противпозарна заштита хидранти за двата објекти 2x3 l/s=6 l/s.

Слика 34 Локација на постоен бунар, потисен цевковод и резервоар за вода одгледувалиште "Гиновци"

3.5.4.2 ВОДОСНАБДУВАЊЕ НА ОДГЛЕДУВАЛИШТЕ ЗА БРОЈЛЕРСКИ ЈАТА "ПАСЧА"

Одгледувалиштето за бројлери Псача се снабдува со вода од бунар Б1 со пумпна станица лоциран во месноста на село Псача на ссa 300,0 m јужно од патот Куманово-Крива Планка,кота на терен 487,57 m. Издашноста на бунарот е 7,5 l/s, хидростатичко ниво 2,0 m. Од пумпната станица со потисен цевковод во должина од 1000 m водата се доведува до приклучна шахта во одгледувалиштето пред резервоарот.

Во бунарот е поставена длабинска потопна пумпа Q=450 l/min, Hm=116.70m, L=3286 mm, KW=29.4. Во бунарската куќичка ќе биде поставена и хлоринаторската станица каде ќе се врши хлорирање на водата.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Во одгледувалиштето за бројлери ќе функционира надземен резервоар кота на терен н.в 542,42 m, со запремина 50 m³ од кои преку водоводни цевководи водата ќе се распределува до секој објект.

Слика 35 Постоеен надземен резервоар во одгледувалиште за бројлери

Со основниот проект е предвидена реконструкција на целокупната водоводна и канализациона мрежа од приклучната шахта до секој објект. Во зоната и самите објекти во внатрешноста ќе се изведе нова надворешна и внатрешна хидрантска мрежа која треба исто така да ги исполнува параметрите согласно правилникот за хидрантска мрежа. Одредувањето на бројот на внатрешни ПП хидранти е согласно прописите и пожарната оптовареност на објектот.

3.5.5 Отпадни води

Технолошки отпадни води

Технолошките отпадни води создадени при ремонт на јатото во процесот на чистење и дезинфекција на објектите од одводните канали во објектите за одгледување живина ќе се одведуваат во постоечки еднокоморен собирен водонепропусен бетонски резервоар поставен со отвор на горната страна. На отворот ќе биде монтиран железен капак. Проектиран е по еден резервоар за два објекти. Во градежно конструктивната фаза планирана е санација на секој резервоар со поставување на нов внатрешен бетонски слој.

Технолошките отпадни води се одделени од фекалните отпадни води. Складирањето на технолошките отпадни води е времено се до преземање од овластен постапувач со кој операторот ќе склучи договор.

Отпадните води од инкубаторската станица се одведуваат во два сепаратни канализациони системи. Технолошките отпадни води од инкубаторската станица се генерираат од разладување на инкубаторот и термална хигена на објектот. Во сите простории со технолошки отпадни води предвидени се сливници со ф100mm со хромна решетка.

Надвор од објектот технолошките отпадни води ќе се зафаќаат во таложник со волумен од 10 m³ а потоа во собирен резервоар –попивателен бунар ф3 m.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Со реконструкцијата на објектот во проектната документација предвидено е попивателниот бунар да се адаптира во собирен резервоар. Складирањето на технолошките отпадни води ќе биде времено до преземање од овластен постапувач со кој операторот ќе склучи договор.

Комунални отпадни води

Во сите три објекти има постојни бетонски септички јами кои служат за собирање на комуналните отпадни води од административните објекти. Септичките јами се со капацитет од 10m³, а се димензионирани за 30 вработени.

Атмосферски води

Атмосферските води од крововите на сите објекти се прифаќаат во атмосферски хоризонтални и вертикални олуци и преку постојни делумно бетонирани делумно земјени атмосферски канали со ревизиони шахти поставени долж внатрешните сообраќајници се одведува надвор од постојните парцели.

Атмосферските води од објектите во инкубаторската станица од олуците се одведуваат во риголите на внатрешните сообраќајници.

3.5.6 ИНСТАЛАЦИЈА ЗА КОМПРИМИРАН ПРИРОДЕН ГАС

За загревање на земјоделските објекти и административните простории во сите три објекти како енергенс ќе се користи компримиран природен гас- метан.

Инсталацијата за компримиран природен гас ќе се состои од платформа, преточувалиште, мерно редуциска станица и топловодни котли за гас.

Унифицирани инсталации ќе бидат поставени во одгледувалиштето за бројлери Псача и во одгледувалиштето за родителски јата и јата несилки “Гиновци” и во инкубаторската станица..

Резервоарски простор- платформа

Резервоарскиот простор преставува мобилна носечка платформа на која ќе се поставуваат батерии со боци за компримиран природен гас. За одгледувалиштето Псача проектирана е платформа за 149 боци x 150 l односно 5.588 m³ метан.

Преточувалиште на гас

Преточувалиште е посебно опремено место со уреди за преточување (прием) на компримиран природен гас од платформа до MPC (мерно редуциска станица). Поврзување на преточувалиштето со складиштето се врши со посредство на високо притисни флексибилни црева со брзи спојки. Пред влезната рампа во преточувалиштето се поставува знак за забранет пристап на неовластени лица. За пристап на транспортери, камиони до преточувалиштето и нивно напуштање се предвидени пристапни сообраќајници во кругот на објект. Минимални димензии на бетонската основа за преточувалиштето се 8 x 13 m.

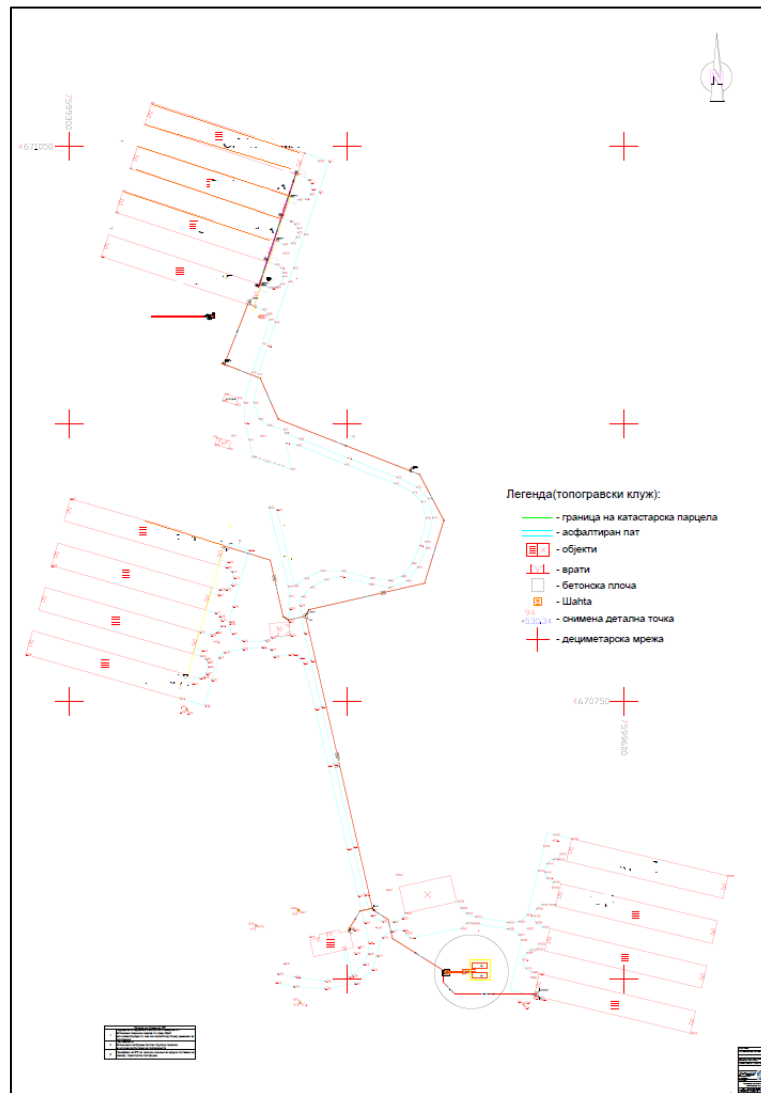
Мерно редуциска станица

Станицата е конципирана со дволиниска регулациона линија со еден загревач на гас. Редуција на притисок се врши во регулациона линија опремена со регулатор на висок и среден притисок, блокаден вентил на висок и низок притисок и сигурносни вентили

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

после секој степен на редукација, со што целокупната постројка се заштитува од прекумерен пораст на притисок што овозможува безбедна работа на MPC.

Доводот на гас до MPC-КПГ ќе се врши со разлика на притисоци, на високопритисен гасовод, со соодветна манипулација на цевни зтворачи. Во MPC ќе се врши двостепена редукација на метанот од 200 бари на предвиден работен притисок 0 до 200 mbar и ќе се догрева да не дојде до замрзнување на инсталациите.

Слика 36 Местоположба на инсталацијата за КПГ објект “Псача”

Котлара

Во секое одгледувалиште во техничката просторија ќе биде поставен посебен топловоден котел кој како енергенс користи метан и бојлер за загревање на водата.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 37 Топловоден котел во техничка просторија на одгледувалиште

Топловодните котли се со следни карактеристики: Трократен систем на циркулација на гасови за горење.

Табела 3 Технички карактеристики на инсталација за КПГ одгледувалиште “Псача”

Р.бр.	опис	тех.карактеристики
1	Котел	
1.1	Номинален топлински капацитет	$Q_{nom}=650W$
1.2	Средна работна температура	$80/60^{\circ}C$
1.4	Работен притисок	3 бари
1.5	Максимален притисок	6 бари
1.6	Количина на вода во котел	$Q_w=200l$
1.7	Приклучник за оџак	DN25, f300mm
1.8	Фреквенција	50Hz
2	Горилник за гас	
2.1	Минимален топлински капацитет	7,5Kw
2.2	Минимална потрошувачка на гас	$1Nm^3/h,$
2.3	Циркулациона пумпа за топла вода	$Q=10m^3/h, H=5m, P_m=0,3Kw.$

Слика 38 Надворешен дел на техничка просторија со поставен оџак

Во објектот “Псача” предвидено е поставување на котли и бојлери во секое одгледувалиште посебно, за обезбедување на независен систем на управување во секое одгледувалиште. Со проектната документација е предвидено поставување на

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

котелска постројка и во административната зграда со доградба на просторија – котлара, извдба на заштитна куќичка од челичен лим за сместување на MPC со димензии 2,2 x 1,2 m, прописно заземјување и антикорозивна заштита со основна и со два премаза со боја. На куќичката се поставуваат жалузини во долна и горна зона странично на ѕидовите за добра циркулација на воздух за вентилација за да не дојде до собирање на гас и за формирање на запалива смеса во куќичката. Да се постави влезна рампа, обезбедена со заштитна ограда, изградба на предвидени пристапни сообраќајници во кругот на објект до платформата за гас.

Според безбедносни услови платформата е одалечена од MPC на КПГ минимум 15 m. Платформата се поставува на армирано бетонска конструкција $D=20$ cm, 1300x800 cm. со влезна рампа и обезбедена со заштитна ограда. Мобилната платформа треба да е заземјена. Поврзувањето на платформата со MPC ќе се врши со помош на брзи спојки на високопритисни флексибилни црева.

Вакви инсталации за компримиран природен гас ќе бидат поставени и во инкубаторската станица и во одгледувалиштата за родителски и експлоатациони јата "Гиновци" согласно основниот проект. Овие инсталации ќе ги имаат следниве карактеристики:

Резервоарски простор- платформа

Подвижна батерија на транспортна и носечка платформа на која ќе се наоѓаат батерии со боци за КПГ со капаците $Q=5.000 - 7.000 \text{ m}^3$, или 19440l

Максимален работен притисок : 300 bar, Работен притисок 200 bar

Според безбедносни услови платформата треба да е одалечена од MPC на КПГ минимум 15 m. Платформата ќе се поставува на армирано бетонска конструкција $D=20$ cm, 1300x800 cm со влезна рампа и обезбедена со заштитна ограда.

Мобилната платформа треба да биде заземјена. Поврзувањето на платформата со MPC ќе се врши со помош на брзи спојки на високопритисни флексибилни црева.

Преточувалиште на гас

Преточувалиштето е посебно опремено место со уреди за преточување (прием) на компримиран природен гас од платформа до MPC (мерно редуциска станица). Поврзување на преточувалиштето со складиштето ќе се врши со посредство на високо притисни флексибилни црева со брзи спојки. За пристап на транспортери, камиони до преточувалиштето и нивно напуштање се предвидени пристапни сообраќајници во кругот на објектот. Минимални димензии на бетонската основа за преточувалиштето се 8 x 13 m.

Заштитната зона на преточувалиштето е појас со ширина најмалку од 7,5 m, мерено од габарит на приклучна цистерна.

Мерно редуциска станица

Станицата е конципирана со дволиниска регулациона линија со еден загревач на гас. Редуција на притисок ќе се врши во регулациона линија опремена со регулатор на висок и среден притисок, блокаден вентил на висок и низок притисок и сигурносни вентили после секој степен на редуција, со што целокупна постројка се заштитува од прекумерен пораст на притисок што овозможува безбедна работа на MPC.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Доводот на гас до МРС-КПГ ќе се врши со разлика на притисоци, на високопритисен гасовод, со соодветна манипулација на цевни зтворачи. Во МР-КПГ двостепена редукција од 200 bar на предвиден работен притисок 0 до 200 mbar и ќе се догрева да не дојде до замрзнување на инсталациите.

Мерно регулционата станица ќе се поставува во куќичка од челичен лим со дим ја 2,2 x 1,2 m, прописно заземјување и антикорозивна заштита со основна и со два премаза со боја. На куќичка се поставуваат жалузини во долна и горна зона странично на сидовите за добра циркулација на воздух за вентилација за да не дојде до собирање на гас и за создавање на запалива смеса во куќичката.

Гасот од МРС до котларата ќе се транспортира со челичен подземен цевковод.

Околу инсталацијата на КПГ ќе се поставува заштитна жична ограда со дим 16,1x16,4 m со височина 1,5 m. На оградата е предвидена двокрилна врата од 4 m. Гасовод помеѓу платформа и МРС (најчесто е ϕ 18 – 20 mm), е составен од два дела. Од еластични црева за висок притисок и стабилни челични инсталации.

Котлара

Топловодниот котел на гас за административните простории и инкубаторската станица е со следните карактеристики: Трократен систем на циркулација на гасови за горење.

Табела 4 Технички карактеристики на инсталација за КПГ одгледувалиште “Гиновци” и инкубаторска станица

Р.бр.	Опис	Технички карактеристики
1	Котел	
1.1	Номинален топлински капацитет	Q _{nom} =640kW
1.2	Средна работна температура	80/60°C
1.4	Работен притисок	3 бари
1.5	Максимален притисок	6 бари
1.6	Количина на вода во котел	Q _w =1410l
1.7	Приклучик за оџак	DN25, f300mm
2	Горилник за гас	
2.1	Минимален топлински капацитет	280Kw-875Kw
2.2	Минимална потрошувачка на гас	28Nm ³ /h-80Nm ³ /h,
2.3	Циркулациона пумпа за топла вода	Q=30m ³ /h, H=5m, P _m =0,3Kw.

3.5.7 ИНФРАСТРУКТУРА

Сите три објекти ќе бидат целосно оградени со жичено поцинковано плетиво. Оградата ќе биде поставена на бетонски столбови. Со проектот е планирана поправка на делови од оградата каде што е оштетена. На влезот во секој објект е планирано поставување на нова влезна врата составена од две елементи: еднокрилна врата за персоналот и двокрилна врата за возилата. Пред секој објект е поставена дезобариера. Паркирањето е решено со паркинг простор обезбеден за секој објект.

Во сите објекти постојат асфалтирани внатрешни сообраќајници со пристапни патеки до секој објект. Со проектната документација е предвидена изведба на нови бетонски тротоари околу секое одгледувалиште. Заштитните тротоари околу одгледувалиштата се проектирани од бетон со МБ15, со д=10cm над тампонски слој д=10 cm. Тротоарите се со ширина од 1.0 m и пад од 2%.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

3.5.8 СНАБДУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Со оглед на реалните електроенергетски потреби напојувањето на објектите со електрична енергија ќе се врши од постојни сопствени трафостаници ТС 20/0,4 kV (1x400 kVA) кои се лоцирани во одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача”.

Слика 39 Постојна трафостаница во одгледувалиште за бројлери “Псача”

Мерење на потрошената ел.енергија ќе се врши со мерните инструменти кои ќе се постават во објектот на трафостаницата со претходна електросогласност од страна на ЕВН Македонија. Во случај на прекин на мрежното напојување во секој објект има резервно напојување од дизел агрегат ДЕА, PRP 400kVA-LTP 400kVA. Поради видот и намената на објектот предвидено е сите електрични потрошувачи во објектот да се напојуваат преку ДЕА. До секој објект ќе биде поставен нов разведен ормар и подземни инсталации напојни кабли. Инсталации за интернет мрежа, инсталации за видео надзор, панична инсталација.

Во инкубаторската станица енергетското напојување е од постоечкиот трансформатор во инкубаторската станица 630kVA и постоен дизел агрегат 500kVA . Во инкубаторската станица ќе биде поставен ГРО и посебни РО за портирница, администрација и гаражи.

3.6 ИНТЕРНЕТ, КОМПЈУТЕРСКА ИНСТАЛАЦИЈА И ТЕЛЕФОНСКА ИНСТАЛАЦИЈА

Со основниот проект е предвидено поставување на интернет, компјутерска и телефонска инсталација.

Во сите објекти е предвидена инсталација на видео надзор. Внатре во самата фарма и во техничката соба се предвидени ИП камери. Во секоја фарма ќе се мониторира со 7 камери, од кои 4 внатре во фармата, 1 во техничката соба и две пред влезовите на фармата. Во канцеларијата на обезбедувањето во административната зграда ќе има посебен ДВР снимач и монитор во кој ќе се врши видео надзор во комплексот со 15 камери поставени на железни столбови и во кои ќе има пристап и обезбедувањето. Инсталацијата на интернет мрежа до секое одгледувалиште е предвидена со фибер оптички кабел поставен во земјан ров.

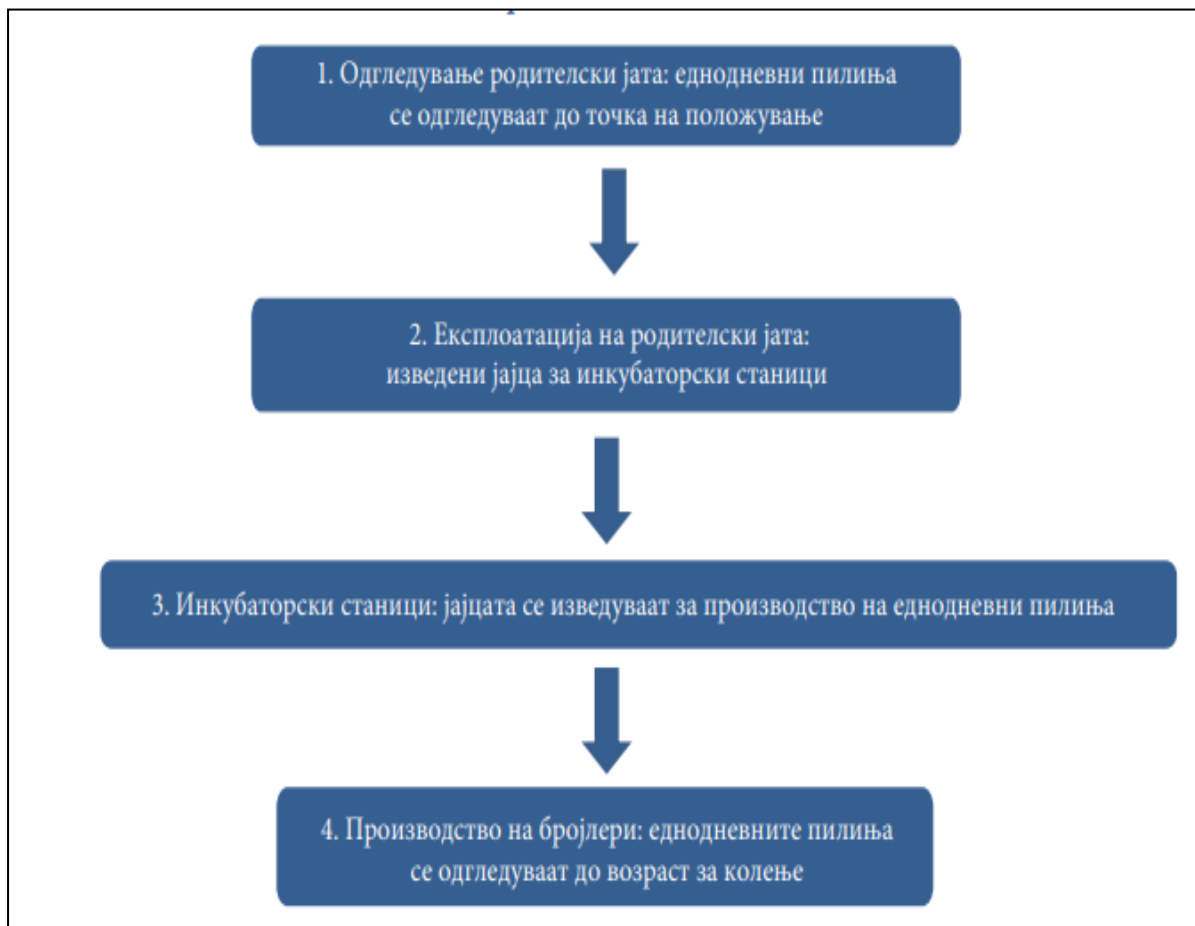
3.7 ОПИС НА ТЕХНОЛОШКИОТ ПРОЦЕС

Процесот на производство на пилешко месо опфаќа одгледување на живина за размножување и живина за производство.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Одгледувањето на живината за размножување опфаќа: одгледување на матични јата за репродукција, одгледување на јата несилки, инкубаторска станица како посебна единица објект во кој се инкубираат и се изведуваат јајца и кој ги задоволува потребите од еднодневни пилиња и одгледување на бројлери.

Главните процеси на производство опфаќаат четири активности и истите се дадени во Слика 40.

Слика 40 Шематски приказ на процесот на производство во објектите за одгледување на живина и производство на пилешко месо

Дијаграмот на технолошкиот процес за трите поединечни објекти (одгледувалиште за бројлери, одгледувалиште за родителски јата и инкубаторска станица) е даден на Слика 41.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 41 Дијаграм на технолошкиот процес

Во согласност со Правилникот за условите за ставање во промет на живина и јајца за вадење (Сл.весник на Р.С.Македонија 18/2014) еднодневните пилиња ќе се одгледуваат во одгледувалиштето на матични јата Gallus gallus за репродукција, каде ќе се чуваат повеќе од шест недели во еден или повеќе објекти. Потоа ќе се преместуваат во одгледувалиште на јата – несилки.

Во одгледувалиштето за родителско јато ќе се врши прием на еднодневни машки и женски пилиња во однос на приближно 1:11 и ќе се одгледуваат до потребната зрелост за размножување до 18 недела. Во објектот ќе се чува само живина од самиот објект или од други одобрени објекти за размножување на животни со педигре или увезена од трети земји.

По завршувањето на одгледувањето, родителското јато ќе се пренесува во одгледувалиштето за експлоатациони јата каде ќе се чуваат до 72 недела и ќе се произведуваат јајца.

Произведените јајца ќе се собираат секој ден и ќе се пренесуваат во инкубаторската станица.

Во одгледувалиштата ќе се одржуваат потребните микро-климатски и здравствено-зоохиgienски услови во согласност со пропишаните норми за чување на живина на поден начин на одгледување.

Процесот на производство ќе се одвива врз принципот на утврдена програма за одгледување родителско јато и производство на јајца за инкубирање.

Откако ќе пристигнат јајцата во инкубаторската станица, од јајца се ведат еднодневни пилиња.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Еднодневните пилиња од инкубаторската станица ќе се транспортираат во одгледувалиштето за бројлери каде ќе се одгледуваат до конечна тежина во тов 2,43 kg а од таму ќе се транспортираат во кланица.

На влезот во секој објект треба да се обезбеди ефикасна мерка за контрола на хигиената вклучувајќи: обезбедување на дезинфекциска бариера (во која се стапнува при секое минување) во која ќе се наоѓа средство за дезинфекција на обувки и ќе се дополнува со антисептик по потреба, минимално на неделна основа.

Треба да се направи дезбарриерата на поминување притоа да означува црвена и зелена површина за пристап. Специјални обувки, заштитни алишта и соодветна опрема за на глава треба да се користат во зелената зона пред влегувањето во областа на птиците. Треба да се користат средства за дезинфекција со регулаторно одобрение во однос на видовите во согласност со упатствата на производителот.

Фарма за родителски јата населување / вселување на матично јато

Во објектите за размножување на живина со педигре, одгледувањето ќе се спроведува во согласност со техниките за одгледување кои се засноваат на принципот на „заштитено одгледување“ и на принципот „сите внатре/сите надвор“. Помеѓу различните групи треба да се врши чистење, дезинфекција и депопулација.

Во објектите ќе се спроведуваат правила за хигиена и вработените ќе носат соодветна работна облека, а посетителите заштитна облека во согласност со документирана програма за терминална хигиена (чистење, миење и дезинфекција на објектите по завршување на одреден турнус.

Одгледувањето на родителското јато е до постигнување на репродуктивна зрелост односно до 18^{та} недела. По завршувањето на овој циклус ќе се превезуваат во одгледувалиште за експлоатациони јата.

Возилото за превоз на родителските јата и кафезите во кои е сместена живината мора темелно да се исчистат и дезинфицираат. Во еден кафез ќе се внесуваат 10 до 12 несилки.

Несилките се вселуваат на подот каде 70 проценти се гнезда, а 30 проценти простирка. Се внесуваат пет несилки по m² под од живинарската фарма каде се чуваат до крајот на репродуктивната зрелост односно до 72 недела. На крајот од производствениот циклус, несилките ќе се транспортираат во кланица.

Произведените јајца се собираат во соодветни временски интервали, најмалку еднаш во денот и во најкраток можен рок по ведењето. Јајцата се дезинфицираат и чистат во најкраток можен рок.

Вакцинацијата е многу важна метода во спречување на заболување на пилето, таа се спроведува според програма дадена од страна на матичните ветеринари и Агенцијата за Храна и Ветеринарство, односно службите за здравје на живината. Меѓу другото важно е да се напомене дека се вакцинираат само здрави јата, се проверува рокот на вакцината. Исто така се води евиденција (евидентен дневник) за сите вакцини и сериски броеви на истите).

Во случај на сомнеж за присуство на болест, овластениот ветеринар треба веднаш да испрати примероци до одобрена лабораторија за поставување на дијагноза. Историјата

на едно јато, евиденцијата или податоците ќе се чуваат за секое јато најмалку две години по продажбата на јатото и ќе содржи податоци за: пристигнување и заминување, начин на производство, стапка на заболување и смртност со причините за нив, сите лабораториски испитувања и резултатите од нив, местото од каде потекнува живината и одредиште на јајцата.

Доколку се појави заразна болест на живината, резултатите од лабораториските испитувања веднаш се доставуваат до официјалниот ветеринар.

Иселување на одгледувалиштето

По иселувањето на матичното јато, одгледувалиштето мора да биде темелно подготвено за новото јато. Опремата се расклопува и по можност не се вади од зградата, а подлогата (простирката) се изнесува. Потоа, објектот темелно се чисти, пајажината се отстранува од таванот, сидовите и отворите за вентилација. Потоа следува темелно миење со силни млазници вода со детергент или топла вода под притисок. Кога ќе се исчистат одгледувалиштето и опремата, се започнува со „влажна“ дезинфекција, по истиот редослед како и при чистењето. Опремата повторно се инсталира. Објектот се суши најмалку седум дена и се внесува сува, чиста подлога (простирка). Производителите треба да имаат документирана програма за терминална хигиена (чистење, миење и дезинфекција на објектите по завршување на одреден турнус).

Несивост и постапка со јајца

Несилките од тешки хибридни линии се принесуваат во 23-24 недела. Во 26-та недела, несивоста е 80 проценти. Оплодувањето постепено ќе се зголемува од 20 проценти на почетокот на несивоста на 90 проценти во периодот од 30 -тата до 34 -тата недела. До крајот на несењето, секоја кокошка несилка изнесува 140 до 150 јајца за ведење. Оптималната температура на воздухот за кокошките несилки изнесува 12-16°C, со дозволено варирање од 7-20°C. Температурните вредности под и над оптималната температура предизвикуваат намалување на несливоста, поголема потрошувачка на храна, појава на заболувања и сл. Влажноста на воздухот треба да е околу 60-70 %, а најоптимална релативна влажност на воздухот за кокошките несилки е 60 %. Вентилацијата во објектите ќе се регулира со вентилатори при што оптимална вредност на вентилацијата се смета движењето на воздухот кое обезбедува 5-8 m³/h/kg. Осветлувањето во објектите ќе се овозможува со вештачки извор на светлина при што е неопходно на кокошките несилки да им се обезбеди 16-17 часа светлосен ден, додека интензитетот на осветлување треба да изнесува 3-4 W/m².

Јајцата за ведење треба да се собираат три или четири пати на ден и во исто време да се контролира чистотата на гнездото, со цел да се спречи валкање на лушпата. Собраните чисти јајца се ставаат во амбалажа, а ситните, валкани и испукани се одделуваат уште во живинарската фарма. Младите несилки треба да се спречат да несат надвор од гнездото, што се постигнува со следење на првите денови на пренесување и враќање на несилките во гнездото.

Најдобро е јајцата да се чуваат во живинарската фарма што е можно пократко и да се однесат до соодветното складиште или инкубаторската станица, каде што ќе бидат соодветно чувани до ведењето. Ако мора да се чуваат до ведењето, јајцата треба да се чуваат на температура од 15 до 18 степени и влажност од 75 до 80 проценти.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Амбалажата/пакувањето за јајца не смее да биде од други фарми или да е користена претходно. Пластичното пакување може да се дезинфицира, а хартиената е најдобра нова, неискористена.

Секојдневно треба да се води уредно евиденција за несивоста, потрошувачката на храна и угинати. Податоците ќе се запишуваат секојдневно во списоците за несивост, кои стојат на видливо место во објектот.

Изведените јајца ќе се траспортираат во инкубаторска станица каде од јајцата ќе се изведуваат еднодневни пилиња.

Еднодневните пилиња и јајцата за ведење треба да се превезуваат во: некористени, наменски дизајнирани контејнери за еднократна употреба кои потоа се уништуваат или во контејнери кои може повторно да се употребуваат доколку претходно се дезинфицирани. Контејнерите треба да: превезуваат само еднодневни пилиња или јајца за ведење од ист вид, категорија и вид на живина која доаѓа од ист објект. Транспортот на јајца за инкубација треба да го вршат само одобрени транспортери (ова може да биде сопствен превоз на инкубаторските станици) и да се води евиденција за ова одобрение. Транспортното возило треба да се чисти помеѓу турите/товарите испорачани во инкубаторската станица минимум на дневна основа. Времето на испорака треба да се координира со инкубаторската станица, така што ќе има соодветна помош за сместување на еднодневните пилиња во објектот што е можно побрзо и поефикасно.

Инкубација

Процесот на инкубација на јајцата ќе се реализира на основа на прв-влезен, прв-излезен. Прводојдените јајца во инкубаторската станица се ставаат први во инкубаторите и прво излегуваат пилињата добиени од овие јајца.

Инкубаторската станица треба да биде физички и оперативно одделена од објектите за одгледување и да дозволува долунаведените различни функционални единици да се одвиваат независно една од друга:

- (а) складирање и сортирање на јајцата,
- (б) дезинфекција,
- (в) пред инкубација,
- (г) ведење и
- (д) подготовка и пакување на пратките за испраќање,

Во инкубаторската станица треба:

- 1) јајцата да се движат еднонасочно, а опремата и персоналот да бидат подвижни;
- 2) јајцата за ведење да:
  - потекнуваат од објектите за животни за размножување со педигре,
  - да има правила за добра хигиенска пракса; вработените да носат соодветна работна облека, а посетителите заштитна облека;
  - објектите и опремата да се одржуваат во добра состојба;

3) да се врши дезинфекција на:

- јајца, по пристигнување односно пред процесот на инкубација или пред нивно испраќање за ставање во промет или извоз во трета земја, освен доколку тие не биле претходно дезинфицирани во одгледувалиштето на потекло,
- инкубаторите и
- инкубаторските станици и опремата, по ведење на секоја серија.

Во инкубаторската станица операторот има обврска да воспостави Програма за следење на болести.

Складирање и сортирање на јајцата

Откако ќе пристигнат во инкубаторската станица, се врши сортирање односно се одстрануваат нечистите и оштетени јајца а потоа одат на фумигација.

Дезинфекција

Првата дезинфекција ќе се изведува на фармата, во посебна просторија, а втората дезинфекција ќе се изведува по последното оценување на јајцата во станицата за инкубаторската станица. Целта на дезинфекцијата е да се уништат бактериите што се наоѓаат на лушпата, со цел да се спречи нивното продирање низ порите на лушпата во внатрешноста на јајцето и нејзина контаминација. Одобрени средства за дезинфекција на јајцата е Формалин во прав или течен формалин. За дезинфекција може да се користат други средства, како што се кватернерни соединенија на амонијак. Ако се користи формалин во прав, мора да се загрее во специјални садови пред употреба. Обично 1 m³ простор се полни со 6 грама формалин во прав на температура од 25°C и влажност на воздухот од 75% за 30 минути. Течен формалин се користи во комбинација со калиум перманганат, 300 cm³ од 4% формалин се меша со 20 g калиум перманганат.

Прединкубација - легирање

Јајцата се редат на полица во просторијата за лагерирање која треба да има температура на воздухот 7–18° C и релативна влажност 75–90%. Оптималната температура во инкубаторот зависи од типот на инкубаторот, релативната влажност и вентилацијата

Јајцата наменети за инкубирање треба најдоцна за 4 часа да се оладат на 21° C заради чување. Просторијата во која се чуваат овие јајца треба да има бавна, континуирана циркулација на воздухот. Ова најдобро се постигнува со вентилатори кои дуваат од таванот и редење на јајцата во не толку густе групи.

Нормативите и условите во инкубаторската станица се прикажани во следната табела:

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 5 Нормативи и услови во инкубаторска станица

Нормативи за инкубаторска станица		
Просторија за лагерирање на јајцата		
старост на јајцата за инкубирање најмногу		7 – 8 дена
температура на воздухот		10 – 15°C
влажност на воздухот		75 – 80 %
коэффициент на осветлување		1 : 20
вештачко осветлување		60 – 80 lx
висина на објектот		3,5 m
Просторија со инкубаторите		
висина на просторијата		2,5 – 3,5 m
температура на воздухот		15,5 – 21,0°C
коэффициент на вентилација		8
вештачко осветлување		60 – 80 lx
прозорци нема		
Услови при инкубирање на јајцата		
температура на воздухот	1 – 17 ден	37,8 – 38,0°C
	18 – 21 ден	37°C
релативна влажност	1 – 19 ден	60 %
	20 – 21 ден	80 %
вртење на јајцата	1 – 17 ден	4 пати дневно
чистење на јајцата	6-ти и 17-ти ден	

Должината на складирањето, потребната температура и влажноста на воздухот се прикажани во Табела 6.

Табела 6 Складирање на јајца за ведење

Должина на складирање	Температура (°C)	Влажност на воздух (%)
0-3 дена	18	65-70
4-7 дена	15	70-75
Повеќе од 7 дена	11-12	75-80

Инкубација

Вртење на јајцето

Постапката за инкубација трае 21 ден по посебен температурен режим и влажност на воздухот.

Табела 7 Временски период и услови за инкубација

Време	Температура (°C)	Влажност на воздух (%)
1-11 ден	37,9	66
12-17 ден	37,9	53
18-19ден	37,3	47
20-21ден	37.0	66

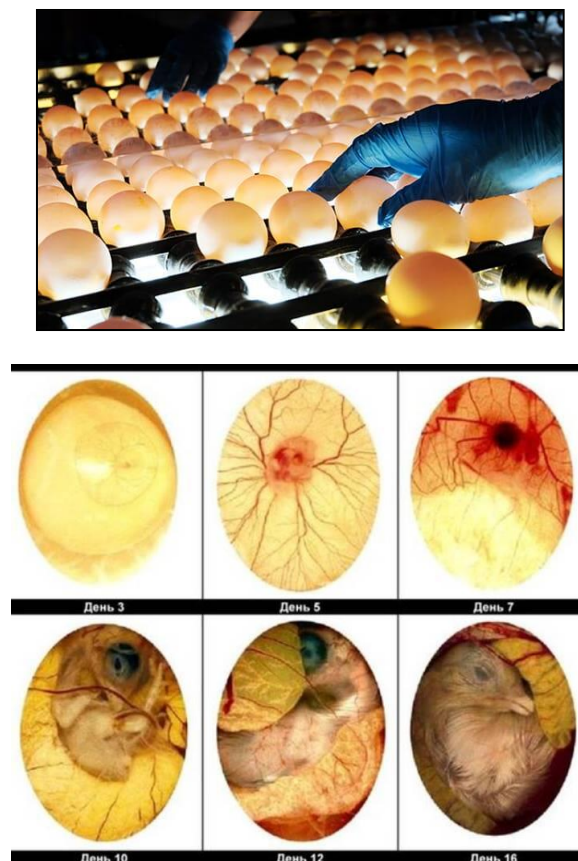
Ротацијата на јајцата е важен предуслов за правилен развој на ембрионот. Тие ротираат од 3-ти до 19-тиот ден на инкубација во одредени временски интервали. Тие стојат под агол од 45° во лежалките на инкубаторот, а потоа се свртуваат на другата страна за 90°.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фреквенцијата на ротација во текот на денот треба да биде најмалку 8 пати. Вртењето, исто така, помага да се насочи и пренасочи протокот на воздух низ лежиштето, а во исто време спречува формирање на жаришта.

Просветлување на лушпата на јајцата

Просветлување на лушпата преставува изложување на јајцата на зрак на силна светлина - со осветлување на јајцата, се контролира развојот на ембрионот. Првото просветлување е направено во период од 6-10 дена, а второто во времето на пренесување на јајцата во инкубаторот. Сите јајца во кои ембрионот се задушил или не се развил се отфрлаат од инкубаторот.

Слика 42 Контрола на развојот на ембрионот

Инкубацијата на јајца од кокошки трае 21 ден. Ако инкубацијата трае пократко (20 дена) или подолго (22 дена), смртноста на изведените пилиња се зголемува. Причината за предвремено полагање на пилиња може да биде неправилно складирање на јајца или зголемена температура во инкубаторот. Причините за продолжена и нерамномерна положба на пилињата се ниските температури на инкубација, нерамните температури во инкубаторот. Во лупилникот, после 21-от, односно 28-от ден од инкубацијата, пилињата почнуваат да се испилуваат. На новоиспиленото пиле му требаат 5-6 часови за да се исуши и зацврсти. Потоа пилињата се вадат од лупилникот, детално се прегледуваат и посебно се издвојуваат здравите и нормално развиените пилиња. Еднодневните пилиња се сортираат врз база на нивната развиеност, виталност, време на испилување, полот и живата маса. Сортирањето на пилињата се врши во просторија во која температурата на воздухот е околу 30°C, а релативната влажност околу 70-75

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

%. Здравите и витални пилиња се пакуваат во картонски или пластични кутии кои се сместуваат во одредена просторија со контролирани микроклиматски услови, се до времето за транспорт.

Одгледување на бројлерско јато

Изведените еднодневни пилиња ќе се транспортираат и ќе се сместуваат во одгледувалиштето за бројлерски јата каде ќе се одгледуваат до конечна тежина во тој 2,43 kg. Еден турнус трае околу 42 дена. Во добро организирано производство, се испорачуваат еднодневни пилиња и се населуваат во еден ден. На овој начин можно е да се произведат 7 турнуса годишно.

Во одгледувалиштата одгледувањето на живината е организирано во поден систем. Објектите се приземни цврста градба со добри термоизолациони својства и вентилација.

Подготовка на објектот за прием на бројлери

Сите површини и опрема која доаѓа во контакт со бројлерите за време на нивното држење треба темелно да се исчистат и дезинфицираат по депопулацијата и пред населување со нови бројлери во објектите.

Пред населување на бројлерите прва постапка е перење на објектот. Целиот објект, вклучувајќи ги ѕидовите, подот, таванот, инсталациите и опремата се мијат со млазница под висок притисок. Објектот мора да се исуши и целосно да се исцеди.

Потоа следува постапка за дезинфекција, најчесто се изведува во целосно затворен објект, кои се загрева до најмалку 15 °C, а потоа објектот се чува затворена најмалку 24 часа, со постојана температурата 15-20 °C.

По дезинфекцијата следува проветрување на објектот и целосно исцедување на подната плоча. Пред поставување на чиста и нова простирка подот се загрева до околу 20°C за да се спречи појава на кондензација. На подготвениот под се поставува простирка со дебелина до 10 cm. Простирката може да биде дрвени струготини, сецкана слама и сличен материјал кој ги апсорбира изметот или друг материјал, кои треба да се усогласат со одредбите (суво и ронливо на површината) од Директивата 2007/43/EC.

Производителите треба да имаат документирана програма за терминална хигиена (чистење, миење и дезинфекција на објектите по завршување на одреден турнус. По завршувањето на чистењето и дезинфекцијата, списокот на терминална хигиена треба да се пополни и датира. Ако објектот е невселен со живина (испразнет), во период од 6 месеци или повеќе, тестирањето со брисови треба да се заврши во рок од 7 дена пред повторно вселување/ отворање.

Еден ден пред внесот на бројлерите температурата на подот мора да се зголеми на 28°C додека температурата на воздухот е 32-33°C минималната вентилација од 1 m³/kg жива маса. Водоводните и прехранбените линии се спуштаат на најниско ниво и се подготвени за употреба. Под водоводните линии се шири лента хартија над која се дистрибуира мала количина на храна.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Времето на испорака на едnodневните пилиња треба да се координира со инкубаторската станица, така што ќе има соодветна помош за сместување на едnodневните пилиња во објектот што е можно побрзо и поефикасно.

Одговорното лице на одгледувалиштата за бројлери треба да има завршено обука и да поседува сертификат наведен во член 13 од Законот за заштита и благосостојба на животните со кој се потврдува дека има поминато обука особено од следните области:

1. условите за одгледувалишта на бројлери и начин на постапување во услови на зголемена густина на населеност во објектите за бројлери.
2. физиологија на бројлерите особено физиолошките потреби за храна и вода, однесувањето на бројлерите како и физиологија на стресот,
3. практични аспекти за постапки со животните, заловување натовар, истовар и транспорт,
4. итна нега, хумано колење и колење од нужда и
5. превентивни и основни биосигурносни мерки.

Со проектната документација е предвиден поден систем за одгледување на бројлери со површина на одгледувалиште од 1576,35 m².

Густина на населување 39 kg/m² жива маса.

Траење на периодот на гоење 38 – 42 дена.

Потребна храна по пиле околу 4 kg.

Параметрите зависат од тоа која раса се одгледува, тежината на бројлерот која сакаме да ја добиеме на крајот од одгледувањето, храната и условите на одгледување.

Услови за одгледување на бројлери:

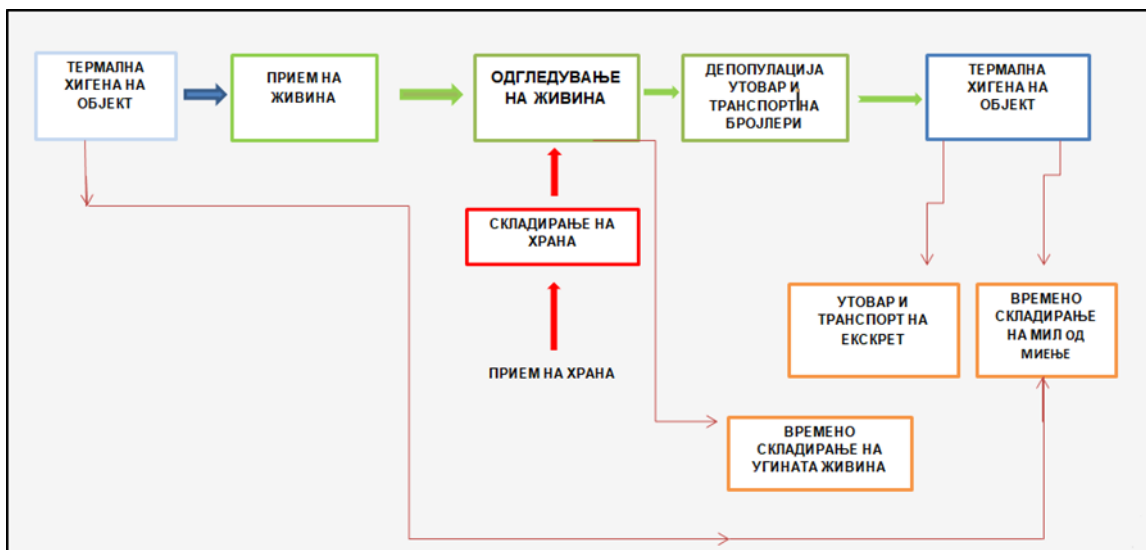
Температура:

За одржување на температурата се користи систем на греење, циркулација на топла вода, радијатори и калорифери. Температурата да не ја надминува надворешната температура за повеќе од 3°C, кога надворешната температура мерена во сенка е 30°C.

Потребната температура за време на гоењето изнесува:

Р.бр.	Период	Температура °C
1.	Прва недела	32 – 35
2.	Втора недела	27 – 30
3.	Трета недела	24 -27
4.	Четврта недела, до крај	18 -23

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 43 Дијаграм на технолошки процес за одгледување на бројлери

Исхрана на живина

Здравјето на едnodневните пилиња и условите при вселување се едни од најважните фактори за развојот на пилињата. Но, фокусот на исхраната во првите недели, исто така многу влијае на капацитетот на производството во следните фази.

Составот на храната треба да ги задоволува нормативите пропишани за исхрана по категории – возраст. Исхрана во повеќе фази со формула за исхрана која е адаптирана на посебните потреби на периодот на производство.

Главните состојки вклучени во смеските за исхрана на бројлерите се: пченица, пченка, јачмен, соино ќоспе, полномасна соја (соино зрно), сончогледово ќоспе, ќоспе од маслодајна репка или канола, овес, масла и масти, креда, фосфати, сол, сода бикарбона, минерали и витамини, други адитиви како што се ензими, средства за врзување на микотоксини и др.

Со цел да се намали вкупниот излачен азот, а со тоа и емисиите на амонијак, и притоа истовремено да се задоволат нутритивните потреби на животните, во оперативната фаза операторот има обврска да изработи План за управување со хранливите состојки. Овој План има за цел да го земе во предвид метаболизмот, протеинските, минералните и витаминските барања во поделни фази на производниот циклус.

Последователни диети (хранење во фази) со пониско ниво на протеини заради намалување на азотот. Доколу постои можност употреба на храна со низок фосфор. Додавање контролирани количества есенцијални аминокиселини во исхрана со ниско ниво на сирови протеини. Употреба на одобрени додатоци во исхраната кои го намалуваат вкупниот азот што се излучува.

Исхрана на подмладок за производство на јајца

Одгледувачкиот период на подмладокот за производство на јајца трае околу 22 недели. Во овој период за исхрана на подмладокот се користат следниве видови крмни смеси:

- starter за пилиња од 1-иот до 14-иот ден,
- гровер за пилиња од 14-иот до 140-иот ден и

- до 22 недела крмна смеска за несилки

Исхрана на несилка за производство на јајца

Телесната тежина на несилката се користи како мерка за адекватна исхрана. Смеските треба да ги содржат сите неопходни хранливи материи во соодветен однос.

Несилките од 18-тата недела треба да добиваат оброк со 11,0-11,5 MJ и 15-16 % протеини. Многу е важен односот на енергијата и протеините во смеските и тој изнесува 661-861:1 (661-861 kJ /1 % протеини). Дневните количини на храна зависат од типот на хибрирот, масата на несилките, интензитетот на несливост, здравствената состојба, амбиенталните услови и др.

Кокошките од лесните линиски хибриди конзумираат 115-126 g, а од тешките хибриди 150-170 g храна за да ги подмират потребите во протеини. Во текот на годината кокошката несилка изедува околу 42-55 kg храна. Несилките дневно пијат два пати повеќе вода, отколку што јадат храна. Дневните потреби за вода се 250-300 ml. Недоволната количина на вода брзо предизвикува смалување на несивоста.

Исхрана на бројлер

За тов на бројлерите може да се користат две (стартер и гровер) или три смески (стартер, гровер и финишер). Во пракса најчесто се користи францускиот систем за исхрана на бројлерите, при кој се користат три вида крмни смески и тоа по следниот редослед:

- од 1-иот до 14-иот ден од тој стартер за пилиња,
- од 14-иот до 25-иот ден-гровер за пилиња и
- до крајот на тој финишер за пилиња.

Процентот на застапеност на сурови протеини кај овие крмива е следен: стартер со 20-25 %, гровер со 19 % и финишер со 17 % сурови протеини. Смеските може да бидат брашнести и во облик на пелети со големина на зрно грашок или гранули со големина на зрно пченица. Дневната количина на храна се зголемува од првата недела (15-21 g храна) до седмата, односно осмата недела (120-125 g храна). Количината на вода зависи од возраста на грлото и се зголемува од 15 ml во првата недела, па до 100-120 ml во седмата, односно осмата недела. Во тој се потрошуваат 8 l вода по грло.

Количината на вода зависи од возраста на грлото и се зголемува од 15 ml во првата недела, па до 100-120 ml во седмата, односно осмата недела. Во тој се потрошуваат 8 l вода по грло.

Во следната табела е прикажана една од многуте можни комбинации за состав на храната за бројлери.

Табела 8 Приказ на рецептура

Р.бр.	Суровина	Стартер %	Финишер 1 %	Финишер 2 %
1.	Пченка	50,26	53,49	46,41
2.	Рибина брашно	9,00	7,00	2,00
3.	Соина сачма	23,22	20,39	30,88
4.	Сончогледова сачма	10,15	10,64	10,44
5.	Креда	0,71	0,65	1,09

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Р.бр.	Суровина	Стартер %	Финишер 1 %	Финишер 2 %
6.	Сол	0,20	0,20	0,20
7.	Дикалциум фосфат	0,96	0,68	1,29
8.	Премикс	0,50	0,50	0,50
9.	Растително масло	5,00	6,00	7,00
	Вкупно	100	100	100

* Извор Агенција за поттикнување на развојот на земјодеството (АПРЗ)

Табела 9 Проектирани перформанси на бројлерски тип на живина

Жива маса на еднодневно пиле	35.00 g
Смртност за 40 дена	5%
Консумација на храна во гојниот период	3 600.00 g
Конверзија килограм храна / килограм жива маса 2.00	2.00
Просечна жива маса на угоено пиле	2 430.00 g

Показатели	ПК 5-3	ПК 5-4	ПК 6-6	ПК 6-7	Вкупно
					
	престарт	старт	финишер 1	финишер 2	
Жива маса (гр.)	42-116	120-638	696-2050	2135-2400	2400
Возраст (ден)	0-5	6-18	19-37	38-42	42

3.8 СУРОВИНИ ПОМОШНИ МАТЕРИЈАЛИ, ГОТОВ ПРОИЗВОД

3.8.1 ГРАДЕЖНА ФАЗА (РЕКОНСТРУКЦИЈА/АДАПТАЦИЈА)

Во проектната документација, прецизно се дефинирани видот и количината на материјалите кои ќе се користат во фазата на адаптација/реконструкција на објектите и изворот за снабдување. Потребата за работна сила, видот на опрема и товарни возила, нивниот број, фреквенција на сообраќајот ќе биде дефинирана во План за управување со градилиште што ќе биде обврска на идниот Изведувач на работите и ќе зависи од неговите расположливи капацитети.

Во согласност со достапните искуства и практики за изградба на објекти од ваков вид во следните табели се прикажани видовите на најчесто користените градежни материјали, градежната опрема, како и генерирање и управување со отпад.

Табела 10 Предвидена градежна опрема и механизација во фазата на реконструкција

Тип	Забелешки
Воздушен компресор	Изведувачот ќе обезбеди детални податоци за бројот на возила, работни денови/часови, фреквенција на движење и сл.
Ровокопач	
Компактор	
Мешалка за бетон	
Пумпа за бетон	
Вибратор за бетон	
Фиксен кран	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Тип	Забелешки
Мобилен кран	
Булдожер	
Генератор	
Рамница	
Пнеуматски пиштол	
Дупчалка (импактна)	
Дупчалка (сонична)	
Пила	
Дупчалка за камен	
Валјак	
Пила	
Пнеуматски алат	
Камион	
Лопата	
Утоварувач	

3.8.1.1 ОРГАНИЗАЦИЈА НА ГРАДИЛИШТЕ

Во градежната фаза се предвидува градилиштето да биде оградено и организирано на начин што ќе овозможи непречено работење и безбедно изведување на сите градежни работи од почеток до завршување на градбата на објектите. Изведувачот ќе изврши оградување само на објектите кои се предмет на реконструкција и адаптација. Пристапот до објектите кои се предмет на реконструкција и адаптација ќе биде од постојните внатрешни и надворешни сообраќајници во одгледувалиштата Псача и Гиновци и инкубаторската станица.

Во рамките на организираното градилиште ќе се постават времени објекти и тоа канцеларии, пунктови за складирање на градежен материјал. Целокупните градежни активности ќе се одвиваат единствено на објектите кои се предмет на реконструкција и адаптација.

Изведувачот на градежните работи ќе користи возила и механизација која ги задоволува бараните стандарди и редовно ќе врши сервис на истата надвор од градежната парцела. Водоснабдувањето на градилиштето се предвидува да биде од постојните водоснабдителни објекти кои се во функција во самите одгледувалишта и инкубаторската станица. Вода за пиење на работниците во градилиштето ќе обезбеди инвеститорот од постојните водоснабдителни објекти.

За прифаќање на отпадните комунални води ќе бидат поставени мобилни тоалети, од страна на овластена компанија со кои изведувачот ќе склучи договор за нивно одржување.

Снабдувањето со електрична енергија е предвидено да се врши од постојните енергетски приклучоци во одгледувалиштата Псача и Гиновци и инкубаторската станица.

Градежниот отпад од градежните активности ќе се складира непосредно до секој објект кој е предмет на реконструкција. Според динамиката на реконструкција, истиот ќе се изнесува од кругот на објектите и ќе се предава на овластена компанија, по претходно склучен Договор.

Работниците, вклучени во градежните активности, ќе бидат обучени за работа на градилиште. При инсталирање на опремата (вклучена во технолошкиот процес) ќе се користи стручен тим од овластениот производител кој е компетентен и има познавања

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

за приклучување на сите елементи во процесот, вклучувајќи ја и електрониката, компјутерската опрема, лабораторијата за следење на квалитетот на суровините и производот во текот на целиот процес, контролната просторија за следење на производниот процес и сл.

Табела 11 Градежни материјали и нивно складирање во градежна фаза

Тип на градежни и помошни материјали	Количина	Единица	Место за складирање	Забелешки
Дрвена граѓа	128	m ³	До секој објект кој ќе се реконструира	/
Бетон	50	m ³	Се вградува директно	/
Арматура	400	kg	До секој објект кој ќе се реконструира	/
Сендвич панел	14,358	m ²	До секој објект кој ќе се реконструира	/
Пластифициран лим	1700	m ²	До секој објект кој ќе се реконструира	/
Бекатон плочки со д=6 см	105	m ²	До секој објект кој ќе се реконструира	/
Стиропор	206	m ²	До секој објект кој ќе се реконструира	/
Керамички плочки	900	m ²	До секој објект кој ќе се реконструира	/
Енергетски кабли, приклучни ормари, разводни табли, електрични инсталации за осветлување, инсталации за дојава на пожар, инсталации за комуникација, заземјување и громобранска инсталација	/	/	На градежна парцела	Димензии по Основен Проект
Водоинсталатерски материјали(цевки, фасонски елементи)	/	/	На градежна парцела	Димензии по Основен Проект
Вода	-//-	m ³		Два експлоатациони бунари со капацитет на секој бунарот 7,5 l/s.
Електрична енергија	-//-	kW/h	/	/

3.8.2 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Како влезни суровини, во производниот (технолошкиот) процес, може да ги издвоиме:

3.8.2.1 ХРАНА

Составот на храната треба да ги задоволува нормативите пропишани за исхрана по категории – возраст. Исхрана во повеќе фази со формула за исхрана која е адаптирана на посебните потреби на периодот на производство.

Главните состојки вклучени во сместите за исхрана на живината се: пченица, пченка, јачмен, соино коспе, полномасна соја (соино зрно), сончогледово коспе, коспе од маслодајна репка или канола, овес, масла и масти, креда, фосфати, сол, сода

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

бикарбона, минерали и витамини, други адитиви како што се ензими, средства за врзување на микотоксини и др. Консумацијата на храна во гојниот период е просечно 3.600 g по живина.

3.8.2.2 Постилка

Простирката може да биде дрвени струготини, сечкана слама и сличен материјал кој ги апсорбира изметот или друг материјал, кои треба да се усогласат со одредбите (суво и ронливо на површината) од Директивата 2007/43/ЕС. На подготвениот под ќе се поставува простирка со дебелина до 10 cm.

Женски и машки единки за родителски јата одгледувалиште “Гиновци”

Во согласност со проектираниот капацитет се очекува набавка на еднодневни пилиња родителска кокошка несилка и родителско петле кој се одгледуваат до 18 недела односно до почетокот на репродуктивниот период-несење.

Во првата година на пробниот период се очекува набавка на 6000 женски и 500 машки единки (петли). До крајот на петата година се очекува 25000 женски единки и 2300 машки единки.

Година	Машки единки	Женски единки	Вкупно единки
Прва година	550	6000	6550
Втора година	920	10000	10920
Трета година	1370	15000	16370
Четврта година	1850	20000	21850
Пета година	2300	25000	27300

Еднодневни пилиња одгледувалиште за бројлерски јата “Псача”

За непречено одвивање на технолошките процеси во одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” се до завршување на реконструкцијата на одгледувалиштата за родителски јата “Гиновци” и инкубаторската станица ќе се врши набавка на еднодневни пилиња бројлери.

За осумте објекти предвидени да се реконструираат во I фаза се врши набавка на 644.000 еднодневни пилиња бројлери. Пракса на операторот ќе биде четири објекти да работат а четири објекти да се подготвуваат (чистење и санитација) за нареден турнус.

Моментална годишна набавка на еднодневни пилиња /бројлери

Р.бр	Капацитет на едно одгледувалиште бројлери	Капацитет на шест одгледувалишта	Капацитет за седум турнуси/годишно
1	16.000	64.000	448.000

По завршување на адаптацијата на останатите четири одгледувалишта и нивно ставање во функција се очекува максимална годишна набавка на 1.344.000 еднодневни бројлери при истовремена работа на сите дванаесет одгледувалишта. При секоја набавка треба да се обезбеди соодветна документација (т.е. PH-5 или еквивалентно) за да се докаже дека еднодневните пилиња биле набавени од регистрирани инкубаторски станици.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Планирана годишна набавка на еднодневни пилиња /бројлери

Р.бр	Капацитет на едно одгледувалиште бројлери	Капацитет на дванаесет одгледувалишта	Капацитет за седум турнуса/годишно
1	16.000	192.000	1.344.000

Други суровини и помошни материјали

Покрај горенаведените главни суровини за непречено одвивање на предвидените активности, дополнително ќе се користат следните суровини и помошни материјали:

Табела 12 Количини на суровини и нивно складирање

Вид на суровина	Извор/снабдувач	Количина
Вода (санитарни потреби, одржување хигиена во објектите и опремата, напојување на живина, енергенс за загревање, наводнување на дворни површини, ПП заштита)	Сопствен бунар	Не е дефинирано во оваа фаза
Електрична енергија за работа на опремата, осветлување и сл.	Електроенергетска мрежа	Не е дефинирано во оваа фаза
Резервни делови за инсталирана опрема.	Од добавувачот на постројката и други добавувачи	Не е дефинирано во оваа фаза
Компримиран природен гас - Метан	Од добавувач	28Nm ³ /h-80Nm ³ /h,
Вакцини и медикаменти	Одобрени од АХВ и ветеринарен лекар.	Не е дефинирано во оваа фаза
Детергенти, дезинфикатори	Одобрени од АХВ	Не е дефинирано во оваа фаза
Препарати за дезинсекција и дератизација на одгледувалиштата при ремонт на јатото.	Одобрени од АХВ, овластени компании со кои операторот ќе склучи договор.	Не е дефинирано во оваа фаза
Масла и масти за подмачкување на опремата	Од добавувач	Не е дефинирано во оваа фаза

3.8.2.3 ОЧЕКУВАНО ГОДИШНО ПРИЗВОДСТВО

Одгледувалиште за родителски јата “Гиновци”

Готов производ од одгледувалиштето за родителски јата е јајце за производство на еднодневни пилиња.

Во согласност со Правилникот за условите и начините за заштита на фармските животни (Сл.весник на Р.Северна Македонија бр.3/2017). Густината на населеност на кокошките несилки не треба да надминува 9 кокошки на m² од расположивата подна површина. Површината на одгледувалиштата за родителски јата е 358.9 m² производен простор и 628.80 m² предпростор вкупно 987,78 m².

Во едно одгледувалиште за експлоатација според густината на населеноста се очекува да се одгледуваат 3231 кокошки несилки и 260 петли.

Несилка од расата Lohmann LSL - Classic

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Јајцата од оваа раса се со атрактивна бела боја. Цврстина на лушпата е > 40 Newton. Тежина на несилките на 20 недели е 1,33-1,44 kg. Тежината на несилките на крајот на производството кога одат на колење е 1,70-1,90 kg.

Оваа раса при производството на јајца се одликува со следните перформанси:

1. Возраст при 50% производство: 140-150 дена,
2. Пик на производството: 94-96%,
3. Јајца по несилка:
  - до 72 недели старост 323-328 (325),
  - до 80 недели старост 365-370 (368),
  - до 95 неделна старост 435-440 (438),

Очекуваното годишно производство изнесува:

Табела 13 Очекувано годишно производство на јајца за расплод

Година	Машки единки	Женски единки	Вкупно единки	Јајца за расплод
Прва година	550	6000	6550	900.000
Втора година	920	10000	10920	1.500.000
Трета година	1370	15000	16370	2.250.000
Четврта година	1850	20000	21850	3.000.000
Пета година	2300	25000	27300	3.750.000

Инкубаторска станица “Гиновци”

Готови производи од инкубаторската станица се еднодневни пилиња-бројлери. Инкубаторската станица е проектирана со капацитет на инкубација на 72.000 јајца/неделно. Капацитетот на инкубаторската станица е 72.000 неделно, за 52 недели е вкупно максимален капацитет производство на 3.750.000 еднодневни пилиња.

Табела 14 Очекувано годишно производство на еднодневни пилиња

Р.бр	Неделен капацитет	Бр. на недели	Очекувано годишно производство на еднодневно пиле	Стапка на смртност 5%	Очекувано годишно производство
1	72.000	52	3.750.000	187.500	3.562.500

Одгледувалиште за бројлерски јата “Псача”

Готов производ од одгледувалиштето за бројлерски јата се бројлери со конечна тежина во тој 2,43 kg. За пресметка на густината на населеност на бројлерите се зема 39 kg/m² со конечна тежина во тој 2,43 kg во согласност со Директивата на ЕУ EU/43/2007. Проектираниот капацитет е одгледување на 16.000 бројлери во една хала со површина од 998 m². Постојниот ситем за одгледување на бројлерите е поден систем. Еден турнус трае околу 42 дена. Во добро организирано производство, се испорачуваат еднодневни пилиња и се населуваат во еден ден. На овој начин можно е да се произведат 7 турнуса годишно.

Со планираната реконструкција на дополнителните четири одгледувалишта за бројлери и дванаесте одгледувалишта од првата фаза, се очекува производниот капацитет да се зголеми на 1.276.800 бројлери.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 15 Очекувано годишно производство на бројлери

Р.бр	Капацитет на едно одгледувалиште бројлери	Капацитет на дванаесет одгледувалишта	Капацитет за седум турниси	Стапка на смртност 5%	Очекувано годишно производство
1	16.000	192.000	1.344.000	67.200	1.276.800

Во текот на производниот процес се создава екскрет цврсто шталско ѓубриво кое има понатамошна реупотреба.

Екскрет - Цврсто шталско ѓубриво

Табела 16 Приближен состав на екскрет од живина според НДТ Интензивно одгледување на живина

Тип на место за живина	Приближна телесна тежина (kg)	Екскрет (l/неделно)	% сува материја во екскретот	Азот (kg/место/годишно)	Фосфор (kg/место/годишно)
Кокошки несилки	2.0	1.1	25	0.84	0.2
Бројлери	2.0	0.2	60 ¹	0.34	0.08
Мисирки	7.0	2.0	23	1.29	0.53
Патки	2.0	1.4	12	1.00	0.27

¹Забелешка: Оваа вредност вклучува и постилање.

Одгледувалиште за родителски јата "Гиновци"

Табела 17 Очекувано годишно производство за три турниси годишно 67,2 тони/годишно.

Р.бр	Тип на живина	Екскрет л/неделно	Броја	Смртност 5%	Вкупно екскрет л/неделно	Еден турнус 18 недели/ тони
1.	Родителски јата-пилиња	0,2	6550	6223	1.244	22,4

Одгледувалиште за експлоатациони јата "Гиновци"

Табела 18 Експлоатациони јата една година 52 недели $6.856 \times 52 = 356,51$ тони/годишно

Р.бр	Тип на живина	Екскрет л/неделно	Броја	Смртност 5%	Вкупно екскрет л/неделно	Еден турнус 72 недели/ тони
1.	Кокошка несилка	1,1	6550	6223	6,856	493,65

Одгледувалиште за бројлерски јата "Псача"

Табела 19 Бројлерски јата еден турнус/тони

Р.бр	Тип на живина	Екскрет л/неделно	Броја	Смртност 5%	Вкупно екскрет л/неделно	Еден турнус 6 недели/ тони
1.	Еднодневно пиле бројлер	0,2	16.000	15.200	3,040	18,24

Одгледувалишта за бројлерски јата $18,24 \text{ т/турнус} \times 7 \text{ турниси/годишно} \times 12 \text{ одгледувалишта} = 1.532,16 \text{ тони/годишно}$.

Екскретот од шталското ѓубриво операторот ќе го предава на компанијата Електро шари за понатамошна реупотреба за што веќе и има склучен договор.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

ПОГЛАВЈЕ 4

Опис на животната средина на подрачјето на проектот

Поглавјето содржи податоци и информации за постојната состојба на животната средина и економските и општествените услови на локацијата и пошироко и на регионално и локално ниво

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

4 ОПИС НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА ПОДРАЧЈЕТО НА ПРОЕКТОТ

4.1 ГЕОГРАФСКА ПОЛОЖБА НА ЛОКАЦИЈАТА

Постојните објекти за одгледување на живина, одгледувалиште за родителски и експлоатациони јата “Гиновци”, инкубаторската станица “Гиновци” и одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” се наоѓаат во североисточниот плански регион од Р. Северна Македонија во Општина Ранковце. Општина Ранковце на запад граничи со Општина Старо Нагоричане, на југ со Општина Кратово, на исток со Општина Крива Паланка на север со Р. Србија и преставува рурална општина.

Општина Ранковце е рурална општина која има 18 населени места селата: Баратлија, Ветуница, Вржогрнци, Герман, Гиновци, Гулинци, Криви, Камен, Љубинци, Милутинце, Одрено, Опила, Отошница, Пклиште, Петралица, Пача, Радибуш, Ранковце и Станча. Седиште на општината е селото Ранковце.

Општи карактеристики за сите рурални населени места во општината е дисперзиран тип на населби и силна миграција кон урбаните центри Крива Паланка, Куманово и Скопје.

Слика 44 Местоположба на Општина Ранковце во однос на останатите општини

4.1.1 ПРОЕКТНА ЛОКАЦИЈА

Одгледувалиштето за родителски и експлоатациони јата “Гиновци” се наоѓа на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејканица, инкубаторската станица се наоѓа на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан меѓусебно двата објекти меѓусебно се одалечени 50 m и преставуваат посебни технолошки единици.

До одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица најблиско населено место е селото Гиновци. Селото Гиновци се наоѓа југо источно од одгледувалиштето на одалеченост од околу 300 m.

Пристапот до Одгледувалиштето за матични јата и инкубаторската станица е од локален асфалтиран пат кои ги поврзува со регионалниот пат Куманово – Крива Паланка. Локалниот пат кој води до одгледувалиштето и инкубаторската станица

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

помува низ с. Гиновци. Објектите се на одалеченост од околу 670 m од регионалниот пат. Во двата објекти има посебен паркинг простор во рамките на саматите парцели.

Слика 45 Проектна локација во однос на општината и населените места во околината

Слика 46 Местопложба на инкубаторска станица во однос на с. Гиновци

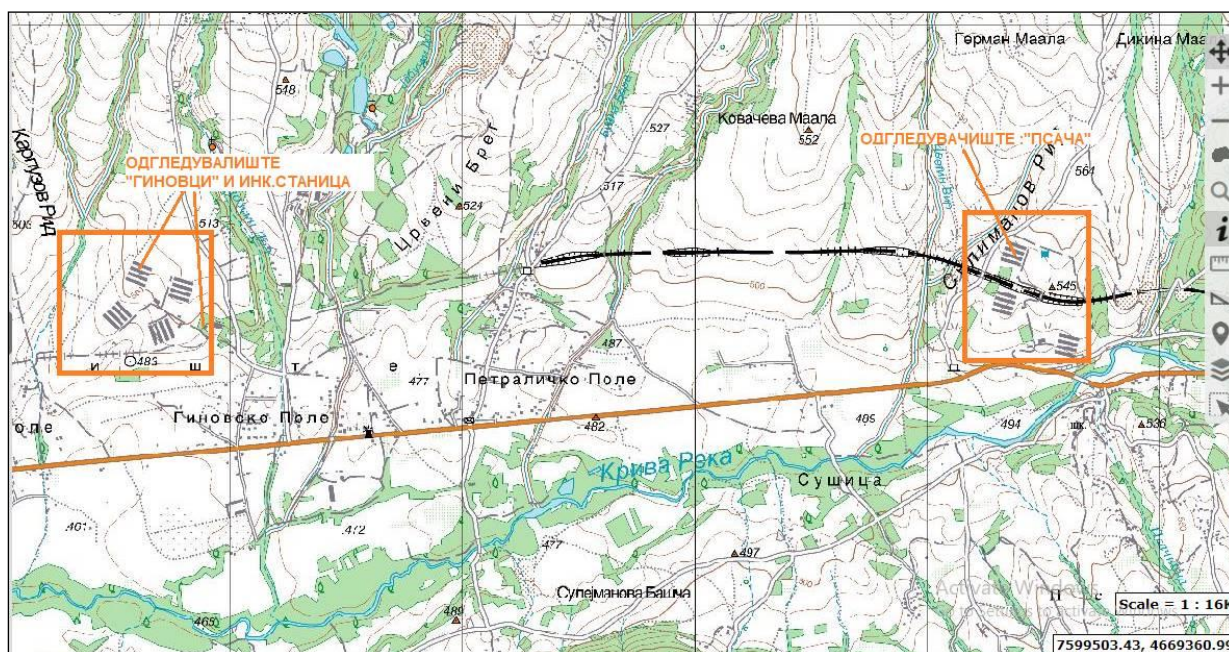

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” се наоѓа на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в Желкарник Општина Ранковце.

Најблиските населени места до одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” е селото Псача кое се наоѓа јужно од одгледувалиштето на одалеченост од околу 350 m. Пристапот до локацијата е од регионалниот пат Куманово – Крива Паланка. До локацијата се пристигнува преку асфалтен пристапен пат од југозападната страна, паркирањето ќе се одвива во рамките на самата парцелата.

Најблискиот површински водотек до објектите е Крива Река. Крива Река се наоѓа јужно од постојните одгледувалишта. Од одгледувалиштето за бројлери “Псача” е одалечена околу 150 m, а од одгледувалиштето “Гиновци” 1,20 km.

Слика 47 Местоположба на проектните локации во однос на Крива Река

4.2 ПРИРОДНИ КАРАКТЕРИСТИКИ И СОСТОЈБА НА МЕДИУМИТЕ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА НА ПОДРАЧЈЕТО НА ПРОЕКТОТ

4.2.1 ИЗВОРИ НА ПОДАТОЦИ И ТЕРЕНСКИ ПОСТЕТИ

Како извори на податоци при изработка на студијата се користени податоци од главните основни проекти изработени во 1978 година за тогашната З.З. “Малина” Крива Паланка изработени од “АГРОИНВЕСТ” Нови Сад, основните проекти за реконструкција и адаптација изработени од ‘ШГ-ПАРТНЕРД’ ДООЕЛ Тетово, техничките карактеристики и упатствата за понудената опрема од производителите и неколкуте теренските посети спроведени во текот на 2020 и 2021 година.

При изработка на ОВЖС Студијата се применети и законските прописи поврзани со интензивното живинарство како и Секторско упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина РСМ (Report Ref. No. 300033-06-RP-366), Референтен документ за најдобри достапни техники во инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи, 2017, Европска Комисија (Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, JRC Science for Policy Report, 2017, European Commission), Документ Одржливо бројлерско производство во Р. Северна Македонија – Водич за

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

вредносен ланец на добра практика -FAO (TCP/MCD/3605) како и Кодекс за добра земјоделска и хигиенска пракса.

Целта на собирањето информации од различни изври беше да се обезбедат доволно информации за моменталната состојба на животната средина околу предметната локација и на самата предметна локација односно состојбата во која се наоѓаат постојните објекти, социо-економскиот аспект на подрачјето како и идентификација на чувствителните рецептори кои можат да бидат засегнати од спроведување на проектните активности. Сето ова ќе помогне во дефинирање на превентивни мерки за намалување на негативните влијанија врз животната средина.

4.2.2 КЛИМА И МЕТЕОРОЛОШКИ УСЛОВИ

Општина Ранковце е под непосредно влијание на умерено-континентална клима, што се должи на географската диспозиција и влијанијата кои навлегуваат од Егејот преку Крива Река. Просечната годишна температура изнесува 10°C и годишна амплитуда од 20,4 °C (апсолутен мин.-20,6 °C, апсолутен мах.37,3 °C). Во текот на годината најтопол месец е јули со просечна вредност на температурата од 19,8 °C, а најстуден месец е јануари со просечна вредност од -0,6 °C. Климата во регионот се одликува со умерено топло лето, умерено ладна зима, свежа пролет и релативно топла есен. Просечни месечни и средно годишни температури на воздухот за метеоролошката станица Полог за период за 2019 се дадени во следнава табела:

Табела 20 Температура на воздухот за период 2014-2018 и 2019 година за Крива Паланка (податоци на УХМР)

02.03. Хидрометеоролошки податоци												
Т-02.03.7: Температура на воздухот во °C, 2019 година												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Крива Паланка												
2014 – 2018	0.3	4.2	6.4	10.9	14.7	18.5	21.0	20.8	16.1	10.9	6.7	1.8
2019	C -1.1	2.7	7.7	10.6	13.5	19.5	20.5	21.6	17.2	13.3	10.3	2.8
	M 3.3	9.2	15.9	16.8	19.5	26.3	28.1	30.5	25.8	23.0	15.7	7.1
	m -4.7	-2.4	0.9	4.3	7.3	12.9	13.0	14.7	10.5	7.1	5.9	-1.0

C - средна температура

M-максимална температура

m-минимална температура

Извор: Управа за хидрометеоролошки работи

Просечната годишна количина на врнежи изнесува 624,5 mm, најврнежлив е месец мај со 72,7 mm, просечниот број на врнежливи денови изнесува 31, а максималната снежна покривка достигнува до 55 mm.

Табела 21 Средно месечни и годишни количини на врнежи (mm) за период 2019 (по податоци од УХМР)

02.03. Хидрометеоролошки податоци													
Т-02.03.6: Врнежи во mm, 2019 година													
	Годишни врнежи	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Крива Паланка													
2014 – 2018	775.6	63.76	47.32	76.52	61.42	95.92	82.08	58.26	48.32	59.4	73.1	61.38	48.08
2019	597.9	89.1	12.8	6.1	60.6	36.7	128.0	83.2	53.2	27.0	5.1	52.0	44.1

Проечна годишна влажност изнесува 68%. Релативната влажност изразена во % средна вредност за 2019 година е дадена во Табела 22.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Воздушните струења се чести и интензивни од североисток (633%) и југозапад (225%). Просечната годишна брзина на воздушните струења изнесува 2,9 m/s со максимална регистрирана брзина 19,0 m/s со најголема зачестеност од јули до октомври. Северниот и јужниот ветар се со мала зачестеност, со просечна годишна брзина од 2,7 m/s, односно 5,4 m/s. Источниот ветар е со зачестеност од 24 %, а западниот со 18%. Поради зачестеноста на ветровите маглата е ретка појава. Бројот на сончеви часови во околината изнесува 2300.

Табела 22 Средно месечна годишна влажност на воздухот во Крива Паланка за 2019

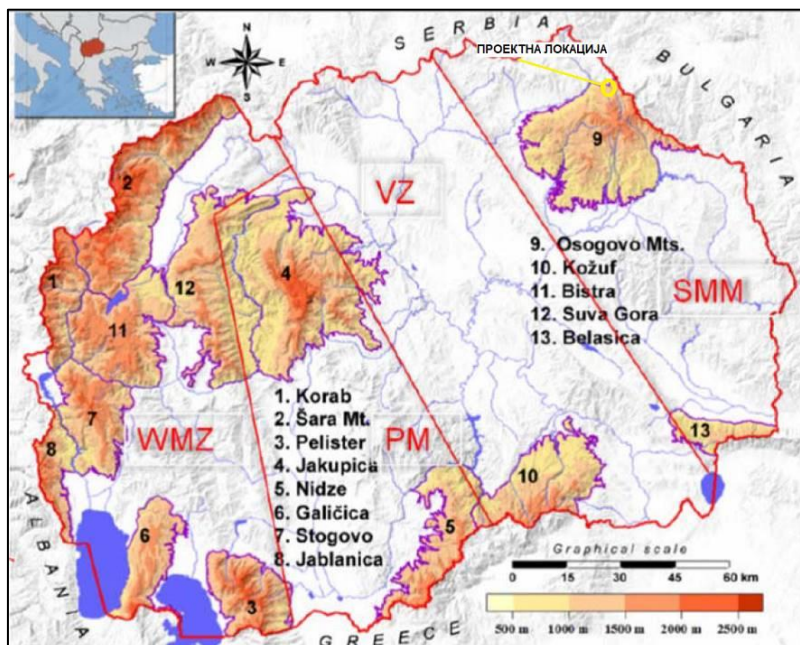
02.03. Хидрометеоролошки податоци												
Т-02.03.4: Релативна влажност изразена во проценти, средна вредност во 2019												
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Крива Паланка												
2014 – 2018	78.0	73.4	70.4	65.2	69.8	68.4	62.2	61.4	69	74.8	77.8	75.4
2019	84.0	70.0	60.0	66.0	70.0	73.0	65.0	56.0	63.0	66.0	77.0	82.0

4.2.3 ГЕОЛОГИЈА И ХИДРОГЕОЛОГИЈА

Територијата на Република Македонија има четири геотектонски региони или единици: Западно-македонска зона, Пелагониски масив, Вардарска зона и Српско-македонски масив како што е дадено на сликата. Пошироката област на проектната локација опфаќа две големи геотектонски единици: Вардарската зона и Кратовско-Злетовската вулканска област. На овој терен, со пред палеозојската орогенеза се формирани антиклинориите на Осогово и на Герман, како и други апликативни структури. Одреден број синантиклини, заемно поврзани во Рифејско-Камбријски карпи, биле формирани со херциниската орогенеза.

Во потесната област се наоѓа котлината Славиште која се наоѓа во изворишниот и средишниот дел на Крива река како вметната творба помеѓу Осоговските планини на југ и панината Герман на север. Славишкото Поле е исполнето со плиоценски езерски седименти. Во атартот на селата Ранковце и Гиновци се јавуваат дебели пластови на бетонитски глини. Плиоценските седименти се претставени со талози во речни води. Според природата и редоследот на поставеност, може да се разликуваат две нивоа: пониско – изградено од глинесто-песочни талози и горно – изградено од грубокластични талози. Глинесто-песочните талози се наоѓаат долж длабоките потоци и доловите на северните делови од басенот на Славишка Котлина, околината на селата Ранковци, Гиновци и Љубанци. Тие се претставени како глиненни песоци и песоци, со слоеви или млазови чакал.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 48 Геотектонски региони во Република Северна Македонија (Извор “Ге Општи геоморфолошки карактеристики за Р. Македонија”- И.Милевски)

Основна одлика на релјефот на Славишката Котлина се големите висински разлики помеѓу котлинското дно и речните долини од една страна и планинските врвови со кои е ограничена областа, од друга страна. Главни пределни карактеристики од овој дел се земјоделско земјиште, населени места и Крива Река. Крива Река е претставена со крајбрежни шумски предели од врби и тополи и грмушести подрачја. Селата во овој дел на Република Северна Македонија се од расфрлен тип. Околу селата има градини и бавчи. Ридестиот терен е претставен со ксеротермофилна дабова шума, термофилна дабова шума, багремови насади, иглолисни насади и брдски пасишта со грмушки.

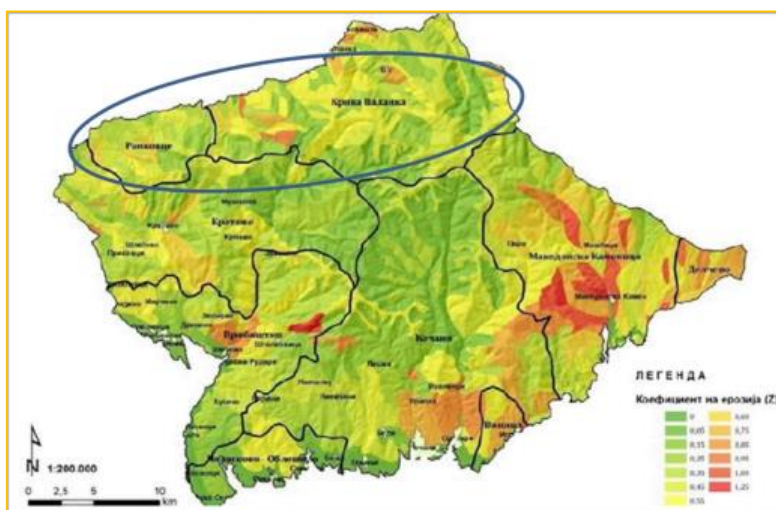
Одгледувалиштето за родителски и експлоатациони јата “Гиновци” и инкубаторската станица се наоѓаат во Гиновско Поле на надморска височина од 483 m.

Одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” се наоѓа во Славишко поле во северното подножје на Осоговските планини. Непосредното опкружување е претставено со земјоделско земјиште, делумно обработливо делумно претставено со младите шуми од габер на пострмните делови, помали или поголеми површини покриени со грмушеста вегетација.

Ерозија

Речиси половина од територијата на општините (Кратово, Крива Паланка и Ранковце) спаѓаат во подрачја подложни на ерозија од IV категорија (46,8%) и V категорија (11%), вкупната површина на овие две категории изнесува 57,8%. Другиот дел од областа спаѓа во II и III категорија и е област каде што антропогените активности се поинтензивни (околу селата). Интензитетот на врнежи во оваа област е од клучно значење за инцидентна појава на интензивни ерозивни процеси. Кога снегот се топи во пролет предизвикува и поттикнува сериозно промивање и процеси на ерозија. Во многу сливни подрачја средниот интензитет на ерозија е над 0,55, што укажува на фактот дека во овие сливни подрачја доминираат процеси на ерозија од IV, III, II категорија (интензивно површинско промивање, длабоки бразди, јаруги и одрони).

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 49 Карта на ерозија на Р. Северна Македонија

4.2.4 Води

4.2.4.1 ХИДРОГРАФИЈА

Според Просторниот План на Р.С.Македонија поширокото подрачје припаѓа на водостопанското подрачје “Пчиња” кое го опфаќа сливот на реката Пчиња од Македонско-Српската граница до вливот во река Вардар. Во ВП “Пчиња” регистрирани се 614 извори но ни еден не е регистриран како извор со значајна издашност.

Хидрологијата во предметната област е добро развиена и широко разгранета. Главната водна артерија во областа е Крива Река. Целата општина Ранковце и општина Крива Паланка претставуваат сливно подрачје на Крива Река. На сликата подолу е прикажана широката хидрографска област во североисточниот дел на Р.Северна Македонија каде се наоѓа предметната локација.

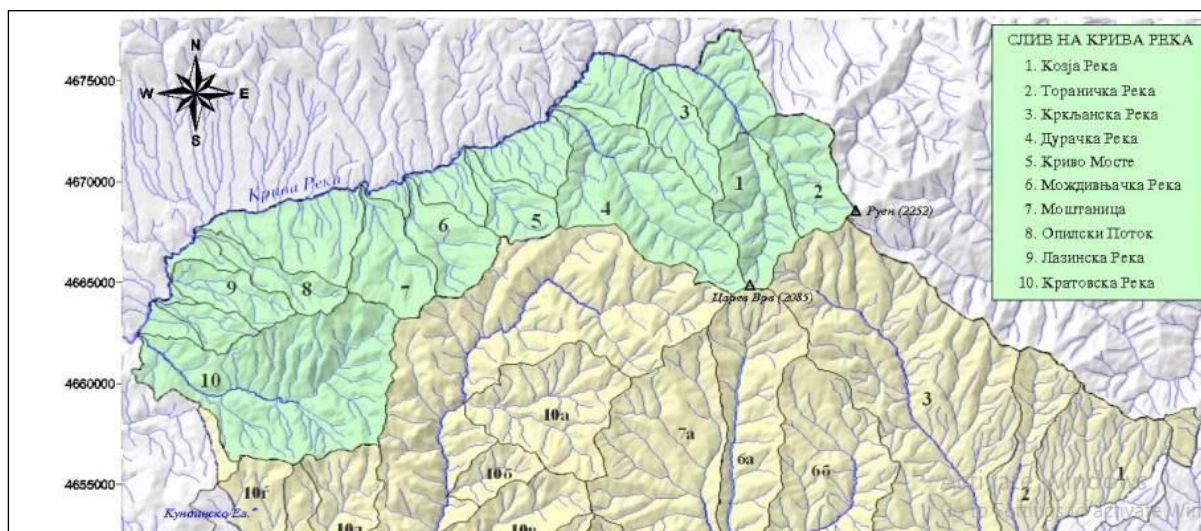
Слика 50 Хидрографска мрежа на Р. Северна Македонија

Изворот на Крива Река се наоѓа на Осоговски планини, северно од Царев врв (2,085 метри) на висина од 1,800 метри. Крива Река се влива во реката Пчиња во близина на селото Клевовце, на висина од 294 метри. Долга е 85 km има површина на слив до 985 km² и просечен пад од 186‰.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Минувајќи низ стрмен и тревнат предел, Крива река ги собира повеќето извори што слеваат низ шумскиот појас. Низ текот ги собира реките: Киселичка река, Криљанска река, Ветуница и Дурачка река. Мрежата на Крива река се состои од 620 речни текови (постојани и периодични) со вкупна должина од 1,404.8 километри. Притоците на десниот брег на Крива река се: Киселички, Габерска, Рашка река, Ранковечка река, Ветуничка река, Држава и Живуша, додека притоците на левиот брег се: Дурачка река, Кратовска река, Повишница и Врлеј.

Слика 51 Сливно подрачје на Крива река

Од местото каде што извира Крива река до селото Псача, Крива река е со тесно корито, се додека не навлезе на територијата на општина Ранковце, во Славишко поле.

Други поголеми водни текови во општината се: Мештеница (8 km) која извира под врвот Лисец (1527m) н.в., а се влева во Крива Река кај село Псача на н.в. 640 m и Рашка (во близина на село Петралица) која што е долга 12 km.

Крива Река поминува јужно од одгледувалиштето за бројлери “Псача” на одалеченост од околу 400 m. Во пошироката област на предметната локација поминуваат потоците Голем Дол, Цветин вир.

Одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица се наоѓаат на околу 300m северо западно од Гиновски дол.

Мониторинг на квалитетот на површинските води

Квалитетот на површинската вода на Крива Река е анализирана во селото Трновац на излезот од општина Ранковци, една од дваесетте мерни точки на мрежата RIMSYS (Системот за Мониторинг на реката), со која управува Националната хидро-метеоролошка служба. На излезот од општина Ранковци, Крива Река му припаѓа на водното тело од класа I и II со исклучок на трите параметри (нитрити, Cd јони и BOD).

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

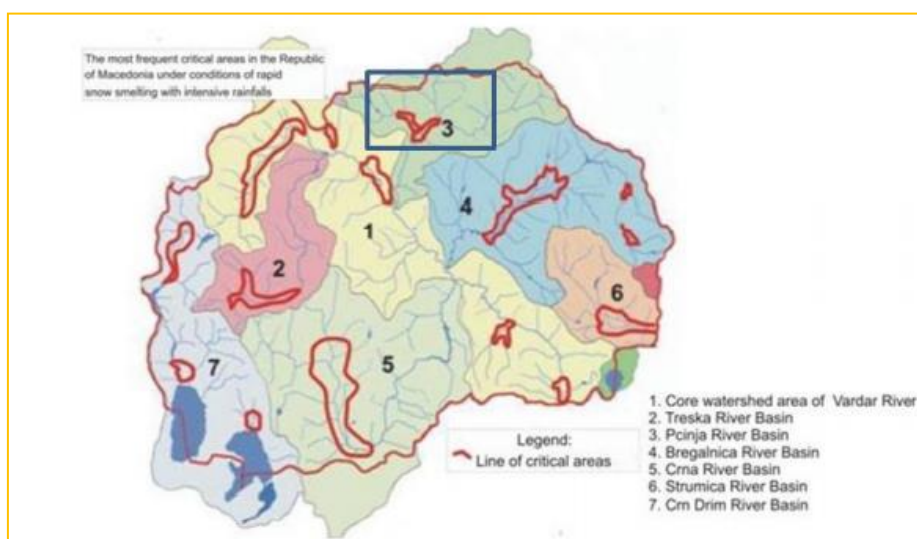

Слика 52 Мрежа на хидролошки станици за мониторинг на површински води

Појава на поплави во регионот

Мониторингот на хидрометеоролошките параметри во регионот го врши Управата за хидрометеоролошки работи на Република Северна Македонија. Според мапата на критички точки на поплавување (Слика 53) потегот кај реката Пчиња, кај спојувањето со Крива Река и Кумановска река е критична област за појава на поплава. Поплавите вообичаено се случуваат на пролет во услови на брзо топење на снегот и интензивни врнежи од дожд, а состојбата се влошува поради тоа што Крива река не е регулирана спротиводно.

Исто така, не се регулирани ни речните брегови при спојувањето на река Пчиња и Кумановска река. Согласно УХМР и Метеоролошката служба не е идентификувана друга област критична на поплава во пошироката област.

Слика 53 Критични области на поплава во Р.Северна Македонија

4.2.4.2 СНАБДУВАЊЕ СО ВОДА ЗА ПИЕЊЕ

Населението во Општина Ранковце се снабдува со вода за пиење преку локални водоснабдителни системи кои се напојуваат од изворска и бунарска вода. Вода за пиење од водоснабдителен систем користат населените места Псача, Ветуница, Гиновце, Одрено, Опила, Петралица, Радибуш и Ранковце. Со водоснабдителните системи управува Јавното комунално претпријатие „Чист ден од село Ранковци. Населените места Ветуница, Псача и Одрено се снабдуваат со вода за пиење од водовод со кој стопанисуваат месните заедници.

Објектите одгледувалиште за родителски и експлоатациони јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиштето за бројлери Псача не се приклучени на постоен водоводен систем. Снабдувањето со вода ќе биде обезбедено со користење на вода од два бунари ЕБ1 и ЕБ2 кои порано се користеле и сместени во алувионот на Крива Река со кои управува инвеститорот.

4.2.4.3 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАДНИ ВОДИ

Во општината Ранковце со канализациона мрежа не се опфатени сите населени места.

Објектите одгледувалиште за родителски и експлоатациони јата Гиновци, инкубаторска станица Гиновци и одгледувалиштето за бројлери Псача не се приклучени на канализациона мрежа. Во сите три постоечки објекти има постојни септички јами.

4.3 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД

Собрањето, транспортирањето и депонирањето на комунален отпад на територијата на општина Ранковце го врши Јавното комунално претпријатие „Чист ден“.

Управувањето со различните фракции на отпад од домаќинствата во Општина Ранковце е проблем, не многу различен од другите општини во Македонија. Општината во 2007 година има формирано Јавно комунално претпријатие ЈКП "Чист ден" кое има 6 вработени и се грижи за собирање, транспорт и финално отстранување на комуналниот цврст отпад, како и за одржување на водоснабдителните системи, јавното градско зеленило и водотеците, и за зафаќање, преработка и дистрибуција на вода за пиење.

Комуналниот отпад не селектиран се носи во близина на селото Ветуница, на локалното ѓубриште - градска депонија која не е изградена според соодветните технички стандарди. Таа не е соодветно уредена, нема редовна чуварска служба, не е заштитена од животни, ветар, пожари, а не е спречено ниту загадувањето на почвата и подземните води.

Дел од индустрискиот отпад кој се создава во стопанските капацитети се рециклира, а остатокот се депонира заедно со комуналниот отпад.

Според податоците од ДЗС во Ранковце се создадени околу 600 t најразличен отпад, од кои најголем дел 98 % е комунален отпад, околу 1 % индустриски неопасен отпад а остатокот е инертниот отпад, отпадни масла, стари возила и др. типови на отпад.

Општината има одредено место (депонија) за инертен градежен отпад, земја и шут, каде населението самостојно го исфрла отпадот што се создава при уривање на објекти и копање на плацови. Тоа место општината повремено го уредува за да може да се исфрлаат нови количини. Помалите места не се опфатени со организирано

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

собирање на отпадот, па локалното население го фрла во близина на речните корита, суводолиците и други површини, па при дождови или надоаѓање на реките голем дел од овој отпад, преку локалните водотеци, завршува во Крива Река.

Основните фракции на отпад кои ќе се создаваат на проектната локација се очекуваат во фазата на реконструкција и адаптација на објектите и оперативната фаза.

4.4 КВАЛИТЕТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ ВО ПОДРАЧЈЕТО

Во Република Северна Македонија, следењето на квалитетот на амбиентниот воздух го врши Министерството за животна средина и просторно планирање, кое управува со Државниот автоматски систем за квалитет на воздухот составен од 18 мониторинг станици, од кои најблиската до локацијата на проектот е онаа во градот Куманово. Во општина Ранковце не се следи квалитетот на амбиентниот воздух.

Во мониторинг станицата во градот Куманово се мери загадувањето на воздухот од сообраќајот, индустријата, јавните установи и од затоплувањето на домаќинствата при што се мерат концентрациите на следните параметри SO₂, NO₂, CO, PM₁₀ и O₃. Изворите на загадувачки материи во воздухот се од согорување на фосилни горива и биогорива, индустриски процеси, сообраќај, согорување на отпад и пожари. Еден од најважните извори на загадување е греењето на домовите и административните капацитети, главно поради нецелосно согорување на горивото во печките.

Согласно податоците од месечните извештаи за квалитет на амбиентален воздух за 2021 година кои ги подготвува Македонскиот Информативен Центар во рамките на МЖСПП и измерените вредности за PM₁₀, забележани се надминувања на граничната вредност 119 дена во 2021 година. За останатите параметри (SO₂, NO₂, CO, и O₃) надминувања не се регистрирани за 2021.

Табела 23 Преглед на измерените гранични вредности за PM₁₀, SO₂, NO₂, CO, и O₃ бројот на нивно надминување и праг на алармирање за 2021 година на мониторинг станицата Куманово

Мониторинг станица за квалитет на воздух Куманово (2021)					
Гранична вредност	SO ₂ µg/m ³	NO ₂ µg/m ³	PM ₁₀ µg/m ³	CO mg/m ³	O ₃ µg/m ³
Праг на алармирање	500	400	-	-	240
Гранична 1h вредност за заштита на човековото здравје за 2021	350	200	-	-	-
Колку пати е надмината 1h гранична вредност во 2021 година	0	0	-	-	-
Гранична 24h вредност за заштита на човековото здравје за 2021	125	-	50	10*	-
Колку пати е надмината 24h гранична вредност за 2021 год.	0	-	119	0	-
Целна вредност за човековото здравје	-	-	-	-	120
Колку пати е надмината целната вредност за 2021 год.	-	-	-	-	0

*Гранична 8h вредност за заштита на човековото здравје

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Во Република Северна Македонија, клучниот доминантен извор на сулфур оксиди во воздухот се процесите на согорување горива (јаглен и нафта). Просечните дневни концентрации на SO₂ на оваа мерна станица не го надминале прагот за 2021.

Јаглерод моноксид се формира при нецелосно согорување на горивата во моторите со внатрешно согорување и на енергетските постројки, како и при разни индустриски процеси, во јавните институции и домаќинствата. Максималните дневни 8-часовни просечни вредности на концентрациите на CO во оваа мерна станица за 2021 не ги надминале граничните вредности.

Во 2021 година не се надминати просечните вредности за концентрацијата на озонот и едновремените просечни вредности на NO₂.

4.4.1 ИНДЕКС НА КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХ

Индексот за квалитет на воздух се користи за опис на квалитетот на воздухот на едноставен начин преку лесно разбирлива колор шема. Се заснова на средни часовни вредности на концентрациите на загадувачките супстанции, и дава карактеризација на квалитетот на воздухот.

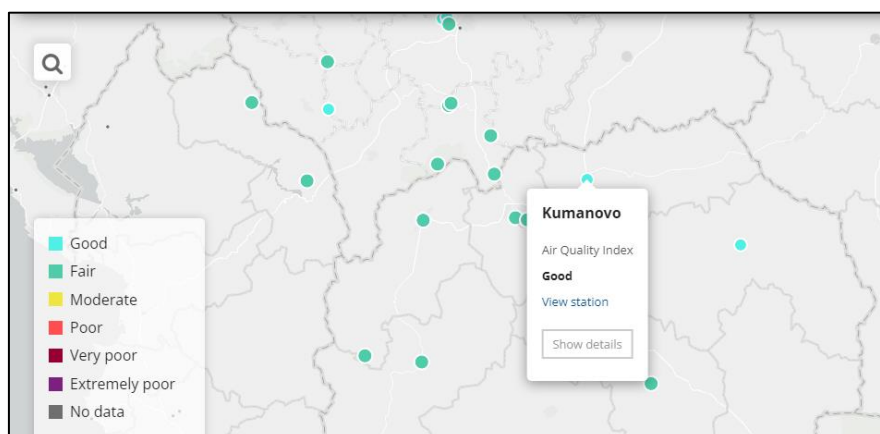
Индексот ги зема во предвид концентрациите на сулфур диоксид (SO₂), азот диоксид (NO₂), суспендирани честички (PM₁₀), фини честички (PM_{2.5}), озон (O₃) и јаглерод моноксид (CO). Измерените концентрации се споредуваат со постојните упатства за квалитет на воздухот.

Овој индекс за квалитет на воздух е развиен преку Заеднички информации за воздух во Европа (CITEAIR) проекти финансирани од Европската унија (<http://www.airqualitynow.eu/index.php>)

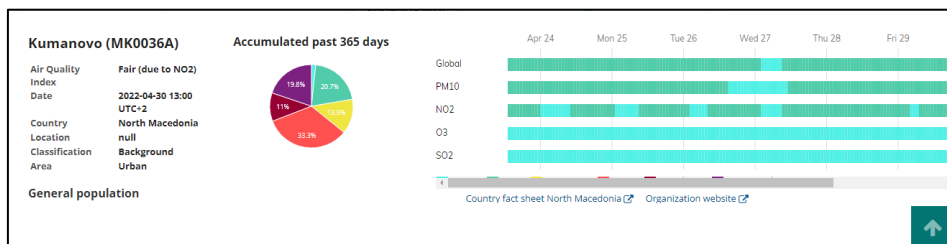
Колор шемата соодветствува со нивоата на концентрација.

Табела 24 Концентрациите се во µg/m³ освен за CO каде што се во mg/m³

	SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2.5}	O ₃	CO
Многу високо	500-	400-	180-	110-	240-	20-
Високо	350-500	200-400	90-180	55-110	180-240	10-20
Средно	100-350	100-200	50-90	30-55	120-180	7.5-10
Ниско	50-100	50-100	25-50	15-30	60-120	5-7.5
Многу ниско	0-50	0-50	0-25	0-15	0-60	0-5

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 54 Индекс за квалитет на воздух Општина Куманово

Извор <https://www.eea.europa.eu/themes/air/air-quality-index>

4.5 БУЧАВА

Бучавата зазема значајно место меѓу сите негативни последици врз животната средина како резултат на технолошкиот развој. Вообичаено бучавата е предизвикана од сообраќајот и механизацијата која се користи за производните процеси.

Нивото на бучава зависи од многу фактори. Како најзначајни фактори кои влијаат врз нивото на бучава односно имаат влијанија врз интензитетот на нивото на бучавата се: изворот на бучавата, растојанието од изворот на бучава до најблиските рецептори, и сл.

Според природата на изворот на бучава, има два вида на извор на бучава: природен и бучава предизвикана од човечки активности. Природниот извор на бучава во околината се: звуци од птиците, бучава од животните, шумови од дрвјата и вегетацијата, бучава од дожд и бучава од водни текови. Бучавата која се создава од човечките активности произлегува од: сообраќајот и работењето на фармите и деловните субјекти во околина на локацијата.

Одгледувалиштето за родителски и јата несилки Гиновци и инкубаторската станица во Псача, не се во функција и при теренските посети не е евидентирана бучава на самите локации.

Главниот извор на бучава во непосредното опкружување на локацијата за бројлери Псача е регионалниот пат Куманово – Крива Паланка кој се карактеризира со интензивен сообраќај.

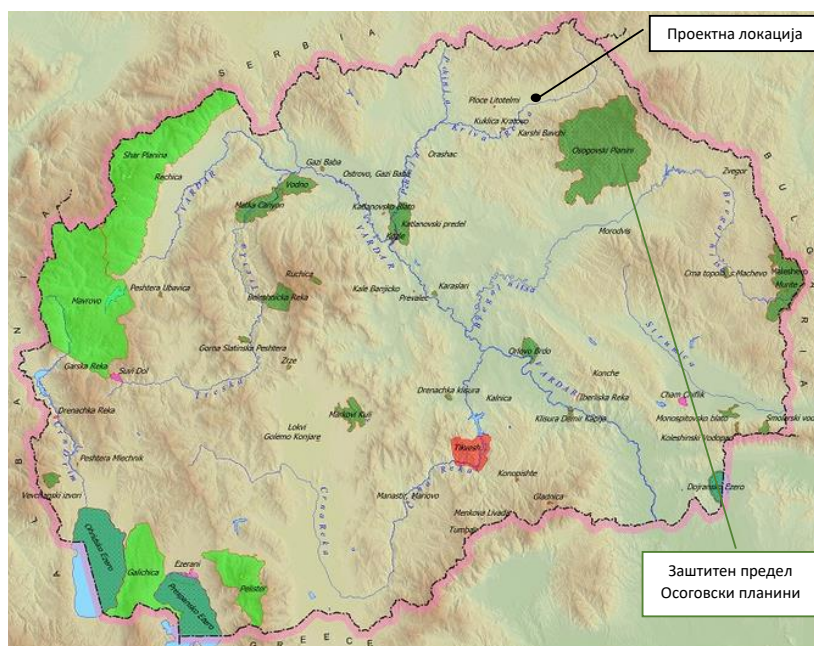
4.6 БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРЕДЕЛ

Во поширокото опкружување на предметните локации се наоѓаат неколку заштитени подрачја: заштитен предел “Осоговски планини”, биокоридор “Осогово – Герман” и Емералд подрачјата “Пчиња-Герман” и “Осоговски Планини” .

Заштитеното подрачје “Заштитен предел - Осоговски Планини” (статус - Одлука за прогласување на дел од Осоговските планини за заштитен предел (Сл. весник на Р.М. бр:277/2020се наоѓа околу 3,5km југоисточно од проектните локации.

Ова заштитено подрачје припаѓа во Категорија V: Заштитен предел. На Слика 55 е дадена локација на предметниот опфат во однос на националната мрежа на заштитени подрачја на РСМ.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Извор: <https://www.moep.gov.mk/wp-content/uploads/2015/01/Zastiteni-podracja-22.12.2021.jpg>

Слика 55 Осоговски планини во однос на мапата на национални и заштитени подрачја

Осоговските планини се прогласени за заштитен предел заради: разновидноста и богатството на биодиверзитетот, геодиверзитетот, хидролошките карактеристики, пејзажните, пределните и други вредности, природни убавини, како и заради зачувување на специфичната интеракција на луѓето и природата во рамките на Осоговскиот планински рурален предел.

Еколошки коридори

Националната еколошка мрежа (МАК-НЕН) е изработена во периодот 2008 – 2011 година. Кафеавата мечка (*Ursus arctos*) беше земена како целен вид за идентификација на клучните (јадрови) подрачја, еколошките коридори и подрачјата за ревитализација што ги поврзуваат јадровите подрачја и заштитните појаси. Изработената карта на МАК-НЕН вклучува: 13 јадрови подрачја (клучни за одржување стабилна популација на мечката); 26 коридори (12 линиски, 11 пределски и 3 коридори со премини); заштитни појаси околу повеќето јадрови подрачја со различна широчина во зависност од природните релјефни карактеристики и влијанието на човекот; и повеќе подрачја за ревитализација. На Слика 56 е прикажана локацијата на предметниот опфат, во однос на МАК-НЕН мрежата со биокоридори на кафеавата мечка.

Овој биокоридор е важен за одвивање на нормален животен циклус и на многу животински видови:

- Водоземци: Миграции во текот на репродуктивниот период до областите за размножување (обична зелена жаба, зелена жаба);
- Кафеава мечка: Миграции за потрага на храна. Кафеавата мечка е екстремно ретка во проектната област. Присуството на овој вид е без ред и овој коридор е многу важен за воспоставување на самостојни популации на кафеави мечки во иднина;
- Волк. Миграции заради исхрана;
- Копитари, особено срни: Сезонски миграции за исхрана;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

- Ситни цицачи: Периодични и сезонски миграции.

Локацијата и границите на пејзажниот биокоридор “Осогово – Герман” во однос на проектните локации се прикажани на *Слика 56*. Од проектната локација родителско јато и инкубаторска станица, овој биокоридор е на оддалеченост од околу 12km источно, додека од проектната локација одгледување за бројлерски јата „Псача“ е на оддалеченост од околу 9 km источно.

Картографски приказ на дел од МАК -НЕН

Слика 56 Локација на предметниот опфат во однос на биокоридор “Осогово-Герман”

Пејзажниот биокоридор се протега во правец југ-север од Осоговски Планини кон планината Герман.

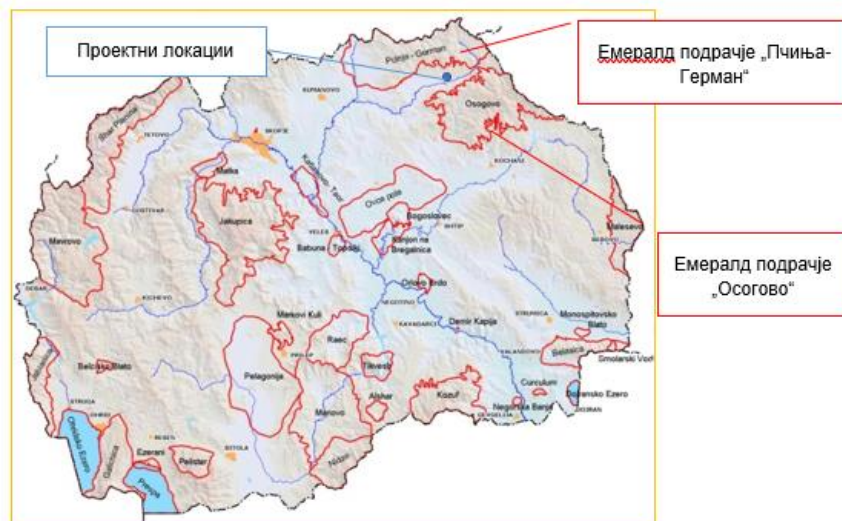
Емералд подрачја

Согласно одредбите од Конвенцијата за заштита на дивниот свет и природните живеалишта во Европа (Берн 1979) и Законот за заштита на природата, во периодот од 2002 до 2008 година беа реализирани четири проекти за идентификација на Национална Емералд мрежа на Подрачја од посебен интерес за заштита (ASCI). Во Националната Емералд мрежа се вклучени 35 подрачја, кои зафаќаат вкупна површина од 752,223 ha, што претставува околу 29 % од територијата на РСМ. Дваесет од овие подрачја се наоѓаат во алпскиот биогеографски регион (западна Македонија), а другите 15 во континенталниот регион (источна Македонија).

Како што може да се види на Слика 57 во однос на проектните локации најблиски Емералд подрачја се Осогово и Пчиња-Герман. Проектната локација родителско јато и инкубаторска станица е на оддалеченост од околу 4,6 km северно од Емералд подрачјето „Осогово“ односно 4,4 km југоисточно од Емералд подрачјето “Пчиња-Герман”, додека проектната локација бројлерски јата „Псача“ е на оддалеченост од околу 3km северно од Емералд подрачјето „Осоогово“ односно 5,4 km јужно од Емералд подрачјето “Пчиња-Герман”.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 57 Емералд подрачја на Р. Северна Македонија

Емералд подрачјето Пчиња-Герман (код МК0000029), ги зафаќа северните планини Козјак, Герман и Билина Планина на границата со Србија. Површинска област: 63,490 хектари. Емералд подрачјето Осогово (код МК0000026), целосно се совпаѓа со Осоговскиот планински венец. Површинска област: 56,630 ha.

Во однос на Емералд местата важно е да се нагласи дека локацијата не навлегува во ниедно од двете идентификувани релевантни Емералд подрачја.

Хабитати во рамки на проектните локации

Во ова поглавје е прикажан составот на флората и фауната во околината на проектната локација, преку добиените резултати од литературните податоци и идентификацијата на хабитатите за време на теренската посета на проектната локација во Општина Ранковце при теренската посета во рамки на предметниот опфат еден хабитат е идентификуван: антропоген хабитати (тревни површини од антропогено потекло и засадени видови на иглолисни дрвја). Поделбата на овие категории е направена врз основа на следниве критериуми: присуство на различни растителни заедници, дистрибуција, степен на деградација и геоморфолошки карактеристики. За главен критериум беше користена поделбата за Класификација на хабитати според EUNIS (<http://eunis.eea.europa.eu/habitats.jsp>).

Природни шуми и предели со грмушки

Шумите и грмушестите предели се поделени во две главни типови на живеалишта:

- Дабови шуми (шуми од даб благун и бел габер: *ass. Quercus-Carpinetum orientalis*),
- Крајбрежни живеалишта (*ass. Salicetum albae-fragilis Issler 1926 u Alno-Salicetum*).

Шумите се преставени со даб благун и бел габер.

Тоа е доминантниот вид вегетација, која ги определува својствата на ридестиот пошумен пејзаж и е претставен со појас од пониска вегетација, во подрачјето на одгледувалиштето “Гиновци” и инкубаторската станица.

Шумите со врби и појасите се евидентирани во алувијалните почви на терасите на Крива Река во пошироката околина на одгледувалиштето за бројлери Псача.

Овие видови живеалишта се под силен антропоген притисок. Речиси сите се во различни фази на деградација.

Дабови шуми (шуми од даб благун и бел габер),

Благун-габеровите шуми припаѓаат на дабовата шумската заедница *Quercus-Carpinetum orientalis macedonicum* Rud. 39 apud Ht. 1946. Дабот благун (*Quercus pubescens*) и источниот (бел) габер (*Carpinus orientalis*) се главни едификатори во овие шуми. Деградираните благун-габерови шуми се одликуваат со мала застапеност на листопадни дрвја (*Carpinus orientalis*, *Quercus pubescens*, *Fraxinus ornus* и други) како резултат на нивно прекумерно искористување во минатото, поради што физиономијата на хабитатот е изменета. Овој хабитат се карактеризира со добро развиен тревест кат што се должи на присуството на отворени места и чистини помеѓу грмушките, потоа плитко еродирана почва, систем на густе клисури, помали или поголеми голи карпи и друго. Најзначајни растенија во катот на дрвјата се: *Quercus pubescens*, *Paliurus spinachristi*, *Fraxinus ornus*, *Juniperus oxycedrus* и *Pyrus amygdaliformis*. Тревестиот кат се состои од: *Minuartia glomerata*, *Euphorbia myrsinites*, *Ajuga laxmanii*, *Knautia orientalis*, *Tunica illyrica*, *Althea* sp. и други.

Слика 58 Теренски фотографии од пределот во одгледувалиште за бројлери “Псача”

Габите од овој биотоп се одликуваат со присуство на листопадни дрвја, како што се *Radulomyces molaris*, *Vuilleminia comedens*, *Peniophora quercina*, *Stereum hirsutum*, *Daedalea quercina*, *Exidia truncata*, *Hapalopilus rutilans* итн. (на *Quercus pubescens*) и *Hyphodontia crustosa*, *Dichomitus campestris*, *Phellinus torulosus* итн. (на *Carpinus orientalis*). Териколните габи се карактеризираат со присуство на термофилни видови како *Leccinum griseum*, *Amanita caesarea*, *Boletus aestivalis*, *B.aereus*.

Цицачи: веројатно едни од најчестите жители на дабовите шуми се дивата свиња (*Sus scrofa*) и жолто-вратестиот глушец (*Apodemus flavicollis*). Другите типични шумски видови се дивата мачка (*Felis sylvestris*). Источното еж (*Erinaceus concolor*), црвената верверица (*Sciurus vulgaris*), крт (*Talpa europeae*), шумски глушец (*Apodemus sylvaticus*), Балканскиот кусоопашест глушец (*Mus macedonicus*), пругастиот послки глушец (*A. agrarius*), полв (*Glis glis*), zajак (*Lepus Europaus*), волкот (*Canis lupus*), лисицата (*Vulpes vulpes*), јазовец (*Meles meles*) и елен (*Capreolus capreolus*) исто така може да се најдат во појасот дабови шуми.

Птици: Најчестите се Гугутка (*Streptopelia turtur*), кукавица (*Cuculus canorus*), Ќук (*Otus scops*), ноќна ластовица (*Caprimulgus europaeus*), Славејче (*Luscinia megarhynchos*), Листесто циганче (*Phoenicurus phoenicurus*), (“некои видови на грмушарче (*Sylvia* sp.)”, Саријазма (*Oriolus oriolus*), глувчар (*Buteo buteo*), сивоглав клукајдрвец (*Picus canus*), зелен клукајдрвец (*Picus viridis*), други четири видови на клукајдрвец (*Dendrocopos*), царче (*Troglodytes troglodytes*), црвеногушка (*Erithacus rubecula*), ќос (*Turdus merula*), дрозд пејач (*Turdus philomelos*), имелов дрозд (*Turdus viscivorus*), долгоопашеста сипка

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

(*Aegithalos caudatus*), четири видови на Сипка (*Parus sp.*), обичен лазач (*Sitta europea*), обичен ползач (*Certhia familiaris*), и др.

Слика 59 Теренски фотографии од пределот во одгледувалиште за бројлери “Псача”

Влекачи и водоземци: Ова живеалиште е поволно за влекачи, поради неколку еколошки услови (соодветна клима, мали висини, услови во живеалиштето). Водоземците кои се наоѓаат во ова живеалиште се: огнениот саламандер (*Salamandra salamandra*), обичен тритон (*Lissotriton vulgaris*), жолтомешестата жаба, (*Bombina variegata*), обичната жаба (*Bufo bufo*), зелената жаба (*Pseudepidalea viridis*).

Влекачите кои се наоѓаат во ова живеалиште се Херманиева желка (*Eurotestudo hermanni*), грчката желка (*Testudo graeca*), сидниот гуштер (*Lacerta erhardii*), зелениот гуштер (*Lacerta viridis*), балканскиот зелен гуштер (*Lacerta trilineata*), Панонски ријач (*Ablepharus kitaibelii*), слепок (*Anguis fragilis*), смок (*Zamenis longissimus*) и поскок (*Vipera ammodytes*).

Дистрибуција во рамки на проектна локација: Овој хабитат е доминантен и се карактеризира на ридестиот пејзаж, во подрачјето на одгледувалиштето “Гиновци” и инкубаторската станица.

Крајбрежни живеалишта

Крајбрежните шуми и џбуности предели, како што се крајбрежната шуми од врби и тополи се *Salix alba*, или *Salix alba* и *Salix fragilis*. Видовите *Populus nigra*, *Salix triandra*, *Sambucus nigra*, *Viburnum opulus*, *Cornus sanguinea*, *Rhamnus frangula*, *Amorpha fruticosa* се јавуваат во мали групи или поединечно. На некои места преовладуваат тополите *Populus nigra*, *Populus tremula* и *Populus alba*. Во слојот на тревести растенија најкарактеристичните видови се: *Poa trivialis*, *Poa palustris*, *Carex vulpina*, *Polygonum lapatifolium*, *Polygonum hidropiper*, *Rumex sanguineum*, *Veronica anagalis-aquatica* и *Scirpus lacustris* се развиени по должината на речниот брег на Крива река.

Габи Мнозинството од познатите видови се лигниколни, а истите се евидентирани како паразити и сапрофити на *Salix alba*, *Populus tremula* и *Alnus glutinosa*. Особено е важно да се потенцира присуството на паразитските видови во оваа заедница, како што се: *Phellinus igniarius*, *Ph. tremulae*, *Ganoderma applanatum*, *Polyporus squamosus*, *Pleurotus cornucopiae* и *Laetiporus sulphureus*. Видовите *Phellinus igniarius* и *Laetiporus sulphureus*.

Цицачи: честите видови за ова живеалиште се помалите белозапки (*Crocodylus suaveolans*) и шумскиот глушец (*Apodemus sylvaticus*). Лисица (*Vulpes vulpes*), дивата

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

свиња (*Sus scrofa*), верверичка (*Sciurus vulgaris*), Обичниот крт (*Talpa europaea*) и ласицата (*Mustela nivalis*) се исто така чести за ова живеалиште.

Птици: видовите кои ја населуваат оваа област се Модровраната (*Coracias garrulous*), Малиот трскар (*Acrocephalus schoenobaenus*), Блатниот трскар (*Acrocephalus palustris*), Сивото гушанче (*Hippolais pallida*) и Сипка торбарка (*Remiz pendulinus*)

Водоземци и влекачи: Ова живеалиште е поволно за водоземците, многу помалку влекачите. Евидентирани водоземци Жолтата крастава жаба (*Bombina variegata*), Балканската поточна жаба (*Rana graeca*) и Мочуришната жаба (*Pelophylax ridibundus*) Евидентирани влекачи Обична желка (*Emydoidea blandingii*), Грчка желка (*Testudo graeca*), Сидниот гуштер (*Lacerta erhardii*), Зелениот гуштер (*Lacerta viridis*), Балканскиот зелен гуштер (*Lacerta trilineata*), Бавниот црв (*Anguis fragilis*) Тревната змија (*Natrix natrix*) и Коцкастата змија (*Natrix tessellata*) се присутни во ова живеалиште.

Риби (*Squalius Cephalus*, *Chondrostoma Nasus*, *Barbus Balcanicus*), Според информациите од рибарите следните видови риба се присутни во оваа област: *Squalius cephalus* L., *Chondrostoma nasus* L., *Gobio gobio* L., *Barbus macedonicus* Karam., *Barbus balcanicus* Kotlik et al., *Vimba melanops* Heck., *Alburnus alburnus* L., *Cobitis taenia* L., *Salmo trutta* (само во горниот тек на Крива река).

Слика 60 Теренски фотографии од постојана инкубаторска станица 'Гиновци'

Во однос на биолошката разновидност, на предметните локации доминираат антропогени живеалишта на бор дрвореди и поединечни дрвја поставени околу внатрешните сообраќајници во објектите и по границите на парцелите во вид на заштитен зелен појас.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 61 Теренски фотографии од одгледувалиште ‘Гиновци’

4.7 СОЦИО - ЕКОНОМСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ

4.7.1 ПРИРОДНО, КУЛТУРНО И ИСТОРИСКО НАСЛЕДСТВО

На територијата на општината Ранковце се лоцирани 8 верски објекти во:

- Гиновци- црквата Св.”Никола” која датира од 17 век а е обновена во 19 век.
- Опила – црква Св. “Никола” од 13-14 век ,единствена во источниот дел на Македонија со подигнат влез.
- Отошница-црквата Св.”Јован” изградена во 19 век.
- Петралица – црква Св.”Ѓорѓи” која потекнува од 17 а е обновена во 19 век. За оваа црква е карактеристично тоа што Царските двери се наоѓат во гостинската соба на Републичкиот завод за заштита на споменици и култура.
- Псача – манастирска црква Св.”Никола” која датира од 14 век .
- Радибуш – црквата Св. Параскева која датира од 19 век.
- Ранковце - црквата Св. Богородица која датира од 19 век.
- Герман – црквата Св. Троица нема сознание за периодот од кој потекнува.

Во однос на архелешките локалитети во пошироката област се наоѓа археолошкиот локалитет Перталица.

Табела 25 Археолошки локалитети

Населба	Археолошки локалитет
Перталица	<p>Бошановце- могила од римско време</p> <p>Градиште-градиште од доцноантичко време</p> <p>Градиште I и II - градиште од доцноантичко време</p> <p>Градиште III - градиште од доцноантичко време</p> <p>Дубрава - населба од доцноантичко време</p> <p>Китка - некропола од доцноантичко време</p> <p>Кутлев Крст- Тумба - населба и некропола од доцноантичко време</p> <p>Патарлија - средновековна некропола</p> <p>Селиште - населба од доцноантичко време и средновековна некропола</p>

(Извор: Археолошка мапа на Р Македонија, том II, 1996)

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Во непосредна близина на предметната локација за одгледување на родителски јата и инкубаторската станица е селото Гиновци. Во село Гиновци се наоѓа црквата Св"Никола" која датира од 17 век а е обновена во 19 век.

Во село Псача кое е во непосредна близина на одгледувалиштето за бројлери Псача евидентирана е манастирска црква Св."Никола" која датира од 14 век.

На самите локации нема евидентирано природно,културно и историско наследство.

Слика 62 Предметните локации во однос на археолошкиот локалитет Петралица

4.7.2 ДЕМОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ

Во општина Ранковце има 18 населени места и тоа: шест ридскопланински населени места – Баратлија, Гулинци, Криви Камен, Мултинце, П'клиште и Станча; едно погранично населено место Герман; едно неразвиено населено место Ветуница; десет рурални населби Ранковце, Вржогрнце, Гиновце, Љубинце, Одрено, Опила, Отошница, Петралица, Псача и Радибуш.

Според пописот од 2021 година, во општина Ранковце има 3.465 жители. Густината на населеноста е 14,39 ж/км².

Во Табела 26 се дадени податоци од Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија од попис од 2021 година за општина Ранковце по возраст и број на жители.

Табела 26 Број на жители и старосна структура на населението во Општина Ранковце

Р.бр.	Возраст	Број на жители	%
1.	Од 0 до 14 години	557	16
2.	Од 15 до 64 години	2 266	65
3.	Од 65 до 94	642	19
4.	Вкупно	3 465	100%

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Етничка структура во проценти од населението според пописот од 2021 година е даден во табелата подолу

Табела 27 Етничка структура на населението во Општина Ранковце

		Етничка припадност - ВКУПНО	Македонци	Албанци	Турци	Роми	Власи	Срби	Бошњаци	Други неспомнати	Не се изјасниле	Непознато	Лица за кои податоците се преземени од административни извори
Ранковце	Државјанство - ВКУПНО	3 465	3 055	-	1	143	-	14	-	5	-	-	247
	Државјани на Република Северна Македонија	3 437	3 037	-	1	143	-	6	-	3	-	-	247
	Државјани на Република Северна Македонија и друга држава	24	17	-	-	-	-	6	-	1	-	-	-
	Државјани на друга држава	4	1	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-

4.7.3 СООБРАЌАЈ И КОМУНИКАЦИИ

Според Просторниот План на Република Северна Македонија патната мрежа за релевантното подрачје е добро развиена и е претставена со автопатот А2 (Граница со Р.Бугарија –ГП Деве Баир - Крива Паланка-Страцин-Романовце-Куманово-Миладиновце - обиколницаСкопје–Тетово-Гостивар-Кичево-Трбениште-Струга - Граница со Албанија-ГП Кафасан) во дожина од 73 km.

На автопатската мрежа се надоврзуваат регионалните и локалните патишта.

Релевантен регионален патен правец за предметната локација е патниот правец Р1205- Врска со А2 –Кратово-Пробиштип-Крупиште- врска со А3 во дожина од 54,4 km.

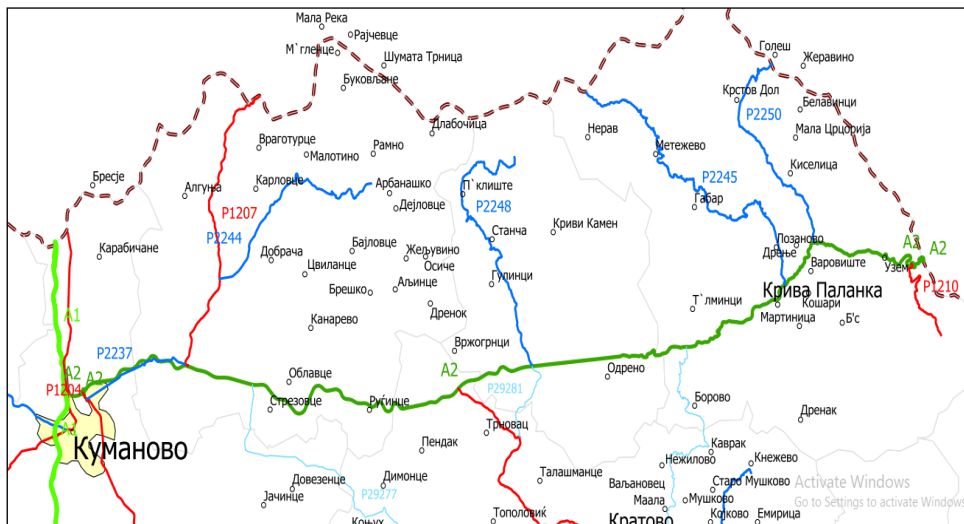
Регионалниот патен правец Р2245 кој преставува врска на Крива Паланка со автопатот А2-Осиче-Огур –граница со Р.Србија.

Регионалниот патен правец Р2248 кој преставува врска на Ранковце со автопатот А2-Герман –Нерава во должина од 20,8 km.

Системот за пренос на гас во Р.Северна Македонија дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија –С.Македонија.

Изградениот крак на гасоводот Жидилово-Скопје поминува 1,5 km јужно од предметната локација на одгледувалиштето за матични јата “Гиновци”.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Слика 63 Патна мрежа во регионот на проектната локација

Извор http://www.roads.org.mk/UserFiles/files/Roads/Map_state_road.pdf

Пристапот до одгледувалиштето за родителски јата и јата несилки “Гиновци” и инкубаторската станица е од локален асфалтиран пат кој ги поврзува со автопатот Куманово – Крива Паланка. Локалниот пат поминува низ село Гиновци. Објектите се на одалеченост од околу 670 m од автопатот. Паркирањето се одвива во рамките на саматите парцели.

Самата локација на одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” има многу добра сообраќајна поврзаност, бидејќи пристапот до локацијата е од југозападната страна од регионалниот пат Куманово – Крива Паланка. До локацијата се пристигнува преку асфалтен пристапен пат од југозападната страна, паркирањето се одвива во рамките на самата парцела.

4.7.4 ТУРИЗАМ

Туризмот на територијата на општина Ранковце е претставен со осум верски објекти – цркви, археолошкиот локалитет Петралица со населба и некрополи од доцноантички и средновековни.

Исто така во општина Ранковце се наоѓаат и познати сместувачки капацитети и ресторани со традиционални јадења: ресторан “Парк Гиновци”, етно ресторан “Ранч” познат по традицијата за т.н.Весела Свадба.

Во пошироката околина се наоѓаат и Осоговските планини прогласени за заштитено подрачје во категоријата заштитен предел.

ПОГЛАВЈЕ 5

Идентификација и оценка на можните влијанија на проектот врз животната средина

Поглавјето ги идентификува и оценува потенцијалните позитивни и негативни влијанија во сите фази на проектот (фаза на проектирање, градба, оперативна фаза и престанок со работа/затварање и/или хаварија, врз животната средина

---

5 ИДЕНТИФИКАЦИЈА И ОЦЕНКА НА МОЖНИТЕ ВЛИЈАНИЈА НА ПРОЕКТОТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Идентификација на влијанијата во различни фази на проектот

Со цел да се идентификуваат влијанијата врз животната средина, анализирани се проектните активности во сите поединечни фази на проектот: проектирање, фаза на реконструкција и адаптација на постојните објекти и инсталирањето на технолошките линии (во одгледувалиштето на матични јата за репродукција, јата несилки, инкубаторска станица, и одгледувалиштето за бројлери), во оперативна фаза одгледувањето на живината и производството на еднодневни пилиња, фазата на хаварија и фаза на престанок.

Идентификуваните потенцијални влијанија врз животната средина и значајноста на ефектите детално се прикажани во понатамошниот текст и истите беа разгледувани од аспект на рецептори кои би биле афектирани: 1) површински и подземни води, 2) воздух, 3) почви, 4) создавање на различни типови на отпад и управување со истиот, 5) биодиверзитет, 6) бучава и вибрации, 7) пејзажни и визуелни аспекти, 8) природно, културно и археолошко наследство, 9) кумулативни влијанија и 10) социо – економски аспекти.

Покрај влијанијата врз елементите на животната средина, во ова поглавје е содржана и анализата на социо - економските аспекти од реализацијата на проектот вклучувајќи го здравјето и безбедност на локалната заедница и работниците; влијанија врз економијата, влијанија врз вработеноста; влијанија и аспекти поврзани со работната сила.

Во ова поглавје, податоците за оценката на влијанијата се подредени во под-поглавја, посебно за секој елемент/медиум на животната средина. Во секое под-поглавје, рецепторите присутни на локацијатана проектот, се оценуваат во однос на нивната чувствителност на проектните активности, а потоа се идентификуваат можните влијанија и нивното веројатно значење. За секое идентификувано влијание предвидени се соодветни мерки кои се претставени во Поголавје 6.

Во Табела 28 и Табела 29 се дадени интеракции (можни влијанија) помеѓу проектните активности и аспектите на животната средина а воедно и на социјалните аспекти, во рамки на следните проектни фази: фаза на проектирање, фаза на реконструкција и адаптација на постојните објекти, оперативна фаза, хаварија и фаза на престанок со работа од инсталацијата за интензивно живинарство фарма за одгледување на родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица, фарма за одгледување на бројлери “Псача” во Општина Ранковце.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 28 Леополд матрица – Идентификација на потенцијалните интеракции помеѓу проектните активности/ефекти и елементите на животната средина (фаза на проектирање, фаза на реконструкција и адаптација, оперативна фаза, хаварија, фаза на престанок со работа)

Фази на проектот	ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ/ЕФЕКТИ	Физичка / Природна средина																
		Топографија и геологија	Подземни води	Користење на природни ресурси	Хидролошка состојба - количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, итн	Биодиверзитет и екосистеми	Предел и визуелен аспект	Сегашна или идна употреба на земјиштето	Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	Квалитет на воздух	Квалитет на вода	Загадување на почви	Инертен отпад (градба)	Различни струи на отпад	Бучава и вибрации	Опасни матери	Безбедност и здравје на работниците / население	
Проектирање	Изработка на проектна документација за реконструкција и адаптација на постојните објекти за одгледување на живина, производство на еднодневни пилиња и помошни елементи во инсталациите за интензивно живинарство: Фармата за одгледување на родителски јата, инкубаторската станица и фармата за одгледување на бројлери во Општина Ранковце.		x		x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Фаза на реконструкција и адаптација	Демонтажа на постојна ѕидна и кровна изолација и внатрешна опрема во постојните објекти за одгледување на живина, рушење на постојни внатрешни преградни ѕидови во инкубаторска станица.	x				x	x			x		x	x	x	x	x	x	
	Градежни активности: земјани, бетонски, работи за изведба на надворешна водоводна, канализациона, телефонска, електрична мрежа; иведба на нови внатрешни инсталации, санација на подови, ѕидови, кров на постојни објекти, изведба на нови преградни внатрешни ѕидови во инкубаторска станица поставување на нова опрема.			x		x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Собирање и расчистување на проектната локација од генериран отпад при демонтажа на постојна опрема, рушење на внатрешни преградни ѕидови и монтажа на нова опрема..												x	x	x	x	x	x
	Спроведување на технички преглед на реконструираниите објекти и нивно пуштање во употреба			x				x										x
Оперативна фаза	Употреба на суровини за одгледување на живина и производство на еднодневни пилиња: храна, вода, постелка, вакцини и медикаменти, во технолошкиот процес: електрична енергија, компримиран природен гас (метан), масла и масти за подмачкување на опремата, детергенти, дезинфикатори и сл.		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x			x	
	Оперативни активности на живинарската фарма: термална хигиена на објектите за одгледување на живина и инкубаторската станица, прием на живина и јајца, одгледување на живина, производство на еднодневни пилиња, депопулација на јатата, утовар и транспорт на живина, јајца, и сл.		x	x	x		x	x	x	x	x		x	x	x		x	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фази на проектот	ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ/ЕФЕКТИ	Физичка / Природна средина															
		Топографија и геологија	Подземни води	Користење на природни ресурси	Хидролошка состојба - количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, ипн	Биодиверзитет и екосистеми	Предел и визуелен аспект	Сегашна или идна употреба на земјиштето	Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	Квалитет на воздух	Квалитет на вода	Загадување на почви	Инертен отпад (градба)	Различни струи на отпад	Бучава и вибрации	Опасни материји	Безбедност и здравје на работниците / население
	Емисии на прашина (од дотур на живината), емисии на мирис и амонијак при управување со екскрет, емисии на издувни гасови од транспортни возила.									x						x	x
	Емисии на санитарни и технолошки отпадни води		x	x							x	x			x		x
	Генерирање на фракции на отпад: животински отпад (екскрет), отпад од животински ткива, ветеринарен отпад, комунален отпад, и сл.										x	x		x	x	x	x
	Емисии на бучава и вибрации од инсталирана опрема вентилатори, транспортери, пумпи за вода во експлоатациони бунари, користење на товарни возила за транспорт на суровини и готов производ.														x		x
Хаварија	Дефект на делови од инсталираната опрема и/или пожар/експлозија при палење на енергенсот /метан/.								x							x	x
	Хемиско и бактериолошко загадување на експлоатациониот бунар за водоснабдување (како и на површинските и подземните води).		x						x					x		x	x
	Можно е зголемување на бројот на угинати животни. Причинител: вирусно или епидемиолошко заболување на живината.											x		x		x	x
	Зголемено ниво на бучава над дозволените граници како резултат на неисправна опрема (вентилатори, транспортери)														x		x
	Контаминација на почвата (како и на површинските и подземните води), поради неправилно складирање на отпадна вода од миене и чистење на објектите, како и во случај на несоодветно одржување на септичките јами.		x										x			x	
Престанок со работа	Емисии од монтажа на опрема и другите структури, рехабилитација на просторот, употреба на механизација, транспорт на отпад и други слични активности.	x	x		x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
	Спроведување на Планот за престанок со работа и дислокација на постојната инфраструктура: монтажа на бунарската опрема и соодветна заштита на постојните бунари, монтажа на мобилната платформа на која времено ќе се поставуваат батерии со боци за КПГ	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фази на проектот	ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ/ЕФЕКТИ	Физичка / Природна средина															
		Топографија и геологија	Подземни води	Користење на природни ресурси	Хидролошка состојба - количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, итн	Биодиверзитет и екосистеми	Предел и визуелен аспект	Сегашна или идна употреба на земјиштето	Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	Квалитет на воздух	Квалитет на вода	Загадување на почви	Инертен отпад (градба)	Различни струи на отпад	Бучава и вибрации	Опасни материји	Безбедност и здравје на работниците / население
	Спроведување на Планот за управување со резидуи со цел соодветно постапување со сите видови отпад создадени на локацијата: селекција на употреблива и неупотреблива опрема и нејзино конзервирање до нејзина продажба или реупотреба или нејзино отстранување соодветно во отпад ако е неупотреблива.												X	X	X	X	X

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 29 Леополд матрица – Идентификација на социоекономски аспекти

Фази на проектот	ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ/ЕФЕКТИ	Социјално – економски елементи										
		Раселување на население	Промена на намената на земјиштето	Безбедност на заедницата и здравствени услови	Нови вработувања	Безбедност и здравје при работа	Социјално ранливи групи	Развој на регионалната економија	Заедница/ развој на регионот	Развој на економијата/ нови инвестиции	Земјоделство /загуба на култури	Развој на МСП
Проекти	Изработка на проектна документација за реконструкција и адаптација на постојни објекти			x	x	x		x	x	x		x
Фаза на реконструкција и адаптација	Демонтажа на постојна ѕидна и кровна изолација и внатрешна опрема во постојните објекти за одгледување на живина, рушење на постојни внатрешни преградни ѕидови во инкубаторска станица.				x	x			x	x		x
	Градежни активности: земјани, бетонски, работи за изведба на надворешна водоводна, канализациона, телефонска, електрична мрежа; изведба на нови внатрешни инсталации, санација на подови, ѕидови, кров на постојни објекти, изведба на нови преградни внатрешни ѕидови во инкубаторска станица, поставување на нова опрема.			x	x	x			x	x		x
	Собирање и расчистување на проектната локација од генериран отпад при демонтажа на постојна опрема, рушење на внатрешни преградни ѕидови и монтажа на нова опрема..				x	x			x	x		x
	Спроведување на технички преглед на реконструираниите објекти и нивно пуштање во употреба				x	x						x
Оперативна фаза	Употреба на сировини за одгледување на живина и производство на еднодневни пилиња: храна, вода, постелка, вакцини и медикаменти, во технолошкиот процес: електрична енергија, компримиран природен гас (метан), масла и масти за подмачкување на опремата, детергенти, дезинфектори и сл.			x	x	x	x	x	x	x		x
	Оперативни активности на живинарската фарма: термална хигиена на објектите за одгледување на живина и инкубаторската станица, прием на живина и јајца, одгледување на живина, производство на еднодневни пилиња, депопулација на јатата, утовар и транспорт на живина, јајца, и сл.			x	x	x	x	x	x	x		x
	Емисии на прашина (од дотур на живината), емисии на мирис и амонијак при управување со екскрет, емисии на издувни гасови од транспортни возила.			x	x	x	x	x	x	x		x
	Емисии на санитарни и технолошки отпадни води			x	x	x	x	x	x	x		x

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фази на проектот	ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ/ЕФЕКТИ	Социјално – економски елементи										
		Раселување на население	Промена на намената на земјиштето	Безбедност на заедницата и здравствени услови	Нови вработувања	Безбедност и здравје при работа	Социјално ранливи групи	Развој на регионалната економија	Заедница/ развој на регионот	Развој на економијата/ нови инвестиции	Земјоделство /загуба на култури	Развој на МСП
	Генерирање на фракции на отпад: животински отпад (екскрет), отпад од животински ткива, ветеринарен отпад, комунален отпад сл.			x	x	x	x	x	x	x		x
	Емисии на бучава и вибрации од инсталирана опрема вентилатори, транспортери, пумпи за вода во експлоатациони бунари, користење на товарни возила за транспорт на сировини и готов производ			x		x						
Хаварија	Дефект на делови од инсталираната опрема и/или пожар/експлозија при палење на енергенсот /метан/.			x		x	x				x	
	Хемиско и бактериолошко загадување на експлоатационите бунари за водоснабдување (како и на површинските и подземните води), како резултат на несоодветно управување со животинскиот отпад.		x	x		x	x				x	
	Можно е зголемување на бројот на угинати животни. Причинител: вирусно или епидемиолошко заболување на живината		x	x		x	x				x	
	Зголемено ниво на бучава над дозволените граници како резултат на неисправна опрема (вентилатори, транспортери)			x		x	x				x	
	Контаминација на почвата (како и на површинските и подземните води), поради неправилно складирање на отпадна вода од миене и чистење на објектите, како и во случај на несоодветно одржување на септичките јами.		x	x		x	x				x	
Пре ста нок	Емисии од расчистување на теренот, ископ, монтажа на објектите и другите структури, рехабилитација на просторот, употреба на механизација, транспорт на отпад и други слични активности			x		x					x	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фази на проектот	ПРОЕКТНИ АКТИВНОСТИ/ЕФЕКТИ	Социјално – економски елементи										
		Раселување на население	Промена на намената на земјиштето	Безбедност на заедницата и здравствени услови	Нови вработувања	Безбедност и здравје при работа	Социјално ранливи групи	Развој на регионалната економија	Заедница/ развој на регионот	Развој на економијата/ нови инвестиции	Земјоделство /загуба на култури	Развој на МСП
	Спроведување на Планот за престанок со работа и дислокација на постојната инфраструктура: модуларната пречистителна станица, демонтажа на бунарската опрема и соодветна заштита на постојните бунари, демонтажа на мобилната платформа на која времено ќе се поставуваат батерии со боци за КПП			x		x						x
	Спроведување на Планот за управување со резидуи со цел соодветно постапување со сите видови отпад создадени на локацијата: селекција на употреблива и неупотреблива опрема и нејзино конзервирање до нејзина продажба или реупотреба или нејзино отстранување соодветно во отпад ако е неупотреблива.			x		x						x

Дефинирање на значајноста на влијанието

Квантитативна процена на значајноста на влијанијата е направена онаму каде што тоа е возможно, врз основа на споредување со одредени критериуми. Онаму, каде што ваква квантитативна процена на значајноста на влијанието не е можно да се направи, несигурноста е намалена со примена на проценка на однапред дефинирани квалитативни критериуми. Ова вклучува процена на важноста или чувствителноста на рецепторите во однос на интензитетот на очекуваното влијание.

Големината на влијанието се утврдува врз основа на комбинација на голем број на карактеристики, како што се природата, обемот, времетраењето, зачестеноста и веројатноста (за непланирани настани). Со оглед на неразделивите разлики помеѓу ресурсите/рецептори (и во многу случаи помеѓу различни типови на влијанија за даден ресурс/рецептор), дефинициите за големината (т.е. методологии кои се користат да се комбинираат различни карактеристики на влијанието) се дефинирани поинаку во согласност со ресурсот/рецепторот од видот на влијанието. Тие се базираат на професионално расудување и онаму каде што е потребно, на искуството на експертот. Во постапката на оцена на влијанијата, за секој медиум и област усвоена е рамка, која ги вклучува следните чекори:

- собирање на податоци за сегашната состојба со животната средина;
- идентификација на осетливите рецептори;
- идентификување на влијанијата и ефектите од истите;
- евалуација на интензитетот;
- идентификација на мерките за минимизирање и ублажување од идентификуваните влијанија.

Студијата за оцена на влијанијата од реконструкција и адаптацијата на постојните одгледувалишта и инкубаторската станица врз животната средина ги идентификува влијанијата кои произлегуваат од спроведувањето на проектот во неговите различни фази: фаза на проектирање, конструктивна фаза (оваа фаза ги опфаќа реконструкција и адаптација на постојните објекти), оперативна фаза и фазата на престанок со работа.

Фаза на проектирање опфаќа подготовка на техничка документација за реконструкција и адаптација на постојните објекти и инфраструктурата притоа имајќи ги во предвид законските барања од аспект на заштита на животна средина, планирање и уредување на просторот, изборот и димензионирање на капацитетот на технолошките линии за одгледувалиштата и инкубаторската станица.

Градежно конструктивна фаза опфаќа реконструкција и адаптација на постојните објекти и неопходната инфраструктура. Влијанијата, кои можат да бидат предизвикани од овие активности, се предмет на анализа во градежната фаза.

Оперативната фаза на проектот ги опфаќа активностите поврзани со одгледувањето на родителските јата, јата несилки, инкубирање на јајцата, производство на едnodневни пилиња и одгледување на бројлерите, управување и одржување на инсталираната опрема. Влијанијата кои можат да бидат предизвикани од овие активности се предмет на анализа во оперативната фаза.

Фаза на затворање влијанијата врз животната средина и социјалните аспекти ќе бидат слични на оние од градежната фаза, како резултат на сличните активности, како на пример, расчистување на теренот, затворање на објектите, демонтирање на опремата и другите структури, рехабилитација на просторот, употреба на механизација, транспорт на отпад и други слични активности.

При идентификување на потенцијалните влијанија од некој нов проект, како што е предложениот проект за интензивно живинарство, влијанијата врз животната средина се оценуваат во однос на постоечките услови во животната средина и блиските рецептори, како и патеките по кои се пренесува загадувањето до главните рецептори.

Консултантот ги идентификуваше главните рецептори и аспекти, како и можните и очекувани влијанија од различните проектни активности во сите фази на проектот.

По направената идентификација на потенцијалните влијанија (позитивни и негативни) од сите планирани проектни активности во сите фази од реализација на проектот за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо (фаза на проектирање, реконструкција и адаптација, оперативна фаза, можноста за појава на хаварија и престанок со работа), Експертот изврши нивно оценување во однос на дефинирани критериуми за оценка на потенцијалните влијанија прикажани во Табела 30.

Табела 30 Критериуми за оценка на потенцијалните влијанија

Критериум	Оцена	Опис на критериумот
Карактер на влијанијата	Позитивни	Влијанија за кои се смета дека ќе допринесат за подобрување на постојната состојба или ќе предизвикаат позитивни промени.
	Негативни	Влијанија за кои се смета дека предизвикуваат негативна промена на постојната состојба или ќе предизвикаат негативни промени.
Тип на влијанија	Директни	Влијанија кои произлегуваат од директна интеракција помеѓу проектната активност и ресурсот/рецепторот
	Индијектни	Влијанија кои не произлегуваат од проектните активности, туку се јавуваат како последица на проектот
	Кумулативни	Резултат се на повеќе влијанија во животната средина/социјални аспекти врз еден рецептор или ефекти кои се резултат на комбинирани ефекти и посебни развојни проекти, кои се спроведуваат во непосредна близина.
Време на појавување	Веднаш	Влијанието се појавува веднаш и ја следи проектната активност
	Одложено	Влијанието е со одложено појавување и понекогаш се појавува после проектната активност
Повратност	Повратно	Влијанието е потенцијално со времен карактер и реверзибилно/повратно

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Критериум	Оцена	Опис на критериумот
	Неповратно	Влијанието е потенцијално постојано и неповратно
Делокруг на влијание	Локално	Ефекти од влијание кои се чувствуваат во рамките или во делокруг од 1-20 km од проектното подрачје
	Регионално	Ефекти од влијание кои се чувствуваат во радиус од 20 km до 50 km од проектното подрачје
	Национално	Ефекти од влијание кои се чувствуваат во радиус поголем од 50 km од проектното подрачје
	Прекугранично	Ефекти од влијание кои се чувствуваат вон границите на државата
Времетраење	Краткорочно	Влијанија кои се предвидува да траат само за време на градежната фаза и да бидат со повремени карактер
	Среднорочно	Влијанија кои се предвидува да се јавуваат и по завршувањето на градежната фаза
	Долгорочно	Влијанија кои се предвидува да траат за време на целата оперативна фаза на проектот, како и по завршување на истата
Веројатност/можност за појавување	Мала веројатност	Влијанието е малку веројатно да се случи, но може да се случи во нормални оперативни услови
	Можно	Влијанието ќе се случи во нормални оперативни услови
	Веројатно	Влијанието е веројатно да се случи во некој период во нормални оперативни услови
	Многу веројатно/ Сигурно	Влијанието е многу веројатно да се случи во нормални оперативни услови
Интензитет/ јачина	Занемарливо	Не е оценета воочлива промена на специфичната состојба
	Мало	Забележлива, но мала промена на специфичната состојба
	Средно	Забележливи промени на специфичните услови кои резултираат со нефундаментална, привремена или трајна промена
	Големо	Фундаментална промена на специфичните услови што резултира со долгорочна или трајна промена, обично е широко распространета во природата и бара значителна интервенција за враќање во првобитната состојба и ги надминува националните стандарди и ограничувања
Значајност	Занемарлива/ мала	Влијае на условите на животната средина, видовите и живеалиштата во текот на еден краток временски период, истото е локализирано и минливо. Има последици, но влијанието е прилично мало (и со

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Критериум	Оцена	Опис на критериумот
		преземени мерки за ублажување и без) и е во рамки на дозволените граници и стандарди или пак, рецепторите се карактеризираат со или ниска чувствителност или вредност
	Умерена	Влијае на условите на животната средина, видовите и живеалиштата во краток до среден рок. На долг рок, нема да се одрази негативно врз интегритетот на екосистемите, но ефектот веројатно ќе биде значаен и во краток или среден рок на некои видови или рецептори. Областа/регионот може да биде во можност да закрепне преку природната регенерација и обнова. Може да се карактеризира со широк спектар, чија вредност започнува од вредносниот праг малку над нивото на занемарливо влијание и завршува на ниво кое речиси ги надминува законските ограничувања. Треба да се примени мерка за ублажување, доколку е можно.
	Голема	Влијае на условите на животната средина, видовите и живеалиштата на долг рок (на пример, во текот на животот на проектот), може значително да ги смени локалните и регионалните екосистеми и природните ресурси и може да влијае на одржливоста. Регенерација кон својата првобитна состојба нема да се случи без интервенција. Влијае на условите на животната средина или медиумите во текот на долг рок, има локални и регионални последици и/или е неповратен процес
Мерки за ублажување	Да/Не	Се однесува на потребата од воведување и примена на мерки за ублажување на влијанијата.

Оценката на влијанијата е описно прикажана во следните поглавја за секој медиум поединечно во секоја фаза врз основа на наведените критериуми. Оценката на влијанието послужи како основа за дефинирање на планирани мерки кои инвеститорот треба да ги превземе со цел да се заштити животната средина и безбедноста и здравјето на работниците и околното население, како и за благосостојба на живината во фармските објекти.

Во Табела 31, Табела 32, Табела 33, Табела 34 и Табела 35 е дадена оценка на влијанијата на спроведувањето на проектот врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во сите проектни фази: проектирање, градба, оперативна фаза, престанок со работа или во случај на хаварија.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 31 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на проектирање

Оценка на влијанието – Фаза на проектирање									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Физички и природни елементи на животната средина									
Топографија и геологија	директно	(-)	мала	површина	одложено	краткорочно	неповратно	можно	локално
Хидрогеологија (подземни води)	индиректно	(-)	средна	површина	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Користење на природни ресурси	директно	(-)	мала	површина	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Хидролошка состојба (количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, итн)	индиректно	(-)	средна	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	сигурно	локално
Биодиверзитет и екосистеми	директно	(-)	мала	волумен	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Предел и визуелен аспект	индиректно	(+)	мала	волумен	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Сегашна или идна употреба на земјиштето	директно	(+)	мала	волумен	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	директно	(-)	мала	површина	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Квалитет на воздух	индиректно	(-)	средна	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	сигурно	локално
Квалитет на вода	индиректно	(-)	средна	површина	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Загадување на почви	индиректно	(-)	средна	површина	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Инертен отпад (градба)	директно	(-)	средна	површина/волумен	одложено	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Различни струи на отпад	директно	(-)	голема	волумен	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Бучава и вибрации	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	сигурно	локално
Опасни материи	директно	(-)	мала	волумен	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Природно и културно наследство	директно	(-)	голема	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Постоечка инфраструктура	директно	(-)	средна	површина	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Културно наследство	директно	(-)	мала	површина	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Социјални аспекти									
Раселување на население									
Промена на намената на земјиштето	директно	(-)	мала	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Безбедност на заедницата и здравствени услови	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Нови вработувања	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Безбедност и здравје при работа	директно	(-)	голема	дисперзија	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Заедница/ развој на регионот	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Земјоделство /загуба на култури									
Развој на МСП	директно	(+)	голема	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално/регионално

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 32 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на градба

Оценка на влијанието – Фаза на градба (реконструкција и адаптација)									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно (-)	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Физички и природни елементи на животната средина									
Топографија и геологија	директно	(-)	мала	површина	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Хидрогеологија (подземни води)	директно	(-)	мала	површина	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Користење на природни ресурси	директно	(-)	мала	површина	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Хидролошка состојба - количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, итн	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	среднорочно	повратно	можно	локално
Биодиверзитет и екосистеми	индиректно	(-)	мала	волумен	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Предел и визуелен аспект	директно	(-)	мала	волумен	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Сегашна или идна употреба на земјиштето	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	директно	(-)	средна	површина	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Квалитет на воздух	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	среднорочно	повратно	сигурно	локално
Квалитет на вода	директно	(-)	средна	површина	веднаш	среднорочно	повратно	сигурно	локално
Загадување на почви	директно	(-)	голема	површина	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Инертен отпад (градба)	директно	(-)	голема	површина/волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Различни струи на отпад	директно	(-)	голема	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Бучава и вибрации	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Опасни материји	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Природно и културно наследство									
Постоечка инфраструктура	директно	(+)	средна	површина	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Културно наследство									
Социјални аспекти									
Раселување на население									
Промена на намената на земјиштето									
Безбедност на заедницата и здравствени услови	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Нови вработувања	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Безбедност и здравје при работа	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Заедница/ развој на регионот	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Земјоделство /загуба на култури	директно								
Развој на МСП	директно	(+)	голема	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално/регионално

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 33 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на употреба/експлоатација

Оценка на влијанието – Оперативна фаза									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно (-)	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Физички и природни елементи на животната средина									
Топографија и геологија	индиректно	(-)	средна	површина	веднаш	долгорочно	неповратно	можно	локално
Хидрогеологија (подземни води)	директно	(-)	средна/ голема	површина	одложено	среднорочно	неповратно	можно	локално
Користење на природни ресурси	индиректно	(-)	мала	површина	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Хидролошка состојба - количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, итн	директно	(-)	средна/ голема	волумен	веднаш	среднорочно	неповратно	можно	локално
Биодиверзитет и екосистеми	индиректно	(-)	мала	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	сигурно	локално
Предел и визуелен аспект	директно	(-)	мала	волумен	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Сегашна или идна употреба на земјиштето	директно	(+)	мала	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	можно	локално
Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	директно	(+)	голема	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	можно	локално
Квалитет на воздух	директно	(-)	мала	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Квалитет на вода	директно	(-)	средна/ голема	површина	веднаш	среднорочно	неповратно	сигурно	локално
Загадување на почви	индиректно	(-)	средна	површина	веднаш	долгорочно	повратно	можно	локално
Инертен отпад (градба)									
Различни струи на отпад	директно	(-)	средна	површина	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Бучава и вибрации	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	можно	локално
Опасни материи	директно	(+)	голема	волумен	веднаш	долгорочно	повратно	сигурно	Регионално
Постоечка инфраструктура	директно	(+)	средна	површина	веднаш	оптимална	повратно	сигурно	локално
Културно наследство	индиректно	(-)	мала	волумен	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Социјални аспекти									
Раселување на население	индиректно	(-)	мала	дисперзија	одложено	оптимална	неповратно	можно	локално
Промена на намената на земјиштето									
Безбедност на заедницата и здравствени услови	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Нови вработувања	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Безбедност и здравје при работа	директно	(-)	голема	дисперзија	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Заедница/ развој на регионот	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Земјоделство /загуба на култури	индиректно	(-)	мала	дисперзија	одложено	оптимална	неповратно	сигурно	локално

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Оценка на влијанието – Оперативна фаза									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно (-)	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Развој на МСП	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално/регионално

Табела 34 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на престанок со работа

Оценка на влијанието – Фаза на престанок со работа									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно (-)	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Физички и природни елементи на животната средина									
Топографија и геологија	директно	(-)	мала	површина	веднаш	долгорочно	повратно	сигурно	локално
Хидрогеологија (подземни води)	индиректно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Користење на природни ресурси	директно								
Хидролошка состојба - количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, итн	индиректно								
Биодиверзитет и екосистеми	директно	(-)	мала	волумен	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Предел и визуелен аспект	директно	(-)	мала	површина	веднаш	долгорочно	повратно	сигурно	локално
Сегашна или идна употреба на земјиштето	директно	(-)	средна	волумен	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	директно	(+)	средна	површина	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Квалитет на воздух	индиректно	(+)	средна	волумен	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Квалитет на вода	индиректно	(+)	мала	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Загадување на почви	директно	(+)	мала	површина	одложено	краткорочно	повратно	можно	локално
Инертен отпад (градба)	директно	(+)	средна	површина/волумен	веднаш	среднорочно	повратно	сигурно	локално
Различни струи на отпад	директно	(+)	средна	површина	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Бучава и вибрации	индиректно	(-)	мала	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Оценка на влијанието – Фаза на престанок со работа									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно (-)	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Постоечка инфраструктура	директно	(-)	голема	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Културно наследство	индиректно								
Социјални аспекти									
Раселување на население	индиректно								
Промена на намената на земјиштето	директно	(-)	средна	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Безбедност на заедницата и здравствени услови	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Нови вработувања	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	Регионално
Безбедност и здравје при работа	директно	(+)	мала	дисперзија	веднаш	оптимална	неповратно	сигурно	локално
Заедница/ развој на регионот	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Земјоделство /загуба на култури	индиректно								
Развој на МСП	директно	(-)	средна	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално

Табела 35 Оценка на влијанијата на живинарската фарма врз различните елементи на животната средина и социо – економските елементи во фаза на хаварија

Оценка на влијанието – Хаварија									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно (-)	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Физички и природни елементи на животната средина									
Топографија и геологија	директно	(-)	голема	површина	веднаш	краткорочно	неповратно	можно	локално
Хидрогеологија (подземни води)	директно	(-)	средна/голема	површина	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Користење на природни ресурси	директно	(-)	мала	површина	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Хидролошка состојба - количини, поток или нивоа на реките, мали потоци, итн	директно	(-)	средна/голема	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Биодиверзитет и екосистеми	директно	(-)	средна	волумен	одложено	краткорочно	повратно	сигурно	локално

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Оценка на влијанието – Хаварија									
Елементи на животната средина	Тип на влијание	Позитивно (+) или Негативно (-)	Јачина	Опсег / Локација каде се јавува влијанието	Време кога влијанието се јавува	Времетраење на влијанието	Повратно / неповратно	Веројатност на појавување	Значење
Предел и визуелен аспект	индиректно	(-)	голема	волумен	одложено	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Сегашна или идна употреба на земјиштето	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Почви-количини, влажност, стабилност или ерозија на почвите	директно	(-)	средна	површина	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Квалитет на воздух	индиректно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Квалитет на вода	директно	(-)	средна/голема	површина	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Загадување на почви	директно	(-)	средна	површина	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Инертен отпад (градба)	директно	(-)	голема	површина/волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Различни струи на отпад	индиректно	(-)	средна	површина	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	Локално/регионално
Бучава и вибрации	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	можно	локално
Опасни материи	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Постоечка инфраструктура	индиректно	(-)	голема	површина	одложено	краткорочно	повратно	сигурно	локално
Културно наследство	директно	(-)	средна	волумен	веднаш	краткорочно	неповратно	можно	локално
Социјални аспекти									
Раселување на население	директно	(-)	голема	дисперзија	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Промена на намената на земјиштето	директно	(-)	голема	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Безбедност на заедницата и здравствени услови	директно	(-)	голема	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Нови вработувања	индиректно	(-)	средна	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Безбедност и здравје при работа	директно	(-)	голема	дисперзија	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално
Заедница/ развој на регионот	директно	(-)	голема	дисперзија	одложено	долгорочно	неповратно	сигурно	локално
Земјоделство /загуба на култури	директно	(-)	средна	дисперзија	веднаш	долгорочно	неповратно	сигурно	регионално
Развој на МСП	директно	(+)	голема	дисперзија	веднаш	краткорочно	неповратно	сигурно	локално/регионално

Оценка на влијанијата на проектот врз животната средина

5.1 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ

Емисиите на загадувачки материи во воздухот во Општината Ранковце и населените места Псача и Гиновци кои се во непосредното опкружување главно потекнуваат од издувните гасови од возилата кои минуваат по регионалниот пат Куманово – Крива Паланка, од домаќинствата за време на грејната сезона (голем е процентот од населението кое се грее и готви на огревно дрво или други енергенси) и неправилното постапување со генерираниот отпад. Имајќи во предвид дека се работи за рурална општина, емисиите во воздухот потекнуваат и од земјоделските активности со кои се занимава локалното население.

За загадувањето на воздухот придонесуваат и помалите производни деловни субјекти во кои се инсталирани котелски постројки од кои како резултат на согорување на фосилни горива се создаваат следните продукти од согорувањето SO₂, CO, NO_x, PM₁₀ и CO₂.

Во општина Ранковце не се врши мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух. Најблиска фиксна мониторинг станица е во градот Куманово која е дел од Државната мониторинг мрежа за квалитет на воздух поставена во медицинскиот центар.

Согласно извршените мерења во 2021 година регистрирани се 175 дена со надминати 24 h гранична вредност за PM₁₀. Во однос на останатите загадувачи супстанции не се евидентирани надминувања на граничните вредности.

Распределбата на загадувачките супстанции во воздухот е последица на густината на населението (загревање, моторни возила, индустриски активности) во ова подрачје доколку се земат предвид насоката на ветровите, конфигурацијата на теренот, климата, видот и височината на куќите, класата на земјиште.

5.1.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Објектите во одгледувалиштето за бројлери Псача се позиционирани во правец исток-запад, а во одгледувалиштето за матични јата Гиновци позиционираноста на постоечките објекти е североисток-југозапад соодветно на правецот на ветровите кој се најзачестени со правец североисток-југозапад. Бидејќи се работи за адаптација на постојни објекти нема промена во однос на нивната сегашна местоположба.

Во однос на дополнителната инсталација проектирана е замена на постојните вентилатори со комбиниран систем за вентилација кој овозможува влез на свеж воздух преку странични клапни и евакуација на воздухот преку странични и кровни вентилатори. Во проектната документација контролата на вентилацијата е предвидена со поставување автоматска контрола од клима контролер со што ќе се овозможи контролирана евакуација на воздухот од објектите и минимизирање на емисиите на мирисба во околината на инсталацијата.

На предметната локација не е планирано складирање на екскрет со што влијанијата од емисии на мирисба се сведени на минимум.

Влијанијата врз квалитетот на воздухот во фазата на проектирање се оценети како индиректни, со мала јачина и интензитет. Во однос на времетраењето е краткорочно, со локално значење.

5.1.2 ФАЗА НА РЕКОНСТРУКЦИЈА И АДАПТАЦИЈА НА ПОСТОЕЧКИ ОБЈЕКТИ

Фазата на реконструкција/адаптација вклучува активности кои се потенцијални извори на загадување на воздухот, како:

- Демонтажа на постојна ѕидна и кровна изолација, рушење на постојни внатрешни ѕидови и демонтажа на постојна внатрешна опрема.
- Чистење на проектната локација
- Складирање и ракување со материјали и отпад (времено складирање, утовар, транспорт и сл.).

Овие активности имаат потенцијал да предизвикаат зголемено ниво на прашина и издувни гасови од опремата, механизацијата и возилата.

Прашината (PM_{10} , $PM_{2.5}$) главно ќе се создаде од изведување на мал дел на земјени работи, како и од движењето на градежната механизација врз неасфалтирани површини, како и под дејство на еолска ерозија предизвикана од ветровите. Потенцијалните влијанија од емисии на прашина се очекуваат на оддалеченост од ± 500 m во однос на предметната локацијата. Појавата и значењето на генерираната прашина зависи од метеоролошките услови на подрачјето и условите во периодот кога ќе се одвиваат градежните активности. Сепак, при нормални метеоролошки услови, влијанието на прашина е ограничено во рамките на неколку десетици метри од локацијата каде што се спроведуваат активностите на реконструкција/адаптација.

Се очекува дека емисиите во воздухот во оваа фаза нема да резултираат со зголемени концентрации на загадувачки материји кои ќе имаат значајно влијание врз животната средина во проектното опкружување и пошироко, а исто така нема значително за допринесат за климатски промени.

Поширокото опкружување не поседува значителни видови на флора и фауна, кои би биле засегнати од емисиите на прашина и издувни гасови од активностите за реконструкција и адаптација на објектите.

Интензитетот на ова влијание е оценет како мал, со краткорочно времетраење, кој ќе има директно негативно влијание од локално значење.

5.1.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза на инсталацијата, фугитивни и потенцијални емисии во воздух се оние емисии кои се создаваат при доставувањето, складирањето и транспортот на храната, при вселувањето и иселувањето на птиците, при собирањето и складирањето на угинати птици, протекувања од објектите (врати, прозори).

Емисии од процесите на интензивно живинарство: емисии од системот за вентилација од објектите за одгледување на пилиња и кокошки несилки, од објектот за времено складирање на екскретот, емисии при собирањето, транспортот на екскретот. Емисиите на миризба се јавуваат како резултат на ослободен азот и фосфор, како и амонијак во воздухот.

Прашина

Емисии на прашина во оперативната фаза се очекуваат при популација и депопулација на јатата во одгледувалиштата, утовар на житни култури во силоси за складирање на

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

храна. Овие влијанија се периодични при завршување на турнусот и ремонт на јатата како и при дотур на суровини.

Миризба

Емисиите на миризба од одгледувалиштата ќе произлегуваат од објектите за одгледување на живина и бетонските резервоари во кои ќе се складира течниот отпад се до негово преземање.

Во инкубаторската станица емисии на миризба може да се очекуваат од складирање на оштетени јајца и луспи од јајца.

Амонијак

Одгледувалиштата за живина се главен извор на емисии на амонијак во воздухот, што потенцијално придонесува за еутрофикација и закиселување на почвата. Амонијакот има значајно влијание на локално ниво, а областите на емисија и рецепција често се многу блиску и се наоѓаат во руралните предели и природни живеалишта.

Во Табела 36 и Табела 37 се дадени количини на амонијак и фосфор оксид кои се емитуваат, согласно НДТ.

Табела 36 Нивоа на емисии според НДТ за емисии на амонијак во воздухот од објект каде се сместени несилки и бројлери со крајна тежина до 2,5 kg

Параметар	Сместување	Нивоа на емисии според НДТ ⁽¹⁾⁽²⁾ (kg NH ₃ /место на животно/година)
Амонијак изразен како NH ₃	Некафезен систем за сместување на несилки	0,02 – 0,13 ⁽³⁾
	Бројлери со крајна тежина до 2,5 kg	0,01 – 0,08

⁽¹⁾ Нивоата на емисии според НДТ може да не бидат применливи за следниве видови на одгледување: продолжено држење во објект, слободно држење, традиционално слободно држење и слободно држење-целосна слобода, како што е утврдено во Регулативата на Европската Комисија (ЕК) 543/2008.

⁽²⁾ Долната граница на опсегот се однесува на користење системи за прочистување на воздухот.

⁽³⁾ За постојни постројки каде се применува НДТ 31.60, горната граница на нивото на емисии според НДТ изнесува 0,25 kg NH₃/место на животно/година.

Табела 37 Фосфор во вид на P₂O₅ што се излучува според НДТ

Параметар	Категорија на животно	Нивоа на емисии според НДТ ⁽¹⁾⁽²⁾ (kg излачен P ₂ O ₅ /место на животно/година)
Вкупно излачен фосфор, изразен како P ₂ O ₅	Кокошки несилки	0,10 – 0,45
	Бројлери	0,05 – 0,25

⁽¹⁾ Долната граница на опсегот може да се постигне со употреба на комбинација од техники.

⁽²⁾ Вкупниот фосфор што се излучува според НДТ не е применлив за пилиња или расплодна живина, за сите видови живина.

Граничните вредности на загадувачки материји прашина, амонијак и чад емитувани во воздухот се прикажани во Табела 38.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 38 Гранични вредности на загадувачки материји емитирани во воздух

Супстанца	Единица мерка	МДК
Вкупна прашина	Mg/m ³	50
Амонијак	Ppm v/v	50
Чад (Ringlemann test)		1

За следење и контрола на концентрациите на амонијак (NH₃) и јаглерод диоксид (CO₂) во одгледувалиштата ќе биде воведена автоматска контрола на вентилацијата.

По завршување на турнусот и ремонт на јатото, цврстото шталско ѓубриво од објектот ќе се отстранува веднаш со механизација и со транспортни возила ќе се презема од овластена компанија за преземање на ваков вид на отпад и нема да се складира на локацијата.

Милта која се создава од миеење и чистење на објектот ќе се складира во постојна бетонска јама до преземање од овластен постапувач.

Попивателните јами во инкубаторската станица ќе бидат преадаптирани во собирни бетонски резервоари за времено складирање на мил од миеење и чистење на објектите до преземање од овластен постапувач.

Оператотот ќе случи Договор со компанијата Електро Шари за преземање на овој вид на отпад.

Во објектот за одгледување на бројлери неопходно е да се обезбеди максималната концентрација на амонијак (NH₃) да е 20 ppm, мерено во висина на главата на бројлерите.

Максималната концентрација на јаглерод диоксид (CO₂) да е 3000 ppm, мерено во висина на главата на бројлерите.

Во објектите за одгледување на родителски јата онаму каде вентилацијата е форсирана односно се употребуваат вентилатори, вентилаторите треба да се во можност да извлечат/издуваат минимум

Родителска несилка: 5,2 m³ за една птица на час;

Родителско петле: 8,5 m³ за една птица на час

Емисии на јаглерод моноксид, азотни оксиди се очекуваат и како резултат на работата на парните котли кои ќе бидат инсталирани на предметните локации кои како енергенс ќе користат компримиран гас.

Имајќи во предвид дека во фазата на проектирање и изведба се земени во предвид законските барања за постигнување на емисии во воздухот под ГВЕ како и НДТ техники за сектор интензивно живинарство, а е предложена и примена на мерки за ублажување на влијанијата, не се очекуваат значајни емисии на наведените загадувачки материји во воздухот во околината на инсталацијата кои ќе ги надминат ГВЕ.

Контролата ќе се обезбеди со проверка на работењето на системот за прочистување на воздухот со мерење на концентрациите на амонијакот, миризба и/или прашината во практични услови на фармите, согласно пропишаниот протокол за мерење со помош на методи од EN стандардот или други методи (ISO, национални или меѓународни) со кои

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

се обезбедуваат податоци со еквивалентен научен квалитет со зачестеност еднаш годишно.

Пониски емисии на гас/миризба во објектите се постигнуваат со комбинација на минимизирање на концентрациите на гасот/миризбата со степенот на вентилација. Одржувањето на квалитетот на внатрешниот воздух зависи од изведбата на објектот и стратегиите на управувањето со исхраната и екскретот.

Врз основа на предвидените активности и чувствителните рецептори (околното население и земјоделските површини), влијанието врз квалитетот на воздухот се оценува како директно, со можност за појавување веднаш и со повратен ефект и локално значење.

5.1.4 ХАВАРИЈА

Во случај на хаварија, за да не дојде до несакани последици по безбедноста и здравјето на луѓето и живината, потребно е постапување според претходно подготвени упатства за одредена нестандартна ситуација. Назначеното одговорно лице/а за технолошкиот процес во услови на хаварија потребно е да ги почитува пропишаните постапки за безбедно запирање на изворот на инцидентот, за спречување на потенцијални емисии во животната средина. При појава на хаварија/инцидент во инсталацијата поради неисправност на вентилационите системи или истекување на отпадна вода од миење и чистење на објектите како резултат на неправилно складирање на истата, можно е зголемување на концентрациите на емисии на миризба во воздухот во инсталацијата и нејзината околина.

Влијанието во случај на хаварија е оценето како индиректно, со средна јачина, а во однос на веројатност на негово појавување е сигурно и има локален карактер.

5.1.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Емисиите во воздух кои може да се појават во фаза на престанок на работа се слични на оние во фазата на реконструкција и адаптација на објектите и претежно се однесуваат на емисии од расчистување на теренот, ископ, демонтажа на опрема и другите структури, рехабилитација на просторот, употреба на механизација, транспорт на отпад и други слични активности.

Како резултат на работните активности, градежните машини и опремата ќе се генерираат емисии на јаглероден моноксид (CO), јаглероден диоксид (CO₂), азотни оксиди (NO_x), сулфурни оксиди (SO_x), и сл. Стапката на емисија и потенцијалот на влијанијата зависат од обемот на работа, бројот на користени возила и јачината на моторите со внатрешно согорување, квалитетот на горивото и состојбата на моторите, односно нивото на нивно одржување, фреквенција на движење, број на работни часови и сл

Во оваа фаза, се очекуваат индиректни позитивни влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух, од локално значење и долготрајно времетраење.

5.2 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ВОДИТЕ

Од активностите кои се планирани не се очекуваат потенцијални влијанија врз квалитетот на површинските и подземните води на предметната локација, доколку се применуваат предложените мерки за ублажување на влијанијата.

5.2.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Санитарните отпадни води во сите три објекти ќе се одведуваат во постојни септички јами. За собирање на отпадните води од процесот на чистење и дезинфекција на објектите, постојат собирни бетонски резервоари. Во проектната документација е планирана санација (поставување на дополнителна изолација) на секој собирен резервоар во одгледувалиштата.

Во инкубаторската станица планирана е преадаптација на попивателните јами во бетонски водонепропусен резервоар со соодветен капацитет согласно капацитетот на инсталацијата.

Зафаќањето на атмосферските води во сите три објекти е преку постоен функционален систем на атмосферска канализација.

Влијанијата врз подземните води од проектните активности во оваа фаза се оценуваат како можни, негативни, индиректни, а во однос на времетраењето долгорочни, со среден интензитет.

5.2.2 ФАЗА НА РЕКОНСТРУКЦИЈА/АДАПТАЦИЈА

Активностите за реконструкција и адаптација на објектите не се очекува да резултираат со нарушување на квалитетот на површинските и подземните води бидејќи не се планирани нови ископи на поголема длабочина освен ископите за ровови за поставување на новопроектираните подземни инсталации за кои се предвидени плитки ископи од 0,8 m до 1,0 m.

До контаминација на подземните водите во фаза на градба/реконструкција може да дојде како резултат на испирање на почва или преку испуштање на загадена вода како резултат на неправилно управување со градежните материјали (истекување на бетон).

Влијанијата врз водите во фазата на реконструкција/ адаптација се оценуваат како локални, а во однос на времетраењето краткорочни. Во однос на интензитетот истите се оценуваат со мал интензитет.

5.2.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза евентуално загадување на подземните води може да дојде како резултат испирање на контаминирана почва со азот и фосфати доколу се врши неправилно складирање на екскретот. Птичјото ѓубре од објектите за одгледување на живина ќе се отстранува со скрепери (периодично). Во објектот ќе се применува домување со неконтинуирано одстранување на екскретот. За покривање на подот се користи соодветно поставување со пилевина, сецкана слама, сецкана хартија, мов или тресте. Создадениот екскрет заедно со ѓубривото може да содржи до 70% сува материја бидејќи се применува добра изолација и вентилација.

Во објектите подот треба да биде целосно прекриен со постилка и со често додавање материјал на постилката. Постилката треба да се одржува да биде сува со често

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

додавање (пр. дневно) свеж материјал по потреба. Цврстото птичјо губре се отстранува на крајот од турнусот на одгледување по депопулацијата на одгледувалиштата.

За собирање на отпадните води од процесот на чистење и дезинфекција на објектите, проектирани се бетонски водонепропусни резервоари со соодветен капацитет согласно капацитетот на инсталацијата. Овие води ќе се преземаат од страна на компанија со која Инвеститорот ќе склучи договор за преземање и истите не претставуваат ризик за потенцијално загадување на животната средина.

Влијанијата врз подземните водите во оперативна фаза се оценуваат како можни, потенцијално негативни, директни, со неповратен ефект од локално значење, а во однос на времетраењето среднорочни. Во однос на интензитетот истите се оценуваат со среден интензитет.

5.2.4 ХАВАРИЈА

Хаварија или инцидент во објектите може да настане како резултат на дефект на делови од инсталираната опрема и/или пожар/експлозија на енергенсот /метан/. Можно е и хемиско и бактериолошко загадување на експлоатационите бунари за водоснабдување како резултат на несоодветно складирање на органскиот отпад или истекување на енергенсот кои ќе се користи во инсталацијата при инцидент/хаварија. При хаварија, покрај површинските води постои можност и подземните води да бидат изложени на загадување до степен кој ќе биде во директна зависност од хидрогеолошките карактеристики на теренот.

Влијанието во случај на хаварија се оценува како директно, негативно влијание со локално значење, а во однос на времетраењето е оценето како краткорочно со среден до голем интензитет.

5.2.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК НА РАБОТА

Со престанок на работа на инсталацијата можно е да дојде до загадување на експлоатациониите бунари доколу не се изврши соодветна заштита согласно законските барања за заштитни зони на објекти за водоснабдување.

Вројатноста на појавување на ова влијание е можна и е оценето како индиректно, негативно, долгорочно и квантифициран опсег на дисперзија

5.3 СОЗДАВАЊЕ НА РАЗЛИЧНИ ВИДОВИ НА ОТПАД

"Отпад" е секоја супстанција, материја или предмет од категориите на отпад наведени во Листата на видови на отпад од членот 15 од Законот за управување со отпад, кои што создавачот или поседувачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли.

Генерирањето на отпад во сите фази на проектот и несоодветното управување со истиот предизвикува негативни влијанија врз медиумите на животната средина и здравјето на населението и работниците. Генерално отпадот кој ќе се генерира во рамките на инсталацијата ќе биде: комунален отпад, мил од миење и чистење на објектите за одгледување на живина при ремонт на јатото, нуспроизводите од производствениот процес во инкубаторската станица (прашината од пердуви, лушпи, неоплодени јајца кои се инкубираат) и вишок на едnodневни пилиња, ветеринарниот отпад (отпад од вакцините, лековите и третманите).

5.3.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање се земени во предвид посебните видови на отпад од демонтирање на постојната опрема и соодветно постапување со истата, вишок на земја од ископ, инертен отпад, начинот на складирање на посебните видови на отпад од технолошките процеси.

Врз основа на извршената оценка на влијанијата, може да се заклучи дека влијанието ќе биде негативно од локален карактер со сигурна веројатност на појавување.

5.3.2 ГРАДЕЖНА ФАЗА

Реконструкцијата и адаптацијата на објектите во инсталцијата за интензивно живинарство и инкубаторската станица вклучува низа активности при што ќе се генерираат различни видови отпад, како на пример:

- Демонтирање на постојна опрема и инсталации (врати, прозори, дрвени греди, санитарии, градежни материјали).
- Рушење на постојни преградни ѕидови во инкубаторска станица и изведба на нови.
- Земјени, бетонски, работи и изведба на водоводна, канализациона, телефонска, електрична мрежа;
- Употреба на механизација;
- Присуство на работниците на градилиштето.

Од горенаведените активности ќе се генерираат следните категории отпад

- Мешан комунален отпад (генериран од градежните активности и работниците кои ќе ги изведуваат градежните активности);
- Инертен отпад (вишок ископана почва, отпад од бетонирање, и градежен шут);
- Отпад од пакување;
- Апсорбенси, филтерски материјали, платна за бришење и заштитна облека;
- Контаминирана почва при евентуално случајно истекување;
- Отпадна електрична и електронска опрема, итн.

Во Табела 39 се прикажани видовите отпад кои се очекува да бидат генерирани во фазата на реконструкција/адаптација, во согласност со Законот за управување со отпад (Сл. Весник на РСМ 216/21), и Листата на видови на отпад дефинирана во чл.15 од овој закон („Службен Весник на Република Македонија“, бр. 100/05).

Табела 39 Листа на видови отпад кои се очекуваат во фазата на граѓа

Број	Вид на отпад	Број од Листата на видови отпад
17 ОТПАД ОД ГРАДЕЖНИШТВО И РУШЕЊЕ (ВКЛУЧУВАЈЌИ ИСКОПАНА ПОЧВА ОД КОНТАМИНИРАНИ ЛОКАЦИИ)		
	Бетон, цигли, керамиди и керамика	17 01
1	Бетон	17 01 01

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

2	Смеси или посебни фракции од бетон, фракции од бетон, цигли, керамиди или керамика поинакви од оние во 17 01 06	17 01 07
	Дрво, стакло, пластика	17 02
1	Дрво	17 02 01
2	Стакло	17 02 02
3	Пластика	17 02 03
4	Стакло, пластика и дрво што содржат или се загадени со опасни супстанции	17 02 04*

Земја (вклучувајќи и ископана земја од загадени локации), камења и ископана земја		17 05
1	Земја и камења неспомнати во 17 05 03	17 05 04
2	Ископана земја неспомнати во 17 05 05	17 05 06
	Изолациони материјали и градежни материјали што содржат азбест	17 06
3	Изолациони материјали што содржат азбест	17 06 01*
4	Градежни материјали на база на гипс	17 08
5	Друг отпад од градење и рушење	17 09

12- ОТПАД ОД ОБЛИКУВАЊЕ И ФИЗИЧКИ И МЕХАНИЧКИ ПОВРШИНСКИ ТРЕТМАН НА МЕТАЛИ И ПЛАСТИКИ		
1	Отпад од заварување	12 01 13

15-ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ, АПСОРБЕНТИ, КРПИ ЗА БРИШЕЊЕ, ФИЛТЕР МАТЕРИЈАЛИ И ЗАШТИТНА ОБЛЕКА КОЈА НЕ Е ПОИНАКУ НАВЕДЕНА		
1	Пакување (вклучувајќи го и пакувањето одвоено од комуналниот отпад)	15 01
2	Апсорбенси, филтерски материјали, платна за бришење и заштитна облека	15 02

*) Во зависност од составот може да се категоризира како опасен отпад

Неправилното управување со отпадот може да има влијанија врз квалитетот на почвата, подземните води, воздухот, биолошката разновидност, здравјето на населението и работниците. Исто така, отпадот може негативно да влијае врз пределските карактеристики на подрачјето.

Влијанијата од управувањето со отпад во фазата на реконструкција/ адаптација ќе бидат директни и негативни, со средна јачина и среднорочно времетраење, ќе имаат повратен ефект и локално значење.

5.3.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза на инсталацијата ќе се генерираат различни фракции отпад. Различните фракции отпад ќе потекнуваат од производниот процес, складирање и ракување со сировини и готов производ, одржување на опремата, одржување на зелените површини, одржување хигиена во административните простории, чистење,

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

дезинфекција и дератизација на објектите за одгледување на живина и инкубаторската станица.

Комуналниот отпад

Комуналниот отпад е отпад се очекува да се создава од вработените во инсталацијата. Комуналниот цврст отпад е во вид на отпадоци од храна, хартија, амбалажа (метална, хартиена, пластична) и др.

Отпад од пакување

Отпадот од пакување е секое пакување или материјал за пакување што се создава од влезните суровини.

- Хартиени вреќи од влезни суровини, картонска амбалажа за дотур на едnodневни пилиња.
- Картонски влошки за транспорт на јајаца.
- Пластична амбалажа од средства за дезинфекција.

Течно шталско ѓубриво

Вселување на живината во објектот се врши кога објектот однапред ќе биде исчистен (суво и влажно чистење), откако е направена дезинфекција и дезинсекција.

Како резултат на чистење на објектите се создава мил од миење и чистење на објектите за одгледување на живина и од инкубаторската станица. Отпадната вода од чистење и дезинфекција на објектите времено се складира во еднокоморни собирни водонепропусни бетонски резервоари.

Во одгледувалиштето за родителски јата Гиновци од внатрешните бетонски канали во објектите отпадната вода се собира во надворешен бетонски канал со четири надворешни собирни резервоари кои се поставени по четири помеѓу секои две одгледувалишта односно 32 и крајна собирна бетонска шахта .

Во инкубаторската станица постои сепаратен попивателен резервоар за технички отпадни води од инкубаторската станица.

Во одгледувалиштето за бројлери Псача од внатрешниот бетонски канал во објектите отпадната вода ќе се собира во четири надворешни резвизиони шахти поставени помеѓу објектите меѓусебе поврзани со бетонски канал и на крај завршува со собирена бетонска шахта каде се врши времено складирање се до преземање од овластен постапувач со кој инвеститорот има склучено Договор.

Мртвата живина

Мртвата живина се третира како нуспроизвод од животинско потекло кое не е наменето за исхрана на луѓето. Нус производи од животинско потекло треба да бидат собрани, преземени идентификувани и отстранети без загрозување на здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните и без штетни влијанија на животната средина. Операторот во одгледувалиштето ќе врши времено складирање на мртви птици во разладни комори пакувани во пластични кеси до преземање од овластен постапувач.

Овој отпад треба да биде означен: „Категорија 2 - не е за консумирање од страна на животни“. Треба да се спроведат мерки за да се избегне контаминација на објектот/те

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

при отстранување на мртви птици (на пример: користење на систем на двојни контејнери специфични за секој посебен објект на локацијата на која се наоѓаат повеќе објекти за одгледување за отстранување на мртви птици.

Нуспроизводите од производствениот процес во инкубаторската станица (прашината од пердуви, лушпи, неоплодени јајца кои се инкубираат, скршени јајца со оштетена мембрана, мртвите пилиња и јајцата со мртви ембриони) истите треба да се соберат во покриени контејнери од категорија 2, заштитени од истекување. Овој отпад како нус производ ќе биде преземан согласно склучен договор со компанијата Везе Шари занегово понатамошно искористување како биогориво.

Ветеринарен отпад

Одложување на ветеринарниот отпад (отпад од вакцините, лековите и третманите), ќе се врши во кругот на инсталацијата. Истиот ќе се собира и складира во пластични контејнери. Операторот има обврска овој отпад да го предаде на правно или физичко лице кое поседува Дозвола за постапување со овој вид отпад согласно Законот за постапување со отпад и подзаконските акти кои произлегуваат од истиот.

Табела 40 Листа на видови отпад кои се очекуваат во оперативна фаза

Број	Вид на отпад	Број од Листата на видови отпад
20-КОМУНАЛЕН ОТПАД (ОТПАД ОД ДОМАЌИНСТВА И СЛИЧЕН ОТПАД ОД КОМЕРЦИЈАЛНА, ИНДУСТРИСКА И АДМИНИСТРАТИВНА ДЕЈНОСТ) ВКЛУЧУВАЈЌИ ГИ ОДДЕЛНО СОБРАНИТЕ ТЕКОВИ		
1	Одвоено собрани фракции	20 01
2	Градинарски отпад и отпад од паркови	20 02
15-ОТПАД ОД ПАКУВАЊЕ, АПСОРБЕНТИ, КРПИ ЗА БРИШЕЊЕ, ФИЛТЕР МАТЕРИЈАЛИ И ЗАШТИТНА ОБЛЕКА КОЈА НЕ Е ПОИНАКУ НАВЕДЕНА		
1	Пакување од хартија и картон	15 01 01
2	Пакување од пластика	15 01 02
19 Отпад од станица за пречистување на отпадни води што не се поинаку специфицирани		
1	Мил од преработка на комунални отпадни води	19 08 05
02 01 Отпад од земјоделство, хортикултура, аквакултура, шумарство, ловство, рибарство, подготовка и производство на храна		
1	Животински измет, урина и ѓубриво (гној) (измешани со слама) отпадни води, посебно собрани и третирани вон од местото на создавање	02 01 06
2	Отпад од животинско ткиво	02 01 02

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

18 02 Отпад од здравствена заштита на луѓето или животните и или сродни истражувања (освен отпад од кујна и ресторан кој не произлегува од непосредна здравствена заштита);		
1.	Остри предмети (освен 18 02 02)	18 02 01
2.	Лекови неспомнати во 18 02 07	18 02 08

Влијанијата кои може да бидат предизвикани од несоодветно управување со генерираните различни видови на отпад, се оценуваат како негативни, директни кои може да се појават веднаш или после одреден период, со неповратен ефект. Истите се оценуваат како локални, а во однос на времетраењето долгорочни. Во однос на интензитетот истите се оценуваат со среден интензитет.

5.3.4 ХАВАРИЈА

Можно е зголемување на бројот на угинати животни. Причинител: вирусно или епидемиолошко заболување на живината. Во случај на итност (пр. појава на болести), Министерството за земјоделство треба да биде известено за дијагнозата на болеста. Доколку е потребно угинатите птици може да се компостираат или спалуваат вон локацијата во согласност со Планот за управување со угината живина кој операторот треба да го изготви пред започнување на оперативната фаза.

Влијанието е оценето како индиректно негативно влијание, со среден интензитет а во однос на времетраењето е краткорочно и од локално/регионално значење.

5.3.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК НА РАБОТА

Операторот има обврска да обезбеди финансиски средства и во целост да го спроведе Планот за управување со резидуи. Планот ќе предвиди начин на постапување со сите видови отпад создадени на локацијата согласно обврските како создавач на отпад, а кои произлегуваат од Законот за управување со отпад.

Селекција на употреблива и неупотреблива опрема и нејзино конзервирање до нејзина продажба или реупотреба или нејзино отстранување соодветно во отпад ако е неупотреблива.

Влијанието е оценето како директно позитивно влијание со локално значење.

5.4 БУЧАВА И ВИБРАЦИИ

Поширокото опкружување на предвидената локација за изградба на живинарската фарма преставува земјоделско подрачје, што во согласност со националното законодавство за бучава (Правилник за локациите на мерните станици и мерните места („Сл. Весник“ на РСМ бр. 120/08) одговара на подрачје со III степен на заштита од бучава (подрачје каде се дозволени зафати во околината, во кое помалку ќе смета предизвикувањето на бучава, односно трговско-деловно подрачје-станбено, подрачје наменето за земјоделски дејности).

Според степенот на заштита од бучава кој според Законот за заштита од бучава се определува за различни области зависно од нивната намена и употреба, на овие рецептори им се определуваат следниве стапки на чувствителност:

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

- Подрачје од I степен на заштита од бучава - многу голема чувствителност;
- Подрачје од II степен на заштита од бучава - голема чувствителност;
- **Подрачје од III степен на заштита од бучава - средна чувствителност;**
- Подрачје од IV на заштита од бучава Мала чувствителност.

При подготовка на Студијата, определени се рецепторите на бучава и на вибрации кои можат да бидат засегнати од реализација на проектот за изградба на живинарската фарма. Најблиско населено место до одгледувалиштето за бројлери “Псача” е селото Псача кое се наоѓа јужно од одгледувалиштето на одалеченост од околу 270 m и регионалниот пат Куманово – Крива Паланка кој е на оддалеченост од 150 m од одгледувалиштето.

До одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица најблиско населено место е селото Гиновце, кое се наоѓа источно од одгледувалиштето на одалеченост од околу 500 m.

5.4.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање не е разгледувана одалеченоста на објектите од осетливи рецептори бидејќи се работи за веќе постојни објекти кои во минатото активно работеле на постојните локации.

Влијанието е оценето како индиректно негативно влијание, со мала јачина и локален карактер.

5.4.2 ФАЗА НА ГРАДБА

За време на изведување на активностите за реконструкција/адаптација на постојните објекти ќе се користат различни видови машини и опрема, кои ќе генерираат зголемено ниво на бучава и вибрации. Големината на влијанието на бучавата и вибрациите, ќе зависат од типот и бројот на машините, возилата, превозните средства и опремата кои ќе се користат за време на градежните работи, декларираното ниво на бучава што ќе ја генерира секоја посебна машина (спецификацијата на бучавата, која ја генерира опремата треба да биде декларирана од производителот врз база на сертификат за бучава), одржувањето на опремата, локацијата каде што опремата ќе биде поставена во текот на работата, бројот на машини и возила што ќе се користат на едно место во исто време и од растојанието на местата од чувствителните рецептори.

Бучавата од градежните активности ќе биде локална и временна, а нивоата ќе бидат нерамномерни и испрекинати. Максимални вредности ќе бидат во текот на ангажирањето на градежните машини при вршење на ископи за поставување на новопроектирани подземни инсталации.

Градежните работи ќе се одвиваат во периодот ден, со што можноста за генерирање на бучава во текот на ноќ е елиминирана. Со оглед на тоа што најблиското најблиските населени места, се на одалеченост од околу 270 m и 500 m, а во непосредна близина се наоѓа и регионалниот пат кој е со зголемена фреквенција на возила се смета дека влијанијата од бучавата ќе бидат средни и со ограничено времетраење. За време на градежната фаза емисиите од бучава и вибрации од опремата и возилата ќе бидат најголеми на самата локација на објектите и пристапните сообраќајници.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Со оглед на поставеноста на локациите и краткиот временски рок на активностите за реконструкција/ адаптација на објектите се смета дека влијанието од овие емисии ќе биде со средна јачина, умерена значајност и локален карактер.

5.4.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Живината не треба да се изложува на постојана или ненадејна бучава. Вентилаторите, опремата за исхрана и другата опрема треба да бидат конструирани, да функционираат и да се одржуваат на начин кој ќе предизвикува најмала можна бучава.

Извори на бучава во оперативната фаза се поврзани со домување на животните:

- опрема за греење и ладење на објектите за одгледување на бројлери (вентилатори, калорифери);
- опремата за хранење и напојување на живината;
- истовар и утовар на живината;
- работа на силоси и транспортери за храна; транспорт на суровини и готов производ;
- бучава од работата на парниот котел.

Нивото на бучавата од инсталираната опрема е 50Hz-60Hz. Опремата која генерира бучава (вентилатори, транспортери) немаат едновремена моќност односно се контролираат автоматски и се вклучуваат по потреба. Влијанијата од бучава на осетливите места во близина на локацијата односно најблиските семејни објекти треба да бидат годишно проценети и прегледани.

Нивото на бучава во согласност со Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава не смее да надминува 60-70 dB (A).

Транспортните возила со кои ќе се врши дотур на суровини и испорака на готов производ ќе генерираат зголемено ниво на бучава и вибрации не само на локацијата на инсталацијата туку и по пристапните сообраќајници по кои ќе се движат. Интензитетот на бучава и вибрации ќе зависи од исправноста на транспортните возила, годината на производство, фреквенцијата на движење и рутите на движење. Оваа бучава е неконтинуирана и перидична.

Влијанието во оваа фаза е директно негативно влијание со умерена значајност, средна јачина и локално значење.

5.4.4 ХАВАРИЈА

Можно е зголемено ниво на бучава над дозволените граници како резултат на неисправна опрема (вентилатори, транспортери,) што преставуваат ризик по здравјето на работниците како и добросостојбата на животните.

Влијанието во оваа фаза е директно негативно влијание со средна јачина и локално значење.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

5.4.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК НА РАБОТА

Операторот има обврска да изготви и целосно да го спроведе Планот за престанок со работа, со вклучена демонтиража и дислокација на процесната опремата.

Влијанието во оваа фаза е индиректно со мала јачина, а во однос на времетраењето е краткорочно и локално.

5.5 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПОЧВА

Со реализација на проектот за реконструкција и адаптација на постојните објекти за интензивно живинарство, се очекуваат влијанија врз почвата во фаза на градба, оперативна фаза, хаварија и престанок со работа.

5.5.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

При проектирањето преземени се сите мерки за минимизирање на влијанијата на почвата преку реконструкција на постојните бетонски собирни резервоари за складирање на отпадна вода од миење и чистење на објектите за одгледување на живина и во инкубаторската станица.

При изработката на проектната документација во објектите за одгледување на бројлери предвидена е санација на постојните подови во сите одгледувалишта со поставување на армирана мрежа и нов слој на полиран бетон $d=8,00$ cm и нови бетонски пристапни тротоари до секој објект.

На самата локациите на проектот има внатрешни сообраќајници и пристапни патеки како и постоечко хортикултурно уредување.

Минимизирањето на испирањето на почвата е соодвено решено со постоен функционален систем за зафаќање и одведување на атмосферските води.

Во оваа фаза, влијанието е оценето како можно, индиректно влијание, со локален карактер.

5.5.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Градежните активности се во мал обем и не се очекува во значителна мера да влијаат на геолошките карактеристики на почвата и да предизвикаат деградација и контаминација.

Загадување на почвата е можно како резултат на неправилно складирање и постапување со градежните материјали, механизација и опремата која ќе се користи.

Влијанието е директно негативно влијание, мало кое се јавува веднаш со започнување на градежните активности и е краткорочно и од локален карактер.

5.5.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза не се очекуваат дополнителни влијанија квалитетот на почвата. При нормални оперативни процеси, влијанија од ваков тип не се очекуваат или ќе бидат мали, пред се поради фактот што сите мерки за намалување на емисиите или појавите ќе бидат имплементирани во градежната фаза.

Можни влијанија во оперативната фаза кои можат да предизвикаат евентуално загадување на почвата се неправилно складирање суровини – храна за живина,

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

неправилно управување со шталско ѓубриво, неправилно складирање на нус производи. Но, сепак за да се елиминира било какво загадување на почвите се предлагаат мерки за намалување/ублажување на влијанието.

Влијанието врз почвата во оперативната фаза е оценето како индиректно, со средна јачина, во однос на времетраењето е долгорочно и локално.

5.5.4 ХАВАРИЈА

Можна е контаминација на почвата поради неправилно складирање на отпадна вода од миеење и чистење на објектите. Хаварија може да се појави и како резултат на истекување на течен нафтен гас од неисправни инсталации од платформата до котелската постројка..

Во случај на хаварија, влијанието врз почвата е директно негативно влијание, со средна јачина и локален карактер.

5.5.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК НА РАБОТА

Во фазата на престанок на работа постои можност од контаминација на почвата доколку не се преземат сите неопходни мерки за спроведување на Планот за престанок со работа и Планот за управување со резидуи. Операторот има обврска локацијата да ја остави ослободена од резидуи во согласност со законските прописи.

Влијанието е директно негативно влијание, со мал јачина, кое е повратно и локално.

5.6 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПОСТОЕЧКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

5.6.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање е земена во предвид постоечката инфраструктура на предметните локации и извршена е процена на состојбата со истите. Во основниот проект е предвидена потребната санација или рехабилитација на постоечките објекти.

Онаму каде има оштетувања на постојната жичена ограда со основниот проект е предвидено поставување на нови бетонски столбови и монтажа на ограда од жичено поцинкувано плетиво. За сите три објекти е предвидена реконструкција на влезната врата во објектите.

Во сите одгледувалишта е планиран систем за заштита од пожари кој вклучува ПП цетрала, рачни јавувачи на пожар од адресен тип, аналогни детектори на чад од адресен тип, алармни сирени и панични светилки со натпис.

5.6.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Изведувачот е должен да изготви посебен План за уредување и работа на градилиштето. Во графичкиот дел од планот потребно е да се обележи оградениот простор околу објектите кои се предмет на реконструкција/адаптација, влезот во локацијата, сообраќајот кој е во функција на самата локација и местоположбата на доводот на струја и вода за потребите на градилиштето. Исто така, потребно е да се обележи местоположбата на противпожарните апарати, хидрантите, опремата и другите средства за заштита од пожар, експлозии и опасни материји.

Влијанието е директно позитивно со локално значење

5.6.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Операторот во оперативната фаза има обврска да врши редовно одржување на постојната инфраструктура, внатрешните сообраќајници редовно да се одржуваат чисти, редовно одстранување на прашината од транспортните возила, редовна проверка на исправноста на инсталираните надворешни постројки: гасната станица, експлоатационите бунари и внатрешните и надворешни инсталации.

Операторот има обврска пред влезната рампа во преточувалиштето за природен гас да постави знак „STOP“ кој забранува пристап на неовластените лица. За пристап на транспортери, камиони до преточувалиштето и нивно напуштање постојат пристапни сообраќајници во кругот на објектот околу преточувалиштето да се обезбеди заштитна зона појас со ширина најмалку од 7,5 m, мерено од габарит на приклучна цистерна.

Влијанието е директно и позитивно.

5.6.4 ХАВАРИЈА

Можно е оштетување на постојната инфраструктура во случај на инцидентна појава на пожар/хаварија. Во овој случај потребно е да се применат упатства за одредена нестандартна ситуација заради справување со непредвидени емисии и инциденти, како пожари, оштетувања, неконтролирани истекувања на живински отпад како и истекувања на нафта и масло од транспортните возила.

Влијанието е индиректно негативно, со одложено време на појавување и локално значење.

5.6.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК НА РАБОТА

Во фазата на престанок со работа операторот има обврска за спроведување на Планот за престанок со работа и дислокација на постојната инфраструктура: демонтажа на објектите, демонтажа на бунарската опрема и соодветна заштита на постојниот бунар, демонтажа на мобилната платформа на која се наоѓаат батерии со боци за КПП.

Исто така, во оваа фаза, потребно е да се изврши:

- Комплетно чистење и дезинфекција на објектот и ставање на карантин на истиот, со цел да не дојде до појава на можна инфекција;
- Конзервација на постројките и опремата: исклучување на сета опрема на начин соодветен за заштита на животната средина, ослободување на преостанатата енергија (како што се притисок, вода, масло, електрична енергија итн);
- Обезбедување на локацијата од неовластени посетители.

5.7 ВИЗУЕЛНИ АСПЕКТИ И ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПРЕДЕЛОТ

Имајќи во предвид дека се работи за постојни објекти и инфраструктура не се очекуваат негативни влијанија врз пределот. Објектите кои се руинирани и нефункционални ќе се реконструираат и генерално ќе придонесат за позитивни влијанија на пределот.

5.7.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање на инсталацијата извршен е увид на постојната вегетација во објектите. Со проектот не се предвидени дополнителни градби кои би предизвикале потреба од дополнителни визуелни ефекти.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Во фазата на проектирање на инсталацијата, не се очекуваат влијанија врз визуелните аспекти на пределот на проектната локација.

5.7.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Во фазата на реконструкција/адаптација на објектите се предвидуваат активности кои може да предизвикаат негативни влијанија врз пределот и визуелните ефекти. Влијанијата во градежната фаза главно се поврзани со присуство на механизација, опрема, возила и персонал, купови од расчистена вегетацијата, ископана земја и складиран градежен материјал.

Предметната локација е дел од поширок простор кој има карактеристики на земјоделско земјиште и не поседува значителни пределски карактеристики.

Во оваа фаза влијанието е директно негативно, со мал интензитет, краткорочно времетраење, неповратно и со локално значење

5.7.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза, влијанијата врз пределот и визуелните аспекти се поврзани со присуството на објектите на локацијата.

Во текот на оперативната фаза нема да има значајни промени на пределот, просторот во самите локации хортикултурното ќе биде доуреден, објектите обновени и се очекува да придонесе за позитивни ефекти во визуелната перцепција од страна на рецепторите (минувачи, земјоделци итн.).

Влијанието е оценето како влијание кое се смета дека ќе допринесе за подобрување на постојната состојба или ќе предизвикаат позитивни промени.

5.7.4 ХАВАРИЈА

Во случај на хаварија се очекуваат значајни промени на визуелните аспекти кои ќе бидат од локален и привремен карактер но со позначајни последици по подземни води, почвите, воздухот и здравјето на работниците и локалното население.

Влијанието е индиректно, со одложено време на појавување и локално значење.

5.7.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК НА РАБОТА

Операторот има обврска да спроведе План за дислокација на опремата и постројките. Операторот има обврска да спроведе План за ремедијација кој ќе следи по финален престанок со работа на инсталацијата.

5.8 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ

5.8.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во рамки на предметна локација во фаза на проектирање, на предметните локации е евидентирана постојна вегетација: грмушки, зимзелени дрва кои ќе се зачуваат. При проектирањето во предвид е земена нивната местоположба. **Влијанието е индиректно негативно, со мала јачина и одложено време на појавување, а во однос на значењето истото има локално значење.**

5.8.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Како резултат на градежните активности, најмногу изложени на негативни влијанија ќе бидат растителните и животинските видови, како и нивните живеалишта во рамките на проектната област и нејзината непосредна близина.

Негативните влијанија врз биолошката разновидност, предизвикани од активностите на реконструкција/ адаптација, се поврзани со губење на флора, губење на видови (повреди/ смртност на животните), нарушување и/или преместување на животните од зоната на градежните активности итн. Присуството на работници и механизација, прашина, бучава и вибрации од градежните активности можат да предизвикаат вознемирување на одредени животински видови, времено напуштање на живеалишта или смрт.

Влијанието е оценето како индиректно, со мала јачина, долготрајно и неповратно.

5.8.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза, при нормални оперативни услови, со примена на мерките за намалување на емисиите и влијанијата во медиумите и областите во животната средина и имплементација на најдобри достапни техники во производниот процес и сите останати активности за ракување и складирање на сировини не се очекуваат влијанија врз биолошката разновидност.

Влијанието е индиректно негативно, со мала јачина и локално значење.

5.8.4 ХАВАРИЈА

Биолошката разновидност може да биде засегната во случај на несреќи и хаварији. Можно е деградација на постоечката флора, фрагментација на живеалиштата, губење на видови (повреди/ смртност на животните) и сл. Како причина може да се очекува појава на пожар.

При хаварија влијанието е директно негативно, одложено во однос на времето на појавување, со средна јачина и локално значење.

5.8.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК НА РАБОТА

По престанок со работа операторот има обврска предметната локација да ја остави ослободена од резидуи со цел создавање на услови за рекултивација и ревитализација на почвата а со тоа и на флората и фауната.

5.8.6 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Во согласност со податоците од Министерството за култура, на проектното подрачје не е евидентирано културно наследство. За време на изведба на градежните работи постои можност да се дојде до одредено неоткриено археолошко наоѓалиште. Доколку при изведувањето на земјените работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно – историска вредност, потребно е да се постапи согласно со член 65 од Законот за заштита на културно наследство (Сл. Весник на РМ бр.20/04, бр.115/07), односно веднаш да се прекинат градежните активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Влијанието е неутрално.

5.9 БЕЗБЕДНОСНИ АСПЕКТИ

Заради безбедноста на работата на инсталацијата, неопходно е да се примени Добра фармерска практика која вклучува:

- Идентификација и имплементација на програми за обука на персоналот;
- Чување на записи за одгледување на родителски јата по турнус.
- Чување на записи за период на експлоатација несење по јато
- Чување на записи за производство на бројлери по турнус
- Имплементирање на програма за одржување за да се обезбеди добра кондиција на опремата врз основа на инструкциите кои се издадени од страна на производителите/доставувачите, инсталаторите на опремата, одржување на објектите и одржувањето на чистотата на локацијата;
- Соодветно планирање на активностите на локацијата, како што се доставување на материјали и испорака на создадениот екскрет;
- Соодветно складирање и одложување на угината живина и јајцата кои не ги исполнуваат критериумите за инкубирање.
- За инкубаторската станица треба да биде воспоставен и имплементиран План за контрола на квалитетот (НАСР), направен врз основа на принципите НАССР.
- Програма за безбедно ракување и чистење
- Набавка само на одобрени хемикалии.
- Да се чува во надворешни означени простории за складирање, кои се етикетирани и заклучени..
- Просторијата да биде обезбедена со предмети за впивање на мали излевања или истекувања, (на пример: кофа со песок или тресет);
- Препорачана заштитна облека и опрема (исчистена и правилно одржувана);
- Складирање на производите само во нивното оригинално пакување..

Протокол за биосигурност кој содржи процедури за влез и излез во објектот, контрола на посетители.

Протокол за управување со отпад и создадениот екскрет

Програма за терминална хигиена

План за здравје и благосостојба на живината

Подготовка и имплементирање на **план за справување со секој идентификуван ризик**, вклучувајќи:

- ✓ Истекување на гас.
- ✓ Пожар.
- ✓ Пад во напонот на електрична енергија.
- ✓ Повреда.
- ✓ Проблем на опремата.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

✓ Проблем на јатото.

Планот треба да биде поставен на табла со белешки достапна за сите вработени.

- Локацијата на безбедносната опрема треба да биде идентификувана и поставена така што ќе биде лесно достапна.
- Процесот на итна евакуација треба да биде документиран и прикажан на централно место при што ќе ги покажува излезите при итност.
- Список со телефонски броеви за итни случаи

Служби за итни случаи	Други корисни контакти	Клучни информации за безбедност
лекар	офицер за безбедност	телефон (локација)
противпожарна бригада	управител на објектот	противпожарни апарати
полиција	Центар за гас	вентил за исклучување на гас
амбуланта	доставувач со електрична енергија	вентил за исклучување на вода
поштенски број на фармата	инженер за услуги	прекинувач за исклучување електрична енергија
насоки до објектот	официјален овластен Ветеринар на фармата	генератор
	приватен ветеринар	пренасочувач на генератор
	орган за здравство и безбедност	комплет за прва помош

Влијанието е директно негативно, со средна јачина, и во однос на веројатноста на појавувањето е можно.

5.10 КУМУЛАТИВНИ ЕФЕКТИ

Промените во животната средина, предизвикани од активности во комбинација со други активности од минатото, сегашноста или идни активности кои се слични со активностите планирани во рамките на набљудуваната област, се нарекуваат кумулативни влијанија. Во однос на проектираната инсталација, кумулативни ефекти можат да се јават како резултат на други постоечки или идни проекти од ист вид во непосредна близина на проектното подрачје..

Во градежната фаза вообичаено можни кумулативни влијанија се јавуваат од генерирана бучава, емисиите во воздухот, отпад, зголемена фреквенција на возила по сообраќајниците и др., од изведба на градежните активности на локацијата на инсталацијата доколку градежните работи се изведуваат истовремено. Чувствителни рецептори на овие влијанија ќе бидат: земјоделските површини кои се наоѓаат во потесното опкружување, земјоделците кои ги обработуваат земјоделските површини, сообраќајниците и др.

Заради недефинираното време на реконструкција/ адаптација на постоечките објекти во рамки на комплексот за производство на пилешко месо, непостоењето на информации за фреквенцијата на возила за време на овие активности, како и неизвесноста дали сите земјоделски парцели во непосредното опкружување активно ќе се реконструираат во исто време, не е може точно да се определи ниту интензитетот на кумулативните влијанија во градежната фаза. Имајќи во предвид дека изведувачите имаат обврска да применуваат добра градежна пракса и да ги применат мерките,

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

дефинирани во ОВЖС Студијата се очекува интензитетот на кумулативните влијанија да биде мал и со локален карактер.

Во оперативната фаза кумулативни влијанија се очекуваат од емисиите кои ќе се генерираат од: а) процесите кои ќе се изведуваат во стопанскиот комплекс и б) сообраќајот, кој се одвива на околната патна мрежа. При нормални оперативни процеси во објектите, кога емисиите ќе бидат контролирани и во граници на максимално дозволени вредности, не се очекуваат кумулативни влијанија.

Кумулативни влијанија се можни во случај на инцидентни состојби, несреќи и хаварији. **Влијанието е оценето како директно негативно влијание, долгорочно и од локално/регионално значење.**

5.11 Социо - Економски аспекти

5.11.1.1 Фаза на реконструкција/адаптација на постојните објекти

Реконструкцијата и адаптацијата на постојните одгледувалишта и инкубаторската станица ќе отвори можности за нови вработувања и ангажирање на локалното население, што позитивно ќе влијае врз социо-економската состојба на населението во Општина Ранковце и регионот.

Имајќи во предвид дека се работи за реконструкција/адаптација на постојни објекти и градежните работи се во помал обем, со соодветно управување со емисиите во медиумите на животната средина не се очекуваат негативни влијанија кои би можеле да влијаат на здравјето на локалното население.

Во одгледувалиштата и инкубаторската станица постојат соодветни-асфалтирани пристапни патишта и објектите ќе бидат соодветно сообраќајно означени. Згломен обем на сообраќај се очекува во село Гиновци при транспорт на суровини. Активностите за дотур на суровини и репроматеријали ќе се вршат само во работното време кога се изведуваат градежни активности.

Ова влијание е оценето како негативно со мал интензитет од локален карактер.

5.11.2 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Проектот претставува инвестиција, која ќе овозможи значајни социо-економски придобивки за локалната заедница и поширокото подрачје на проектот, особено ако се има во предвид дека се работи за рурално подрачје.

Имплементацијата на проектот придонесува кон интензивирање на економскиот развој во подрачјето и зголемување на можностите за вработување на локалното население, како на краткорочна основа во текот на фазата на реконструкција, така и на долгорочна основа во текот на работата на инсталацијата. Локалното население во околината на проектната локација се занимава претежно со земјоделство, така што самата инвестиција ќе овозможи откуп на житни култури од локалното население кои ќе се користат за исхрана на живината. На овој начин, придобивките се взаемни и за инвеститорот и за локалното население.

Социо-економските придобивки во оперативната фаза се оценети како взаемни, позитивни со локален и регионален карактер.

ПОГЛАВЈЕ 6

Мерки за спречување, намалување и ублажување на негативните влијанија на проектот врз животната средина

Во ова поглавје дадени се предлог мерки за спречување/ублажување на негативните влијанија на проектот врз животната средина во сите негови фази

---

6 МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И УБЛАЖУВАЊЕ НА НЕГАТИВНИТЕ ВЛИЈАНИЈА НА ПРОЕКТОТ ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Главната цел на постапката на ОВЖС е да се идентификуваат позитивните и потенцијалните негативни влијанија при спроведување на проектот истите да се оценат и врз база на нивната значајност, интензитет и ризик врз животната средина и социоекономскиот живот на населението, да се предложат мерки за нивно спречување, намалување или ублажување.

Мерките треба навремено да бидат вклучени во сите фази на проектот фазата на проектирање, како и во останатите фази: градба (реконструкција/адаптација), оперативната фаза, хаварија и престанок со работа.

Земајќи ги во предвид потенцијалните влијанија кои се идентификувани во претходното поглавје, предложени се мерки за спречување, намалување и ублажување на можните негативни влијанија кои се базираат на примена на најдобрите достапни техники (НДТ) во сите фази на проектот.

Мерките за ублажување се насочени кон намалување на очекуваните влијанија од поединечните активности при реализација на проектот и истите се ефективни само доколку се спроведуваат во сите фази на проектот и се следат согласно Планот за мониторинг, за да се потврди дека се спроведуваат и резултираат со планираниот ефект.

При идентификувањето на најдобри достапни техники за овој проект се земаат во предвид начинот на одгледување на живината вклучувајќи го и хранењето, избраната локација на живинарската фарма и локалните еколошки услови, генерирањето на екскрет и постапувањето со истиот.

Консултантскиот тим во детали ги проучи препораките дадени во референтниот документ за користење на најдобри достапни техники во сектор интензивно одгледување на живина и свињи (Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, JRC Science for Policy Report, 2017, European Commission), како и Секторското упатство за НДТ за интензивно одгледување на живина од МЖСПП (PM Report Ref. No. 300033-06-RP-366, 2007) и соодветните законски прописи.

Во процесот на идентификацијата на НДТ, предност се дава на мерките кои треба да се преземат за спречување на загадувањето. НДТ е најефективната и најнапредната фаза во развојот на активностите и на методите на работа кои укажуваат на соодветност на конкретните технологии за обезбедување на емисии под граничните вредности, наменети за спречување односно за намалување на емисиите и негативното влијание врз животната средина.

Навремено преземените мерки во согласност со препораките за употреба на НДТ и следење на законските барања за употреба на технички стандарди при проектирање и стандарди за квалитет на медиумите на животна средина ќе овозможат добивање на интегрирана еколошка дозвола и непречено работење на инсталацијата за интензивно живинарство.

По дефинирање на превентивните мерки и мерките за ублажување на негативните влијанија, Консултантскиот тим подготви План со мерки за ублажување на негативните

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

влијанија (Поглавје 6) и План за мониторинг со дефиниран временски период на реализација и одговорна институција (Поглавје 7) со цел да се следи напредокот за реализација на мерките, контрола и управување со истите.

Мерките кои се дефинирани во следниве поглавја неопходно е да бидат спроведени од страна на инвеститорот и одгледувачот и се однесуваат за сите фази на проектот.

Во фазата на проектирање се предвидуваат мерки кои имаат за цел намалување на очекуваните негативни влијанија и нивно ублажување преку земање во предвид на сегашната состојба на локацијата на објектите и непосредната околина, техничките карактеристики на проектот, како и заштита на здравјето на работниците, околното население и заштита на животната средина.

Имајќи во предвид дека се работи за постојни објекти, нивна реконструкција и адаптација при проектирањето на инсталацијата во предвид се земени: Закон за заштита и благосостојба на животните (Службен Весник на РСМ бр.113/07) и одредбите за проектирање пропишани во Правилникот за заштита и благосостојба на животните кои се држат за фармски цели (Службен весник на РСМ бр. 3/17). Од голема важност при проектирањето е изборот на опремата дефинирана во термо-техничкиот проект. Во проектната документација предвидено е инсталирање на опрема за хранење, напојување и осветлување на одгледувалиштата од компанијата Big Dutchman опрема која нуди современо и модерно производство на живина со примена на компјутерски управувачки компоненти на хранење на живината, осветлување, температура и влажност во одгледувалиштето. Во инкубаторската станица е планирано инсталирање на опрема .Hatchery Technologies, Netherlands со комплетно автоматизиран систем на работа.

Пред отпочнување со градежните активности, неопходна е изработка на **План за управување со градежни активности** чие спроведување ќе овозможи минимизирање/ намалување на влијанијата врз животната средина предизвикани во градежната фаза.

Мерки кои се предложени во оперативната фаза се со цел да овозможат ублажување/минимизирање и можно елиминирање на влијанијата врз медиумите и елементите на животната средина, функционалност на инсталацијата за интензивно живинарство како и безбедност и здравје при работа на работниците и заштита на околното население.

Мерките се дадени како преглед на генерално применливи достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи (спречување/минимизирање на влијанија врз животна средина и подобрување на севкупното работење)

Најдобри генерално применливи достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи (спречување/минимизирање на влијанија врз животна средина и подобрување на севкупното работење)

- Земање во предвид потенцијалот за иден развој на капацитетот на фармата;
- Спречување на загадување на вода.
- Спроведување на план за справување со секој идентификуван ризик,

Оваа техника вклучува:

- План на фармата што ги покажува системите за одводнување и извори на вода/ ефлуенти;
- Акциони планови за одговор на одредени потенцијални инциденти (на пр. пожари, неконтролирано истекување на складирано ѓубриво, излевање на гориво);
- достапна опрема за справување во случај на инцидентно загадување.
- Редовна проверка, поправка и одржување на структурите и опрема, како што се:
- Резервоарите за складирање на мил од миење и чистење на објектите за какви било знаци на оштетување, деградација, истекување;
- пумпи, миксери, сепаратори, наводнувачи;
- системи за снабдување со вода и добиточна храна;
- систем за вентилација и сензори за температура;
- силоси и опрема за транспорт (пр. вентили, цевки);
- системи за чистење на воздухот (пр. со редовни инспекции).
- систем за транспорт на гас од платформата до мерно регулационата станица

Времено складирање на мртви животни на начин кој ќе ги спречи или редуцира емисиите

НДТ за следење на процесните параметри во оперативната фаза:

Примена на добра земјоделска пракса за одгледување на родителски јата

Чување на записи за:

1. Празен период – празен објект,
2. Вкупен влез за време на ТНР: хемикалии, енергија (греење и вентилација), вода и др. ,
3. Количества (во тежина), вид и извор на легло што се користи за време на турнусот,
4. Број на еднодневни пилиња,
5. Морталитет (Стапка на смртност) %,
6. Број на набавени јарки,
7. Просечна тежина на еднодневните пилиња (во инкубаторската станица и на фармата каде што се однесени),
8. Просече дневен прираст на телесната тежина во периодот на одгледување,
9. Возраста на јарки на крајот од одгледувањето,
10. Храната (различните смеси) што се обезбедува за време на турнусот,
11. Употреба на хемикалии за хигиена преку целиот турнус,
12. Користени ветеринарни лекови,
13. Период на чување на ѓубрето, метод на расфрлање и примена,
14. Произведено количество ѓубре,
15. Потрошена вода,
16. Потрошувачка на енергија (вентилација, осветлување и греење), за време на периодот на одгледување (евиденција на тип на користен извор на топлина: на пр. нафта, гас, електрична енергија итн.),
17. Тежина на женки и машки при трансфер во објект за експлоатација.

Примена на добра земјоделска пракса за период на експлоатација несење по јато

Чување на записи за:

1. Празен период – празен објект (во денови)
2. Вкупен влез за време на ТНР: хемикалии, греење, вода итн.
3. Количество (во тежина), вид и извор на простирка што се користи за време на турнусот.
4. Број и просечна тежина на поставените јарки и петли.

5. Обезбедена добиточна храна (различните смески) за време на животот на едно јато.
6. Употреба на хемикалии за хигиена
7. Севкупна употреба на ветеринарни лекови и родентициди (тип на производ и количина).
8. Зачувано ѓубре, период на чување, датуми на расфрлање и начини на примена.
9. Севкупно производство на јајца за инкубација на ден и/или недела во текот на целиот живот на јатото (табела за производство на јајца).
10. % класа Б јајца.
11. Употреба на вода неделно.
12. Стапка на смртност.
13. Просечна тежина и број на амортизирани несилки кокошки (што не несат) во текот на експлоатацијата (шкартирање) и на крај на експлоатацијата (турнусот).
14. Потрошувачка на енергија (вентилација и греење).
15. Податоци за закрани амортизираните кокошки/петли (возраст при колење, оддалеченост до кланицата, вкупна тежина на труп).

Примена на добра фармерска пракса за инкубаторската станица за минимизирање на влијанијата врз животната средина

Чување на записи за :

1. употреба на електрична енергија,
2. употреба на гориво за возила при собирање и испорака,
3. направена километража при собирање и испорака,
4. горива користени за греење,
5. количество на јајца (кг и број) добиено за изведување,
6. количество јајца за инкубација (кг и број)/број на изведени пилиња,
7. количества на јајца продадени за храна (класа Б) (кршење),
8. количини и видови на пакување (кг) што се користат во пакувањето на еднодневните пилиња (кога е применливо),
9. отфрлени количества и видови на амбалажа (кг) како отпад (кога пакувањето е поинаку неупотребливо, рециклирано (кога амбалажата не се користи повторно од инкубаторските станици), вид на пакување,
10. количеството на потрошувачката на вода.

Најдобри достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи, НДТ е да се следат следните процесни параметри најмалку еднаш годишно

1. Празен период кога објектот е празен (во денови),
2. Вкупен влез за време на ТНР: хемикалии, греење, вода итн.,
3. Количество (во тежина), вид и извор на простирка што се користи за време на турнусот,
4. Број и просечна тежина на птици доставени до кланицата/погонот за преработка,
5. Обезбедена добиточна храна (различните смески) за време на турнусот,
6. Употреба на хемикалии за хигиена,
7. Севкупна употреба на родентициди (количества и марка) во текот на животот на јатото,
8. Севкупна употреба на ветеринарни лекови (видот на производот и количеството) за време на турнусот,
9. Количество произведено ѓубре и/или собрано, заедно со датумите на расфрлање и методите на примена,
10. Севкупна смртност во % на ден, неделно и во текот на целиот турнус,
11. Употреба на вода неделно.
12. Просечна тежина по број на испратени птици во кланицата
13. Потрошувачка на енергија (вентилација и греење)
14. Количество (тежина) на произведено ѓубре.

6.1 КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХ

За намалување односно ублажување на влијанијата врз квалитетот на воздухот и климатските промени, за време на фаза на проектирање, градежната и оперативната фаза, се препорачува примена на следните мерки:

6.1.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фаза на изработка на проектот за реконструкција на објекти во комплекс за производство на пилешко месо: одгледувалиште на матични и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача" да се земат во предвид сите законски мерки за проектирање на ваков тип на објекти во согласност со Законот за благосостојба на животните (Сл. Весник на РМ, бр. 113/07) и Правилникот за условите и начинот на заштита на фармските животни (Сл. Весник на РМ, бр. 140/09).

- Планирање на густината на населеноста на одгледувалиштата за матични, родителски (експлоатациони) и бројлерски јата во објектите за одгледување согласно законските прописи.
- При димензионирањето на процесната опрема: инсталациите за загревањето, ладењето и вентилацијата на објектите треба да обезбедат циркулација на воздухот во објектите за одгледување на живина при што прашината, температурата, релативна влажност и концентрација на гасови ќе бидат во граници во кои ќе придонесат за зачувување на здравјето и благосостојба на живината.

6.1.2 ГРАДЕЖНА ФАЗА

- Изведувачот на градежните работи да изготви и имплементира План за организација на градилиштето и управување со градежни активности чие спроведување ќе овозможи избегнување/намалување на влијанијата врз животната средина.
- За време на градежните работи, изведувачот да имплементира добра градежна пракса.
- Да се одреди начинот, временскиот распоред и динамиката на користење на возилата и опремата;
- Да се избегнува извршување на поправки на градежната механизација и опрема на локацијата каде ќе се извршуваат градежните работи;
- Теренот и пристапниот пат да се одржува чист заради непречено одвивање на активностите;
- Одредување на локација за привремено чување на градежни материјали и суровини;
- Инертниот материјал и градежниот шут да се изнесува надвор од локацијата на дневна основа;
- Инвеститорот треба да побара од Општина Ранковце одредување на локација за депонирање на градежниот шут кој ќе се создаде во оваа фаза;

- Прскање на површините со вода за редуција на фугитивните емисии на прашина;
- Материјалите кои се складираат на отворено да се оградат, покријат или да се стабилизираат нивните површини, со цел да се спречи разнесување од ветер;
- Изведувачот на градежните работи да имплементира мерки за управување со сообраќајот, кој ќе вклучува:
  - Кога се вози надвор од градилиштето, камионите да бидат покриени со цел да не се емитира прашина во текот на транспортот;
  - Возилата и градежната механизација треба соодветно да се одржува и да ги исполнува релевантните стандарди за испуштање емисии;
  - Оптимално користење на товарните возила, односно ќе се ангажира минимален број на товарни возила што ќе носат максимална маса на материјали;
  - Маршрутите на товарните возила да се планираат за да се избегне времето и патиштата со густ сообраќај;
  - Гасење на моторот на возилата и механизацијата кога истите нема да се употребуваат;
  - Користење на возила со добри перформанси и нивно редовно сервисирање и поправка од овластена компанија.

Мерки во однос на безбедност и здравје на работниците

- Примена на општи мерки за безбедност и здравје при работа за работниците (прва помош, заштитна облека за работниците, соодветни машини и алати);
- Да се следат препораките за обезбедување на градилиштето и заштита на работниците за да се намалат ризиците од повреди;
- Задолжително е постојано присуство на противпожарни уреди во случај на пожар или други оштетувања;
- Обука на градежните работници пред почетокот на изведба на градежни активности предвидени со проектот;

Мерки за заштита во однос на безбедност и здравје на околното население

- Поставување на знаци за забрана на пристап за неовластени лица на градилиштето и информативна табла;
- Пред започнување на градежните делот од објектите каде ќе се врши реконструкцијата целосно да се огради;
- Изведување на градежните активностите во периодот од 07.00 - 19.00 часот;
- Навремено информирање на локалното население за изведувањето на градежните активности преку општински гласник/Огласна табла, web страна на Општина Ранковце, локален медиум и месна заедница за отпочнување на градежните активности и рокот за нивно завршување;

- Ограничување на брзината на возилата на локацијата каде што се гради;

Во периодот на спроведување на градежните активности потребно е следење на градежните активности од страна на Инспектор за животна средина од МЖСПП како и Општински инспектор за комунални работи/животна средина како претставник од локалната самоуправа на Општина Ранковце, кои треба да го следат исполнувањето на мерките.

6.1.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

За намалување односно ублажување на влијанијата врз квалитетот на воздухот, во оперативната фаза во објектите за одгледување на живина и инкубаторската станица се препорачува примена на следните мерки:

- Складирањето на суровините и помошните материјали во одгледувалиштата да се врши во согласност со пропишани процедури, во соодветни склади(силоси) и простории и овие постапки да бидат редовно контролирани;
- Инсталирање активни системи за вентилација според проектната документација и редовна контрола на оперативноста на овие системи;
- Редовна контрола на исправноста на процесната опрема (пумпи, транспортери, гасна постројка);
- Времето на складирање на суровините потребни за производниот процес да се сведе во согласност со барањата на процесот;
- Планирање на постапките за популација и депопулација на објектите за одгледување на живина со цел минимизирање на емисии на прашина.
- Мониторинг на емисии во воздух од оџак на парен котел во сите три објекти.
- Намалување на содржината на сурови протеини во диетата со додавање на синтетички аминокиселини, дадени во Планот за управување со Хранливите Состојки (ПУХС) за матичните јата, родителските јата и бројлерските јата.
- Примена на програма за терминална хигиена (чистење, миење и дезинфекција на објектите по завршување на одреден турнус).
- Примена на програма за термална хигиена (чистење, миење и дезинфекција) на инкубаторската станица.
- Утовар и транспорт на цврстото шталско ѓубриво веднаш при ремонт на јатото без складирање на локацијата со цел минимизирање на агитацијата на екскретот.
- Примена на мерките за инцидентни ситуации.

Со цел да се намали односно минимизираат емисиите на миризба од фармата и влијанијата од истата, НДТ е да користи комбинација на некоја од техниките:

Најдобри достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи (емисии на миризба)

НДТ е да користи комбинација на некоја од техниките:

- Оптимизирање на условите за испуштање на воздухот од фармата со употреба на некоја од следниве техники:

- зголемување на висината на излезот (пр. издувен воздух над ниво на покривот, пренасочување на издувниот воздух низ повисокиот наместо преку нискиот дел на ѕидовите);
- зголемување на брзината на вентилацијата на вертикалниот излез;
- поставување на ефикасни надворешни бариери за создавање турбуленции во протокот на воздух на излез (пр. садење на вегетација);
- додавање на капаци на дефлекторот во отворите на издувните гасови лоцирани во ниски делови на ѕидовите со цел да се пренасочи издувниот воздух кон земјата;

НДТ е да се користи една или комбинација на некоја од техниките за складирање на ѓубриво:

- Покривање на екскретот за време на транспорт.

Најдобри достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи намалување на концентрациите на амоњак (NH_3) и јаглерод диоксид (CO_2) во објектите за одгледување на живина.

Изработка и спроведување на план за управување со хранливите состојки. Овој План има за цел да го земе во предвид метаболизмот, протеинските, минералните и витаминските барања во поодделни фази на производниот циклус.

Операторот ќе ги примени сите горе наведени НДТ со цел оптимизирање на условите за испуштање на воздух од фармите преку автоматско управување со вентилацијата во секое одгледувалиште поединечно, регулиран преку Viper Touch контролер.

Операторот има обврска да го подготви Планот за управување со хранливите состојки пред почетокот на оперативната фаза за секое одгледувалиште поединечно (одгледувалиште за бројлери, одгледувалиште за кокошки несилки и родителски јата).

Операторот ќе воспостави Big Farm Net Manager Program кој ќе овозможи прецизно документирање на раст на живината, споредување на повеќе турнуси еден со друг или со помошни референтни вредности во однос на храна.

6.2 Води

За намалување или избегнување на влијанијата врз површинските и подземните водите на предметната локација и во нејзината непосредна околина, во проектирање, градежна и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

6.2.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Реконструкција на внатрешните водоводни инсталации во секое одгледувалиште со поставување на нова опрема за напојување на живината да биде проектирана согласно законските прописи односно живината да има лесен и континуиран пристап до вода.

При проектирање на новите хоризонтални и вертикални олуци на објектите да се земе во предвид дека истите треба да бидат вклучени во постојните атмосферски канали со што по дождовите ќе се редицуира загадувањето на околината преку испирање на почвата.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Во инкубаторската станица при проектирање на реконструкцијата на внатрешните водоводни инсталации да се земе во предвид проектираниот капацитет на инкубаторите за да се дефинираат потребните количини на вода согласно законските прописи за ваков вид на објекти.

Собирните резервоари за времено складирање на вода од миеење, чистење и дезинфекција во одгледувалиштата да бидат соодветно репарирани за да се спречи истекување.

6.2.2 ГРАДЕЖНА ФАЗА

- Примена на добра градежна пракса;
- Градежните активности да се изведуваат во сув период;
- Атмосферските води соодветно да се канализираат и да се одведат во постојните атмосферски канализациони системи на предметните локации со цел да се избегне промивање на градежните површини и нивно загадување;
- Се забранува миеење на возилата и опремата на локацијата;
- Целосно спроведување на Планот за управување со градилиштето, Програмата за управување со отпад, Планот за управување со опасни материи и контрола на истекувања, Примена на мерките за инцидентни ситуации.

6.2.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во одгледувалиштата за матични и родителски јата “Гиновци” и инкубаторската станица вода ќе се користи од постојниот експлоатационен бунар ЕБ2. Во одгледувалиштето за бројлери “Псача” вода ќе се користи од постојниот експлоатационен бунар ЕБ1.

Пред почетокот на оперативната фаза операторот има обврска да се стекне со Дозвола за користење на вода од експлоатационите бунари (водно право) кое Инвеститорот ќе го побара од Управата за животна средина – Сектор води како надлежен орган.

Дополнителни мерки на заштита на водите:

- Задолжителна контрола на хемиската и бактериолошката исправност на водата од експлоатационите бунари со спроведен мониторинг во согласност со Правилникот за барањата за безбедност и квалитет на водата за пиење, два пати годишно;
- Преземање на соодветни мерки за рационална употреба на водата:
  - Водење на поединечни записи за користењето на водата за секое одгледувалиште поединечно и за инкубаторската станица;
  - Откривање и поправка на дефекти што предизвикуваат протекувања на вода, редовна проверка на линијата и опремата за напојување на живина во објектите за одгледување на живина;
  - Употреба на опрема за чистење под висок притисок за чистење на објектите во кои е сместена живината и инкубаторската станица;
  - Во инкубаторската станица употреба на дезинфикатори на јајцата одобрени од АХВ и ветеринар;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Редовно одржување (празнење) на септичките јами за комунални отпадни води во сите три објекти преку склучен договор со овластена компанија.
- Редовна контрола и одржување на одводните структури и системот за заштита во случај на инцидентна состојба- надворешна хидрантска мрежа;

Со цел да се намали количината на генерирани отпадни води од објектите, како и минимизирање на емисиите во води и почва, НДТ е да користи комбинација на некоја од техниките:

Најдобри достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи (емисии од отпадни води)

Со цел да се намали количината на генерирани отпадни води, НДТ е да користи комбинација на некоја од техниките:

- Минимизирање на употребата на вода
- Одделување на не контаминирани атмосферски води од отпадните води кои треба да се третираат преку имплементација на одделно собирање во форма на соодветно проектиран и одржуван дренажен систем;

Со цел да се редуцираат емисиите во води од отпадни води, НДТ е да користи една или комбинација на некоја од техниките:

- Испуштање на технолошките отпадни води во соодветен резервоар, одделно од другите води.
- Распрскување на отпадните води од процесот на пр. со употреба на систем за наводнување во вид на прскалка, мобилен наводнувач, и сл.
- отпадните води пред распрскувањето треба да се чуваат на пр. во резервоари или лагуни. Наталожената цврста фракција, исто така, може да се распрска. Водата може да се испумпува од резервоарите преку цевководот што оди на пр. прскалка или мобилен наводнувач, кој ја распрснува водата. Наводнувањето може да се изврши и со употреба на опрема со контролирана примена за да се обезбеди ниска траекторија (шема на ниско ширење) и големи капки

Со цел да се намали количината на генерирани отпадни води, а имајќи во предвид дека се работи за реконструкција на постојни објекти, во самите одгледувалишта постои и функционира сепаратен систем на атмосферски отпадни води со дренажен систем кој треба редовно да се одржува.

Со цел да се редуцираат емисиите во води од отпадни води Операторот ќе ги примени следните техники: испуштање и складирање на технолошките отпадни води во соодветен резервоар, одделно од другите води се до преземање од овластена компанија.

Технолошките отпадни води ќе бидат преземени од компанијата Електро Шари при завршување на секој турнус.

6.3 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД

Со цел минимизирање на влијанијата врз животната средина од неправилно управување со генерираните фракции на отпад, предложени се следните мерки по фазите на проектот:

6.3.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање се земени во предвид сите мерки за проектирање и соодветно димензионирање на опремата со цел избегнување и во најголема можна мера намалување на количеството на создадениот отпад, спречување на негативните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето во согласност со принципите на циркуларната економија, отстранување на отпадот на начин што е прифатлив за животната средина и заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

За намалување или избегнување на влијанијата кои може да бидат предизвикани од генерираниот отпад во градежната и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

6.3.2 ГРАДЕЖНА ФАЗА

Подготовка и имплементација на План за управување со отпадот кој треба да вклучува:

- Класификација на отпадот врз основа на неговите својства согласно со Листата на отпад.
- Обезбедува услови за селектирање и управување со посебните текови на отпадот кои се дел од системот за проширена одговорност на производителот.
- Водење на редовна евиденција и склучување договори со управувачите со посебните текови на отпад во рамките на системот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпадот.
- Дефинирање на мониторинг на преземените мерки за управување со отпадот;
- Обука на вработените за правилно постапување со отпадот кој се создава;
- Имплементација на Планот за инцидентни ситуации.

6.3.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Подготовка и имплементација на Програма за управување со отпадот која ќе се создава во оперативната фаза во согласност со член 27 од Законот за управување со отпад која ќе вклучува;

- Постојни и планирани технички, организациони и други мерки (вклучувајќи и инвестициони зафати) за управување со отпадот (селектирање, третман, преработка искористување на енергијата, складирање и отстранување);
- Податоци за постојни и планирани организационо-техничките капацитети постојни и планирани технички, организациони и други мерки (вклучувајќи и инвестициони зафати) за управување со отпадот (селектирање, третман, преработка искористување на енергијата, складирање и отстранување);
- Мерки за заштита од штетното влијание на отпадот по животната средина, животот и здравјето на луѓето;
- Воведување на меѓународни системи за заштита на животната средина (ISO 14000 и други);

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Планирани активности за едукација и за обука на кадарот што управува со отпадот .

Операторот има обврска за склучување на договори со овластени постапувачи за различните видови на отпад: комунален, ветеринарен, нус производите од производствениот процес, мил од миене и чистење и санитација на одгледувалиштата и инкубаторската станица.

Операторот има обврска да води евиденција за: видот, количеството и потеклото на отпадот кој го создаваат; привремено складираниот отпад; отпадот што му е предаден на собирачот и на транспортерот на отпад; отпадот што е искористен или преработен од самите создавачи; отпадот што е предаден на други лица кои преработуваат отпад, други податоци за управување со отпад.

Во однос на отпадот од пакување операторот на одгледувалиштето треба да ги преземе следниве мерки:

- Крајниот корисник го собира, складира и предава на производителот, трговецот или овластениот собирач кој е дел од колективен постапувач за отпад од пакување, создадениот отпад од пакување како одделно собрана фракција од комуналниот отпад или го доставува отпадот од пакување во собирен центар или собирно место определено за таа намена.
- Крајниот корисник е должен пред да го предаде отпадот од пакување, да го собере истиот и да го чува одвоено, за да не стапи во контакт со друг вид отпад, да не се меша или на друг начин уништува или загадува со опасни или други супстанции, при што би се оневозможило неговото рециклирање или преработка.

Најдобри генерално применливи достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи (Управување со исхраната)

Со цел да се намали вкупниот азот во екскретот и емисии на амонијак при задоволување на хранливите потреби на животните, НДТ е да се користи диетална формулација и стратегија за хранење која вклучува една или комбинација на некоја од техниките:

- Намалување на содржината на суров протеин со употреба на N
- балансирана диета заснована на потребите за енергија и разградливи аминокиселини.
- Повеќе фазно хранење со диетална формулација прилагодена на специфичните барања од периодот на производство.
- Употреба на одобрени адитиви за добиточна храна што ја намалуваат вкупната количина на азот во екскретот

Најдобри достапни техники за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи намалување на концентрациите на амоњак (NH_3) и јаглерод диоксид (CO_2) во објектите за одгледување на живина.

Изработка и спроведување на План за управување со хранливите состојки (ПУХС). Овој План има за цел да го земе во предвид метаболизмот, протеинските, минералните и витаминските барања во поодделни фази на производниот циклус.

Сите горенаведени НДТ во смисла на управување со исхрана ќе бидат применети при изработка на Планот за управување со хранливи состојки.

6.4 БУЧАВА И ВИБРАЦИИ

Преку однапред утврден режим, динамика и период на работа на градежната оператива, можат да се ублажат влијанијата од бучава и вибрации кои би произлегле од нивното работење. Во фазата на проектирање може да се предложи режим на работа на градежната механизација и опрема при изведување на активностите на реконструкција/адаптација на постојните објекти бидејќи тогаш се очекува појава на зголемена бучава и вибрации во рамки на проектната локација. Да не се практикува паралелна работа на повеќе машини кои произведуваат високо ниво на бучава, етапно извршување на проектните активности што значително ќе има влијание врз намалување на бучавата, користење на механизација и опрема која е во согласност со Правилник за поблиските видови на посебните извори на бучава како и услови кои треба да ги исполнуваат постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор во поглед на емитираната бучава и стандардите за заштита од бучава („Службен Весник“ на РМ бр.142/13).

6.4.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

При изборот на машини и процесна опрема за одвивање на технолошките постапки да се предвидат такви кои не генерираат високо ниво на бучава (транспортни ленти и завојни транспортери, пумпи, котел, високоефикасни вентилатори, мелница за храна, хранилки опремени со дозатор и др.) сведување на минимум на должината на цевките за дотур на храна;

За намалување или избегнување на влијанијата од зголемено ниво на бучава и вибрации во градежната и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

6.4.2 ГРАДЕЖНА ФАЗА

Подготовка и имплементација на План за управување со бучава.

Пред отпочнување со активностите на реконструкција/адаптација неопходно е, одредување на време за транспорт на суровини и материјали и локација за нивно привремено складирање, одредување на сообраќаен режим при реализација на градежните активности, обезбедување на заштитна опрема за работниците во согласност со нивното работно место, итн.).

Да се назначи соодветно квалификувано лице кое ќе ги следи активностите на реконструкција на објектите на проектната локација, со цел да се обезбеди доследно спроведување на предвидените активности.

Инвеститорот и Изведувачот е потребно да ги следат следните мерки:

- Активностите да се одвиваат според важечките национални и меѓународни прописи, препораки и стандарди;
- Да се користат најдобрите достапни техники при изведување на работите;
- Да се ангажира соодветно обучен персонал за изведба на градежни активности предвидени со проектот;

- Целата градежна опрема треба да ги исполнува барањата од Директивата бр. 2000/14/EЗ на ЕУ за емисии на бучава во околината што ги создава опремата која е за надворешна употреба, како и барањата согласно Правилник за поблиските видови на посебните извори на бучава како и услови кои треба да ги исполнуваат постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор во поглед на емитираната бучава и стандардите за заштита од бучава („Службен Весник“ на РМ бр.142/13).;
- Теренот и пристапниот пат да се одржува чист заради непречено одвивање на активностите;
- Градежните работи да се изведуваат во периодот од 07.00 -19.00 ч.;
- Бидејќи проектните објекти се наоѓаат во околината на земјоделско подрачје, што во согласност со националното законодавство за бучава (Правилник за локациите на мерните станици и мерните места („Сл. Весник“ на РМ бр. 120/08) одговара на подрачје со III степен на заштита од бучава (подрачје каде се дозволени зафати во околината, во кое помалку ќе смета предизвикувањето на бучава, односно трговско-деловно подрачје-станбено, подрачје наменето за земјоделски дејности) нивото на бучава во проектното подрачје не треба да ги надминува вредностите од 60 dB (д) и 55(н) dB (А);
- Информирање на локалното население преку општински гласник/Огласна табла, web страна на Општина Ранковце, локален медиум и месна заедница за отпочнување на активностите и рокот за нивно завршување;
- Возилата кои се бучни поради лошото прилагодување на моторот или оштетување на опремата за прилагодување на бучавата не треба да бидат ставени во функција.
- Да се избегнува извршување на поправки на градежната механизација и опрема на локацијата каде ќе се извршуваат градежните работи;
- При користење на пневматска опрема, да се изберат придушени компресори или да се користи потивка хидраулична опрема;
- Ограничување на брзината на возилата во критичните подрачја (во и надвор од градилиштето).
- Реконструкцијата на одгледувалиштата да се изведува на начин што ги задоволува стандардите за заштита од бучава (вградување на соодветна звучна изолација) со цел нивото на бучава што ќе се генерира во оперативната фаза да се сведе во рамките на граничните вредности.

6.4.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Генерални мерки за ублажување на негативните влијанија од бучава и вибрации во оперативната фаза на комплексот за производство на пилешко месо се:

- Употреба на машини и процесна опрема кои не генерираат високо ниво на бучава и нивна редовна контрола (транспортни ленти и завојни транспортери, пумпи, високоефикасни вентилатори, мелница за храна, хранилки опремени со дозатор и др.)

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Сведување на минимум на должината на цевките за дотур на храна;
- Изработка на протокол за спроведување мониторинг на бучавата во одгледувалиштето за матични и родителски јата Гиновци и одгледувалиштето за бројлери Псача.
- Одржување на постојната вегетација во објектите со што би се ублажиле негативните влијанија од зголемена бучава;
- Изработка на протокол за реагирање при идентификувани настани што причинуваат бучава;
- Влијанието од бучава и вибрации на осетливи места во непосредна близина на локацијата треба да бидат годишно проценети и прегледани.

6.5 ПОЧВА

Преку примена на предложените мерки за заштита на водите и воздухот се очекува и избегнување или индиректното намалување на загадувањето на почвата.

За намалување или избегнување на влијанијата врз почвата на предметната локација и во непосредната околина, во фазата на проектирање, градежна (реконструкција и адаптација) и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

6.5.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

- Реконструкцијата на сите објекти предвидува изведба на нови подни површини со водонепропусна основа, лесни за одржување дезинфекција и санитација.
- За складирање на боци со КПГ метан во сите три објекти се проектирани бетонски платформи.
- За зафаќање на технолошките отпадни води предвидена е санација на сите собирни бетонски резервоари со поставување на нов водонепропусен слој.

За намалување на влијанијата на почвата, за време на градежната и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

6.5.2 ГРАДЕЖНА ФАЗА

- Примена на добра градежна практика;
- Следење на упатствата за избегнување на инциденти ситуации: ризиците од несреќи и хаварии, несакани истекувања;
- Обезбедување и примена на опрема/садови за евакуација на можни истекувања на горива, масла и хемикалии;
- Во случај на контаминација на почвата со инцидентно истекување на гориво, масла или хемикалии, потребно е загадениот слој почва да се собере и со истиот да се постапува како опасен отпад;
- При фарбање или друг вид на хемиска заштита на дел од конструкциите мора да се преземат соодветни мерки за заштита, како на пример покривање на околната почва за да се спречи контаминација;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Се забранува миеење на возилата со кои се врши транспорт на бетон, опремата и садовите на локацијата или во реките кои се наоѓаат во пошироката околина на локацијата;
- Имплементација на соодветни процедури и планови за управување и складирање на материјали, отпад и опасен отпад;
- Имплементација на мерките кои ќе произлезат од Планот за управување со инцидентни ситуации и Програмата за управување со отпад.

6.5.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

За намалување на влијанијата врз почвите во оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

- Спроведување на постапките за правилно складирање и ракување со суровини и репро материјали, вклучувајќи и процедури за постапување;
- Проверка на резервоарите за складирање на мил од чистење на објектите за присуство на знаци на оштетување, дотрајување или евентуално протекување за да се спречи неконтролирано загадување на почвата и подземните води;
- Спроведување на Програма за управување со отпад и чување на записи.

6.6 ПОСТОЕЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

За намалување на влијанијата врз пределот и визуелните ефекти во градежната фаза и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

6.6.1.1.1 Градежна фаза

- Подготовка и имплементација на План за уредување и работа на градилиштето. Во графичкиот дел од планот потребно е да се обележи оградениот простор, влезот во локацијата, сообраќајот кој е во функција на самата локација и местоположбата на доводот на струја и вода. Исто така, потребно е да се обележи местоположбата на противпожарните апарати, хидрантите, опремата и другите средства за заштита од пожар, експлозии и опасни материји.
- Ограничување на големината на градилиштето во рамките на градежната парцела во делот каде е планирана реконструкцијата;
- Собирање на генерираниот отпад на дневна основа, селекција на отпадот, транспорт и финално одлагање на соодветни депонии (во согласност видот на отпадот);
- Соодветно покривање на градежниот шут и инертниот материјал при транспорт до депонија.

6.6.2 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

- Операторот во оперативната фаза има обврска да врши редовно одржување на постојната инфраструктура, внатрешните сообраќајници редовно да се одржуваат чисти, редовно отстранување на прашината од транспортните возила, редовна проверка на исправноста на инсталираните надворешни постројки: рационална употреба на вода и периодична проверка на исправноста на системот за напојување на животните редовно одржување на септичките јами за комунални отпадни води.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Операторот има обврска пред влезната рампа во преточувалиштето за природен гас да постави знак „STOP“ кој забранува пристап на неовластените лица. За пристап на транспортери, камиони до преточувалиштето и нивно напуштање се предвидени пристапни сообраќајници во круг на објект. Околу преточувалиштето да се обезбеди заштитна зона појас со ширна најмалку од 7,5 m, мерено од габарит на приклучна цистерна.
- Одржување на постојната вегетација на сите три објекти
- Спроведување на План за управување со отпадот.
- Рационална употреба на вода и периодична проверка на исправноста на системот за напојување на живината.
- Ефикасно користење на енергијата со примена на обновливи извори на енергија со користење на сончева енергија.

6.7 БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ

Во рамки на предметна локација, не се евидентирани значајни, загрозени или ендемични растителни и животински видови и нивни живеалишта, или заштитени подрачја на природата. Во непосредна близина на проектната локација се наоѓаат земјоделски површини.

6.7.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во оваа фаза, проектантот потребно е да предвиди зафаќање на оптимална и минимална површина за одлагање на градежниот шут и материјалите за градба, со што би овозможило минимално уништување на постојната вегетација во внатрешноста на објектите.

6.7.2 ГРАДЕЖНА ФАЗА

- Користење на постојните пристапни патишта.
- Се забранува вознемирување на некои видови на фауна (влечуги, птици, цицачи, а воедно се забранува и собирање на јајца од нивните гнезда од страна на ангажираните работници;
- Доколку е потребно да се изврши отстранување на грмушки и дрвја, истото треба да се спроведе во зима, вон периодот за гнездење на птиците, кој е помеѓу 1ви март и 30ти септември. По завршување на работите, треба да се ревитализираат биотопите кои биле изложени на влијанија;

6.7.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

- Не е дозволено палење на вегетација, заради заштита на живеалиштата на растителните и животинските видови;
- Спроведување на Програмата за управување со отпад, Планот за управување со опасни супстанции и заштита од истекувања и Планот за реагирање во итни ситуации заради справување со непредвидени емисии и инциденти.

6.8 БЕЗБЕДНОСНИ АСПЕКТИ

Заради безбедноста на работата на инсталацијата, неопходно е да се примени Добра фармерска практика која вклучува:

- Идентификација и имплементација на програми за обука на персоналот;
- Чување на записите за употреба на храна, вода и енергија, создадениот екскрет и расфрлање на екскретот;
- Постоене на план за реагирање во итни ситуации заради справување со непредвидени емисии и инциденти;
- Имплементирање на програма за одржување за да се обезбеди добра кондиција на опремата врз основа на инструкциите кои се издадени од страна на производителите/доставувачите, инсталаторите на опремата, одржување на објектите и одржувањето на чистотата на локацијата;
- Соодветно планирање на активностите на локацијата, како што се доставување на материјали и испорака на создадениот екскрет;
- Подготовка на план за управување со екскрет;
- Соодветно складирање и одложување на угината живина.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Табела 41 Мерки за ублажување на влијанијата на проектот врз животната средина

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
ФАЗА ПРОЕКТИРАЊЕ				
Елемент на животна средина: Воздух				
Несоодветно димензионирана опрема согласно капацитетот на одгледувалиштето може да придонесе до негативно влијание врз квалитетот на воздухот со емисии на миризби, прашина и недоzwолени концентрации на амонијак јаглерод диоксид и висока влажност во објектите за одгледување на живина.	<p>При димензионирањето на процесната опрема: инсталациите за загревањето, ладењето и вентилацијата на одгледувалиштата треба да обезбедат циркулација на воздухот при што прашина, температурата, релативна влажност и концентрација на гасови ќе бидат во граници во кои ќе придонесат за зачувување на здравјето и благосостојба на фармските животни.</p> <p>Планирање на густина на населеност со бројлери во објектите за одгледување согласно законските прописи.</p>	Зачувување на здравјето и благосостојба на фармските животни.	-Инвеститор - Проектант - Ревизија	Оваа мерка е во согласност со ИСКЗ секторското упатство за НДТ за Интензивно одгледување на живина
Елемент на животна средина: Води				
Несоодветно димензионирана опрема може да има директно влијание на здравјето и благосостојбата на фармските животни, а индиректно врз животната средина.	<p>Реконструкција на внатрешните водоводните инсталации во секое одгледувалиште со поставување на нова опрема за напојување на живината да биде проектирана согласно законските прописи односно живината да има лесен и континуиран пристап до вода.</p> <p>При проектирање на новите хоризонтални и вертикални олуци на објектите да се земе во предвид дека истите треба да бидат вклучени во постојните атмосферски канали.</p> <p>Во инкубаторската станица при проектирање на реконструкцијата на внатрешните водоводни</p>	<p>Рационална употреба на вода</p> <p>Се спречува агресивно, конкурентно однесување;</p> <p>Се избегнува истурање на храна и вода;</p> <p>Се избегнува повреда на птиците.</p> <p>Редицуирање на загадувањето на околината преку испирање на почвата.</p>	- Инвеститор - Проектант - Ревизија	Оваа мерка е во согласност со НДТ

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	инсталации да се земе во предвид проектираниот капацитет на инкубаторите за да се дефинираат потребните количини на вода согласно законските прописи за ваков вид на објекти.	Обезбедување на потребни количини на вода во инкубаторска станица за непречено одивање на технолошките процеси и рационална употреба на вода.		
Елемент на животна средина: Управување со отпад				
Загадување на почвата и подземните води како резултат на неправилно постапување со генерираниот отпад.	Проектирање на санација на сите објекти за времено складирање на мил од миење, чистење и санитација на објектите за одгледување на живина и инкубаторската станица.	Спречување на загадување на почвата и подземните води како резултат на неправилно постапување со генерираните отпадни води од процесот на санитација на објектите.	- Инвеститор - Проектант - Ревизија	Оваа мерка е во согласност со НДТ
Елемент на животна средина: Почва				
Контаминација на почвата со неоргански фосфор, неоргански азот, амонијак, метан.	<p>Основните проекти да се изработат врз основа на геотехнички теренски истражни работи и лабораториски испитувања со цел да се дефинираат условите на теренот како природна средина, да се дефинираат почвените слоеви по длабочина на предметната локација односно да се предвидат можните интеракции помеѓу природната средина и идниот објект..</p> <p>Проектирање на објектите за одгледување на живина со водонепропустни основи како и лесен за чистење и дезинфекција помеѓу јатата/турниси.</p> <p>Проектирање на платформа за складирање на боци со КПГ метан.</p> <p>Проектирање на соодветни внатрешни сообраќајници во одгледувалиштето.</p>	Спречување на загадување на почвата на предметната локација.	Инвеститор/ - Проектант/ - Ревизија	Оваа мерка е во согласност со НДТ

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	Проектирање на сепаратни системи за зафаќање на технолошките отпадни води, комуналните отпадни и атмосферските води.			
Елемент на животна средина: Бучава и вибрации				
Несоодветното проектирање на процесната опрема може да предизвика зголемено ниво на бучава кое влијае на благосостојбата на живината.	При изборот на машини и процесна опрема за одвивање на технолошките постапки да се предвиди опрема која не генерираат високо ниво на бучава (транспортни ленти и завојни транспортери, помпи, котел, високоефикасни вентилатори, мелница за храна, хранилки опремени со дозатор и др.) сведување на минимум на должината на цевките за дотур на храна;	Минимизирање на бучава на предметната локација и почитување на законските прописи за ниво на бучава	Инвеститор/ - Проектант/ - Ревизија	Оваа мерка е во согласност со НДТ
Елемент на животна средина: Постоечката инфраструктура				
Несоодветното проектирање може да доведе до непотребно зафаќање на поголеми површини за градба.	Проектантот да предвиди зафаќање на оптимална и минимална површина за градба. Проектирање на заштитна зона околу постојниот енергетски кабел на предметната локација.	Помала загуба на земјиште и минимално уништување на околната вегетација.	- Инвеститор - Проектант - Ревизија	Оваа мерка е во согласност со НДТ
ФАЗА НА ГРАДБА				
Елемент на животна средина: Квалитет на воздух				
Зголемено ниво на издувни гасови од опремата, механизацијата и возилата како резултат на следниве активности	Изведувачот на градежните работи да изготви и имплементира План за организација на градилиштето и управување со градежни активности. -Изведувачот да имплементира добра градежна пракса.	Постигнување на стандарди за минимизирање на емисиите во воздух и минимизирање на влијанијата врз сензитивните рецептори.	- Изведувач - Инвеститор - Надзор - Инспекција на Општина Рнаковце.	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

<i>Потенцијално негативно влијание врз животната средина</i>	<i>Мерки за ублажување на влијанието</i>	<i>Цел</i>	<i>Одговорна институција</i>	<i>Најдобри достапни техники од БРЕФ</i>
<p>-Активности за реконструкција/адаптација на објектите;</p> <p>-Транспорт на инертен материјал и градежен шут.</p> <p>-Складирање и ракување со материјали и отпад (истовар, утовар и сл.).</p>	<p>-Да се избегнува извршување на поправки на градежната механизација и опрема на локацијата каде ќе се извршуваат градежните работи;</p> <p>-Одредување на локација за привремено чување на градежни материјали и суровини;</p> <p>-Инертниот материјал и градежниот шут да се изнесува надвор од локацијата на дневна основа;</p> <p>-Инвеститорот треба да побара од Општина Ранковце одредување на локација за депонирање на градежниот шут кој ќе се создаде во оваа фаза;</p> <p>-Материјалите кои се складираат на отворено да се оградат, покријат или да се стабилизираат нивните површини, со цел да се спречи разнесување од ветер;</p> <p>-Изведувачот на градежните работи да имплементира мерки за управување со сообраќајот, кој ќе вклучува:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Кога се вози надвор од градилиштето, камионите да бидат покриени со цел да не се емитува прашина во текот на транспортот; - Возилата и градежната механизација треба соодветно да се одржува и да ги исполнува релевантните стандарди за испуштање емисии; - Оптимално користење на товарните возила, односно ќе се ангажира минимален број на товарни возила што ќе носат максимална маса на материјали; - Маршрутите на товарните возила да се планираат за да се избегне времето и патиштата со густ сообраќај; 			

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	<ul style="list-style-type: none"> - Гасење на моторот на возилата и механизацијата кога истите нема да се употребуваат; - Користење на возила со добри перформанси и нивно редовно сервисирање и поправка од овластена компанија. 			
Елемент на животна средина: Повершински и подземни води				
<p>Можност да дојде до контаминација на подземните водите како резултат на испирање на потенцијално контаминирана почва или преку испуштање на загадена вода.</p>	<p>Примена на стандардите за добра градежна пракса;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активностите за реконструкција/адаптација да се изведуваат во сув период; • Атмосферските води соодветно да се канализираат и одведат во постојните атмосферски канализациони системи на предметните локации со цел да се избегне промивање на градежните површини и нивно загадување; • Се забранува миење на возилата и опремата на локацијата; • Целосно спроведување на Планот за управување со градилиштето, Програмата за управување со отпад, Планот за управување со опасни материи и контрола на истекувања 	<p>Спречување на загадувањето на површинските и подземните води во фазата на градба преку примена на мерките за намалување на загадувањето и стандардите за добра градежна пракса</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изведувач - Инвеститор - Надзор - Инспекција на Општина Ранковце 	
Елемент на животна средина: Создавање и управување со отпад				
<p>Реконструкција/адаптација на постоечките објекти на инсталацијата за интензивно живинарство вклучуваат низа активности при што ќе се генерираат различни</p>	<p>Подготовка и имплементација на План за управување со отпад кој треба да вклучува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентификација на различните видови и предвидени количини на отпад наведени во Листата на видови на отпад од членот 15 од Законот за управување со отпад, коишто создавачот или 	<p>Минимизирање на влијанијата врз животната средина од неправилно управување со генерираните фракции на отпад во фазата на градба на инсталацијата.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изведувач - Инвеститор – Надзор - Инспекција на Општина Ранковце 	<p>Оваа мерка е во согласност со ИСКЗ секторското упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина</p>

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
<p>фракции отпад, како на пример:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Расчистување на локацијата; - Земјани, бетонски, асфалтни и заварувачки работи, како и реконструкција на постоечките водоводна, канализациона, телефонска, електрична мрежа; - Употреба на механизација; - Присуство на работниците на градилиштето. 	<p>поседуваачот ги исфрла, има намера да ги исфрли или од него се бара да ги исфрли;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Селектирање и класификација на различните видови на отпад од пакување во согласност со Законот за управување со отпад од пакување и предавање на овластени постапувачи; • Склучување на договори со овластени постапувачи кои поседуваат дозволи за собирање, транспортирање и третман на различни видови на отпад; • Воспоставување на процедура за управување со отпадот; • Дефинирање на садови и локации за времено чување на отпадот; • Дефинирање на времето на собирање и транспортирање на создадениот отпад од градежната локација; • Реупотреба на другите видови на отпад; • Водење на редовна евиденција за видот и количините на отпад кои ќе бидат создадени и предадени на овластени компании; • Обука на вработените за правилно постапување со отпадот кој се создава; • Имплементација на Планот за вонредни состојби 			
Елемент на животна средина: Бучава и вибрации				
<p>За време на изведување на активностите за реконструкција/адаптација на постојните објекти</p>	<p>Активностите да се одвиваат според важечките национални и меѓународни прописи, препораки и стандарди;</p>	<p>Постигнување на стандардите за ниво на бучава во животната средина во согласност со законските барања и</p>	<p>Изведувач Ивеститор</p>	<p>Директивата бр. 2000/14/ЕЗ на ЕУ за емисии на бучава во околината што ги создава</p>

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
<p>ќе се користат различни видови машини и опрема, кои ќе генерираат зголемено ниво на бучава и вибрации. Големината на влијанието на бучавата и вибрациите, ќе зависат од типот и бројот на машините, возилата, превозните средства и опремата кои ќе се користат за време на градежните работи, декларираното ниво на бучава што ќе ја генерира секоја посебна машина</p>	<p>Да се изготви и имплементира План за управување со бучава</p> <p>Да се назначи соодветно квалификувано лице кое ќе ги следи активностите на реконструкција на проектната локација, со цел да се обезбеди доследно спроведување на предвидените активности.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Да се користат најдобрите достапни техники при изведување на работите; • Да се ангажира соодветно обучен персонал за изведба на активностите предвидени со проектот; • Целата градежна опрема треба да ги исполнува барањата од Директивата бр. 2000/14/E3 на ЕУ за емисии на бучава во околината што ги создава опремата која е за надворешна употреба, како и барањата согласно Правилник за поблиските видови на посебните извори на бучава како и услови кои треба да ги исполнуваат постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор во поглед на емитираната бучава и стандардите за заштита од бучава („Службен Весник“ на РМ бр.142/13);; • Теренот и пристапниот пат да се одржува чист заради непречено одвивање на активностите; • Градежните работи да се изведуваат во периодот од 07.00 -19.00 ч.; • Бидејќи проектните објекти се наоѓаат во околината на земјоделско подрачје, што во согласност со националното законодавство за бучава (Правилник за локациите на мерните станици и мерните места („Сл. Весник“ на РМ бр. 120/08) одговара на подрачје со III степен на заштита од бучава (подрачје каде се дозволени зафати во 	<p>минимизирање на влијанијата врз сензитивните рецептори.</p>	<p>Надзор</p>	<p>опремата кој генерира надворешна бучава</p>

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

<i>Потенцијално негативно влијание врз животната средина</i>	<i>Мерки за ублажување на влијанието</i>	<i>Цел</i>	<i>Одговорна институција</i>	<i>Најдобри достапни техники од БРЕФ</i>
	<p>околината, во кое помалку ќе смета предизвикувањето на бучава, односно трговско-деловно подрачје-станбено, подрачје наменето за земјоделски дејности) нивото на бучава во проектното подрачје не треба да ги надминува вредностите од 60 (д)- 55(н) dB (A);</p> <ul style="list-style-type: none"> • Информирање на локалното население преку општински гласник/Огласна табла, web страна на Општина Ранковце локален медиум и месна заедница за отпочнување на активностите и рокот за нивно завршување; • Одредување на локација за привремено чување на градежни материјали и суровини; • Одредување на локација за привремено депонирање на градежен шут и друг отпад кој ќе се генерира при реконструкцијата на објектите ; • Возилата кои се бучни поради лошото прилагодување на моторот или оштетување на опремата за прилагодување на бучавата не треба да бидат ставени во функција. • Да се избегнува извршување на поправки на градежната механизација и опрема на локацијата каде ќе се извршуваат градежните работи; • Опремата да содржи соодветни уреди за придушување на бучава што ќе го намалува нивото на звук и редовно ќе биде одржувана; • При користење на пневматска опрема, да се изберат придушени компресори или да се користи потивка хидраулична опрема; • Ограничување на брзината на возилата во критичните подрачја (во и надвор од градилиштето). 			

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	<ul style="list-style-type: none"> Реконструкцијата на одгледувалиштата и инкубаторската станица да се изведува на начин што ги задоволува стандардите за заштита од бучава (вградување на соодветна звучна изолација) со цел нивото на бучава што ќе се генерира во оперативната фаза да се сведе во рамките на граничните вредности. 			
Елемент на животна средина: Почви				
<p>Активностите за реконструкција/адаптација на објектите може да предизвикаат контаминација на земјиштето како резултат на: инцидентно истекување на горива и масла од механизацијата и возилата; загадување на почвата од можно неконтролирано фрлање на отпад и градежен материјал, отпадни комунални води и води од миење на опрема или механизација и др</p>	<p>Примена на добра градежна практика;</p> <ul style="list-style-type: none"> Следење на упатствата за избегнување на ризиците од несреќи и хаварии, несакани истекувања; Обезбедување и примена на опрема/садови за целосно собирање на можни истекувања на горива, масла и хемикалии; Во случај на контаминација на почвата со инцидентно истекување на гориво, масла или хемикалии, потребно е загадениот слој почва да се собере и со истиот да се постапува како опасен отпад; При боење или друг вид на хемиска заштита на дел од конструкциите мора да се преземат соодветни мерки за заштита, како на пример покривање на околната почва; Се забранува миење на возилата со кои се врши транспорт на бетон, опремата и садовите на локацијата или во реките кои се наоѓаат во близина на локацијата; 	<p>Изведување на градежните работи согласно План за управување со градежни активности. Спречување на можноста за контаминација на почвата на градилиштето и преземање на мерки за минимизирање на влијанието врз животната средина и здравјето на луѓето</p>	<p>- Изведувач -Инвеститор --Надзор -Инспекција на Општина Ранковце</p>	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	<ul style="list-style-type: none"> • Обезбедување одводни канали и базени за зафаќање на евентуалните истекувањата надвор од градежната парцела; • Имплементација на соодветни процедури и планови за управување и складирање на материјали, отпад и опасен отпад; • Имплементација на мерките кои ќе произлезат од Планот за управување со опасни материи и контрола на истекување, Планот за управување со отпад 			
Елемент на животна средина: Постоечка инфраструктура				
Можности за оштетување на постоечка инфраструктура.	<p>Подготовка и имплементација на План за уредување и работа на градилиштето. Во графичкиот дел од планот потребно е да се обележи оградениот простор, влезот во локацијата, сообраќајот кој е во функција на градилиштето и местоположбата на доводот на струја и вода. Исто така, потребно е да се обележи местоположбата на противпожарните апарати, хидрантите, опремата и другите средства за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ограничување на големината на градилиштето во рамките на градежната парцела; • Изведба на заштитна зона околу постојниот енергетски кабел на предметната локација • Собирање на генерираниот отпад на дневна основа, селекција на отпадот, транспорт и финално одлагање на соодветни депонии (во согласност видот на отпадот); • Соодветно покривање на ископаниот материјал при транспорт до депонија. 	Спречување на оштетувања на постоечка инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> - Изведувач - Инвеститор - Инспектор 	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	•			
Елемент на животна средина: Биолошка разновидност				
<p>Влијанијата врз биолошката разновидност во текот на реконструкцијата на објектите се главно поврзани со присуство на механизација за расчистување на локацијата, движење на возилата, механизацијата и работниците, генерирање и управување со отпад и активностите за адаптација на објектите и надградба на постоечката инфраструктура.</p>	<p>Користење на постојните пристапни патишта до предметната локација.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Се забранува вознемирување на некои видови на фауна (влечуги, птици, цицачи, а воедно се забранува и собирање на јајца од нивните гнезда од страна на ангажираните работници; • Доколку е потребно да се изврши отстранување на грмушки и дрвја, истото треба да се спроведе во зима, вон периодот за гнездење на птиците, кој е помеѓу 1ви март и 30ти септември. По завршување на работите, треба да се ревитализираат биотопите кои биле изложени на влијанија; • Не е дозволено палење на вегетација, заради заштита на живеалиштата на растителните и животинските видови; • Имплементација на Програмата за управување со отпад, Планот за управување со опасни материи и заштита од истекувања и Планот за вонредни состојби. 	<p>Заштита на биолошката разновидност во рамки на проектната локација и нејзината околина</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изведувач - Инвеститор - Надзор - Инспекција на Општина Ранковце 	
Елемент на животна средина: Безбедносни аспекти				
<p>Несоодветно управување со механизацијата, опремата или појава на инциденти можат да предизвикаат загрозување на</p>	<p>Примена на добри градежни практики;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Следење на упатствата за избегнување на ризиците од несреќи и хаварии, несакани истекувања; • Имплементација на Програмата за управување со отпад, Планот за управување со опасни материи и 	<p>Намалување на ризици по безбедноста на вработените.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Изведувач - Инвеститор - Надзор 	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
безбедноста на вработените	<p>заштита од истекувања и Планот за вонредни состојби.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Примена на општи мерки за безбедност и здравје при работа за работниците (прва помош, заштитна облека за работниците, соодветни машини и алати); • Да се следат препораките за обезбедување на локациите каде се извршуваат градежни/реконструктивни активности и заштита на работниците за да се намалат ризиците од повреди; • Задолжително е постојано присуство на противпожарни уреди во случај на пожар или други оштетувања; • Неопходно е да се обучат работниците пред почетокот на изведба на активности за реконструкција/адаптација предвидени со проектот; 			
ОПЕРАТИВНА ФАЗА				
Елемент на животна средина: Квалитет на воздух				
	<ul style="list-style-type: none"> • Складирањето на суровините и помошните материјали да се врши во согласност со пропишани процедури, во соодветни складови (силоси) и простории и овие постапки да бидат редовно контролирани; • Инсталирање активни системи за вентилација според проектната документација и редовна контрола на оперативноста на овие системи; • Редовна контрола на процесната опрема (пумпи, транспортери, гасна постројка); • Планирање на постапките за популација и депопулација на објектите за одгледување на 	Одржување на квалитетот на воздухот во рамките на ГВЕ дефинирани во националното законодавство	Оператор -МЖСПП -Надлежните инспекциски органи	Согласно со ИСКЗ секторското упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина, информациите кои се дадени во Делот 4.18.4

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	<p>живина со цел минимизирање на емисии на прашина.</p> <ul style="list-style-type: none"> Мониторинг на емисии во воздух од точкаст извор горилник на парен котел во сите три објекти. Утовар и транспорт на цврстото шталско ѓубриво веднаш при ремонт на јатото без складирање на локацијата со цел минимизирање на агитацијата на екскретот.. Спроведување на Програма за термална хигиена чистење, дезинфекција и дератизација на објектите пред вселување на ново јато и депопулација; Примена на програма за термална хигена (чистење, миење и дезинфекција) на инкубаторската станица. Примена на мерките за инцидентни ситуации 			
Елемент на животна средина: Води				
<p>Во оперативната фаза евентуално загадување на подземните води може да дојде како резултат испирање на контаминирана почва со азот и фосфати доколку се врши неправилно складирање на екскретот.</p> <p>Несоодветно одржување на септичките јами и резервоарите за складирање на мил од миење чистење и санитација на</p>	<p>- Обезбедување на Дозвола за користење на вода од експлоатациониот бунар ЕБ1 за одгледувалиштето за бројлери "Псача" и експлоатационен бунар ЕБ2 одгледувалиштата за матични и родителски јата "Гиновци" и инкубаторската станица.</p> <ul style="list-style-type: none"> Задолжителна контрола на хемиската и бактериолошката исправност на водата од експлоатационите бунари со спроведен мониторинг во согласност со Правилникот за барањата за безбедност и квалитет на водата за пиење, два пати годишно. Ефикасно користење на водата: <p>- Водене поединечни записи за користењето на водата за секое одгледувалиште поединечно и за инкубаторската станица.</p>	<p>Постапување во согласност со национално законодавство за води.</p> <p>Контрола на загадување на подземните води на локацијата и пошироко;</p> <p>Рационално искористување на подземните води;</p>	<p>- Оператор</p> <p>-Инспекторат при МЖСПП,</p> <p>-Комунален инспектор</p>	<p>Согласно со ИСКЗ секторското упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина, информациите кои се дадени во Делот 4.15.2</p>

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
одгледувалиштата и инкубаторската станица.	<ul style="list-style-type: none"> - Во инкубаторката станица употреба на дезинфикатори на јајцата одобрени од АХВ и ветеринар. - Редовно одржување(празнење) на септичките јами за комунални отпадни води во сите три објекти преку склучен договор со овластена компанија/ЈКП. • Редовна контрола и одржување на одводните структури и системот за заштита во случај на инцидентна состојба- надворешна хидранстака мрежа; 	Почитување на законска обврска		
Елемент на животна средина: Управување со отпад				
Генерирање на различни типови на отпад	<p>Подготовка и имплементација на Програма за управување со отпадот која ќе се создава во оперативната фаза која ќе вклучува:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Постојни и планирани технички, организациони и други мерки за избегнување и за намалување на создавањето на отпад и намалување на штетноста на отпадот; -податоци за постојни и планирани организационо-технички капацитети -постојни и планирани технички, организациони и други мерки (вклучувајќи и инвестициони зафати) за управување со отпадот (селектирање, третман, преработка искористување на енергијата, складирање и отстранување) -мерки за заштита од штетното влијание на отпадот по животната средина, животот и здравјето на луѓето; -воведување на меѓународни системи за заштита на животната средина (ISO 14000 и други); 	Управување со отпадот во согласност со законските прописи, заштита на медиумите и областите од животната средина од загадување, деградација и минимизирање на влијанијата врз сензитивните рецептори.	-Оператор - МЖСПП	Оваа мерка е во согласност со ИСКЗ секторското упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	<p>-планирани активности за едукација и за обука на вработените што управуваат со отпадот</p> <p>Операторот има обврска за склучување на договори со управувачите со посебните текови на отпад (комунален, ветеринарен, нус производи од производен процес, отпадни води и мил од миене и чистење на одгледувалиштата) кои ќе го преземат генерираниот отпад од локацијата и правилно ќе постапуваат со истиот.</p> <p>Операторот има обврска да води евиденција за: видот, количеството и потеклото на отпадот кој го создава; привремено складираниот отпад; количеството на отпадот што му е предаден на собирачот и на транспортерот на отпад; видот и количеството на отпадот што е искористен или преработен од самите создавачи; видот и количеството на отпадот што е предаден на други лица кои преработуваат отпад, видот и количеството на отпадот што е отстранет; други податоци за управување со отпад.</p> <p>Во однос на отпадот од пакување операторот на одгледувалиштето треба да ги преземе следниве мерки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Крајниот корисник го собира, складира и предава на производителот, трговецот или овластениот собирач кој е дел од колективен постапувач за отпад од пакување, создадениот отпад од пакување како одделно собрана фракција од комуналниот отпад или го доставува отпадот од пакување во собирен центар или собирно место определено за таа намена. • Крајниот корисник е должен пред да го предаде отпадот од пакување, да го собере истиот и да го чува одвоено, за да не стапи во контакт со друг вид отпад, да не се меша или на друг начин уништува 			

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	или загадува со опасни или други супстанции, при што би се оневозможило неговото рециклирање или преработка			
Елемент на животна средина: Бучава				
Зголемено ниво на бучава од работа на опремата	<p>Употреба на машини и процесна опрема кои не генерираат високо ниво на бучава и нивна редовна контрола (транспортни ленти и завојни транспортери, пумпи, високоефикасни вентилатори, мелница за храна, хранилки опремени со дозатор и др.)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сведување на минимум на должината на цевките за дотур на храна; • Изработка на протокол за спроведување мониторинг на бучавата во одгледувалиштето за матични и родителски јата Гиновци и одгледувалиштето за бројлери Псача. • Одржување на постојната вегетација во самите објектите со што би се ублажиле негативните влијанија од зголемена бучава; • Изработка на протокол за реагирање при идентификувани настани што причинуваат бучава; влијанието од бучава и вибрации на осетливи места во непосредна близина на локацијата треба да бидат годишно проценети и прегледани. 	Генерирање на бучава согласно пропишаните гранични вредности на емисија со национално законодавство.	- Оператор - МЖСПП	Оваа мерка е во согласност со ИСКЗ секторското упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина
Елемент на животна средина: Почва				
Несоодветното управување со екскретот, истекувања на резервоари за складирање на течно шталско губриво, можат да придонесат за	<ul style="list-style-type: none"> • Спроведување на постапките за правилно складирање и ракување со сировини и репро материјали, вклучувајќи и процедури за постапување; • Проверка на резервоарите за складирање на мил од миене и чистење на објектите за присуство на знаци на оштетување, дотрајување или евентуално 	Минимизирање на влијанието од загадување на почвите при неконтролирани излевања на предметната локација.	- Оператор -Инспекторат при МЖСПП, -Комунален инспектор	Согласно со ИСКЗ секторското упатство за НДТ Интензивно одгледување на живина.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

<i>Потенцијално негативно влијание врз животната средина</i>	<i>Мерки за ублажување на влијанието</i>	<i>Цел</i>	<i>Одговорна институција</i>	<i>Најдобри достапни техники од БРЕФ</i>
контаминација на почвата.	протекување за да се спречи неконтролирано загадување на почвата.			
Елемент на животна средина: Постоечка инфраструктура				
Несоодветното управување со отпад и со инсталираната опрема можат да предизвикаат директни влијанија врз постојната инфраструктура: оштетување на постојни сообраќајници, резервоари за складирање на вода.	<p>Спроведување на хортикултурно уредување и одржување на зелените површини.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Рационална употреба на вода и периодична проверка на исправноста на системот за напојување на живината. • Ефикасно користење на енергијата со примена на : <ul style="list-style-type: none"> - Обновливи извори на енергија преку употреба на сончева енергија. - Изолација на ѕидовите, подовите и таваните на објектите во кои се одгледува живината. • Редовно одржување на внатрешните сообраќајници. 	Минимизирање на влијанијата на постојната инфраструктура	<ul style="list-style-type: none"> -Оператор -Инспекторат при МЖСПП, -Комунален инспектор 	
Елемент на животна средина: Безбедносни аспекти				
Можни инцидентни ситуации кои можат да ја загорзат безбедноста на работниците, севкупната инсталација и околната средина	<p>Добра фармерска практика која вклучува:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентификација и имплементација на програми за обука на персоналот; • Чување на записите за употреба на храна, вода и енергија, создадениот екскрет и расфрлање на екскретот; • Постоене на план за реагирање во итни ситуации заради справување со непредвидени емисии и инциденти; 	Минимизирање на последиците од појава на инцидент и намалување на ризикот по безбедноста на работниците.	Оператор Инспектор	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Потенцијално негативно влијание врз животната средина	Мерки за ублажување на влијанието	Цел	Одговорна институција	Најдобри достапни техники од БРЕФ
	<ul style="list-style-type: none"> • Имплементирање на програма за одржување за да се обезбеди добра кондиција на опремата врз основа на инструкциите кои се издадени од страна на производителите/доставувачите, инсталаторите на опремата, одржување на објектите и одржувањето на чистотата на локацијата; • Соодветно планирање на активностите на локацијата, како што се доставување на материјали и испорака на создадениот екскрет; • Подготовка на план за управување со екскрет; • Соодветно складирање и одложување на угината живина. 			
ПРЕСТАНОК СО РАБОТА				
Сите медиуми на животната средина				
<p>Емисиите во воздух кои може да се појават во фаза на престанок со работа се слични на оние во градежната фаза и претежно се однесуваат на емисии од, монтажа на објектите и другите структури, рехабилитација на просторот, употреба на механизација, транспорт на отпад и други слични активности.</p> <p>Со престанок на работа на инсталацијата можно е да дојде до загадување</p>	<p>Операторот има обврска да обезбеди финансиски средства и во целост да го спроведе Планот за престанок со работа и Планот за управување со резидуи. Операторот има обврска локацијата да ја остави ослободена од резидуи во согласност со законските прописи.</p> <p>Планот ќе предвиди начин на постапување со сите видови отпад создадени на локацијата согласно обврските како создавач на отпад, а кои произлегуваат од Законот за управување со отпад.</p> <p>Планот за престанок со работа, кој вклучува монтажа и дислокација на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - процесната опремата, - постојната инфраструктура 	<p>Предметната локација да се доведе во состојба со која ќе се осигура дека нема да има негативни влијанија на животната средина и непосредната околина.</p>	<p>Оператор</p>	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

<i>Потенцијално негативно влијание врз животната средина</i>	<i>Мерки за ублажување на влијанието</i>	<i>Цел</i>	<i>Одговорна институција</i>	<i>Најдобри достапни техники од БРЕФ</i>
<p>на експлоатациониот бунар доколку не се изврши соодветна заштита. контаминација на почвата може да се јави доколку не се преземат сите неопходни мерки за спроведување на планот за престанок со работа правилна дислокација на суровините и остатоците од разните фракции на отпад и опремата.</p>	<p>- демонтажа на бунарската опрема и соодветна заштита на постојниот бунар. Заштита и запечатување на експлоатациониот бунар во рамките на инсталацијата од евентуално загадување.</p> <p>-Демонтажа и дислокација на боци за складирање на КППГ, мерно - регулациона станица и котел.</p>			
ХАВАРИЈА				
<p>Загадување на елементите на животната средина почвата, водите и воздухот како резултат на надворешни фактори (пожари, поројни дождови, поплави, земјотреси, лизгање на земјиштето) или од неправилно одржување на опремата во инсталацијата и придружните објекти или нефункционирање на системите.</p> <p>Појава на болест на живината.</p>	<p>Да се постапи според План за реагирање во итни ситуации заради справување со непредвидени емисии и инциденти.</p> <p>Постапување според посебните упатствата за инцидентна состојба;</p> <p>- заштита на имотот на населението во околината на инсталацијата;</p> <p>- испитување на квалитетот на подземните води.</p> <p>-заштита на луѓето, објектите, постројките на предметната локација.</p>	<p>Намалување на ризикот од оштетување на воспоставените објекти и инсталирана опрема и спречување на штети врз луѓето и/или животната средина;</p>	<p>-Оператор</p> <p>-Државен инспекторат за животна средина</p>	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

ПОГЛАВЈЕ 7

План за мониторинг

---

7 ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ

За секое утврдено значајно влијание врз животната средина, утврден е параметар за мониторинг, целта на мониторингот, фреквенцијата, времето на мониторинг, начинот на следење, одговорна институција.

Целта на Мониторинг планот за животна средина е да обезбеди сите потребни мерки за ублажување да се спроведат за да ги надоместат негативните влијанија врз животната средина и да се употребат мерки кога тоа е технички изводливо.

Табела 42 План за мониторинг

Фаза	Кој параметар ќе се следи?	Каде ќе се следи параметарот?	Како параметарот ќе се следи?	Кога параметарот ќе се следи – фреквенција	Зошто ќе се следи параметарот?	Одговорна институција
Фаза на проектирање	Добиена Дозвола за користење на подземна вода од бунари ЕБ1 и ЕБ2	Документација за користење на вода од МЖСПП на Инвеститорот	Визуелна проверка на обезбедено водно право (Дозвола за користење на вода) на Инвеститорот за користење на вода од експлоатационен бунар ЕБ1 и ЕБ2	Пред почетокот со оперативна фаза	Спроведување на национално законодавство.	Инвеститор МЖСПП/Управа за животна средина (Сектор води)
	Управување со отпадни води (одделување на атмосферски води од фекални и води од чистење на објектот)	Преку техничките решенија наведени во техничката документација	Соодветен дизајн на системите за прифаќање на атмосферските води; прифаќање, третман на фекалните води и нивно складирање на локацијата; како и одделно собирање на води од чистење на објектите при ремонт на јато во водонепропусен резервоар согласно проектираниот капацитет на одгледувалиштата.	Во фазата на проектирање во однос на усогласеност со условите на терен и типот на инсталација за безбедно прифаќање, третман и одведување на водите соодветно.	За да се спречи загадување на подземните води и почвите на подрачјето.	Проектант/ Ревидент Инвеститор
	Управување со отпад - проектирани садови за времено складирање на отпад од екскрет од живината со соодветен капацитет согласно проектираниот капацитет на инсталацијата	Преку техничко решение наведено во техничката документација	Соодветен дизајн на садот за времено складирање на отпад од генерираниот екскрет од живината со соодветен капацитет согласно инсталацијата.	Во фазата на проектирање	Спречување на загадување на почвата и подземните води како резултат на неправилно постапување со генерираниот екскрет од процесот.	Проектант/ Ревидент Инвеститор

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фаза	Кој параметар ќе се следи?	Каде ќе се следи параметарот?	Како параметарот ќе се следи?	Кога параметарот ќе се следи – фреквенција	Зошто ќе се следи параметарот?	Одговорна институција
Градежна фаза	Организација на градилиштето (објектите предвидени за реконструкција/адаптација) и имплементација на План за уредување и работа на градилиштето и примена на добра градежна пракса (Примена на мерки за безбедност и здравје при работа, Управување со сообраќајот, Обезбедено градилиште и видливи знаци за предупредување)	На предметната локација, работни простории, опрема и механизација на Изведувачот.	Преглед на подготвена документација и визуелен преглед на градилиштето. Процедури со кои се проценува ризикот од безбедност и здравје при работа План за управување со градежни активности План за безбедност и здравје при работа	Пред започнувањето на градежните активности и континуирано во фазата на реконструкција/адаптација	Спречување на ризик по здравјето и безбедноста при работа на работниците и околното население, намалување на емисиите со правилен начинот на управување со материјалите, механизацијата.	Изведувач, надзорен орган, инспекциски служби од Општина Ранковце, Инвеститор
	Квалитет на воздух - прашина	На градежната парцела и непосредното опкружување	Визуелна проверка на работните услови, употребените градежни практики на локациите и емисиите на прашина и издувни гасови од механизацијата.	Континуирано во фаза на реконструкција/адаптација	Спроведување на добра градежна пракса со цел минимизирање на загадување на воздухот	Изведувач, Надзор/ Општински инспектор за животна средина
	Квалитет на воздух - издувни гасови (PM10, NOx, SO2, CO, CO2, ИОС)	На градежната парцела и непосредното опкружување	Мерење на квалитет на воздухот на локацијата од страна на акредитирана лабораторија	Пред почеток на оперативната фаза	Да се процени квалитетот на амбиенталниот воздух во постојната состојба со цел да се утврди влијанието на инсталацијата во оперативната фаза	Оператор, Акредитирана лабораторија/ Општински инспектор за животна средина
	Бучава и вибрации	На граница на градежната парцела	Визуелна контрола на работните услови и употребените градежни практики на градилиштето опремата и механизацијата: -Проверка на редовно одржување на опремата и механизацијата на градилиштето; - Контрола на брзината на возилата согласно поставена сигнализација	Континуирано во градежна фаза	Одржување на нивото на амбиентната бучава на градилиштето согласно националното законодавство за бучава и вибрации	Инвеститор, Надзор / Општински инспектор за животна средина

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фаза	Кој параметар ќе се следи?	Каде ќе се следи параметарот?	Како параметарот ќе се следи?	Кога параметарот ќе се следи – фреквенција	Зошто ќе се следи параметарот?	Одговорна институција
	Емисии на бучава во животна средина	На граница на градежната парцела	Соодветна мерна опрема	Пред почеток на оперативна фаза	Да се утврди нивото на бучава во постојна состојба, со цел во оперативната фаза да се направи проценка на придонесот на бучавата од работата на живинарската фарма.	Оператор, Акредитирана лабораторија, Општински инспектор за животна средина
	Потенцијални емисии во подземни води/ почва	Сите места за складирање на суровини и хемикалии како и различни видови отпад	Визуелна контрола на примена на стандарди за добра градежна пракса - спречување на истекување на гориво и масла од градежната механизација и хемикалии.	За време на градежните работи, континуирано.	Минимизирање на загадувањето на почвата и подземните води	Изведувач, Општински инспектор за животна средина
	Управување со генерираниот отпад (правилна идентификација на отпадот, селектирање на опасен од неопасен отпад, правилно означување и складирање/предавање на овластени постапувачи со соодветната фракција на отпад)	На предметната локација	Визуелна контрола и преглед на документација <ul style="list-style-type: none"> - Селектирање на отпадот по вид и повторна употреба на одделни фракции - редовно носење на градежниот шут на депонија - правилно складирање на отпадот на непропустлива подлога - дали се одвоени опасни од неопасни фракции отпад. 	Еднаш неделно, а по потреба и почесто	Да се обезбеди соодветно и ефикасно управување со генерираниот отпад во согласност со законските обврски. Минимизирање на влијанијата врз животната средина, особено почвите и подземните води.	Изведувач, Надзор Општински инспектор
	Управување со урбаните отпадни води.	На предметната локацијата	Визуелна контрола Постапување на мобилни тоалети за работниците на предметната локација и нивно редовно одржување од страна на овластена компанија со која изведувачот ќе склучи договор.	Континуирано за време на градежните работи.	Минимизирање на загадувањето на почвата и подземните води, заштита на здравјето на луѓето	Изведувач, Надзор Општински инспектор за животна средина

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фаза	Кој параметар ќе се следи?	Каде ќе се следи параметарот?	Како параметарот ќе се следи?	Кога параметарот ќе се следи – фреквенција	Зошто ќе се следи параметарот?	Одговорна институција
Оперативна фаза	План за Управување со генерираниот отпад (правилна идентификација на отпадот, селектирање на опасен од неопасен отпад, правилно означување и складирање/предавање на овластени постапувачи со соодветната фракција на отпад)	На предметната локацијата	Визуелна контрола. Проверка на важноста на договори со овластени постапувачи.	Континуирано за време на градежните работи.	Спроведување на Планот за управување со отпад. Да се обезбеди соодветно и ефикасно управување со генерираниот отпад во согласност со законските обврски. Минимизирање на влијанијата врз животната средина, особено почвите и подземните води.	Изведувач, Надзор Општински инспектор за животна средина
	Спроведување на предложените мерки за управување со емисии на миризба, амоњак и јаглерод диоксид.	Во објекти за одгледување на живина.	Проверка на функционалноста на системот за контрола на влезни параметри во одгледувалиштето (сензори за температура, влажност во објектот и алармен систем)	Континуирано	Почитување на законски прописи за потребните услови за одгледување на живина.	Оператор
	Контрола на вкупна прашина, амоњак и јаглерод монооксид во амбиенталниот воздух	На границите на предметната локација.	Акредитирана лабораторија	Во оперативната фаза најмалку еднаш годишно	Почитување на законски прописи. Контрола на граничните вредности на емисија на прашина и амоњак во амбиентниот воздух	Оператор Акредитирана лабораторија МЖСПП
	Контрола на емисии на јаглерод монооксид, азотни оксиди кои се резултат на работата на парниот котел кои како енергенс користи КПГ	Испуст од оцак	Акредитирана лабораторија	Во оперативната фаза најмалку еднаш годишно	Контрола на граничните вредности на емисија од парен котел	Оператор Акредитирана лабораторија МЖСПП
	Спроведување на мерки од План за управување со хранливи состојки (ПУХС)	Во инсталацијата живинарска фарма	Намалување на содржината на сурови протеини во диетата.	Во оперативната фаза, пред почетокот со работа а потоа на 6 месеци	Заради намалување на азотот и фосфорот во екскретот кој се генерира од живината.	Оператор АХВ
	Спроведување на мерки за управување со екскрет согласно подготвен План за управување со екскрет.	Во инсталацијата живинарска фарма	Да нема складиран екскретот на локацијата на инсталацијата.	При ремонт на јатото кога се врши утовар и транспорт на цврстото шталско ѓубриво.	Минимизирање на емисиите во воздух; почви, вода;	Оператор

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фаза	Кој параметар ќе се следи?	Каде ќе се следи параметарот?	Како параметарот ќе се следи?	Кога параметарот ќе се следи – фреквенција	Зошто ќе се следи параметарот?	Одговорна институција
	Проверка на резервоарите за складирање на мил од миене, чистење и дезинфекција на објектите за одгледување на живина за евентуално протекнување.	Во инсталацијата	Визуелна проверка, контрола на евентуално оштетување или истекување.	Континуирано	Минимизирање на емисиите во воздух; почви, вода	Оператор
	Контрола на Хемиската и бактериолошка исправност на водата од експлоатационите бунари	Од резервоар за складирање на чиста вода.	Акредитирана лабораторија	Во оперативната фаза најмалку двапати годишно	Заштита на здравјето на вработените и живината. Почитување на барањата од Правилникот за безбедност и квалитет на водата за пиење	Оператор АХВ
	Спроведување на Програма за управување со отпад, кој се генерира како резултат на производниот процес	На локација на живинарската фарма	Проверка на важност на договори со овластени постапувачи. Визуелна проверка на платоата за складирање на селектиран отпад.	Континуирано	Спроведување на законски барања. Минимизирање на емисии во почва	Оператор Овластен инспектор за ЖС
	Спроведување Програма за управување со бучава во граници на инсталацијата	На предметна локација во граници на инсталацијата	Акредитирана лабораторија	Еднаш годишно	Спроведување на законски барања	Оператор Овластен инспектор за ЖС
	Спроведување на Програма за термална хигиена на одгледувалиштата на живина.	Во објектите за одгледување на бројлери	Проверка при ремонт на јато	При ремонт на јато	Спроведување на закон за заштита и благосостојба на живината.	Оператор АХВ
	Потрошувачка на вода, електрична енергија, потрошувачка на храна, количина на создаден екскрет, број на живина, вода, природен гас.	На предметната локација на инсталацијата	Проверка на записи за потрошена вода, електрична енергија, гас, храна, број на живина, количина на екскрет.	Континуирано	Рационална употреба на ресурси, вода електрична енергија, гас, суровини.	Оператор

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Фаза	Кој параметар ќе се следи?	Каде ќе се следи параметарот?	Како параметарот ќе се следи?	Кога параметарот ќе се следи – фреквенција	Зошто ќе се следи параметарот?	Одговорна институција
	Имплементирање на програма за одржување за да се обезбеди добра кондиција на опремата врз основа на инструкциите кои се издадени од страна на производителите/доставувачите, инсталаторите на опремата, одржување на објектите и одржувањето на чистотата на локацијата.	На предметна локација на инсталацијата	Проверка на записи за периодична контрола на исправноста на инсталираната опрема	Континуирано	Минимизирање на појава на инциденти	Оператор
	Спроведување на План за ПП заштита и безбедност при работа	На предметната локација	Проверка на поставеноста и исправноста на ПП хидранти и апарати	Периодично согласно законски прописи	Почетна заштита на објектите во случај на пожар или експлозија.	Оператор
Престанок со работа	Спроведувањето на Планот за престанок со работа и управување со резидуи	На предметната локација	Визуелна проверка, проверка на реализацијата на мерките дадени во планот за престанок со работа и управување со резидуи, анализа на квалитетот на почвата од акредитирана лабораторија	По затварањето на инсталацијата	Спроведување на законски прописи, минимизирање на хаварији појава на пожар, експлозија и сл.	Оператор МЖСПП
Хаварија	Спроведување на План за справување со инциденти/ хаварији	Во инсталацијата	Преглед на документите, соодветни лабораториски анализи	Доколку постои индикација за неочекувани емисии и инциденти	За да се избегне ширење на загадувањето на други медиуми на животната средина, заштита на здравјето на луѓето и живината.	Оператор МЖСПП Државен инспекторат за животна средина
	Постапување со угината живина во случај на појава на заразни болести	Во објекти за одгледување на живина.	Евидентирање на смртноста на живина, лабораториски анализи	Во случај на појава на болести кај живината.	Постапување согласно законските прописи	Оператор АХВ
	Загадување на почвата	Примерок од почва од предметната локација	Лабораториска анализа од акредитирана лабораторија	Доколку се појави индикација за загадување на почвата при евентуална хаварија.	Да се спречи хаварија од поголеми размери.	Оператор МЖСПП Државен инспектор за животна средина.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

<i>Фаза</i>	<i>Кој параметар ќе се следи?</i>	<i>Каде ќе се следи параметарот?</i>	<i>Како параметарот ќе се следи?</i>	<i>Кога параметарот ќе се следи – фреквенција</i>	<i>Зошто ќе се следи параметарот?</i>	<i>Одговорна институција</i>
	Загадување на воздух	На предметна локација	Лабораториска анализа од акредитирана лабораторија	Доколку се појави индиција за неконтролирани емисии во воздух..	Да се спречи хаварија од поголеми размери.	Оператор МЖСПП Државен инспектор за животна средина.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

ПОГЛАВЈЕ 8

Анализа на технички недостатоци и потреби од ажурирање на Студијата

Презентирани се техничките недостатоци со кои се соочија експертите при подготовка на Студијата

---

8 АНАЛИЗА НА ТЕХНИЧКИ НЕДОСТАТОЦИ И ПОТРЕБИ ЗА АЖУРИРАЊЕ НА СТУДИЈАТА

При подготовка на Студијата за ОБЖС, експертскиот тим располагаше со информации, документи и техничка документација (Основен проект) за проектот за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача” на компанијата “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, ДОО Врапчиште во КО Гиновци и КО Псача, Општина Ранковце:

- Основен проект (архитектура, водовод и канализација) за реконструкција и адаптација на инкубаторска станица, комплекс фарма – Гиновци (тех.бр.001-20, од март 2020 година)
- Основен Проект за комплекс фарми за бројлери и административна зграда (електротехнички инсталации) на КП бр.355/1 КО Псача – Крива Паланка (тех.бр.002-03-20, од март 2020 година)
- Проект на постоечка состојба за административен објект за фарми за бројлери – Псача (Архитектура), Категорија II, Класа Г2 село Псача, Општина Крива Паланка (тех.бр.002-01-20, од февруари 2020 година)
- Проект на постоечка состојба на ограда околу комплексот на фарми – Псача (Архитектура), Категорија II, Класа Г2 село Псача, Општина Крива Паланка (тех.бр.002-00-20, од февруари 2020 година)
- Проект за реконструкција и адаптација за административен објект и производителен објект за фарми за бројлери – Псача (водовод и канализација), Категорија II, Класа Г2, село Псача, Општина Крива Паланка (тех.бр.002-01-20, од февруари 2020 година)
- Проект на реконструкција и адаптација на произведен објект- бројлери, (Архитектура) Категорија II, Класа Г2 село Псача (тех.бр.002-00-20, од февруари 2020 година)
- Проект реконструкција и адаптација за магацин за легло (Архитектура), Категорија II, Класа Г2 село Псача, (тех.бр.002-20, од февруари 2020 година)
- Објект за примарна обработка на земјоделски производи во село Псача (термотехнички инсталации, машински инсталации), (тех.бр.001-20, од април 2020 година)
- Елаборат за заштита од пожари, експлозии и опасни материји – ППЗ

По нивна детална анализа, експертите го користеа и релевантното национално законодавство и ЕУ Директиви за сектор живинарство, за да извршат идентификување на потенцијалните влијанија врз медиумите на животната средина од реализацијата на проектот и да предложат мерки за нивно ублажување и минимизирање.

Имајќи во предвид дека инсталацијата на “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД” согласно национално законодавство, спаѓа во инсталации за кои е потребно добивање на А ИЕД Дозвола, експертите ги анализираа Најдобрите достапни техники за сектор интензивно живинарство, со цел идентификување на потенцијалните влијанија од инсталацијата врз

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

животната средина и навремено преземање на соодветни мерки за избегнување односно минимизирање на овие влијанија.

Како главен недостаток во периодот на изработка на Студијата за ОВЖС за проектот, е отсуството на подзаконски акти за заштита на почвата и регулирање на загадување со зголемено присуство на опасни супстанции во почвата, ниво на концентрација на опасни супстанции и состојба на квалитет на почва како и гранични вредности на концентрации на загадувачки материји во почва.

Ова се однесува особено за оперативната фаза на проектот, односно при аплицирање на генерираниот екскрет од живинарската фарма на локалните земјоделски обработливи површини како ѓубриво од страна на земјоделци со кои Операторот ќе склучи договори за директно преземање на генерираниот екскрет од фармата. Препорачливо е пред нанесувањето на ѓубривото на земјоделската површина, да се испита содржината на азот и фосфор во почвата каде треба да се аплицира, за да може евентуалните недостатоци да се надополнат со ѓубривото. Во спротивно, доколку содржините на азот и фосфор се доволни, нема потреба од дополнително оптеретување на почвите со ѓубриво.

Квалитетот на подземните води и почвата е од круцијално значење за заштитата на животната средина и затоа при евентуални надминувања на загадувачките материји, веднаш треба да се предложат технички решенија кои би спречиле загадување.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

ПОГЛАВЈЕ 9

Оправданост на проектот и
заклучок

---

9 ОПРАВДАНОСТ НА ПРОЕКТОТ И ЗАКЛУЧОК

"ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД", ДОО Врапчиште е регистрирано како приватно претпријатие со приоритетна дејност одгледување на живина и производство на пилешко месо. Инвеститорот планира реконструкција и адаптација на постојните објекти на поранешна земјоделска задруга Малина во Гиновци и Псача (одгледувалишта и инкубаторска станица), општина Ранковце, за одгледување на бројлери, родителски јата и несилки и производство на пилешко месо. Сите три објекти се наоѓаат на различни градежни парцели: одгледувалиштата за матичните јата и јата несилки се на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Бреќаница. Инкубаторската станица е на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Одгледувалиштата на бројлерски јата се на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в. Желкарник, сите сместени во Општина Ранковце.

Оваа инвестиција, Инвеститорот планира да ја реализира во неколку фази. Првата фаза е делумно започната во текот на подготовката на Студијата за ОВЖС и опфаќа реконструкција на осум постоечки објекти за одгледувалишта за бројлери „Псача“ и ставање во функција на истите. Во втората фаза планирана е реконструкција и адаптација на два објекти за одгледување на матични јата, два објекти за одгледување на родителски јата и административни простории, котларата во одгледувалиштето на матични јата и јата несилки "Гиновци", реконструкција на постојната инкубаторска станица, реконструкција и адаптација на четири објекти за одгледување на бројлери, административниот објект, котлара и магацин во одгледувалиштето за бројлери "Псача". За реализација на предложениот проект, Инвеститорот изработи инвестиционо-техничка документација/Основен проект за одгледувалиште со тех. бр. 002-01-20 изработен од "ШГ-ПАРТНЕРС" ДООЕЛ експорт-импорт Тетово, за инкубаторска станица со тех.бр. 001-20 изработен од "ШГ- ПАРТНЕРС" ДООЕЛ експорт-импорт Тетово.

Со рестартитрањето на одгледувалиштата се очекува да се воспостави ефикасно производство на безбедни, висококвалитетни земјоделски производи, на начин што ја штити и подобрува животната околина, социјалните и економските услови на земјоделците, нивните вработени и локалните заедници, а притоа го заштитува и здравјето и благосостојбата на сите видови кои се одгледуваат во одгледувалиштата. Сегашната и проектираната големина на домашниот пазар за пилешко месо бара инвестиции од јавниот и приватниот сектор во развојот на здрава бројлерска индустрија, што ќе им овозможи на домашните засегнати страни во бројлерската индустрија да се натпреваруваат и да влезат на домашниот пазар презаситен од увозна храна.

Имплементацијата на проектот ќе придонесе кон интензивирање на економскиот развој во подрачјето и зголемување на можностите за вработување на населението, како на краткорочна основа во текот на фазата на изградба, така и на долгорочна основа во текот на оперативната фаза на проектот. Самата инвестиција ќе овозможи откуп на житни култури од локалното население кои ќе се користат за исхрана на живината и ќе се обезбеди екскрет од живина кој како ѓубриво ќе се користи за потребите на локалните земјоделци.

Со спроведување на предложените мерки за намалување и ублажување на влијанијата, проектот нема да предизвика значајни влијанија на животната средина во околината на предметната локација.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

ПОГЛАВЈЕ 10

Нетехничко резиме

---

10 НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

10.1 ВОВЕД

Друштвото за производство, трговија и услуги “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, ДОО Врпчиште, е регистрирано како приватно претпријатие со приоритетна дејност преработка и конзервирање на живинско месо. Друштвото “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД” Доо има неколку подружници, а главната дејност на подружницата Крива Паланка 2 е одгледување на живина.

Инвеститорот планира да изврши реконструкција и адаптација на постоечките објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача” во Општина Ранковце. Сите три објекти се наоѓаат на различни катастерски парцели одгледувањето на родителски јата и јата несилки е на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејканица. Инкубаторската станица е на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан. Одгледувањето на бројлерските јата е на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в. Желкарник сите сместени во Општина Ранковце.

Имајќи ја во предвид големината на инвестицијата, рестартирањето на објектите предвидено е да се одвива во неколку фази:

Во прва фаза планирана е адаптација на осум одгледувалишта за бројлери во објектот “Псача” за производство на бројлери.

Во втора фаза планирана е реконструкција на две одгледувалишта за матични јата и две одгледувалишта за родителски (експлоатациони) јата во објектот “Гиновци”, реконструкција на инкубаторската станица “Гиновци” и четири одгледувалишта за бројлерски јата во објект “Псача”.

Со реконструкцијата и адаптацијата на постојните објекти се очекува да се обезбеди проектиран капацитет во сите фази:

- ✓ Матичните јата и јата несилки во крајна фаза (петта година): 25.000 женски единки и 2.300 машки единки.
- ✓ Производство на 3.750.000 јајца за ведење во објект “Гиновци” за крајна фаза петта година.
- ✓ Производство на 3.562.500 еднодневни пилиња бројлери во петта година.
- ✓ Проектираниот капацитет на јато за одгледување на бројлери е 16.000 еднодневни пилиња во еден објект или вкупно за дванаесет одгледувалишта со капацитет за седум турнуса годишно е 1.344.000 бројлери на годишно ниво.

За реализација на предложениот проект инвеститорот подготви инвестиционо-техничка документација “Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”.

Основниот проект за одгледувалиштата е со тех. бр. 002-01-20 изработен од “ШГ-ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово. Основниот проект за инкубаторска станица со тех.бр. 001-20 е изработен од “ШГ- ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Со рестартитрањето на одгледувалиштата се очекува да се воспостави ефикасно производство на безбедни, висококвалитетни земјоделски производи, на начин што ја штити и подобрува животната околина, социјалните и економските услови на земјоделците, нивните вработени и локалните заедници, а притоа го заштитува и здравјето и благосостојбата на сите видови кои се одгледуваат во одгледувалиштата. Сегашната и проектираната големина на домашниот пазар за пилешко месо бара инвестиции од јавниот и приватниот сектор во развојот на здрава бројлерска индустрија, што ќе им овозможи на домашните засегнати страни во бројлерската индустрија да се натпреваруваат и да влезат на домашниот пазар презаситен од увозна храна.

10.2 ЗНАЧЕЊЕ НА ПРОЕКТОТ

Проектот претставува инвестиција, која ќе овозможи значајни социо-економски придобивки за локалната заедница и поширокото подрачје, особено ако се има во предвид дека се работи за рурално подрачје.

Имплементацијата на проектот ќе придонесе кон интензивирање на економскиот развој во подрачјето и зголемување на можностите за вработување на локалното население, како на краткорочна основа во текот на фазата на реконструкција, така и на долгорочна основа во текот на оперативната фаза на проектот. Локалното население во околината на проектната локација се занимава претежно со земјоделство, така што самата инвестиција ќе овозможи откуп на житни култури од локалното население кои ќе се користат за исхрана на живината.

Со проектната документација е предвидена реконструкција и адаптација на веќе постојни објекти и не е планирано проширување со нови капацитети.

Проектот ќе овозможи подружницата Крива Паланка 2 на компанијата “ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД”, да работи во согласност со националното законодавство притоа задоволувајќи ги и меѓународните практики при функционирање на ваков тип на објекти, како и со НДТ техники за сектор интензивно живинарство, кои применуваат техники (мерки) за спречување на загадувањето на животната средина.

Се очекува дека со примена на предложените мерки за намалување и ублажување на идентификуваните влијанија, проектот нема да има потенцијал за значително и неповратно влијание врз природните ресурси на подрачјето од интерес. Предложените проектни активности не се очекува да предизвикаат значајни влијанија на еколошкиот интегритет на подрачјето.

10.3 АЛТЕРНАТИВИ

Како составен дел од ОВЖС Студијата е потребата да се изврши анализа на алтернативи во однос на локацијата и технологијата, вклучувајќи ја и нултата алтернатива, односно алтернативата да не се спроведува проектот. Оваа анализа е во согласност со Правилникот за содржината на барањата што треба да ги исполнува Студијата за ОВЖС („Службен Весник“ на РМ бр. 33/06). Анализата на алтернативните решенија, кои се земени во предвид од страна на Инвеститорот вклучувајќи ја и нултата алтернатива претставува задолжителна постапка при оценка на влијанието на проектот врз животната средина.

При анализата алтернативи во однос на избор на локацијата не се земени во предвид бидејќи се работи за рестартирање на производство односно реконструкција и адаптација на веќе постојни објекти. Алтернативи се разгледувани во однос на применетите техники и технологии во однос на нивната достапност и можноста за имплементација

Првата алтернатива е да не се спроведува предложениот проект т.е. алтернативата "да не се прави ништо" или „нулта алтернатива“, а останата алтернатива е разгледувана во однос на примена на техники и технологии за одвивање на севкупните процеси во оперативната фаза.

При анализа на алтернативите технолошкиот процес за одгледување на живина не е разгледуван како алтернатива, бидејќи инвеститорот планира да постави потврдена технолошка линија која функционира во веќе реконструирани одгледувалишта за бројлерски јата. Проектната документација е веќе изработена и е прифатена технолошка линија која нуди комплетната опрема за одгледување на живина: хранење, напојување, сместување, греење/ладење и вентилација димензионирана во соработка со компанијата Big Dutchman. Компанијата Big Dutchman нуди опрема за најсовремен начин на производство на живина што овозможува објектите во целост да ги исполнуваат критериумите наведени во ЕУ регулативата EC/43/2007.

Во однос на изборот на опремата за инкубаторската станица избрана е опрема од Hatchery Technologies Zeddam the Netherlands и самата изработка на проектната документација за димензионирањето на опремата и технологијата се базира на препораки од самиот производител.

Постојните локации веќе се обезбедени со постојна инфраструктура што овозможува погоден и достапен транспортен систем, соодветни пристапи до самите локации, постојни енергетски приклучоци и водоснабдителни системи.

Како алтернативи при изработката на оваа студија се разгледувани: нулта варијанта – Да не се прави ништо; реконструкција и адаптација на одгледувалиште за бројлери; реконструкција и адаптација на одгледувалишта на матични јата за репродукција, одгледувалиште на јата несилки и инкубаторска станица и фазна реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта.

10.3.1 НУЛТА ВАРИЈАНТА – ДА НЕ СЕ ПРАВИ НИШТО (ZERO ALTERNATIVE)

Во случај да не се спроведе проектот загубите би биле следни:

- Загуба на социјални и економски придобивки, во форма на краткорочни и долгорочни вработувања и зголемување на индиректната потрошувачка во подрачјето;
- Намален откуп на земјоделски производи - житни култури од локалното население;
- Стагнација во економскиот развој на општината;
- Стагнација на животниот стандард кај локалното население;
- Намалување на интересот на инвеститорот и други потенцијални инвеститори за понатамошно инвестирање во подрачјето, со ефект на намален инвестициски циклус во поширокиот регион;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

- Загуба на планирани приходи во буџетот на Република Северна Македонија и Општина Ранковце.
- Стагнација на развојот на пазарот на пилешко месо, имајќи ја во предвид дека со се поголемата побарувачка на пилешко месо на домашниот пазар се повеќе ќе се зголемува увозот на пилешко месо.;

Не спроведувањето на овој проект единствено ќе овозможи избегнување на негативните влијанија од градежните активности при реконструкција и адаптација на постоечките објекти, како и подоцна за време на оперативната фаза, што во споредба со придобивките од негово имплементирање се занемарливи и незначителни особено долгорочно. Поради сите горенаведени причини, изборот на оваа алтернатива не е прифатлива од сите аспекти на развој на заедницата и интересот на инвеститорот.

10.3.2 ИЗБРАНА АЛТЕРНАТИВА

При проектирањето се разгледни три алтернативи во однос на реконструкција на одгледувалиштата: 1) Реконструкција и адаптација само на одгледувалиштата за бројлерски јата “Псача”, 2) Реконструкција и адаптација на одгледувалиште на матични јата и јата за репродукција/експлоатација/ и инкубаторска станица и 3) Фазна реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта и инкубаторската станица.

Избрана е третата алтернатива за фазна реконструкција и адаптација на сите одгледувалишта и инкубаторска станица. Во првата фаза е планирана адаптација на осум одгледувалишта за. Во следната фаза инвеститорот ќе изврши реконструкција на две одгледувалишта за родителски јата, две одгледувалишта на јата несилки во објект “Гиновци”, инкубаторската станица и четирите одгледувалишта за бројлерски јата во објект “Псача” во период од пет години.

Во однос на употребата на енергенс за загревање на одгледувалиштата, административните простории, и инкубаторската станица избрана е алтернативата за употреба на компримиран природен гас-метан во насока на изградба на енергетски ефикасни објекти со цел минимизирање на емисиите на штетни гасови во воздухот во однос на конвенционалното снабдување со примарна енергија. Инсталациите ќе бидат унифицирани за сите три објекти што ќе овозможи полесен начин и помали трошоци за одржување.

Во согласност со Законот за нус производи од животинско потекло (Сл. весник на Р. Северна Македонија бр.113/07), правните и физичките лица кои при вршењето на дејноста создаваат нуспроизводи од животинско потекло, се должни на пропишан начин да обезбедат нештетно отстранување или преработка така да не претставуваат ризик за здравјето на луѓето и животните, водата, воздухот, почвата и растенијата.

Во однос на алтернативите за управување со угинати животни во првата фаза се планира времено складирање во разладни комори до преземање од овластен постапувач.

Главната причина за избраната алтернатива е со тоа што со фазната градба на објектите за одгледување на несилките двојно ќе се зголеми производниот капацитет за производство на јајца. Фазната градба ќе овозможи Инвеститорот реално да го реализира проектот во согласност со инвестицискиот план и обезбедените финансиски средства.

10.4 ОПИС И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРОЕКТОТ

Инвеститорот “ИНТЕРНАЦИОНАЛ Фреш Фуд” ДОО Врапчиште од 2019 година е сопственик на земјоделски објекти за производство на пилешко месо во општина Ранковце: помошни земјоделски објекти - фарми во КО Ранковце, инкубаторска станица во КО Ранковце, помошни објекти во земјоделството- фарми во КО Псача.

Со спроведување на овој проект инвеститорот има намера да ги стави во функција постојните земјоделски објекти. За таа цел инвеститорот планира да изврши реконструкција и адаптација на постоечките објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”.

Имајќи ја во предвид големината на инвестицијата, рестартирањето на објектите предвидено е да се одвива во неколку фази:

Во прва фаза планирана е адаптација на осум одгледувалишта за бројлери во објектот “Псача” со очекувано годишно производство на 950.000 бројлери.

Во втора фаза планирана е реконструкција на две одгледувалишта за матични јата и две одгледувалишта за родителски (експлоатациони) јата во објектот “Гиновци”, реконструкција на инкубаторската станица “Гиновци” и четири одгледувалишта за бројлерски јата во објект “Псача”.

За реализација на предложениот проект инвеститорот изработи инвентиционо-техничка документација “Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”.

Основниот проект за одгледувалиштата е изработен од “ШГ- ПАРТНЕРС” ДООЕЛ експорт-импорт Тетово .

Со реализација на оваа инвестиција се очекува да се воспостави ефикасно производство на безбедни, висококвалитетни земјоделски производи, на начин што ја штити и подобрува животната околина, социјалните и економските услови на земјоделците, нивните вработени и локалните заедници, а притоа го заштитува и здравјето и благосостојбата на сите видови кои се одгледуваат на фармата особено ако се има во предвид дека се работи за рурално подрачје.

10.5 ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Постојните објекти за одгледување на живина, одгледувалиште за родителски и експлоатациони јата “Гиновци”, инкубаторската станица “Гиновци” и одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” се наоѓаат во североисточниот плански регион од Република Северна Македонија во Општина Ранковце.

Одгледувалиштето за родителски и експлоатациони јата “Гиновци” се наоѓа на КП 1215/1 КО Гиновци, м.в. Брејќаница, инкубаторската станица се наоѓа на КП 1205/1 КО Гиновци м.в. Кадриски Ан меѓусебно двата објекти меѓусебно се одалечени 50 m и преставуваат посебни технолошки единици. Одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” се наоѓа на КП 355/1 и КП 355/2 КО Псача, м.в Желкарник Општина Ранковце.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

До одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица најблиско населено место е селото Гиновци. Селото Гиновци се наоѓа југо источно од одгледувалиштето на одалеченост од околу 300 m.

10.5.1 КЛИМА И МЕТЕОРОЛОШКИ УСЛОВИ

Климата во поширокото подрачје на предметниот опфат е умерено-континентална клима, што се должи на географската диспозиција и влијанијата кои навлегуваат од Егејот преку Крива Река. Просечната годишна температура изнесува 10°C и годишна амплитуда од 20,4 °C (апсолутен мин.-20,6 °C, апсолутен мах.37,3 °C). Во текот на годината најтопол месец е јули со просечна вредност на температурата од 19,8 °C, а најстуден месец е јануари со просечна вредност од -0,6 °C. Климата во регионот се одликува со умерено топло лето, умерено ладна зима, свежа пролет и релативно топла есен.

Просечната годишна количина на врнежи изнесува 624,5 mm, најврнежлив е месец мај со 72,7 mm, просечниот број на врнежливи денови изнесува 31, а максималната снежна покривка достигнува до 55 mm. Проечна годишна влажност изнесува 68%.

Просечната годишна брзина на воздушните струења изнесува 2,9 m/s со максимална регистрирана брзина 19,0 m/s со најголема зачестеност од јули до октомври. Северниот и јужниот ветар се со мала зачестеност, со просечна годишна брзина од 2,7 m/s, односно 5,4 m/s. Источниот ветар е со зачестеност од 24%, а западниот со 18%. Поради зачестеноста на ветровите маглата е ретка појава. Бројот на сончеви часови во околината изнесува 2300.

10.5.2 ГЕОЛОГИЈА И ХИДРОГЕОЛОГИЈА

Предметната локација припаѓа на котлината Славиште која се наоѓа во изворишниот и средишниот дел на Крива река како вметната творба помеѓу Осоговските планини на југ и панината Герман на север. Славишкото Поле е исполнето со плиоценски езерски седименти. Во атартот на селата Ранковце и Гиновци се јавуваат дебели пластови на бетонитски глини. Плиоценските седименти се претставени со талози во речни води. Според природата и редоследот на поставеност, може да се разликуваат две нивоа: пониско – изградено од глинесто-песочни талози и горно – изградено од грубокластични талози. Глинесто-песочните талози се наоѓаат долж длабоките потоци и доловите на северните делови од басенот на Славишка Котлина, околината на селата Ранковци, Гиновци и Љубанци. Тие се претставени како глиненни песоци и песоци, со слоеви или млазови чакал.

Одгледувалиштето за родителски и експлоатациони јата “Гиновци” и инкубаторската станица се наоѓаат во Гиновско Поле на надморска височина од 483 m.

Одгледувалиштето за бројлерски јата “Псача” се наоѓа во Славишко поле во северното подножје на Осоговските планини. Непосредното опкружување е претставено со земјоделско земјиште, делумно обработливо делумно претставено со младите шуми од габер на пострмните делови, помали или поголеми површини покриени со грмушеста вегетација.

10.5.3 Води

Хидрологијата во предметната област е добро развиена и широко разгранета. Главната водна артерија во областа е Крива Река. Целата општина Ранковце и општина Крива

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Паланка претставуваат сливно подрачје на Крива Река. Минувајќи низ стрмен и тревнат предел, Крива река ги собира повеќето извори што слеваат низ шумскиот појас. Низ текот ги собира реките: Киселичка река, Криљанска река, Ветуница и Дурачка река. Мрежата на Крива река се состои од 620 речни текови (постојани и периодични) со вкупна должина од 1,404.8 километри. Притоците на десниот брег на Крива река се: Киселички, Габерска, Рашка река, Ранковечка река, Ветуничка река, Држава и Живуша, додека притоците на левиот брег се: Дурачка река, Кратовска река, Повишница и Врлеј.

Од местото каде што извира Крива река до селото Псача, Крива река е со тесно корито, се додека не навлезе на територијата на општина Ранковце, во Славишко поле. Крива Река поминува јужно од одгледувалиштето за бројлери “Псача” на одалеченост од околу 400 m. Во пошироката област на предметната локација поминуваат потоците Голем Дол, Цветин вир.

Одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица се наоѓаат на околу 300m северо западно од Гиновски дол.

10.5.4 СНАБДУВАЊЕ СО ВОДА ЗА ПИЕЊЕ

Населението во Општина Ранковце се снабдува со вода за пиење преку локални водоснабдителни системи кои се напојуваат од изворска и бунарска вода. Вода за пиење од водоснабдителен систем користат населените места Псача, Ветуница, Гиновце, Одрено, Опила, Петралица, Радибуш и Ранковце. Со водоснабдителните системи управува Јавното комунално претпријатие „Чист ден од село Ранковци. Населените места Ветуница, Псача и Одрено се снабдуваат со вода за пиење од водовод со кој стопанисуваат месните заедници.

Објектите одгледувалиште за родителски и експлоатациони јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиштето за бројлери Псача не се приклучени на постоен водоводен систем. Снабдувањето со вода ќе биде обезбедено со користење на вода од два постоечки бунари ЕБ1 и ЕБ2 кои порано се користеле и сместени во алувионот на Крива Река со кои управува инвеститорот.

10.5.5 УПРАВУВАЊЕ СО ВОДИ И МОНИТОРИНГ НА ОТПАДНИ ВОДИ

Во општината Ранковце со канализациона мрежа не се опфатени сите населени места.

Објектите одгледувалиште за родителски и експлоатациони јата Гиновци, инкубаторска станица Гиновци и одгледувалиштето за бројлери Псача не се приклучени на канализациона мрежа. Во сите три постоечки објекти има постојни септички јами.

10.5.6 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД

Собрањето транспортирањето и депонирањето на комунален отпад на територијата на општина Ранковце го врши Јавното комунално претпријатие „Чист ден“, кое се грижи за собирање, транспорт и финално отстранување на комуналниот цврст отпад, како и за одржување на водоснабдителните системи, јавното градско зеленило и водотеците, и за зафаќање, преработка и дистрибуција на вода за пиење.

Комуналниот отпад не селектиран се носи во близина на селото Ветуница, на локалното ѓубриште - градска депонија која не е изградена според соодветните технички стандарди. Таа не е соодветно уредена, нема редовна чуварска служба, не е

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

заштитена од животни, ветар, пожари, а не е спречено ниту загадувањето на почвата и подземните води.

Дел од индустрискиот отпад кој се создава во стопанските капацитети се рециклира, а остатокот се депонира заедно со комуналниот отпад.

Според податоците од ДЗС во Ранковце се создадени околу 600 t најразличен отпад, од кои најголем дел 98 % е комунален отпад, околу 1 % индустриски неопасен отпад а остатокот е инертниот отпад, отпадни масла, стари возила и др. типови на отпад.

Основните фракции на отпад кои ќе се создаваат на проектната локација се очекуваат во фазата на реконструкција и адаптација на објектите и оперативната фаза.

10.5.7 КВАЛИТЕТ НА АМБИЕНТНИОТ ВОЗДУХ

Во општина Ранковце не се следи квалитетот на амбиентниот воздух. Најблиска мониторинг станица е поставена во градот Куманово, каде се мери загадувањето на воздухот од сообраќајот, индустријата, јавните установи и од затоплувањето на домаќинствата при што се мерат концентрациите на следните параметри SO₂, NO₂, CO, PM₁₀ и O₃. Изворите на загадувачки материји во воздухот се од согорување на фосилни горива и биогорива, индустриски процеси, сообраќај, согорување на отпад и пожари. Еден од најважните извори на загадување е греењето на домовите и административните капацитети, главно поради нецелосно согорување на горивото во печките.

Согласно податоците од месечните извештаи за квалитет на амбиентален воздух за 2021 година кои ги подготвува Македонскиот Информативен Центар во рамките на МЖСПП и измерените вредности за PM₁₀, забележани се надминувања на граничната вредност 119 дена во 2021 година. За останатите параметри (SO₂, NO₂, CO, и O₃) надминувања не се регистрирани за 2021.

10.5.8 БУЧАВА

Проблемот со бучава на подрачјето на Општина Ранковце досега не е анализиран и истражуван. Во општината се среќаваат извори на бучава, посебно на поедини локации каде што има зголемена фреквенција на сообраќај, производни и деловни објекти, бучава од станбени згради, трговско деловни центри и сл.

Одгледувалиштето за родителски и јата несилки Гиновци и инкубаторската станица во Псача, не се во функција и при теренските посети не е евидентирана бучава на самите локации.

Главниот извор на бучава во непосредното опкружување на локацијата за бројлери Псача е регионалниот пат Куманово – Крива Паланка кој се карактеризира со интензивен сообраќај.

10.5.9 БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ И КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПРЕДЕЛ

Проектното подрачје не се наоѓа во простор со посебни природни вредности кои подлежат на посебен режим на заштита утврден во Законот за заштита на природата.

Во поширокото опкружување на предметните локации се наоѓаат неколку заштитени подрачја: заштитен предел “Осоговски планини” (околу 3,5km југоисточно од проектните локации), биокоридор “Осогово – Герман” (околу 12km источно) и Емералд подрачјата

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

“Пчиња-Герман” (4,4 km југоисточно) и “Осоговски Планини” (околу 4,6 km северно). Осоговските планини се прогласени за заштитен предел заради: разновидноста и богатството на биодиверзитетот, геодиверзитетот, хидролошките карактеристики, пејзажните, пределните и други вредности, природни убавини, како и заради зачувување на специфичната интеракција на луѓето и природата во рамките на Осоговскиот планински рурален предел.

Пејзажниот биокоридор “Осогово – Герман” се протега во правец југ-север од Осоговски Планини кон планината Герман.

Во рамки на предметниот опфат идентификуван е еден антропоген хабитат (тревни површини од антропогено потекло и засадени видови на иглолисни дрвја). Ридестиот пошумен пејзаж е претставен со појас од пониска вегетација, во подрачјето на одгледувалиштето “Гиновци” и инкубаторската станица. Шумите со врби и појасите се евидентирани во алувијалните почви на терасите на Крива Река во пошироката околина на одгледувалиштето за бројлери Псача. Овие видови живеалишта се под силен антропоген притисок. Речиси сите се во различни фази на деградација.

10.5.10 КУЛТУРНО И ИСТОРИСКО НАСЛЕДСТВО

Во непосредна близина на предметната локација за одгледување на родителски јата и инкубаторската станица е селото Гиновци. Во село Гиновци се наоѓа црквата Св”Никола” која датира од 17 век а е обновена во 19 век.

Во село Псача кое е во непосредна близина на одгледувалиштето за бројлери Псача евидентирана е манастирска црква Св.”Никола” која датира од 14 век.

На самите локации нема евидентирано природно,културно и историско наследство.

10.5.11 ДЕМОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ

Во општина Ранковце има 18 населени места и тоа: шест ридскопланински населени места – Баратлија, Гулинци, Криви Камен, Мултинце, П’клиште и Станча; едно погранично населено место Герман; едно неразвиено населено место Ветуница; десет рурални населби Ранковце, Вржогрнце, Гиновце, Љубинце, Одрено, Опила, Отошница, Петралица, Псача и Радибуш.

Според пописот од 2021 година, во општина Ранковце има 3.465 жители. Густината на населеноста е 14,39 ж/км².

10.5.12 СООБРАЌАЈ И КОМУНИКАЦИИ

Патната мрежа за релевантното подрачје е добро развиена и е претставена со автопатот А2 (Граница со Р.Бугарија –ГП Деве Баир - Крива Паланка-Страцин-Романовце-Куманово-Миладиновце – обиколница Скопје – Тетово – Гостивар – Кичево – Трбениште - Струга - Граница со Албанија - ГП Кафасан) во дожина од 73 km.

На автопатската мрежа се надоврзуваат регионалните и локалните патишта. Релевантен регионален патен правец за предметната локација е патниот правец Р1205- Врска со А2 –Кратово-Пробиштип-Крупштите- врска со А3 во дожина од 54,4 km.

Регионалниот патен правец Р2245 кој преставува врска на Крива Паланка со автопатот А2-Осиче-Огур –граница со Р.Србија.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Регионалниот патен правец P2248 кој преставува врска на Ранковце со автопатот A2-Герман –Нерава во должина од 20,8 km.

Системот за пренос на гас во Р.Северна Македонија дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија –С.Македонија.

Изградениот крак на гасоводот Жидилово-Скопје поминува 1,5 km јужно од предметната локација на одгледувалиштето за матични јата “Гиновци”.

10.5.13 ТУРИЗАМ

Туризмот на територијата на општина Ранковце е претставен со осум верски објекти – цркви, археолошкиот локалитет Петралица со населба и некрополи од доцноантички и средновековни. Исто така во општина Ранковце се наоѓаат и познати сместувачки капацитети и ресторани со традиционални јадења: ресторан “Парк Гиновци”, етно ресторан “Ранч” познат по традицијата за т.н.Весела Свадба.

Во пошироката околина се наоѓаат и Осоговските планини прогласени за заштитено подрачје во категоријата заштитен предел.

10.6 ПОТЕНЦИЈАЛНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Студијата за оценка на влијанијата врз животната средина ги идентификува влијанијата кои произлегуваат од спроведувањето на проектот во неговите различни фази: фаза на проектирање, конструктивна фаза (оваа фаза ја опфаќа реконструкцијата/адаптацијата на постоечките објекти), оперативна фаза, хаварија и фазата на престанок со работа.

При идентификување на потенцијалните влијанија од некој нов проект, како што е предметниот проект за комплекс за производство на пилешко месо, влијанијата врз животната средина се оценуваат во однос на постоечките услови во животната средина и блиските рецептори, како и патеките по кои се пренесува загадувањето до главните рецептори.

Консултантот ги идентификуваше главните рецептори и елементи, како и можните и очекувани влијанија од различните проектни активности во сите фази на проектот.

По направената идентификација на потенцијалните влијанија (позитивни и негативни) од сите планирани проектни активности во сите фази од реализација на проектот (фаза на проектирање, изградба, оперативна, фаза на хаварија и престанок со работа), Експертот изврши нивно оценување во однос на дефинирани критериуми за оценка на потенцијалните влијанија. Оценката на влијанието послужи како основа за дефинирање на планирани мерки кои Инвеститорот треба да ги превземе со цел да се заштити животната средина и безбедноста и здравјето на работниците и околното население, како и за благосостојба на живината во фармата.

10.6.1 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ВОЗДУХОТ

Емисиите на загадувачки материи во воздухот во Општината Ранковце и населените места Псача и Гиновци кои се во непосредното опкружување главно потекнуваат од издувните гасови од возилата кои минуваат по регионалниот пат Куманово – Крива Паланка, од домаќинствата за време на грејната сезона (голем е процентот од населението кое се грее и готви на огревно дрво или други енергенси) и неправилното постапување со генерираниот отпад. Имајќи во предвид дека се работи за рурална

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

општина, емисиите во воздух потекнуваат и од земјоделските активности со кои се занимава локалното население.

За загадувањето на воздухот придонесуваат и помалите производни деловни субјекти во кои се инсталирани котелски постројки од кои како резултат на согорување на фосилни горива се создаваат следните продукти од согорувањето SO₂, CO, NO_x, PM₁₀ и CO₂.

Во општина Ранковце не се врши мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух. Најблиска фиксна мониторинг станица е во градот Куманово која е дел од Државната мониторинг мрежа за квалитет на воздух поставена во медицинскиот центар.

Согласно извршените мерења во 2021 година регистрирани се 175 дена со надминати 24 h гранична вредност за PM₁₀. Во однос на останатите загадувачи супстанции не се евидентирани надминувања на граничните вредности.

10.6.1.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Објектите во одгледувалиштето за бројлери Псача се позиционирани во правец исток-запад, а во одгледувалиштето за матични јата Гиновци позиционираноста на постоечките објекти е североисток-југозапад соодветно на правецот на ветровите кој се најзачестени со правец североисток-југозапад. Бидејќи се работи за адаптација на постојни објекти нема промена во однос на нивната сегашна местоположба.

Во однос на дополнителната инсталација проектирана е замена на постојните вентилатори со комбиниран систем за вентилација кој овозможува влез на свеж воздух преку странични клапни и евакуација на воздухот преку странични и кровни вентилатори. Во проектната документација контролата на вентилацијата е предвидена со поставување автоматска контрола од клима контролер со што ќе се овозможи контролирана евакуација на воздухот од објектите и минимизирање на емисиите на миризба во околината на инсталацијата.

На предметната локација не е планирано складирање на екскрет со што влијанијата од емисии на миризба се сведени на минимум.

Влијанијата врз квалитетот на воздухот во фазата на проектирање се оценети како индиректни, со мала јачина и интензитет. Во однос на времетраењето е краткорочно, со локално значење.

10.6.1.2 ФАЗА НА ГРАДБА (РЕКОНСТРУКЦИЈА И АДАПТАЦИЈА НА ПОСТОЕЧКИ ОБЈЕКТИ)

Фазата на реконструкција/адаптација вклучува активности кои се потенцијални извори на загадување на воздухот, како: демонтажа на постојна ѕидна и кровна изолација, рушење на постојни внатрешни ѕидови и демонтажа на постојна внатрешна опрема; чистење на проектната локација; складирање и ракување со материјали и отпад (времено складирање, утовар, транспорт и сл.).

Овие активности имаат потенцијал да предизвикаат зголемено ниво на прашина и издувни гасови од опремата, механизацијата и возилата.

Се очекува дека емисиите во воздухот во оваа фаза нема да резултираат со зголемени концентрации на загадувачки материи кои ќе имаат значајно влијание врз животната средина во проектното опкружување и пошироко, а исто така нема значително за допринесат за климатски промени.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Интензитетот на ова влијание е оценет како мал, со краткорочно времетраење, кој ќе има директно негативно влијание од локално значење.

10.6.1.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза на инсталацијата, фугитивни и потенцијални емисии во воздух се оние емисии кои се создаваат при доставувањето, складирањето и транспортот на храната, при вселувањето и иселувањето на птиците, при собирањето и складирањето на угинати птици, протекувања од објектите (врати, прозори).

Емисии од процесите на интензивно живинарство: емисии од системот за вентилација од објектите за одгледување на пилиња и кокошки несилки, од објектот за времено складирање на екскретот, емисии при собирањето, транспортот на екскретот. Емисиите на миризба се јавуваат како резултат на ослободен азот и фосфор, како и амонијак во воздухот.

Емисии на прашина во оперативната фаза се очекуваат при популација и депопулација на јатата во одгледувалиштата, утовар на житни култури во силоси за складирање на храна. Овие влијанија се периодични при завршување на турнусот и ремонт на јатата како и при дотур на суровини.

За следење и контрола на концентрациите на амонијак (NH_3) и јаглерод диоксид (CO_2) во одгледувалиштата ќе биде воведена автоматска контрола на вентилацијата.

По завршување на турнусот и ремонт на јатото, цврстото шталско ѓубриво од објектот ќе се одстранува веднаш со механизација и со транспортни возила ќе се презема од овластена компанија за преземање на ваков вид на отпад и нема да се складира на локацијата.

Милта која се создава од миење и чистење на објектот ќе се складира во постојна бетонска јама до преземање од овластен постапувач.

Попивателните јами во инкубаторската станица ќе бидат преадаптирани во собирни бетонски резервоари за времено складирање на мил од миење и чистење на објектите до преземање од овластен постапувач.

Оператотот ќе случи Договор со компанијата Електро Шари за преземање на овој вид на отпад.

Емисии на јаглерод моноксид, азотни оксиди се очекуваат и како резултат на работата на парните котли кои ќе бидат инсталирани на предметните локации кои како енергенс ќе користат компримиран гас.

Имајќи во предвид дека во фазата на проектирање и изведба се змени во предвид законските барања за постигнување на емисии во воздухот под ГВЕ како и НДТ техники за сектор интензивно живинарство, а е предложена и примена на мерки за ублажување на влијанијата, не се очекуваат значајни емисии на наведените загадувачки материји во воздухот во околината на инсталацијата кои ќе ги надминат ГВЕ.

Врз основа на предвидените активности и чувствителните рецептори (околното население и земјоделските површини), влијанието врз квалитетот на воздухот се оценува како директно, со можност за појавување веднаш и со повратен ефект и локално значење.

10.6.1.4 ХАВАРИЈА

Во случај на хаварија, за да не дојде до несакани последици по безбедноста и здравјето на луѓето и живината, потребно е постапување според претходно подготвени упатства за одредена нестандартна ситуација. Назначеното одговорно лице/а за технолошкиот процес во услови на хаварија потребно е да ги почитува пропишаните постапки за безбедно запирање на изворот на инцидентот, за спречување на потенцијални емисии во животната средина. При појава на хаварија/инцидент во инсталацијата поради неисправност на вентилационите системи или истекување на отпадна вода од миење и чистење на објектите како резултат на неправилно складирање на истата, можно е зголемување на концентрациите на емисии на миризба во воздухот во инсталацијата и нејзината околина.

Влијанието во случај на хаварија е оценето како индиректно, со средна јачина, а во однос на веројатност на негово појавување е сигурно и има локален карактер.

10.6.1.5 ФАЗА НА ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Емисиите во воздух кои може да се појават во фаза на престанок на работа се слични на оние во фазата на реконструкција и адаптација на објектите и претежно се однесуваат на емисии од расчистување на теренот, ископ, монтажа на опрема и другите структури, рехабилитација на просторот, употреба на механизација, транспорт на отпад и други слични активности.

Во оваа фаза, се очекуваат индиректни позитивни влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух, од локално значење и долготрајно времетраење.

10.6.2 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ КВАЛИТЕТОТ НА ВОДИТЕ

Од активностите кои се планирани не се очекуваат потенцијални влијанија врз квалитетот на површинските и подземните води на предметната локација, доколку се применуваат предложените мерки за ублажување на влијанијата.

10.6.2.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Санитарните отпадни води во сите три објекти ќе се одведуваат во постојни септички јами. За собирање на отпадните води од процесот на чистење и дезинфекција на објектите, постојат собирни бетонски резервоари. Во проектната документација е планирана санација (поставување на дополнителна изолација) на секој собирен резервоар во одгледувалиштата.

Во инкубаторската станица планирана е преадаптација на попивателните јами во бетонски водонепропусен резервоар со соодветен капацитет согласно капацитетот на инсталацијата.

Зафаќањето на атмосферските води во сите три објекти е преку постоен функционален систем на атмосферска канализација.

Влијанијата врз подземните води од проектните активности во оваа фаза се оценуваат како можни, негативни, индиректни, а во однос на времетраењето долгорочни, со среден интензитет.

10.6.2.2 ФАЗА НА РЕКОНСТРУКЦИЈА/АДАПТАЦИЈА

Активностите за реконструкција и адаптација на објектите не се очекува да резултираат со нарушување на квалитетот на површинските и подземните води бидејќи не се планирани нови ископи на поголема длабочина освен ископите за ровови за поставување на новопроектираните подземни инсталации за кои се предвидени плитки ископи од 0,8 m до 1,0 m.

До контаминација на подземните водите во фаза на градба/реконструкција може да дојде како резултат на испирање на почва или преку испуштање на загадена вода како резултат на неправилно управување со градежните материјали (истекување на бетон).

Влијанијата врз водите во фазата на реконструкција/ адаптација се оценуваат како локални, а во однос на времетраењето краткорочни. Во однос на интензитетот истите се оценуваат со мал интензитет.

10.6.2.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза евентуално загадување на подземните води може да дојде како резултат испирање на контаминирана почва со азот и фосфати доколу се врши неправилно складирање на екскретот. Птичјото ѓубре од објектите за одгледување на живина ќе се отстранува со скрепери (периодично). Во објектот ќе се применува домување со неконтинуирано отстранување на екскретот. За покривање на подот се користи соодветно поставување со пилевина, сецкана слама, сецкана хартија, мов или тресте. Создадениот екскрет заедно со ѓубривото може да содржи до 70% сува материја бидејќи се применува добра изолација и вентилација.

Цврстото птичјо ѓубре се отстранува на крајот од турнусот на одгледување по депоулацијата на одгледувалиштата.

За собирање на отпадните води од процесот на чистење и дезинфекција на објектите, проектирани се бетонски водонепропусни резервоари со соодветен капацитет согласно капацитетот на инсталацијата. Овие води ќе се преземаат од страна на компанија со која Инвеститорот ќе склучи договор за преземање и истите не претставуваат ризик за потенцијално загадување на животната средина.

Влијанијата врз подземните водите во оперативна фаза се оценуваат како можни, потенцијално негативни, директни, со неповратен ефект од локално значење, а во однос на времетраењето среднорочни. Во однос на интензитетот истите се оценуваат со среден интензитет.

10.6.2.4 ХАВАРИЈА

Хаварија или инцидент во објектите може да настане како резултат на дефект на делови од инсталираната опрема и/или пожар/експлозија на енергенсот /метан/. Можно е и хемиско и бактериолошко загадување на експлоатационите бунари за водоснабдување како резултат на несоодветно складирање на органскиот отпад или истекување на енергенсот кои ќе се користи во инсталацијата при инцидент/хаварија. При хаварија, покрај површинските води постои можност и подземните води да бидат изложени на загадување до степен кој ќе биде во директна зависност од хидрогеолошките карактеристики на теренот.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Влијанието во случај на хаварија се оценува како директно, негативно влијание со локално значење, а во однос на времетраењето е оценето како краткорочно со среден до голем интензитет.

10.6.2.5 ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Со престанок на работа на инсталацијата можно е да дојде до загадување на експлоатациониот бунар доколу не се изврши соодетна заштита согласно законските барања за заштитни зони на објекти за водоснабдување.

Вројатноста на појавување на ова влијание е можна и е оценето како индиректно, негативно, долгорочно и квантифициран опсег на дисперзија.

10.6.3 СОЗДАВАЊЕ НА РАЗЛИЧНИ ВИДОВИ НА ОТПАД

Генерирањето на отпад во сите фази на проектот и несоодветното управување со истиот предизвикува негативни влијанија врз медиумите на животната средина и здравјето на населението и работниците. Генерално отпадот кој ќе се генерира во рамките на инсталацијата ќе биде: комунален отпад, мил од миење и чистење на објектите за одгледување на живина при ремонт на јатото, нуспроизводите од производствениот процес во инкубаторската станица (прашината од пердуви, лушпи, неоплодени јајца кои се инкубираат) и вишок на едnodневни пилиња, ветеринарниот отпад (отпад од вакцините, лековите и третманите).

10.6.3.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање се земени во предвид посебните видови на отпад од демонтирање на постојната опрема и соодветно постапување со истата, вишок на земјаод ископ, инертен отпад, начинот на складирање на посебните видови на отпад од технолошките процеси.

Врз основа на извршената оценка на влијанијата, може да се заклучи дека влијанието ќе биде негативно од локален карактер со сигурна веројатност на појавување.

10.6.3.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Реконструкцијата и адаптацијата на објектите во инсталацијата за интензивно живинарство и инкубаторската станица вклучува низа активности при што ќе се генерираат различни видови отпад, како на пример:

- Демонтирање на постојна опрема и инсталации (врати, прозори, дрвени греди, санитарии, градежни материјали).
- Рушење на постојни преградни ѕидови во инкубаторска станица и изведба на нови.
- Земјани, бетонски, работи и изведба на водоводна, канализациона, телефонска, електрична мрежа;
- Употреба на механизација;
- Присуство на работниците на градилиштето.

Од горенаведените активности ќе се генерираат следните категории отпад

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Мешан комунален отпад (генериран од градежните активности и работниците кои ќе ги изведуваат градежните активности);
- Инертен отпад (вишок ископана почва, отпад од бетонирање, и градежен шут);
- Отпад од пакување;
- Апсорбенси, филтерски материјали, платна за бришење и заштитна облека;
- Контаминирана почва при евентуално случајно истекување;
- Отпадна електрична и електронска опрема, итн.

Влијанијата од управувањето со отпад во фазата на реконструкција/адаптација ќе бидат директни и негативни, со средна јачина и среднорочно времетраење, ќе имаат повратен ефект и локално значење.

10.6.3.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза на инсталацијата ќе се генерираат различни фракции отпад. Различните фракции отпад ќе потекнуваат од производниот процес, складирање и ракување со сировини и готов производ, одржување на опремата, одржување на зелените површини, одржување хигиена во административните простории, чистење, дезинфекција и дератизација на објектите за одгледување на живина и инкубаторската станица.

Комуналниот отпад

Комуналниот отпад е отпад се очекува да се создава од вработените во инсталацијата. Комуналниот цврст отпад е во вид на отпадоци од храна, хартија, амбалажа (метална, хартиена, пластична) и др.

Отпад од пакување

Отпадот од пакување е секое пакување или материјал за пакување што се создава од влезните сировини.

- Хартиени вреќи од влезни сировини, картонска амбалажа за дотур на едnodневни пилиња.
- Картонски влошки за транспорт на јајаца.
- Пластична амбалажа од средства за дезинфекција.

Течно шталско ѓубриво

Вселување на живината во објектот се врши кога објектот однапред ќе биде исчистен (суво и влажно чистење), откако е направена дезинфекција и дезинсекција.

Како резултат на чистење на објектите се создава мил од миење и чистење на објектите за одгледување на живина и од инкубаторската станица. Отпадна вода од чистење и дезинфекција на објектите времено се складира во еднокоморни собирни водонепропусни бетонски резервоари.

Во одгледувалиштето за родителски јата Гиновци од внатрешните бетонски канали во објектите отпадна вода се собира во надворешен бетонски канал со четири надворешни собирни резервоари кои се поставени по четири помеѓу секои две одгледувалишта односно 32 и крајна собирна бетонска шахта .

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Во инкубаторската станица постои сепаратен попивателен резервоар за технички отпадни води од инкубаторската станица.

Во одгледувалиштето за бројлери Псача од внатрешниот бетонски канал во објектите отпадната вода ќе се собира во четири надворешни резвивизиони шахти поставени помеѓу објектите меѓусебе поврзани со бетонски канал и на крај завршува со собирана бетонска шахта каде се врши времено складирање се до преземање од овластен постапувач со кој инвеститорот има склучено Договор.

Мртвата живина

Мртвата живина се третира како нуспроизвод од животинско потекло кое не е наменето за исхрана на луѓето. Нус производи од животинско потекло треба да бидат собрани, преземени идентификувани и отстранети без загрозување на здравјето на луѓето, здравствената заштита на животните и без штетни влијанија на животната средина. Операторот во одгледувалиштето ќе врши времено складирање на мртви птици во разладни комори пакувани во пластични кеси до преземање од овластен постапувач.

Ветеринарен отпад

Одложување на ветеринарниот отпад (отпад од вакцините, лековите и третманите), ќе се врши во кругот на инсталацијата. Истиот ќе се собира и складира во пластични контејнери. Операторот има обврска овој отпад да го предаде на правно или физичко лице кое поседува дозвола за постапување со овој вид отпад согласно Законот за постапување со отпад и подзаконските акти кои произлегуваат од истиот.

Влијанијата кои може да бидат предизвикани од несоодветно управување со генерираните различни видови на отпад, се оценуваат како негативни, директни кои може да се појават веднаш или после одреден период, со неповратен ефект. Истите се оценуваат како локални, а во однос на времетраењето долгорочни. Во однос на интензитетот истите се оценуваат со среден интензитет.

10.6.3.4 ХАВАРИЈА

Можно е зголемување на бројот на угинати животни. Причинител: вирусно или епидемиолошко заболување на живината. Во случај на итност (пр. појава на болести), Министерството за земјоделство треба да биде известно за дијагнозата на болеста. Доколку е потребно угинатите птици може да се компостираат или спалуваат вон локацијата во согласност со Планот за управување со угината живина кој операторот треба да го изготви пред започнување на оперативната фаза.

Влијанието е оценето како индиректно негативно влијание, со среден интензитет а во однос на времетраењето е краткорочно и од локално/регионално значење.

10.6.3.5 ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Операторот има обврска да обезбеди финансиски средства и во целост да го спроведе Планот за управување со резидуи. Планот ќе предвиди начин на постапување со сите видови отпад создадени на локацијата согласно обврските како создавач на отпад, а кои произлегуваат од Законот за управување со отпад.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Селекција на употреблива и неупотреблива опрема и нејзино конзервирање до нејзина продажба или реупотреба или нејзино отстранување соодветно во отпад ако е неупотреблива.

Влијанието е оценето како директно позитивно влијание со локално значење.

10.6.4 БУЧАВА И ВИБРАЦИИ

Поширокото опкружување на предвидената локација за изградба на живинарската фарма преставува земјоделско подрачје, што во согласност со националното законодавство за бучава (Правилник за локациите на мерните станици и мерните места („Сл. Весник“ на РСМ бр. 120/08) одговара на подрачје со III степен на заштита од бучава (подрачје каде се дозволени зафати во околината, во кое помалку ќе смета предизвикувањето на бучава, односно трговско-деловно подрачје-станбено, подрачје наменето за земјоделски дејности).

При подготовка на Студијата, определени се рецепторите на бучава и на вибрации кои можат да бидат засегнати од реализација на проектот за изградба на живинарската фарма. Најблиско населено место до одгледувалиштето за бројлери “Псача” е селото Псача кое се наоѓа јужно од одгледувалиштето на одалеченост од околу 270 m и регионалниот пат Куманово – Крива Паланка кој е на оддалеченост од 150 m од одгледувалиштето.

До одгледувалиштето за матични јата “Гиновци” и инкубаторската станица најблиско населено место е селото Гиновце, кое се наоѓа источно од одгледувалиштето на одалеченост од околу 500 m.

10.6.4.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање не е разгледувана одалеченоста на објектите од осетливи рецептори бидејќи се работи за веќе постојни објекти кои во минатото активно работеле на постојните локации.

Влијанието е оценето како индиректно негативно влијание, со мала јачина и локален карактер.

10.6.4.2 ФАЗА НА ГРАДБА

За време на изведување на активностите за реконструкција/адаптација на постојните објекти ќе се користат различни видови машини и опрема, кои ќе генерираат зголемено ниво на бучава и вибрации. Големината на влијанието на бучавата и вибрациите, ќе зависат од типот и бројот на машините, возилата, превозните средства и опремата кои ќе се користат за време на градежните работи, декларираното ниво на бучава што ќе ја генерира секоја посебна машина (спецификацијата на бучавата, која ја генерира опремата треба да биде декларирана од производителот врз база на сертификат за бучава), одржувањето на опремата, локацијата каде што опремата ќе биде поставена во текот на работата, бројот на машини и возила што ќе се користат на едно место во исто време и од растојанието на местата од чувствителните рецептори.

Бучавата од градежните активности ќе биде локална и временна, а нивоата ќе бидат нерамномерни и испрекинати. Максимални вредности ќе бидат во текот на ангажирањето на градежните машини при вршење на ископи за поставување на новопроектирани подземни инсталации.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Градежните работи ќе се одвиваат во периодот ден, со што можноста за генерирање на бучава во текот на ноќ е елиминирана. Со оглед на тоа што најблиското најблиските населени места, се на одалеченост од околу 270 m и 500 m, а во непосредна близина се наоѓа и регионалниот пат кој е со зголемена фреквенција на возила се смета дека влијанијата од бучавата ќе бидат средни и со ограничено времетраење. За време на градежната фаза емисиите од бучава и вибрации од опремата и возилата ќе бидат најголеми на самата локација на објектите и пристапните сообраќајници.

Со оглед на поставеноста на локациите и краткиот временски рок на активностите за реконструкција/ адаптација на објектите се смета дека влијанието од овие емисии ќе биде со средна јачина, умерена значајност и локален карактер.

10.6.4.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Извори на бучава во оперативната фаза се поврзани со домување на животните:

- опрема за греење и ладење на објектите за одгледување на бројлери (вентилатори, калорифери);
- опремата за хранење и напојување на живината;
- истовар и утовар на живината;
- работа на силоси и транспортери за храна; транспорт на суровини и готов производ;
- бучава од работата на парниот котел.

Нивото на бучавата од инсталираната опрема е 50Hz-60Hz. Опремата која генерира бучава (вентилатори, транспортери) немаат едновремена моќност односно се контролираат автоматски и се вклучуваат по потреба. Влијанијата од бучава на осетливите места во близина на локацијата односно најблиските семејни објекти треба да бидат годишно проценети и прегледани.

Нивото на бучава во согласност со Одлуката за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава не смее да надминува 60-70 dB (A).

Транспортните возила со кои ќе се врши дотур на суровини и испорака на готов производ ќе генерираат зголемено ниво на бучава и вибрации не само на локацијата на инсталацијата туку и по пристапните сообраќајници по кои ќе се движат. Интензитетот на бучава и вибрации ќе зависи од исправноста на транспортните возила, годината на производство, фреквенцијата на движење и рутите на движење. Оваа бучава е неконтинуирана и периодична.

Влијанието во оваа фаза е директно негативно влијание со умерена значајност, средна јачина и локално значење.

10.6.4.4 ХАВАРИЈА

Можно е зголемено ниво на бучава над дозволените граници како резултат на неисправна опрема (вентилатори, транспортери,) што преставуваат ризик по здравјето на работниците како и добросостојбата на животните.

Влијанието во оваа фаза е директно негативно влијание со средна јачина и локално значење.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

10.6.4.1 ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Операторот има обврска да изготви и целосно да го спроведе Планот за престанок со работа, со вклучена демонтиража и дислокација на процесната опремата.

Влијанието во оваа фаза е индиректно со мала јачина, а во однос на времетраењето е краткорочно и локално.

10.6.5 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПОЧВА

Со реализација на проектот за реконструкција и адаптација на постојните објекти за интензивно живинарство, се очекуваат влијанија врз почвата во фаза на градба, оперативна фаза, хаварија и престанок со работа.

10.6.5.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

При проектирањето преземени се сите мерки за минимизирање на влијанијата на почвата преку реконструкција на постојните бетонски собирни резервоари за складирање на отпадна вода од миење и чистење на објектите за одгледување на живина и во инкубаторската станица. Предвидена е санација на постојните подови во сите одгледувалишта со поставување на армирана мрежа и нов слој на полиран бетон и нови бетонски пристапни тротоари до секој објект.

На самата локациите на проектот има внатрешни сообраќајници и пристапни патеки како и постоечко хортикултурно уредување.

Минимизирањето на испирањето на почвата е соодвено решено со постоеен функционален систем за зафаќање и одведување на атмосферските води.

Во оваа фаза, влијанието е оценето како можно, индиректно влијание, со локален карактер.

10.6.5.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Градежните активности се во мал обем и не се очекува во значителна мера да влијаат на геолошките карактеристики на почвата и да предизвикаат деградација и контаминација.

Загадување на почвата е можно како резултат на неправилно складирање и постапување со градежните материјали, механизација и опремата која ќе се користи.

Влијанието е директно негативно влијание, мало кое се јавува веднаш со започнување на градежните активности и е краткорочно и од локален карактер.

10.6.5.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза не се очекуваат дополнителни влијанија квалитетот на почвата. При нормални оперативни процеси, влијанија од ваков тип не се очекуваат или ќе бидат мали, пред се поради фактот што сите мерки за намалување на емисиите или појавите ќе бидат имплементирани во градежната фаза.

Можни влијанија во оперативната фаза кои можат да предизвикаат евентуално загадување на почвата се неправилно складирање сировини – храна за живина, неправилно управување со шталско ѓубриво, неправилно складирање на нус производи

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Но, сепак за да се елиминира било какво загадување на почвите се предлагаат мерки за намалување/ублажување на влијанието.

Влијанието врз почвата во оперативната фаза е оценето како индиректно, со средна јачина, во однос на времетраењето е долгорочно и локално.

10.6.5.4 ХАВАРИЈА

Можна е контаминација на почвата поради неправилно складирање на отпадна вода од миеење и чистење на објектите. Хаварија може да се појави и како резултат на истекување на течен нафтен гас од неисправни инсталации од платформата до котелската постројка..

Во случај на хаварија, влијанието врз почвата е директно негативно влијание, со средна јачина и локален карактер.

10.6.5.5 ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Во фазата на престанок на работа постои можност од контаминација на почвата доколку не се преземат сите неопходни мерки за спроведување на Планот за престанок со работа и Планот за управување со резидуи. Операторот има обврска локацијата да ја остави ослободена од резидуи во согласност со законските прописи.

Влијанието е директно негативно влијание, со мал јачина, кое е повратно и локално.

10.6.6 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПОСТОЕЧКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

10.6.6.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање е земена во предвид постоечката инфраструктура на предметните локации и извршена е процена на состојбата со истите. Во основниот проект е предвидена потребната санација или рехабилитација на постоечките објекти.

Онаму каде има оштетувања на постојната жичена ограда со основниот проект е предвидено поставување на нови бетонски столбови и монтажа на ограда од жичено поцинкувано плетиво. За сите три објекти е предвидена реконструкција на влезната врата во објектите.

Во сите одгледувалишта е планиран систем за заштита од пожари кој вклучува ПП цетрала, рачни јавувачи на пожар од адресен тип, аналогни детектори на чад од адресен тип, алармни сирени и панични светилки со натпис.

10.6.6.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Изведувачот е должен да изготви посебен План за уредување и работа на градилиштето. Во графичкиот дел од планот потребно е да се обележи оградениот простор околу објектите кои се предмет на реконструкција/адаптација, влезот во локацијата, сообраќајот кој е во функција на самата локација и местоположбата на доводот на струја и вода за потребите на градилиштето. Исто така, потребно е да се обележи местоположбата на противпожарните апарати, хидрантите, опремата и другите средства за заштита од пожар, експлозии и опасни материи.

Влијанието е директно позитивно со локално значење

10.6.6.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Операторот во оперативната фаза има обврска да врши редовно одржување на постојната инфраструктура, внатрешните сообраќајници редовно да се одржуваат чисти, редовно одстранување на прашината од транспортните возила, редовна проверка на исправноста на инсталираните надворешни постројки: гасната станица, експлоатационите бунари и внатрешните и надворешни инсталации.

10.6.6.4 ХАВАРИЈА

Можно е оштетување на постојната инфраструктура во случај на инцидентна појава на пожар/хаварија. Во овој случај потребно е да се применат упатства за одредена нестандартна ситуација заради справување со непредвидени емисии и инциденти, како пожари, оштетувања, неконтролирани истекувања на живински отпад како и истекувања на нафта и масло од транспортните возила.

Влијанието е индиректно негативно, со одложено време на појавување и локално значење.

10.6.6.5 ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Во фазата на престанок со работа операторот има обврска за спроведување на Планот за престанок со работа и дислокација на постојната инфраструктура: демонтажа на објектите, демонтажа на бунарската опрема и соодветна заштита на постојниот бунар, демонтажа на мобилната платформа на која се наоѓаат батерии со боци за КПП.

Исто така, во оваа фаза, потребно е да се изврши:

- Комплетно чистење и дезинфекција на објектот и ставање на карантин на истиот, со цел да не дојде до појава на можна инфекција;
- Конзервација на постројките и опремата: исклучување на сета опрема на начин соодветен за заштита на животната средина, ослободување на преостанатата енергија (како што се притисок, вода, масло, електрична енергија итн);
- Обезбедување на локацијата од неовластени посетители.

10.6.7 ВИЗУЕЛНИ АСПЕКТИ И ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ПРЕДЕЛОТ

Имајќи во предвид дека се работи за постојни објекти и инфраструктура не се очекуваат негативни влијанија врз пределот. Објектите кои се руинирани и нефункционални ќе се реконструираат и генерално ќе придонесат за позитивни влијанија на пределот.

10.6.7.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во фазата на проектирање на инсталацијата извршен е увид на постојната вегетација во објектите. Со проектот не се предвидени дополнителни градби кои би предизвикале потреба од дополнителни визуелни ефекти.

Во фазата на проектирање на инсталацијата, не се очекуваат влијанија врз визуелните аспекти на пределот на проектната локација.

10.6.7.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Во фазата на реконструкција/адаптација на објектите се предвидуваат активности кои може да предизвикаат негативни влијанија врз пределот и визуелните ефекти.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

Влијанијата во градежната фаза главно се поврзани со присуство на механизација, опрема, возила и персонал, купови од расчистена вегетацијата, ископана земја и складиран градежен материјал.

Предметната локација е дел од поширок простор кој има карактеристики на земјоделско земјиште и не поседува значителни пределски карактеристики.

Во оваа фаза влијанието е директно негативно, со мал интензитет, краткорочно времетраење, неповратно и со локално значење

10.6.7.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза, влијанијата врз пределот и визуелните аспекти се поврзани со присуството на објектите на локацијата.

Во текот на оперативната фаза нема да има значајни промени на пределот, просторот во самите локации хортикултурното ќе биде доуреден, објектите обновени и се очекува да придонесе за позитивни ефекти во визуелната перцепција од страна на рецепторите (минувачи, земјоделци итн.).

Влијанието е оценето како влијание кое се смета дека ќе допринесе за подобрување на постојната состојба или ќе предизвикаат позитивни промени.

10.6.7.4 ХАВАРИЈА

Во случај на хаварија се очекуваат значајни промени на визуелните аспекти кои ќе бидат од локален и привремен карактер но со позначајни последици по подземни води, почвите, воздухот и здравјето на работниците и локалното население.

Влијанието е индиректно, со одложено време на појавување и локално значење.

10.6.7.5 ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

Операторот има обврска да спроведе План за дислокација на опремата и постројките. Операторот има обврска да спроведе План за ремедијација кој ќе следи по конечен престанок со работа на инсталацијата.

10.6.8 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ БИОЛОШКАТА РАЗНОВИДНОСТ

10.6.8.1 ФАЗА НА ПРОЕКТИРАЊЕ

Во рамки на предметна локација во фаза на проектирање, на предметните локации е евидентирана постојна вегетација: грмушки, зимзелени дрва кои ќе се зачуваат. При проектирањето во предвид е земена нивната местоположба.

Влијанието е индиректно негативно, со мала јачина и одложено време на појавување, а во однос на значењето истото има локално значење.

10.6.8.2 ФАЗА НА ГРАДБА

Како резултат на градежните активности, најмногу изложени на негативни влијанија ќе бидат растителните и животинските видови, како и нивните живеалишта во рамките на проектната област и нејзината непосредна близина.

Негативните влијанија врз биолошката разновидност, предизвикани од активностите на реконструкција/ адаптација, се поврзани со губење на флора, губење на видови (повреди/ смртност на животните), нарушување и/или преместување на животните од

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

зоната на градежните активности итн. Присуството на работници и механизација, прашина, бучава и вибрации од градежните активности можат да предизвикаат вознемирување на одредени животински видови, времено напуштање на живеалишта или смрт.

Влијанието е **оценето како индиректно, со мала јачина, долготрајно и неповратно.**

10.6.8.3 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Во оперативната фаза, при нормални оперативни услови, со примена на мерките за намалување на емисиите и влијанијата во медиумите и областите во животната средина и имплементација на најдобри достапни техники во производниот процес и сите останати активности за ракување и складирање на сировини не се очекуваат влијанија врз биолошката разновидност.

Влијанието е индиректно негативно, со мала јачина и локално значење.

10.6.8.4 ХАВАРИЈА

Биолошката разновидност може да биде засегната во случај на несреќи и хаварији. Можно е деградација на постоечката флора, фрагментација на живеалиштата, губење на видови (повреди/ смртност на животните) и сл. Како причина може да се очекува појава на пожар.

При хаварија влијанието е директно негативно, одложено во однос на времето на појавување, со средна јачина и локално значење.

10.6.8.5 ПРЕСТАНОК СО РАБОТА

По престанок со работа операторот има обврска предметната локација да ја остави ослободена од резидуи со цел создавање на услови за рекултивација и ревитализација на почвата а со тоа и на флората и фауната.

10.6.9 ВЛИЈАНИЈА ВРЗ КУЛТУРНИ НАСЛЕДСТВА

Во согласност со податоците од Министерството за култура, на проектното подрачје не е евидентирано културно наследство. За време на изведба на градежните работи постои можност да се дојде до одредено неоткриено археолошко наоѓалиште. Доколку при изведувањето на земјените работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно – историска вредност, потребно е да се постапи согласно со член 65 од Законот за заштита на културно наследство (Сл. Весник на РМ бр.20/04, бр.115/07), односно веднаш да се прекинат градежните активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство.

Влијанието е неутрално.

10.6.10 БЕЗБЕДНОСНИ АСПЕКТИ

Заради безбедноста на работата на инсталацијата, неопходно е да се примени Добра фармерска практика која вклучува:

- Идентификација и имплементација на програми за обука на персоналот;
- Чување на записи за одгледување на родителски јата по турнус.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Чување на записи за период на експлоатација несење по јато
- Чување на записи за производство на бројлери по турнус
- Имплементирање на програма за одржување за да се обезбеди добра кондиција на опремата врз основа на инструкциите кои се издадени од страна на производителите/доставувачите, инсталаторите на опремата, одржување на објектите и одржувањето на чистотата на локацијата;
- Соодветно планирање на активностите на локацијата, како што се доставување на материјали и испорака на создадениот екскрет;
- Соодветно складирање и одложување на угината живина и јајцата кои не ги исполнуваат критериумите за инкубирање.
- За инкубаторската станица треба да биде воспоставен и имплементиран План за контрола на квалитетот (НАССР), направен врз основа на принципите НАССР.
- Програма за безбедно ракување и чистење
- Набавка само на одобрени хемикалии.
- Да се чува во надворешни означени простории за складирање, кои се етикетирани и заклучени..
- Просторијата да биде обезбедена со предмети за впивање на мали излевања или истекувања, (на пример: кофа со песок или тресет);
- препорачана заштитна облека и опрема (исчистена и правилно одржувана);
- Складирање на производите само во нивното оригинално пакување.

Влијанието е директно негативно, со средна јачина, и во однос на веројатноста на појавувањето е можно.

10.6.11 Кумулативни ЕФЕКТИ

Промените во животната средина, предизвикани од активности во комбинација со други активности од минатото, сегашноста или идни активности кои се слични со активностите планирани во рамките на набљудуваната област, се нарекуваат кумулативни влијанија. Во однос на проектираната инсталација, кумулативни ефекти можат да се јават како резултат на други постоечки или идни проекти од ист вид во непосредна близина на проектното подрачје..

Во градежната фаза вообичаено можни кумулативни влијанија се јавуваат од генерирана бучава, емисиите во воздухот, отпад, зголемена фреквенција на возила по сообраќајниците и др., од изведба на градежните активности на локацијата на инсталацијата доколку градежните работи се изведуваат истовремено. Чувствителни рецептори на овие влијанија ќе бидат: земјоделските површини кои се наоѓаат во потесното опкружување, земјоделците кои ги обработуваат земјоделските површини, сообраќајниците и др.

Заради недефинираното време на реконструкција/ адаптација на постоечките објекти во рамки на комплексот за производство на пилешко месо, непостоењето на информации за фреквенцијата на возила за време на овие активности, како и неизвесноста дали сите земјоделски парцели во непосредното опкружување активно ќе

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

се реконструираат во исто време, не е може точно да се определи ниту интензитетот на кумулативните влијанија во градежната фаза. Имајќи во предвид дека изведувачите имаат обврска да применуваат добра градежна пракса и да ги применат мерките, дефинирани во ОВЖС Студијата се очекува интензитетот на кумулативните влијанија да биде мал и со локален карактер.

Во оперативната фаза кумулативни влијанија се очекуваат од емисиите кои ќе се генерираат од: а) процесите кои ќе се изведуваат во стопанскиот комплекс и б) сообраќајот, кој се одвива на околната патна мрежа. При нормални оперативни процеси во објектите, кога емисиите ќе бидат контролирани и во граници на максимално дозволени вредности, не се очекуваат кумулативни влијанија.

Кумулативни влијанија се можни во случај на инцидентни состојби, несреќи и хаварији.

Влијанието е оценето како директно негативно влијание, долгорочно и од локално/регионално значење.

10.6.12 Социо - ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ

10.6.12.1 ФАЗА НА РЕКОНСТРУКЦИЈА/АДАПТАЦИЈА НА ПОСТОЈНИТЕ ОБЈЕКТИ

Реконструкцијата и адаптацијата на постојните одгледувалишта и инкубаторската станица ќе отвори можности за нови вработувања и ангажирање на локалното население, што позитивно ќе влијае врз социо-економската состојба на населението во Општина Ранковце и регионот.

Имајќи во предвид дека се работи за реконструкција/адаптација на постојни објекти и градежните работи се во помал обем, со соодветно управување со емисиите во медиумите на животната средина не се очекуваат негативни влијанија кои би можеле да влијаат на здравјето на локалното население.

Ова влијание е оценето како негативно со мал интензитет од локален карактер.

10.6.12.1 ОПЕРАТИВНА ФАЗА

Проектот претставува инвестиција, која ќе овозможи значајни социо-економски придобивки за локалната заедница и поширокото подрачје на проектот, особено ако се има во предвид дека се работи за рурално подрачје. Имплементацијата на проектот придонесува кон интензивирање на економскиот развој во подрачјето и зголемување на можностите за вработување на локалното население, како на краткорочна основа во текот на фазата на реконструкција, така и на долгорочна основа во текот на работата на инсталацијата. Локалното население во околината на проектната локација се занимава претежно со земјоделство, така што самата инвестиција ќе овозможи откуп на житни култури од локалното население кои ќе се користат за исхрана на живината. На овој начин, придобивките се взаемни и за инвеститорот и за локалното население.

Социо-економските придобивки во оперативната фаза се оценети како взаемни, позитивни со локален и регионален карактер.

10.7 МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ/УБЛАЖУВАЊЕ НА ВЛИЈАНИЈАТА

Потенцијалните влијанија врз животната средина и социо-економски влијанија од фазата на проектирање, фаза на градба, оперативна фаза, фаза на престанок со работа

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача”

и хаварија се проценети во Студијата за ОВЖС и за нивно спречување или ублажување се предложени соодветни мерки. Предложените мерки за ублажување се насочени кон намалување на постоечките или очекуваните влијанија од поединечните активности и истите се ефикасни само доколку се спроведуваат во сите фази на проектот и се следат согласно планот за мониторинг, за да се потврди дека се спроведуваат и резултираат со планираниот ефект.

Мерките кои се дефинирани во ОВЖС Студијата неопходно е да бидат спроведени од страна на инвеститорот и одгледувачот и се однесуваат за сите фази на проектот.

Во фазата на проектирање се предвидени мерки кои имаат за цел намалување на очекуваните негативни влијанија и нивно ублажување преку земање во предвид на сегашната состојба на локацијата на објектите и непосредната околина, техничките карактеристики на проектот, како и заштита на здравјето на работниците, околното население и заштита на животната средина. Од голема важност при проектирањето е изборот на опремата дефинирана во термо-техничкиот проект. Во проектната документација предвидено е инсталирање на опрема за хранење, напојување и осветлување на одгледувалиштата од компанијата Big Dutchman опрема која нуди современо и модерно производство на живина со примена на компјутерски управувачки компоненти на хранење на живината, осветлување, температура и влажност во одгледувалиштето. Во инкубаторската станица е планирано инсталирање на опрема Hatchery Technologies, Netherlands со комплетно автоматизиран систем на работа.

Мерки кои се предложени во оперативната фаза се со цел да овозможат ублажување/минимизирање и можно елиминирање на влијанијата врз медиумите и елементите на животната средина, функционалност на инсталацијата за интензивно живинарство како и безбедност и здравје при работа на работниците и заштита на околното население.

Мерките се дадени како преглед на генерално применливи достапни техники од БРЕФ за инсталации за интензивно одгледување на живина и свињи (спречување/минимизирање на влијанија врз животна средина и подобрување на севкупното работење).

10.7.1 КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХ

Во фаза на изработка на проектот за реконструкција на објекти во комплекс за производство на пилешко месо: одгледувалиште на матични и родителски јата “Гиновци”, инкубаторска станица “Гиновци” и одгледувалиште за бројлери “Псача” земени се во предвид сите законски мерки за проектирање на ваков тип на објекти во согласност со Законот за благосостојба на животните и Правилникот за условите и начинот на заштита на фармските животни.

Во фазата на реконструкција/адаптација на објектите, Изведувачот на градежните работи ќе изготви и имплементира План за организација на градилиштето и управување со градежни активности чие спроведување ќе овозможи избегнување/намалување на влијанијата врз животната средина ќе имплементира добра градежна пракса. Изведувачот на градежните работи ќе имплементира мерки за управување со сообраќајот и мерки за безбедност и здравје при работа за работниците и околното население.

За ублажување на влијанијата врз квалитетот на воздухот, во оперативната фаза во објектите за одгледување на живина и инкубаторската станица се препорачува примена на следните мерки:

- Складирањето на суровините и помошните материјали во одгледувалиштата да се врши во согласност со пропишани процедури, во соодветни складови(силоси) и простории и овие постапки да бидат редовно контролирани;
- Инсталирање активни системи за вентилација според проектната документација и редовна контрола на оперативноста на овие системи;
- Редовна контрола на исправноста на процесната опрема (пумпи, транспортери, гасна постројка);
- Времето на складирање на суровините потребни за производниот процес да се сведе во согласност со барањата на процесот;
- Планирање на постапките за популација и депопулација на објектите за одгледување на живина со цел минимизирање на емисии на прашина;
- Мониторинг на емисии во воздух од оџак на парен котел во сите три објекти;
- Намалување на содржината на сурови протеини во диетата со додавање на синтетички аминокиселини, дадени во Планот за управување со Хранливите Состојки (ПУХС) за матичните јата, родителските јата и бројлерските јата;
- Примена на програма за терминална хигиена (чистење, миење и дезинфекција на објектите по завршување на одреден турнус);
- Примена на програма за термална хигиена (чистење, миење и дезинфекција) на инкубаторската станица;
- Утовар и транспорт на цврстото шталско ѓубриво веднаш при ремонт на јатото без складирање на локацијата со цел минимизирање на агитацијата на екскретот;
- Примена на мерките за инцидентни ситуации.

Со цел оптимизирање на условите за испуштање на воздух од фармите, Операторот ќе ги примени предложените НДТ мерки, преку автоматско управување со вентилацијата во секое одгледувалиште поединечно, регулиран преку Viper Touch контролер.

Операторот има обврска да го подготви Планот за управување со хранливите состојки пред почетокот на оперативната фаза за секое одгледувалиште поединечно (одгледувалиште за бројлери, одгледувалиште за кокошки несилки и родителски јата).

Операторот ќе воспостави Big Farm Net Manager Program кој ќе овозможи прецизно документирање на раст на живината, споредување на повеќе турнуси еден со друг или со помошни референтни вредности во однос на храна.

10.7.2 Води

Предвидената нова опрема за напојување на живината е проектирана согласно законските прописи за живината да има лесен и континуиран пристап до вода. При проектирање на новите хоризонтални и вертикални олуци на објектите истите треба да

бидат вклучени во постојните атмосферски канали со што по дождовите ќе се редицуира загадувањето на околината преку испирање на почвата.

При проектирање на реконструкцијата на внатрешните водоводни инсталации во инкубаторската станица земен е во предвид проектираниот капацитет на инкубаторите за да се дефинираат потребните количини на вода согласно законските прописи за ваков вид на објекти. Собирните резервоари за времено складирање на вода од миење, чистење и дезинфекција во одгледувалиштата да бидат соодветно репарирани за да се спречи истекување.

За да се сведат на минимум влијанијата на проектот врз површинските и подземните води, во градежна фаза Изведувачот ќе применува добра градежна пракса.

Атмосферските води соодветно ќе се канализираат за да се одведат во постојните атмосферски канализациони системи на предметните локации со цел да се избегне промивање на градежните површини и нивно загадување. Забрането е миење на возилата и опремата на локацијата.

Во одгледувалиштата за матични и родителски јата “Гиновци” и инкубаторската станица вода ќе се користи од постојниот експлоатационен бунар ЕБ2. Во одгледувалиштето за бројлери “Псача” вода ќе се користи од постојниот експлоатационен бунар ЕБ1.

Пред почетокот на оперативната фаза операторот има обврска да се стекне со Дозвола за користење на вода од експлоатационите бунари (водно право) кое Инвеститорот ќе го побара од Управата за животна средина – Сектор води како надлежен орган.

Дополнителни мерки на заштита на водите:

- Задолжителна контрола на хемиската и бактериолошката исправност на водата од експлоатационите бунари со спроведен мониторинг во согласност со Правилникот за барањата за безбедност и квалитет на водата за пиење, два пати годишно.
- Преземање на соодветни мерки за рационална употреба на водата:
  - Водење на поединечни записи за користењето на водата за секое одгледувалиште поединечно и за инкубаторската станица;
  - Откривање и поправка на дефекти што предизвикуваат протекувања на вода, редовна проверка на линијата и опремата за напојување на живина во објектите за одгледување на живина;
  - Употреба на опрема за чистење под висок притисок за чистење на објектите во кои е сместена живината и инкубаторската станица;
  - Во инкубаторската станица употреба на дезинфикатори на јајцата одобрени од АХВ и ветеринар.
  - Редовно одржување (празнење) на септичките јами за комунални отпадни води во сите три објекти преку склучен договор со овластена компанија.
- Редовна контрола и одржување на одводните структури и системот за заштита во случај на инцидентна состојба- надворешна хидрантска мрежа;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Со цел да се намали количината на генерирани отпадни води, а имајќи во предвид дека се работи за реконструкција на постојни објекти, во самите одгледувалишта постои и функционира сепаратен систем на атмосферски отпадни води со дренажен систем кој треба редовно да се одржува.

Со цел да се редуцираат емисиите во води од отпадни води Операторот ќе ги примени следните техники: испуштање и складирање на технолошките отпадни води во соодветен резервоар, одделно од другите води се до преземање од овластена компанија.

Технолошките отпадни води ќе бидат преземени од компанијата Електро Шари при завршување на секој турнус.

10.7.3 УПРАВУВАЊЕ СО ОТПАД

Во фазата на проектирање се земени во предвид сите мерки за проектирање и соодветно димензионирање на опремата со цел избегнување и во најголема можна мера намалување на количеството на создадениот отпад, спречување на негативните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето во согласност со принципите на циркуларната економија, отстранување на отпадот на начин што е прифатлив за животната средина и заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Пред почетокот на фазата на реконструкција/адаптација на објектите, Изведувачот треба да подготви и имплементира План за управување со отпадот кој треба да вклучува:

- Класификација на отпадот врз основа на неговите својства согласно со Листата на отпад.
- Обезбедува услови за селектирање и управување со посебните текови на отпадот кои се дел од системот за проширена одговорност на производителот.
- Водење на редовна евиденција и склучување договори со управувачите со посебните текови на отпад во рамките на системот за проширена одговорност на производителот за управување со посебните текови на отпадот.
- Дефинирање на мониторинг на преземените мерки за управување со отпадот;
- Обука на вработените за правилно постапување со отпадот кој се создава;
- Имплементација на Планот за инцидентни ситуации.

Во оперативната фаза неопходна е подготовка и имплементација на Програма за управување со отпадот која ќе се создава во оперативната фаза.

Операторот има обврска за склучување на договори со овластени постапувачи за различните видови на отпад: комунален, ветеринарен, нус производите од производствениот процес, мил од миене и чистење и санитација на одгледувалиштата и инкубаторската станица.

Операторот има обврска да води евиденција за: видот, количеството и потеклото на отпадот кој го создаваат; привремено складираниот отпад; отпадот што му е предаден на собирачот и на транспортерот на отпад; отпадот што е искористен или преработен

од самите создавачи; отпадот што е предаден на други лица кои преработуваат отпад, други податоци за управување со отпад.

Освен горенаведените мерки за ублажување на влијанијата врз животната средина, Операторот ќе примени и најдобри генерално применливи достапни техники од БРЕФ за инсталации за интензивно одгледување на живина, во смисла на управување со исхрана при изработка на Планот за управување со хранливи состојки.

10.7.4 БУЧАВА И ВИБРАЦИИ

Преку однапред утврден режим, динамика и период на работа на градежната оператива, можат да се ублажат влијанијата од бучава и вибрации кои би произлегле од нивното работење. Во фазата на проектирање може да се предложи режим на работа на градежната механизација и опрема при изведување на активностите на реконструкција/адаптација на постојните објекти бидејќи тогаш се очекува појава на зголемена бучава и вибрации во рамки на проектната локација. Да не се практикува паралелна работа на повеќе машини кои произведуваат високо ниво на бучава, етапно извршување на проектните активности што значително ќе има влијание врз намалување на бучавата, користење на механизација и опрема која е во согласност со Правилник за поблиските видови на посебните извори на бучава како и услови кои треба да ги исполнуваат постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор во поглед на емитираната бучава и стандардите за заштита од бучава.

За намалување или избегнување на влијанијата од зголемено ниво на бучава и вибрации во градежната и оперативната фаза се препорачува подготовка и имплементација на План за управување со бучава. Пред отпочнување со активностите на реконструкција/адаптација неопходно е одредување на време за транспорт на суровини и материјали и локација за нивно привремено складирање, одредување на сообраќаен режим при реализација на градежните активности, обезбедување на заштитна опрема за работниците во согласност со нивното работно место, итн.).

Бидејќи проектните објекти се наоѓаат во околината на земјоделско подрачје, што во согласност со националното законодавство за бучава одговара на подрачје со III степен на заштита од бучава (подрачје каде се дозволени зафати во околината, во кое помалку ќе смета предизвикувањето на бучава, односно трговско-деловно подрачје-станбено, подрачје наменето за земјоделски дејности) нивото на бучава во проектното подрачје не треба да ги надминува вредностите од 60 dB (д) и 55(н) dB(A).

10.7.5 БУЧАВА И ВИБРАЦИИ

Преку примена на предложените мерки за заштита на водите и воздухот се очекува и избегнување или индиректното намалување на загадувањето на почвата.

За намалување на влијанијата на почвата, за време на градежната и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

- Примена на добра градежна практика;
- Следење на упатствата за избегнување на инциденти ситуации: ризиците од несреќи и хаварии, несакани истекувања;
- Обезбедување и примена на опрема/садови за евакуација на можни истекувања на горива, масла и хемикалии;

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Во случај на контаминација на почвата со инцидентно истекување на гориво, масла или хемикалии, потребно е загадениот слој почва да се собере и со истиот да се постапува како опасен отпад;
- При фарбање или друг вид на хемиска заштита на дел од конструкциите мора да се преземат соодветни мерки за заштита, како на пример покривање на околната почва за да се спречи контаминација;
- Се забранува миеење на возилата со кои се врши транспорт на бетон, опремата и садовите на локацијата или во реките кои се наоѓаат во пошироката околина на локацијата;
- Имплементација на соодветни процедури и планови за управување и складирање на материјали, отпад и опасен отпад;
- Имплементација на мерките кои ќе произлезат од Планот за управување со инцидентни ситуации и Програмата за управување со отпад.

За намалување на влијанијата врз почвите во оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

- Спроведување на постапките за правилно складирање и ракување со суровини и репро материјали, вклучувајќи и процедури за постапување;
- Проверка на резервоарите за складирање на мил од чистење на објектите за присуство на знаци на оштетување, дотрајување или евентуално протекување за да се спречи неконтролирано загадување на почвата и подземните води;
- Спроведување на Програма за управување со отпад и чување на записи.

10.7.6 ПОСТОЕЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

За намалување на влијанијата врз пределот и визуелните ефекти во градежната фаза и оперативната фаза се препорачува примена на следните мерки:

- Подготовка и имплементација на План за уредување и работа на градилиштето.
- Ограничување на големината на градилиштето во рамките на градежната парцела во делот каде е планирана реконструкцијата;
- Собирање на генерираниот отпад на дневна основа, селекција на отпадот, транспорт и финално одлагање на соодветни депонии (во согласност видот на отпадот);
- Соодветно покривање на градежниот шут и инертниот материјал при транспорт до депонија.

Операторот во оперативната фаза има обврска да врши редовно одржување на постојната инфраструктура, внатрешните сообраќајници редовно да се одржуваат чисти, редовно отстранување на прашината од транспортните возила, редовна проверка на исправноста на инсталираните надворешни постројки: рационална употреба на вода и периодична проверка на исправноста на системот за напојување на животните редовно одржување на септичките јами за комунални отпадни води.

Операторот има обврска пред влезната рампа во преточувалиштето за природен гас да постави знак за забранет пристап на неовластените лица.

10.7.7 ПОСТОЕЧКА ИНФРАСТРУКТУРА

Во рамки на предметна локација, не се евидентирани значајни, загрозени или ендемични растителни и животински видови и нивни живеалишта, или заштитени подрачја на природата. Во непосредна близина на проектната локација се наоѓаат земјоделски површини.

Во фаза на проектирање предвидено е зафаќање на оптимална и минимална површина за одлагање на градежниот шут и материјалите за градба со што би овозможило минимално уништување на постојната вегетација во внатрешноста на објектите .

Во градежна фаза треба да се користат постојните пристапни патишта и забрането е вознемирување на влечуги, птици, цицачи, а воедно се забранува и собирање на јајца од нивните гнезда од страна на ангажираните работници.

Доколку е потребно да се изврши отстранување на грмушки и дрвја, истото треба да се спроведе во зима, вон периодот за гнездење на птиците, кој е помеѓу 1ви март и 30ти септември. По завршување на работите, треба да се ревитализираат биотопите кои биле изложени на влијанија

Во оперативна фаза не е дозволено палење на вегетација, заради заштита на живеалиштата на растителните и животинските видови.

10.7.8 БЕЗБЕДНОСНИ АСПЕКТИ

Заради безбедноста на работата на инсталацијата, неопходно е да се примени Добра фармерска практика која вклучува:

- Идентификација и имплементација на програми за обука на персоналот;
- Чување на записите за употреба на храна, вода и енергија, создадениот екскрет и расфрлање на екскретот;
- Постоене на план за реагирање во итни ситуации заради справување со непредвидени емисии и инциденти;
- Имплементирање на програма за одржување за да се обезбеди добра кондиција на опремата врз основа на инструкциите кои се издадени од страна на производителите/доставувачите, инсталаторите на опремата , одржување на објектите и одржувањето на чистотата на локацијата;
- Соодветно планирање на активностите на локацијата, како што се доставување на материјали и испорака на создадениот екскрет;
- Подготовка на план за управување со екскрет;
- Соодветно складирање и одложување на угината живина.

10.8 МОНИТОРИНГ ПЛАН ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

За секое утврдено значајно влијание врз животната средина, утврден е параметар за мониторинг, целта на мониторингот, фреквенцијата, времето на мониторинг, начинот на следење, одговорна институција.

Целта на Мониторинг планот за животна средина е да обезбеди сите потребни мерки за ублажување да се спроведат за да ги надоместат негативните влијанија врз животната средина и да се употребат мерки кога тоа е технички изводливо.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

ПОГЛАВЈЕ 11

Референци

---

11 РЕФЕРЕНЦИ

11.1 КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Основен проект (архитектура, водовод и канализација) за реконструкција и адаптација на инкубаторска станица, комплекс фарма – Гиновци (тех.бр.001-20, од март 2020 година)
- Основен Проект за комплекс фарми за бројлери и административна зграда (електротехнички инсталации) на КП бр.355/1 КО Псача – Крива Паланка (тех.бр.002-03-20, од март 2020 година)
- Проект на постоечка состојба за административен објект за фарми за бројлери – Псача (Архитектура), Категорија II, Класа Г2 село Псача, Општина Крива Паланка (тех.бр.002-01-20, од февруари 2020 година)
- Проект на постоечка состојба на ограда околу комплексот на фарми – Псача (Архитектура), Категорија II, Класа Г2 село Псача, Општина Крива Паланка (тех.бр.002-00-20, од февруари 2020 година)
- Проект за реконструкција и адаптација за административен објект и производителен објект за фарми за бројлери – Псача (водовод и канализација), Категорија II, Класа Г2, село Псача, Општина Крива Паланка (тех.бр.002-01-20, од февруари 2020 година)
- Проект на реконструкција и адаптација на произведен објект- бројлери, (Архитектура) Категорија II, Класа Г2 село Псача (тех.бр.002-00-20, од февруари 2020 година)
- Проект реконструкција и адаптација за магацин за легло (Архитектура), Категорија II, Класа Г2 село Псача, (тех.бр.002-20, од февруари 2020 година)
- Објект за примарна обработка на земјоделски производи во село Псача (термотехнички инсталации, машински инсталации), (тех.бр.001-20, од април 2020 година)
- Елаборат за заштита од пожари, експлозии и опасни материи – ППЗ
- Најдобри достапни техники во сектор интензивно одгледување на живина и свињи (Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Intensive Rearing of Poultry or Pigs, JRC Science for Policy Report, 2017, European Commission);
- Секторското упатство за НДТ за интензивно одгледување на живина од МЖСПП (PM Report Ref. No. 300033-06-RP-366, 2007);
- Профил на Општина Ранковце;
- Меѓународно признаени методи за оцена на животната средина и сопствени искуства на Експертите за оцена на животната средина;
- Преглед на барањето на национално законодавство во поглед на емисии на загадувачки материи во медиумите и квалитетот на водите, воздухот, создавањето и управувањето со различните фракции на отпад, генерирање на бучава и влијанието врз околниот биодиверзитет согласно подрачјето каде се изведува проектот.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

ПОГЛАВЈЕ 12

Прилози

---

12 Прилози

Прилог 1 Национално законодавство

1. Закон за животна средина (Службен весник бр. бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15 129/15, 192/15 и 39/16, 99/18, 89/22);
  - Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина (Службен весник бр.74/05, 109/09, 164/12 и 202/16);
  - Правилник за содржината на барањата што треба да ги исполнува Студијата за ОВЖС (Службен весник бр. 33/06);
  - Правилник за информациите што треба да ги содржи известувањето за намерата за изведување на проектот и постапката за утврдување на потребата од оцена на влијанието на проектот врз животната средина (Службен весник на РМ бр. 33/06);
  - Правилник за содржината на објавата на известувањето за намерата за спроведување на проект, на решението за потребата од оцена на влијанието на проектот врз животната средина, на студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина, на извештајот за соодветноста на студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина и на решението со кое се дава согласност или се одбива спроведувањето на проектот, како и начин на консултирање на јавноста (Службен весник бр.33/06);
  - Правилник за формата, содржината, постапката и начинот за изработка на извештајот за соодветноста на студијата за оцена на проектот врз животната средина, како и постапката за овластување на лицата од листата на експерти за оцена на влијанието врз животната средина, кои ќе го изготват извештајот (Службен весник бр.33/06);
2. Закон за управување со отпад (Службен весник на РСМ бр. 216/21);
  - Листа на видови отпад (Службен весник на РМ бр. 100/05);
  - Правилник за начинот и условите за складирање на отпадот, како и условите што треба да ги исполнат локациите на коишто се врши складирање на отпадот (Сл. Весник на РМ бр. 29/07);
  - Правилник за поблиските услови за постапување со опасниот отпад и начинот на пакување и означување на опасниот отпад (Сл. Весник на РМ бр. 15/08);
  - Правилник за начинот и постапката за користење на тињата, максималните вредности на концентрациите на тешки метали во почвата во која се користи тињата, вредности на концентрациите на тешки метали во тињата, согласно со нејзината намена и максималните годишни количини на тешки метали што може да се внесат во почвата (Службен весник на РМ" бр. 73/11);
  - Правилник за општите правила за постапување со комуналниот и со другите видови неопасен отпад (Службен весник на РМ бр. 147/07);
  - Правилник за количеството на биоразградливи состојки во отпадот што смее да се депонира (Службен весник на РМ бр. 108/2009; 142/09);
3. Закон за управување со пакување и отпад од пакување (Службен весник на РМ бр. 161/09, измени бр.17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16);
4. Закон за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори (Службен весник на РМ бр. 140/10, 47/11, 148/11, 163/13, 146/15 и 39/16);
5. Закон за управување со електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема (Службен весник на РМ бр. 6/12, 163/13, 146/15 и 39/16);
6. Закон за води (Сл. Весник на РМ бр. 87/08, 06/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13 180/14, 146/15 и 52/16);
  - Уредба за класификација на водите (Службен весник на РМ бр. 18/99);

- Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води (Службен весник на РМ бр. 18/99,71/99);
  - Правилник за опасните и штетните материи и супстанции и нивните емисиони стандарди што можат да се испуштат во канализација или во систем за одводнување, во површински или подземни водни тела, како и во крајбрежни земјишта и водни живеалишта (Сл. Весник на РМ бр. 108/11);
  - Листа на загадувачките материи и супстанции (Сл. Весник на РМ бр. 122/11);
  - Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за начинот на определување и одржување на заштитни зони околу изворите на вода за пиење (СФРЈ Службен весник бр. 15/89);
  - Правилник за безбедност на вода (Службен весник на РМ бр. 46/08);
7. Закон за заштита на природата (Службен весник на РМ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13 и 41/14, 146/15 и 39/16) и подзаконските акти на Натура 2000 и Емералд мрежата;
8. Закон за заштита од бучава (Службен весник на РМ бр. 79/07, 124/10, 47/11 и 163/13 и 146/15);
- Правилник за примената на индикаторите за бучава, дополнителни индикатори за бучава, начинот на мерење на бучава и методите за оценување со индикаторите за бучава во животната средина(Сл. Весник на РМ бр. 107/08);
  - Правилник за граничните вредности на нивото на бучава во животната средина (Сл. Весник на РМ бр.147/08);
  - Правилник за локациите на мерните станици и мерните места(Сл. Весник на РМ бр. 120/08);
  - Правилник за методата, условите и постапката за основање и работење на мрежите, методологијата за мониторинг, условите, начинот и постапката за поднесување на информации и податоци од следењето на бучавата (Службен весник бр. 123/09);
  - Правилник за поблиските видови на посебните извори на бучава како и услови кои треба да ги исполнуваат постројките, опремата, инсталациите и уредите кои се употребуваат на отворен простор во поглед на емитираната бучава и стандардите за заштита од бучава (Службен весник на РМ бр.142/13);
9. Законот за квалитетот на амбиентниот воздух (Службен весник на РМ бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 59/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Уредба за граничните вредности и видови на загадувачки супстанции во амбиенталниот воздух (Сл. Весник на РМ бр. 122/11);
  - Уредба за крајните и целните вредности за нивоа и видови на загадувачките супстанции во амбиентниот воздух, прагови за предупредување и информирање; последни рокови за постигнување на крајните и целни вредности за одредени супстанции; маргини на толеранција за крајната и целната вредност и долгорочни цели за одредени загадувачи (Службен весник на РМ бр. 50/05);
  - Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиентниот воздух (Службен весник бр. 82/06);
  - Листа на зони и агломерации за квалитет на амбиентниот воздух (Службен весник бр. 23/09);
  - Правилник за методологија за попис и идентификација на нивото на емисии на загадувачки супстанции во амбиентниот воздух во тони годишно за сите видови на активности, како и други податоци кои треба да се достават во рамките на Програмата за мониторинг на воздухот во Европа (ПМВЕ) (Службен весник бр. 142/07);

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

- Правилник за утврдување на горните граници на емисиите на национално ниво (Службен весник на РМ бр. 10/90);
  - Правилник за крајни вредности на емисиите во воздух од стационарни извори (Службен весник на РМ бр. 141/10);
10. Закон за безбедност и здравје при работа (Сл. Весник на РМ бр. 92/07, 136/11, 23/13, 25/13, 137/13, 164/13, 158/14 15/15 и 192/15);
- Правилник за минималните барања за безбедност и здравје на работното место (Службен весник на РМ бр. 154/2008);
  - Правилник за личната заштитна опрема која ја користат вработените на работното место (Службен весник на РМ бр. 92/07);
  - Правилник за безбедност и здравје на работното место при работа на работниците изложени на ризик од бучава (Службен весник на РМ бр. 21/2008);
11. Правилник за условите и начините на заштита на фармските животни ("Службен Весник" на РМ, бр. 140 од 20.11.2009 година).

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Прилог 2 Тековна состојба на Инвеститорот

Централен Регистар	5/14/2021
/електронски издаден документ/	
Тековна состојба	
Дигитално потпишан од: SREKJKO LAZAREVSKI Централен Регистар на Република Северна Македонија Датум и час на потпишување: 14.05.2021 во 13:38:14 Издавач на сертификатот: KibsTrust Qualified Certificate Services Сертификатот е валиден до: 11.11.2021 Документот е дигитално потпишан и е правно валиден	
ЕМБС:	7293976
Целосен назив на Субјектот на Упис:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО, Врапчиште, Врапчиште
Кратко име:	ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО, Врапчиште, Врапчиште
Седиште:	Ул. 100 Бр.1 ВРАПЧИШТЕ ВРАПЧИШТЕ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Акт:	Договор : Договор за основање на ДОО- Пречистен текст
Датум на основање:	26.7.2018
Времетраење:	неограничено
*Вид на сопственост:	Приватна сопственост
Единствен даночен број:	4042018503122
Потекло на капиталот:	Мешовит
Големина на субјектот:	мал
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар
Деловен статус:	Активен
Основна главнина	
Паричен влог EUR:	20.000,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	20.000,00
Вкупно основна главнина EUR:	20.000,00
Сопственици	
ЕМБГ/ЕМБС:	BF6176316
Име:	ХУКМЕТ ДРИЗА
Адреса:	Ул. Кастриот Муча Бр.7 ФИЕР ФИЕР
Држава:	АЛБАНИЈА
Тип на сопственик:	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог EUR:	2.500,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	2.500,00
Вкупен влог EUR:	2.500,00
ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Тип на сопственик:	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог EUR:	3.500,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	3.500,00
Вкупен влог EUR:	3.500,00
Страна 1 од 6	

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Централен Регистар

5/14/2021

ЕМБГ/ЕМБС:	1806973470041
Име:	АРБЕН АБДУРАХМАНИ
Адреса:	Ул. 101 Бр.ББ ТРЕБОШ ЖЕЛИНО
Тип на сопственик:	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог EUR:	3.500,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	3.500,00
Вкупен влог EUR:	3.500,00

ЕМБГ/ЕМБС:	1912973470011
Име:	ПЛЕУРАТ КУРТИШИ
Адреса:	Ул. 170 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Тип на сопственик:	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог EUR:	3.500,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	3.500,00
Вкупен влог EUR:	3.500,00

ЕМБГ/ЕМБС:	2911002470039
Име:	АРЛИНД АБДУРАХМАНИ
Адреса:	Ул. 101 Бр.66 ТРЕБОШ ЖЕЛИНО
Тип на сопственик:	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог EUR:	2.000,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	2.000,00
Вкупен влог EUR:	2.000,00

ЕМБГ/ЕМБС:	1004988473005
Име:	ФАТОН ШУАЗИБИ
Адреса:	Ул. 101 Бр.ББ НЕГОТИНО - ПОЛОШКО ВРАПЧИШТЕ
Тип на сопственик:	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог EUR:	2.000,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	2.000,00
Вкупен влог EUR:	2.000,00

ЕМБГ/ЕМБС:	P00643713
Име:	ФАТМИР ЗУМБЕРИ
Адреса:	Ул. Фшати Идеркомбетар Бр.84 Приштина Приштина
Држава:	КОСОВО
Тип на сопственик:	Основач/сопственик / Основач
Паричен влог EUR:	3.000,00
Непаричен влог EUR:	0,00
Уплатен дел EUR:	3.000,00
Вкупен влог EUR:	3.000,00

Дејности

Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	10.12	Преработка и конзервирање на живинско месо
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС		
Евидентирани се дејности во надворешниот промет		

Овластувања

Управител

Страна 2 од 6

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Централен Регистар

5/14/2021

ЕМБГ/ЕМБС:	0910986470006
Име:	БУРИМ ЦЕЛИЛИ
Адреса:	Ул. ЉУБОТЕНСКА Бр.67 ТЕТОВО ТЕТОВО
Овластувања:	ВСС-Управител
Ограничувања:	Управителот ги има сите права за претставување и застапување на друштвото во внатрешен и надворешно трговски промет со ограничувања, кои се состојат од следново: новоименуваниот управител не може да преговара, да склучува договори, да потпишува договори и други работи каде што вредноста на предметот на договарање надминува над 50.000 ЕВРА; Во секој случај, каде што ќе се појави работа со вредност над 50.000 ЕВРА, мора претходно да се консултира со основачите Арбен Абдурахмани, Плеурат Куртиши или Аљибер Ибраими и да добие согласност за понатамошно постапување и евентуално потпишување од еден од нив; Потпишувањето на сите работи кои надминуваат износ од 50.000 Евра, новоименуваниот управител ќе го извршува со заеднички потпис со еден од основачите: Арбен Абдурахмани, Плеурат Куртиши или Аљибер Ибраими. Основачите Арбен Абдурахмани, Плеурат Куртиши и Аљибер Ибраими имаат право на потпишување на сите документи кои произлегуваат од работењето на друштвото, вклучувајќи и правни и финансиски работи, независно од именуваниот управител со заеднички потпис од минимум двајца од нив самите.

Подружници

Под број:	7293976/10
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница Крива Паланка 2
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. НАСЕЛЕНО МЕСТО БЕЗ УЛИЧЕН СИСТЕМ Бр.1 ГИНОВЦИ РАНКОВЦЕ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	01.47 Одгледување на живина

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-Раководител

Под број:	7293976/1
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница Крива Паланка
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. НАСЕЛЕНО МЕСТО БЕЗ УЛИЧЕН СИСТЕМ Бр.1 ГИНОВЦИ РАНКОВЦЕ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.21 Трговија на големо со жита, суров тутун, семе и добиточна храна

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0310969424028
Име:	АЦО МИТОВСКИ
Адреса:	Ул. ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ Бр.5 КРИВА ПАЛАНКА КРИВА ПАЛАНКА
Овластувања:	ВСС-раководител

Страна 3 од 6

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Под број:	7293976/2
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница Скопје
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС - РАКОВОДИТЕЛ

Под број:	7293976/3
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница СК 1934 БА
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-раководител

Под број:	7293976/4
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница СК 1935 БА
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-Раководител

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Под број:	7293976/5
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница СК 1936 БА
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС- Раководител

Под број:	7293976/6
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница СК 1937 БА
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-Раководител

Под број:	7293976/7
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница СК 1938 БА
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-Раководител

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Под број:	7293976/8
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница СК 1939 БА
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-Раководител

Под број:	7293976/9
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница Неготино
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЖЕЛЕЗНИЧКА Бр.66 НЕГОТИНО НЕГОТИНО
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-Раководител

Под број:	7293976/11
Назив:	Друштво за производство, трговија и услуги ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО експорт-импорт - Подружница СК 8710 ББ
Тип:	Подружница
Адреса:	Ул. ЈАДРАНСКА МАГИСТРАЛА Бр.13 ВИЗБЕГОВО БУТЕЛ
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра	46.32 Трговија на големо со месо и производи од месо

Овластени лица на подружницата

ЕМБГ/ЕМБС:	0108977470094
Име:	АЉИБЕР ИБРАИМИ
Адреса:	Ул. 168 Бр.34 МАЛА РЕЧИЦА ТЕТОВО
Овластувања:	ССС-Раководител

Дополнителни Информации

КОНТАКТ:	
E-mail:	internationalfreshfood.doo@gmail.com

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Македонија.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Прилог 3 Решение за утврдување на потребата од ОВЖС за проектот и обемот на Студијата за ОВЖС

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

Арх. Бр./Nr.Arh. 11-731/3

Дата/Data: 30-03-2022 год./viti

✓ ДО/DERI TE: ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО

Ул. 100 бр. 1

Општина Врапчиште

ПРЕДМЕТ/LËNDA: Доставување на Решение

ВРСКА/LIDHJA: Ваш број: 0306-482/2021 од 12.11.2021 година

Почитувани,

Të nderuar,

Согласно Вашето известување за намера за изведување на проектот: Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача", Општина Ранковце со број 11-731/3 во прилог на овој допис Ви го доставуваме Решението со кое се утврдува потреба од оценка на влијанието на проектот: Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача", Општина Ранковце како и обемот на Студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина.

Со почит,

Me respekt,

Управа за животна средина/Drejtoria për mjedis jetësor

Директор/Drejtor
Hisen Xhemali

Изработил/Регрило: Александар Петковски
Контролирал/Kontrolluan/Согласен/Miratoi: Вилјана Петковска

1

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
DREJTORIA PËR MJEDISIT JETËSOR

Врз основа на член 81 став 8 од Законот за животна средина (Службен Весник на Република Македонија број 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/2010, 124/2010, 51/2011, 123/2012, 93/2013, 42/2014, 44/2015, 129/2015 и 39/2016), Министерот за животна средина при Министерството за животна средина и просторно планирање донесе

РЕШЕНИЕ

1. Со ова Решение се утврдува потребата од оценка на влијанието на проектот: Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача", Општина Ранковце како и обемот на Студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина.
2. Обемот на Студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина е определен во Листата на проверка за определување на обемот на студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина: прашања за карактеристиките на проектот, која е составен дел на ова решение.
3. Обемот на Студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина покрај Листата на проверка за определување на обемот на студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина: прашања за карактеристиките на проектот, треба ги опфати и прашањата кои се однесуваат на: управување со отпад, визуелни аспекти, биолошка разновидност, кумулативни влијанија и социо-економски аспекти.
4. Ова Решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во најмалку еден дневен весник достапен на целата територија на Република Северна Македонија, на интернет страницата, како и на огласната табла во Министерството за животна средина и просторно планирање.

Образложение

На ден 12.11.2021 година од страна на ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО од Скопје до Министерството за животна средина и просторно планирање е доставено известување за намера за изведување на проектот: Проект за реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо одгледувалиште на матични и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача", Општина Ранковце како и обемот на Студијата за оценка на влијанието на проектот врз животната средина.

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

Целта на проектот е реконструкција и адаптација на два објекти за одгледување на матични јата, два објекти за одгледување на родителски јата, административни простории, инкубаторска станица, четири објекти за одгледување на бројлери, административниот објект, котлара и магацин. Со реконструкцијата ќе се обезбеди можност за ставање во функција на одгледувалиштата и инкубаторската станица. Проектираниот капацитет во првата година од производството е: - Матични јата и јата несилки (6000 женски единки, 550 машки единки годишно); - Производство на 900.000 јајца за ведење годишно (одгледувалиште на родителски јата); - Производство на еднодневни пилиња, бројлери 900.000 годишно (инкубаторска станица); - Проектираниот капацитет на јато за одгледување на бројлери е 16.000 еднодневни пилиња во еден објект или вкупно за четири објекти 64.000.

Министерството за животна средина и просторно планирање, по добивање на известувањето пристапи кон разгледување на истата. Согласно член 81 од Законот за животна средина, постапката за утврдување на потребата од оценка на влијанијата на проектите врз животната средина се врши за проекти определени согласно член 77 од Законот за животната средина. Согласно Законот за животна средина (Службен Весник на Република Македонија број 53/2005, 81/2005, 24/2007, 159/2008, 83/2009, 48/2010, 124/2010, 51/2011, 123/2012, 93/2013, 42/2014, 44/2015, 129/2015 и 39/2016) и Уредбата за определување на проекти и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оценка на влијанијата врз животната средина ("Службен весник на Република Македонија" бр. 74/05, 109/09, 164/12 и 202/16) предложениот проект се се категоризира во групата на генерално определени проекти за кои се утврдува потребата за спроведување постапка за оценка на влијанието врз животната средина и наоѓа во Прилог I – точка 14 Инсталации за интензивно живинарство или свињаство со повеќе од 40.000 места за бројлери, 20.000 места за кокошки несилки. за истиот ќе се спроведува постапка за оценка на влијанието врз животната средина.

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

За таа цел се пристапи кон пополнување на Листата на проверка за определување на обемот на студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина: прашања за карактеристиките на проектот и се изврши определување на обемот на студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Покрај прашањата опфатени во Листата на проверка за определување на обемот на студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина, инвеститорот треба подетално да ги разработи следните прашања:

Геолошки и хидрогеолошки аспекти

Овие аспекти се важни во релација со животната средина во текот на фазата на изградба на овој вид на проекти. Од тие причини претставуваат важен сегмент која треба да ги опфати Студијата за ОВЖС.

Влијанијата врз сите медиуми на животната средина

Овие аспекти се важни за овој вид на проекти во релација со животната средина во текот на фазата на изградба, а особено во оперативната фаза. Од тие причини претставуваат важен сегмент која треба да ги опфати Студијата за ОВЖС.

Визуелни аспекти

Овие аспекти се важни во релација со животната средина во текот на оперативната фаза и во фазата на искористување на овој вид на проекти. Од тие причини претставуваат важен сегмент на Студијата за ОВЖС, која треба да опфати ефекти врз пределот.

Биолошка разновидност

Обемот на ОВЖС треба да вклучи анализа на состојбите со биолошката разновидност на подрачјето, евентуално присуство на заштитени и засегнати видови живеалишта, присуство на заштитени подрачја, евидентирани подрачја за заштита, присуство на еколошки мрежи, како и потенцијалните влијанија од спроведување на проектот.

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

Кумулативни влијанија

Во случај да постојат проекти/инсталации со потенцијал за слични влијанија врз животната средина во опкружувањето на предвидениот проект, Студијата за ОВЖС треба да вклучи анализа на кумулативните ефекти.

Социо-економски аспекти

Оцената на социо-економските аспекти ќе даде преглед на потенцијалните директни и индиректни ефекти од проектот врз економијата и социјалните состојби во подрачјето од спроведување на истиот.

Врз основа на горенаведеното го одлучи како во диспозитивот на ова решение.

Правна поука: Против ова решение инвеститорот, засегнатите правни или физички лица, како и здруженијата на граѓани формирани за заштита и за унапредување на животната средина, можат да поднесат жалба до Комисијата на Владата на Република Северна Македонија за решавање на управните работи во втор степен од областа на животната средина, во рок од осум дена од денот на објавувањето на решението.

Со почит,
Me respekt,

По овластување на министер,
Управа за животна средина/Drejtoria për mjedis jetësor

Директор/Drejtor
Hisen Xhemaili

Изработил/Përpiloi: Александар Петковски
Контролирал/Kontrolluan/Согласен/Miratoi: Билјана Петкоска

4

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403

www.moep.gov.mk

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Прилог 4 Објава на информација во дневни весници *Нова Македонија* и *Коха* за достапност на Известување за намера за спроведување на проект

16 | Петок, 25 февруари 2022

Комерцијален оглас

ново
МАКЕДОНИЈА

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

**Информација за поднесено известување за намера за изведување на Проектот:
Реконструкција и адаптација на објекти за производство на пилешко месо, одгледувалиште на матични
и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"**

Министерството за животна средина и просторно планирање ја известува заинтересираната јавност дека инвеститорот ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО од Врапчиште достави известување за намера за изведување на проектот и утврдување на потребата од оценка на влијанието на проектот врз животната средина: Реконструкција и адаптација на објекти за производство на пилешко месо, одгледувалиште на матични и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Надлежен орган за донесување на одлуката е Министерството за животна средина и просторно планирање.

Целосното известување за намера за изведување на Проектот: Реконструкција и адаптација на објекти за производство на пилешко месо, одгледувалиште на матични и родителски јата "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача" може да се види на интернет страната на Министерството за животна средина и просторно планирање, со седиште на Плоштад Пресвета Богородица бр. 3, 1000 Скопје. www.moep.gov.mk

Контакт лица:

Инвеститор ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООД ДОО-Бурим Целили

е-маил: Internationalfreshfood.doo@gmail.com

тел: 076 222 191

Министерство за животна средина и просторно планирање

Плоштад Пресвета Богородица бр. 3, 1000 Скопје

Александар Петковски – Помошник раководител на Сектор за животна средина

Плоштад Пресвета Богородица бр. 3, 1000 Скопје

тел: 076455460;

е-маил: a.petkovski@moep.gov.mk

Република Северна Македонија

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut

Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА

DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR

Informacion për lajmërimin e parashtruar për qëllimin e realizimit të Projektit: Rikonstruksion dhe adaptim të objekteve për prodhimin e mishit të pulës, mbarështim në kopetë shtëpiake dhe mëmë "Ginovci", stacion inkubimi "Ginovci" dhe ferma e brojlerëve "Psaça"

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor informon opinionin e interesuar se investitori "INTERNATIONAL FRESH FOOD" SHPK nga Врапчишти ka parashtruar jamërim për qëllimin e realizimit të projektit dhe përcaktimin e nevojës për vlerësimin e ndikimit të projektit ndaj mjedisit jetësor: Rikonstruksion dhe adaptim të objekteve për prodhimin e mishit të pulës, mbarështim në kopetë shtëpiake dhe mëmë "Ginovci", stacion inkubimi "Ginovci" dhe ferma e brojlerëve "Psaça"

Organi kompetent për sjelljen e vendimit është Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Lajmërimi i tërësishëm për realizimin e Projektit: Rikonstruksion dhe adaptim të objekteve për prodhimin e mishit të pulës, mbarështim në kopetë shtëpiake dhe mëmë "Ginovci", stacion inkubimi "Ginovci" dhe ferma e brojlerëve "Psaça" mund të shihet në internet faqen e Ministrisë së Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor, me seli në Sheshin Presveta Bogorodica nr. 3, 1000 Shkup. www.moep.gov.mk

Kontakti personat:

Investitori INTERNATIONAL FRESH FOOD SHPK – Burim Xhelili

е-маил: Internationalfreshfood.doo@gmail.com

tel: 076 222 191

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor

Sheshi Presveta Bogorodica nr. 3, 1000 Shkup

Aleksandar Petkovski – Ndihmës udhëheqës i Sektorit për mjedis jetësor

Sheshi Presveta Bogorodica nr. 3, 1000 Shkup

tel: 076455460;

е-маил: a.petkovski@moep.gov.mk

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Прилог 5 Имотен лист

Одделение "Катастар" на Република Северна Македонија, Скопје

ГЕОПЛАН

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ
1106-7873/2019 од 04.12.2019 12:02:42

Податоци за сертификатот на АЗН на Р. Македонија
Издание на: Електронски Сервис
Издание: KikTrust Qualified Certificate Services
Сервисен број: 03.77.88 на
Важност до: 29.06.2021
Датум и час на потпишување: 04.12.2019 во 12:02:52
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

ИМОТЕН ЛИСТ број: 350 ПРЕПИС
Катастарска општина: ПСАЧА

ЛИСТ А: ПОДАТОЦИ ЗА НОСИТЕЛОТ НА ПРАВОТО НА СОПСТВЕНОСТ

Бр. на лист	ЕМБГ / ЕМБС	Име и презиме / Назив	Адреса / Седиште	Дел на недвижност	Правен основ на запишување	Бр. на пред. по кој е извршено запишување	Датум и час на запишување
1	7290976	ДРУШТВО ЗА ПРОИЗВОДСТВО, ТРГОВИЛА И УСЛУГИ ИНТЕРНАЦИОНАЛ ФРЕШ ФООДДОО ВРАПЧИШТЕ,ВРАПЧИШТЕ	УЛ.100 ВРАПЧИШТЕ 1, ВРАПЧИШТЕ	1/1	Решение СТ.бр.115/15 од 31.10.2019 год. на ОСНОВЕН СУД ВЕЛЕС	1112-2511/2019	27.11.2019 14:35:31

ЛИСТ В: ПОДАТОЦИ ЗА ЗГРАДИ, ПОСЕБНИ ДЕЛОВИ ОД ЗГРАДИ И ДРУГИ ОБЈЕКТИ И ЗА ПРАВОТО НА СОПСТВЕНОСТ

Број на катастарски парцел	Адреса (улица и куќен број на зграда)	Бр. на зградата	Намена на зградата	Видови на сопственост на дел од зграда			Намена на посебно/застрахован дел од зграда	Вид на површина во м2	Општен површина во м2	Волумен во м3	Сопственост / сопственост / заедничка сопственост	Прва промена при конверзија на податоците од стариот ел.систем	Бр. на лист	Бр. на пред. по кој е извршено запишување	Датум и час на запишување
				Врста	З	Врста									
355	ПСАЧА	1	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 0	04.08.2005
355	ПСАЧА	10	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4	23.07.2004
355	ПСАЧА	11	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		65				831		7 / 4	23.07.2004
355	ПСАЧА	2	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4	12.10.2005
355	ПСАЧА	3	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4	27.07.2007
355	ПСАЧА	4	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4	23.07.2004
355	ПСАЧА	5	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		379				831		7 / 4	23.07.2004
355	ПСАЧА	6	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		179				831		7 / 4	23.07.2004
355	ПСАЧА	7	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4	23.07.2004

www.katastar.gov.mk страна 1 од 3

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Одделение за катастар на недвижности Крива паланка

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ
1105-7873/2019 од 04.12.2019 12:02:42

ИМОТЕН ЛИСТ број: 350 ПРЕПИС
Катастарска општина: ПСАЧА

ЛИСТ В: ПОДАТОЦИ ЗА ЗГРАДИ, ПОСЕБНИ ДЕЛОВИ ОД ЗГРАДИ И ДРУГИ ОБЈЕКТИ И ЗА ПРАВОТО НА СОПСТВЕНОСТ

Број на катастарска парцела	Адреса (улица и куќен број на зграда)	Бр. на зградата/објектот	Намена на зградата/објектот	Вид/Кат/Број на посебен/зградички дел од зграда			Намена на посебен/зградички дел од зграда	Внатрешна површина во м ²	Отворена површина во м ²	Волумен во м ³	Сопственост / сосопственост / заедничка сопственост	Право преземено при конверзија на податоците од стариот ел.систем	Бр. на евид. лист	Бр. на град. план извршен загишување
				Вид	Кат	Број								
			СТОПАНСТВО											
355	1 ПСАЧА	8	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4
355	1 ПСАЧА	9	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4
355	2 ПСАЧА	12	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		24				831		7 / 4
355	2 ПСАЧА	13	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		24				831		7 / 4
355	2 ПСАЧА	14	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4
355	2 ПСАЧА	15	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4
355	2 ПСАЧА	16	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4
355	2 ПСАЧА	17	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		1031				831		7 / 4
360	0 ПСАЧА	1	ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО	001	ПР	001		31				831		0 / 0

www.katastar.gov.mk

Студија за оценка на влијанието врз животната средина за проект: Реконструкција и адаптација на објекти во комплекс за производство на пилешко месо, одгледувалиште на родителски јата и јата несилки "Гиновци", инкубаторска станица "Гиновци" и одгледувалиште за бројлери "Псача"

Одделение за катастар на недвижности Крива паланка ГЕОПЛАН

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ
1105-7873/2019 од 04.12.2019 12:02:42

1105-7873/2019

ИМОТЕН ЛИСТ број: 350 ПРЕПИС
Катастарска општина: ПСАЧА

Легенда на внесени шифри и кратенки:		Тип	Опис
Шифра	Опис	Препис	Цела содржина од имотниот лист
ЗГРАДИ ВО ОСТАНАТО СТОПАНСТВО			
831	ПРАВО НА СОПСТВЕНОСТ		

Овластено лице:
Рамиз Зулбеари
име и презиме, потпис

www.katastar.gov.mk страница 3 од